REIS

IN HET

NOORDOOSTELIJKE SIBERIE,

EN

OP DE IJSZEE

EN DEN

NOORDOOSTELIJKEN OCEAAN,

DOOR

GAWRILA SARYTSCHEW,

RUS KEIZERLIJK GENERAAL MAJOOR TER ZEE;

uit de hoogduitsche vertaling van

JOHANN HEINRICH BUSSE

OVERGEZET DOOR

N. MESSCHAERT.

In Twee Deelen.

TWEEDE DEEL.

TE AMSTERDAM, BIJ

JOHANNES ALLART.

MDCCCVIII.

NW
910.4R
S251r
v.2

457.5
OCT 2 '57

Zeer
een
ſtr
va
de
dor
de
Al
Ja
pit
een
An
va

7.5 0
2 57

INHOUD

VAN HET

TWEEDE DEEL.

EERSTE AFDEELING.

Zeereis van Ochotsk naar de rivier de Ulkan op eene Baidar. Aanmerkingen over het lage ſtrand. Het voorgebergte Chaneendga. Gevaarlijke ſtorm. Over het eiland Nanſekan en de jagt op hetzelve. De bogt van den H. Theodorus. Aankomst aan den Ulkan. Reis naar de rivier de Aldoma. Beſchrijving van den Aldomaſchen zeeboezem en van den weg naar Jakutsk. Onverwachte aankomst van den kapitein FOMIN. *Gevoelen over het aanleggen eener haven aan de Aldoma. De rivier de Amur. Terugreis naar de rivier de Ulkan en van daar naar Ochotsk. . . . Bladz.* 1.

202939

TWEEDE AFDEELING.

Het afloopen van het ſchip Dobroe Namerenie. Uitrusting der ſchepen. De Slawa Rosſii gaat aan den mond der Ochota, en daarna op de reede, liggen. Het ſchip Dobroe Namerenie begeeft zich insgelijks op de reede, maar verbrijzelt aan den mond der Ochota. Vertrek van de reede van Ochotsk. Hevige wind. Ontdekking van het eiland Jonas. Vaart tusſchen de Kuriliſche eilanden. Aankomst in de baai Awatſcha, en het binnenloopen in de haven van Petropawlowsk. . . Bladz. 22.

DERDE AFDEELING.

Toebereidſelen, om te Petropawlowsk te overwinteren. Het opzetten van Jurten. Het opnemen der landſtreken rondom de haven. Aanmerkingen over de visſcherij en het invoeren der fokkerij van horenvee in Kamſchatka. Hondenpost. Reis naar de vesting Bolſcherezsk. Dans der Kamſchadalen. Terugreis naar de haven. Tegenwoordige toeſtand der Kamſchadalen. Bezigheden gedurende den winter op het ſchip Slawa Rosſii. Toevoer van timmerhout uit Kamſchatka. Aardbeving en vuur-

ſpu-

ſpuwing van den Crater des bergs Klutſchew. Scheurbuik onder de gemeenen. Gereedmaking van het ſchip. Beſchrijving van de bogt Awatſcha. Gedachten over het gemakkelijk vestigen van een' geregelden handel tusſchen Kamſchatka en Oostindie. . . . . Bladz. 44.

VIERDE AFDEELING.

Vaart uit de bogt Awatſcha, voorbij de Aleutiſche eilanden, naar het eiland Unalaschka. Beſchrijving der bogt Bobrowaja (de Beverbogt) en der Kapiteinshaven. Aanmerkingen over de Aleuten. Vaart van Unalaschka naar Kadjak. Beſchrijving van de tusſchen beide liggende Aleutiſche eilanden, en van het eiland Kadjak en deszelfs bewoneren. . Bladz. 76.

VIJFDE AFDEELING.

Vaart van Kadjak naar de Schugatſchskiſche bogt, en voorvallen aldaar. Vaart uit de Schugatſchskiſche bogt oostwaarts naar het eiland Kadjak, en terugreis van daar naar Kamſchatka. Aankomst in de haven Petropawlowsk, en overwintering aldaar. . Bladz. 126.

ZESDE AFDEELING.

Vaart van de baai Awatſcha naar het Behringseiland, en van daar bij de noordzijde der Aleutiſche eilanden langs naar het eiland Tanaga. Voorvallen gedurende onze ankering aldaar. Vaart bij de Andrejanowseilanden langs naar Unalaschka, en aankomst in de Kapiteinshaven. Vaart van Unalaschka noordwaarts, voorbij de eilanden St. George, St. Paulus, St. Mattheus, naar het eiland St. Laurens. Komst aan het laatstgenoemde. Gevaarlijke toeſtand van de Slawa Rosſii. Voorvallen gedurende de ankering. Vaart naar de kust van Noordamerika, en ontmoeting der inwoneren. Ankering in de baai St. Laurens. Bladz. 167.

ZEVENDE AFDEELING.

Aankomst der Rendiertunguzen met den tolk DAURKIN. *Beſchrijving van dezen volksſtam. Onderneming van kapitein* BILLINGS, *en deszelfs vertrek met de Tſchuktſchen, om door hun land naar de rivier de Kolyma te trekken. Vaart uit de baai St. Laurens, langs het land der Tſchuktſchen en het eiland St. Laurens, naar Unalaschka. Aankomst in de Kapiteinshaven.*

Het

Het vaartuig Tſchernoi-Orel komt ook in deze haven, en er wordt in eene raadsvergadering beſloten, met beide vaartuigen te overwinteren. Aanſtelling van eene Commisſie, om den eilanderen eenen Jaſak op te leggen. De Tojeen van het eiland Atcha komt met een aantal Baidaren, en door Aleuten van het Andrejanowseiland vergezeld, bij ons. Vangst van zeeleeuwen. De ſcheurbuik openbaart zich onder de manſchap van beide ſchepen. Bladz. 209.

ACHTSTE AFDEELING.

Mijn vertrek in eene kleine Baidar van drie zitplaatſen, om de noordzijde van het eiland Unalaschka, in de rigting naar het westen, op te nemen. Aankomst in het vlek Makuſchinsk. Spelen der eilanderen. Beſchrijving der bogten op de westzijde van het eiland. Een Schaman geneest eene zieke vrouw. Terugreis. De Tojeen van het vlek Koſchiga bezweert als Schaman eenen geest. Terugkomst aan het ſchip. Beſchrijving van het eiland Unalaschka. Bl. 247.

NEGENDE AFDEELING.

Voorbereiding tot de reis. Raadpleging over het be-

beſteden van den zomer. Vaart van Unalaschka naar de haven van Petropawlowsk, en van daar naar Ochotsk. Einde van den togt. Bl. 302.

NASCHRIFT VAN DEN HOOGDUITSCHEN VERTALER. *Bl.* 329.

*

REI-

REIZE

NAAR

HET NOORDOOSTELIJKE GEDEELTE

VAN

RUSLAND.

EERSTE AFDEELING.

Zeereis van Ochotsk naar de rivier de Ulkan op eene Baidar. Aanmerkingen over het lage ſtrand. Het voorgebergte Chaneendga. Gevaarlijke ſtorm. Over het eiland Nanſekan en de jagt op hetzelve. De bogt van den H. Theodorus. Aankomst aan den Ulkan. Reis naar de rivier de Aldoma. Beſchrijving van den Aldomaſchen zeeboezem en van den weg naar Jakutsk. Onverwachte aankomst van den kapitein Fomin. Gevoelen over het aanleggen eener haven aan de Aldoma. De rivier de Amur. Terug-

reis naar de rivier de Ulkan en van daar naar Ochotsk.

1789. *April.* In de lente moest ik, op last van den bevelhebber, de zeekust, van den mond der Ochota af, zuidwestwaarts tot aan de rivier de Ulkan opnemen. Tot dat einde werd er eene houten Baidar van omtrent 25 voet getimmerd, juist groot genoeg, om met dezelve langs het ſtrand de zee te kunnen bevaren. Het timmerwerk was in April afgedaan, en ik reisvaardig; maar de zee langs de kust nog vol ijs; weshalve ik niet voor den 31ſten van Mei van den mond der Ochota konde uitloopen. Ik nam tien mannen, en onder deze twee onderofficieren der landverdeeling, mede. Levensmiddelen had ik voor drie maanden.

Junij. Den eerſten dag ging het met onze reis juist niet zeer voorſpoedig, omdat wij den wind tegen hadden, en de ſtroom zeer ſterk was. Den volgenden dag voeren wij de rivier de Urak voorbij, in wier mond wij, uit hoofde van den ſterken ſtroom en het ſlechte weder, niet konden inloopen. Niet ver voorbij den Urak ontlasten zich twee andere, evenwel niet zeer aanmerkelijke, rivieren, de Tſchitſchikonka en de

de Chomot, in de zee: deze hebben dertig Werſten landwaarts in, in de Urakſche gebergten, haren oorſprong. 1789. Junij.

Gedurende twee dagen konden wij, uit hoofde van een' zwaren ſtorm, het ſtrand niet naderen; den derden dag kwamen wij met het wasſende water in den mond der twee zamengevloeide beken Mariakanka en Adytſcha, welke beide uit de naastbijgelegene bergen voortkomen, en eene ſtreek lands van ongeveer 40 Werſten beſproeijen. Aan de laatstgenoemde wonen, bijna twee Werſten van den mond, eenige Jakutiſche huisgezinnen. Tusſchen de rivieren de Mariakanka en de Chomot is een meer, het Mariakankiſche geheeten, hetwelk, omtrent 10 Werſten lang en anderhalve Werst breed, in eene evenwijdige lijn met de zeekust voortloopt, en door een middelmatig kanaal met de rivier de Chomot vereenigd is. Dit meer ligt in dezelfde rigting als al de andere meren langs deze kust; en het ſchijnt mij toe, dat zij alle ontſtaan zijn uit beken, die voorheen, op geen grooten afſtand van de kust, misſchien eenige Werſten ver langs dezelve voortliepen, maar in lateren tijd, bij gelegenheid eener zware overſtrooming, met haren ſterkeren ſtroom de ſmalle landengte, die

1789. *Junij.* haar nog van de zee ſcheidde, doorbraken, en alzoo eenen nieuwen mond voor zich openden, waarna zij haren vorigen loop langs de zee hebben laten varen: daardoor zullen er zich eerst langwerpige, uit de rivieren zamenvloeijende plasſen langs de zee gevormd hebben, de monden vervolgens door vloeden en onweders met kleine ſteenen toegeſtopt, en de plasſen op die wijze eindelijk in meren veranderd zijn.

Zoo dra het te middernacht hoog water was, zetten wij de reis weder voort, en den volgenden morgen moesten wij ons, met geen geringe moeite, tegen den hevigen ſtroom op, in den mond der rivier de Ulja, die daar omtrent 75 vademen breed is, laten intrekken. Wij werden bij het inkomen der rivier in het geheel geene banken gewaar, en zelfs bij laag water is de diepte hier niet beneden de twee, maar in den mond niet lager dan drie en vier vademen. Aan de regterzijde der rivier vormt zich van hare wateren een boezem, die zich op een' kleinen afſtand van de zee zeven Werſten ver uitſtrekt, en ongeveer eene halve Werst breed is; aan de ſlinkerzijde ſtort zich vlak bij den mond de beek de Elgan in haar uit, welker loop men op eene uitgeſtrektheid van 150 Werſten berekent, en die, voor haren inval in de

de Ulja, zes Werſten ver digt langs de zee voortvloeit. Deze Elgan ontvangt ettelijke kleine beken, en onder dezelve de, ter regterzijde van de naastgelegene bergen invloeijende, beek de Dſhudmal, in haren ſchoot. 1789. Junij.

De rivier de Ulja heeft haren oorſprong in hetzelfde gebergte, hetwelk den Ulkan van de Maja ſcheidt. Twee honderd Werſten van haren mond heeft zij eenen waterval, die, uit hoofde van zijne buitengewone hoogte en ſteilheid, voor geenerlei vaartuigen bevaarbaar is: beneden denzelven kan men zeer goed met kanen op de rivier voortkomen. Ook wordt er, volgens de verzekering der Tunguzen, hoogerop aan de rivier eene goede hoeveelheid bruikbaar timmerhout gevonden. Wij bleven hier, om het ſlechte weder, eenen dag liggen, op welken er eerst regen, en naderhand zelfs ſneeuw, viel, waarmede alle naburige bergen bedekt werden.

Het ſtrand is, tot hier toe, van Ochotsk af zeer laag, niet boven de drie ellen hoog; en achter hetzelve ziet men, in het verſchiet, op eenen afſtand van 15 Werſten, eene bergketen, die bij de rivier de Ulja de kust nadert. Dewijl dit lage ſtrand, van de achterwaarts gelegene bergen af, geheel uit kleine afgeroldo

1789. Junij. ſteenen beſtaat, mag men uit dit verſchijnſel giſſen, dat de zee eertijds den voet dezer bergen afgeſpoeld, en met der tijd daarvan dit ſtrand gevormd heeft, waartoe de van deze bergen afvloeijende beken dan waarſchijnlijk niet weinig zullen bijgedragen hebben, dewijl zij de zee onophoudelijk kleine ſteenen toevoeren, welke deze door den ſlag van het water wederom op het ſtrand terugwerpt, en hetzelve daarmede telken jare oogenſchijnlijk vergroot.

Van de Ulja zeilden wij met een' gunſtigen wind verder. Vijf en twintig Werſten van dezelve af traden de bergen als het ware op de kust ten voorſchijn; en van hier af beginnen de rotſige ſteilten, die omtrent twintig Werſten ver voortduren, en naar oogenſchijn op eenige plaatſen omtrent honderd vademen hoog zijn. Verder heeft de kust hier en daar aarden wallen en ſchuinten, die op eenige plaatſen acht vademen hoog zijn, en alwaar de bergen een weinig terugwijken. In deze ſtreken vonden wij drie Jurten van Rendiertunguzen, die zich daar tot de beerenvangst hadden nedergeſlagen; want deze dieren worden daar in groote menigte gevonden: en dewijl hun voornaamſte voedſel door de zee opgewor-

worpene zeekool * is, gaan zij altijd met geheele troepen naar het ſtrand, om dezelve te zoeken, en zoo worden zij zonder groote moeite door de Tunguzen nedergeveld. Ook zijn de beeren in deze ſtreken zeer vreedzaam en bevreesd voor menſchen. 1789. Junij.

Den vierden dag voeren wij de rivier Guntſchi voorbij, wier wijdte bij den mond tegen de elf vademen bedraagt. Zij ontſpringt in de zuidwestwaarts van hier gelegene bergketen. Met haar vereenigen zich de twee rivieren de Nandakan en de Ula, de eerſte aan hare linker-, de andere aan de regter zijde. Vijftien Werſten van deze rivier af begonnen de rotſige ſteilten op nieuws. De eerſte, die ter hoogte van honderd vademen in zee uitſteekt, heet Chaneendga, en is daarom meldenswaardig, dat zich onder dezelve gaarne zeeleeuwen, hier *Siwutſchen* genaamd, ophouden, gelijk wij er ook eenige op de ſteenen onder de rots zagen liggen. Op de toppen dezer rotſen neſtelt eene menigte van verſcheidenerlei vogelen, als daar zijn Tſchaiken, Urilen, Aren, Toporken, Ipatken en Kamenuſchken (*a*).

Bij

* [De *Crambe maritima*. L. *De Holl. vert.*]

(*a*) *Tſchaika* is *meeuw*. *Urila*, *Pelecanus violaceus*. *Ara*, *Al-*

1789. *Junij.* Bij dit voorgebergte overviel ons een hevige, hoewel gunſtige wind, maar die tegen den ſtroom inliep, en daardoor eene zeer hooge zee maakte. De zee ſloeg geweldig tegen de ſteile rotſen van de kust, en door deze breking en branding der golven verhieven er zich waterzuilen, die ons alle oogenblikken dreigden te overſtelpen: maar de buitengewoon ſnelle vaart der Baidar, die toen zes goede mijlen in een uur afleide, hield de van beide kanten op ons aanbruiſende golven terug, en behoedde ons voor verdrinken. Bij geluk ontdekten wij op zekere plaats tusſchen de rotſige ſteilten een vrijer ſtrand, waar wij derhalve voorhadden aan te leggen. maar toen wij hetzelve naderden, ſmeten de golven onze Baidar op zijde; en, waren eenigen uit ons midden niet bij tijds aan land geſprongen, om dezelve op te helpen, zou

Alca torda, de *Pinguin*. *Toporka*, *Alca arctica* [de *Alk*, de *Zeepapegaaiduiker*]. *Ipatka*, eene aanverwante ſoort van de vorige, op het eiland *Kola* de *Tupica* genaamd. *Kamenuſcha*, *Anas hiſtrionica*, de *Kruipeend*. Men zie ook BLUMENBACH's *Natuurlijke hiſtorie* onder het artikel *Anſeres*, alwaar men de kunstnamen van eenige dezer ſoorten vindt opgegeven. In het *Woordenboek der Ruſſiſche Akademie* is alleen de *Ipatka* of Zeeëend nader beſchreven. *De Hoogd. vert.*

OPHOUDEN.

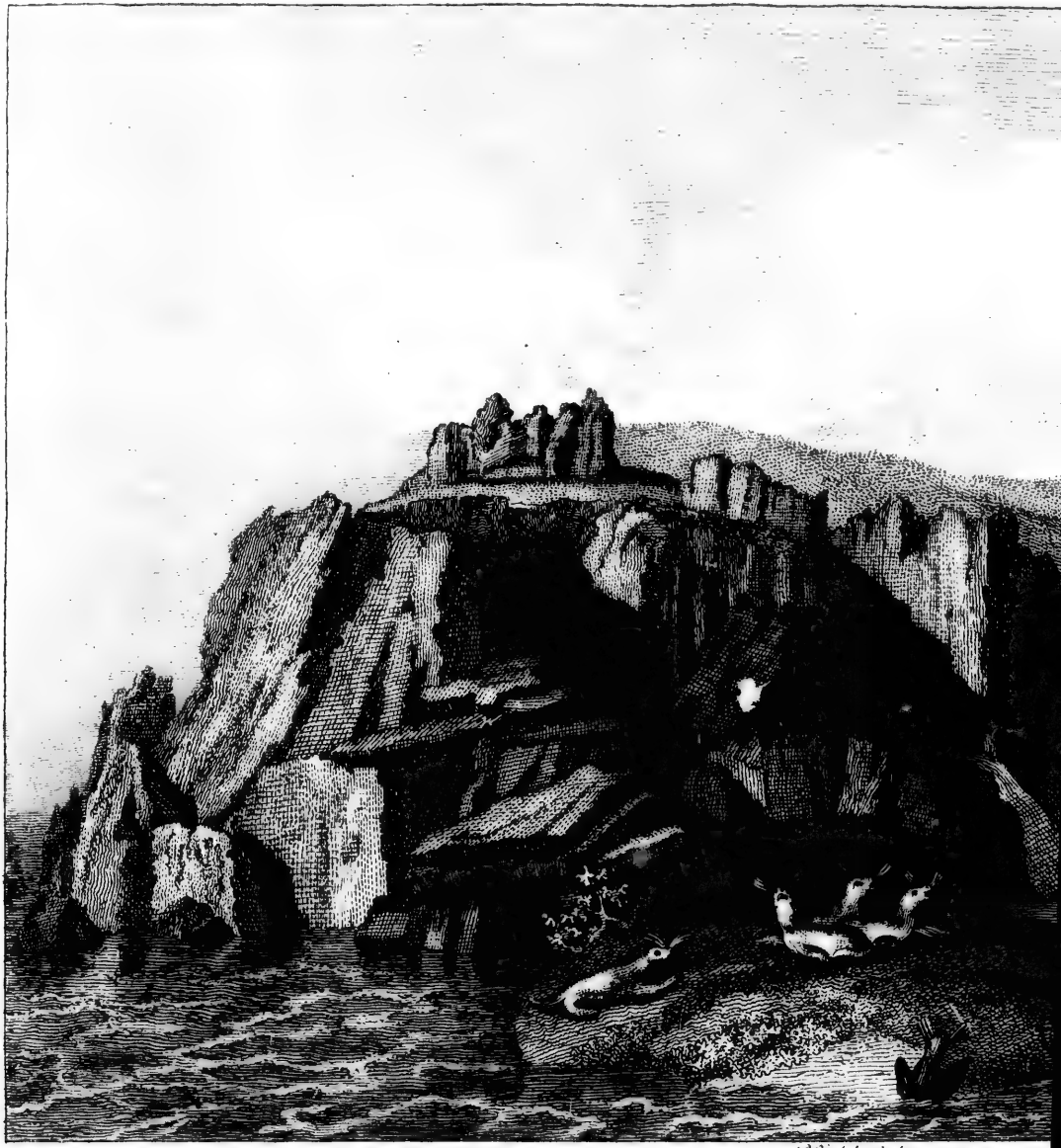

GEZIGT DER ROTS CUKAN, ONDER DEWELKE ZIC

EWELKE ZICH ZEELEEUWEN OPHOUDEN.

zou de tweede golf haar ongetwijfeld geheel omgeworpen of verbrijzeld hebben, en dan hadden wij daar ligtelijk ons graf kunnen vinden. 1789. Junij.

Hier vertoefden wij twee dagen, en droogden onze natgewordene kleederen en voorraad. Inmiddels ging de ſtorm liggen, het water werd ſtiller en wij zetten onze reis voort: in het begin moesten wij terſtond het ſteil in zee uitſtekende gebergte Enkan voorbijzeilen, aan welks uiterſte ſpits eene ſteenen zuil gevonden wordt, door eene wijdte van zeven vadem van hetzelve afgeſcheiden. Zij ziet er uit als een lange, dunne toren, en is bijkans even hoog als het gebergte zelf. Zeven Werſten achter hetzelve valt de beek Kekra in zee, na zestig Werſten ver tusſchen gebergten doorgeloopen te zijn, en twee rivieren, welke beide met de beek Guntſchi uit eene bergketen ontſpringen, de Kiwangda van de regter- en de Ineena van de linkerzijde, in haren ſchoot ontvangen te hebben. Voor den mond dezer Kekra moesten wij eenen geheelen nacht voor anker liggen, omdat haar hevige ſtroom ons het invaren onmogelijk maakte.

Den zesden van Junij liepen wij een weinig achter de rots Odshan, alwaar wij tegenover een klein eiland vier Jurten van Rendiertungu-

1789. Junij. zen vonden, die zich hier hadden nedergeſlagen, om aan het ſtrand beeren, op de bergen wilde ſchapen en op het eiland Nanſikan zeebeeren te jagen. Dit eiland ligt omtrent drie mijlen van de kust; het is geheel met klippen van ruwen ſteen omringd, en beſlaat ongeveer eene halve Italiaanſche mijl in de lengte. Er zijn op hetzelve veel watervogels van de genoemde ſoorten, waarvan de Tunguzen gedurende den ganſchen zomer eijeren in overvloed bekomen, welke zij alle twee of drie dagen versch in de holen der rotſen opzoeken.

Hier overnachtten wij: maar den volgenden morgen zetten wij onze reis voort, en kwamen tegen den middag voorbij de beek Toktſchi, die aan haren mond ongeveer tien vademen breed is, en van haren oorſprong af eene lengte van twintig Werſten doorloopt. Zeven Werſten boven haren mond vereenigt zich met haar van de regterzijde de beek Ogunken, ontſpringende uit de bergketen, die de rivieren, welke in zee uitloopen, ſcheidt van die, welke zich in de Maja ontlasten. Van deze plaats af werd de kust weder, omtrent twintig Werſten ver, zeer rotſig en hier en daar bergachtig. Aan het einde der klippige ſteilten leiden wij bij den mond eener kleine beek aan, om daar te overnachten.

Den

Den 7den kwamen wij bij eene bogt, die van mij den naam ontving van *Baai van den H. Theodorus:* zij heeft eene uitgeſtrektheid van vier mijlen, en is tegen de zuid- en noordwestelijke winden beſchermd. Zij heeft een' zandigen grond, en op denzelven vindt men maar zelden groote ſteenen. In dezelve ontlasten zich beken noch ſtroomen, en tegen alle gevaar vindt men er ook een' goeden ankergrond. Eene halve Werst van den wal is er eene diepte van vijf, zes en zeven vadem: maar met roeivaartuigen kan men alleen aan de noordoostelijke zijde aanleggen. Het ſtrand is hellend en zandig, en van alle kanten voor den ſlag van het water beveiligd: maar digt bij hetzelve vindt men onder water eenige vrij groote ſteenen. 1789. *Junij.*

Van deze bogt af begint eene rotſige ſteilte, die den naam draagt van het Voorgebergte Jeikan, en uit ruwe ſteenen beſtaan, welke op ſommige plaatſen meer dan honderd vadem hoog zijn. Op hare vooruitſtekende klippen zagen wij veel zeebeeren liggen. Niet ver achter dit voorgebergte Jeikan volgt eene kleine *bogt*, welke ik die *van den H. Theodorus* noemde. Bij het inkomen van dezelve, met hoog water, ſcheen het mij toe, dat zij eene goede haven

zou

1789. *Junij.* zou kunnen oplevcren; ik nam haar derhalve zeer zorgvuldig op: maar, hare diepte ook bij laag water peilende, vond ik haar buitengewoon ondiep. Op het zandige ſtrand dezer bogt zagen wij eene menigte verſcheidenerlei mosſelen uit derzelver ſchelpen geworpen. De breedte was hier volgens mijne waarneming 57°, 3′.

Van hier kwamen wij tegen den middag bij de rivier de Ulkan, alwaar ik volgens den mij gegevenen last de komst van den bevelhebber moest afwachten. Hij was namelijk voornemens, van Jakutsk, bij den oever dezer rivier langs, tot aan haren mond toe af te komen.

De Ulkan was in het vorige jaar reeds opgenomen door den ſtuurman, welken ik afgezonden had. Zijne breedte was bij den mond omtrent 9 vadem; zijne diepte bij laag water tegen de drie voet, en niet ver van den mond ſlechts anderhalve voet. Wij bevonden ons hier onder de breedte van 57°,00′; en het water liep hier tegen de 6 of 7 voet op, en ten tijde der nieuwe maan omtrent 9 of 10 voet.

De nabijheid der Aldoma, en hetgeen ik te Jakutsk van dezelve gehoord had, lokten mij uit om deze rivier te gaan bezien. Derhalve ging ik den 15den van Junij met mijne Baidar

op

op dezelve af, voornemens zijnde, om op mijnen togt meteen de kust tot aan haren mond toe op te nemen. Tegen den middag kwamen wij in de Aldomaſche bogt, haren naam dragende naar de rivier, die zich van den westkant in dezelve ontlast. Deze boezem is aan de oostzijde gedekt door een zuidwaarts uitſtekend ſchiereiland, dat ſlechts door eene ſmalle en lage landengte met het moederland vereenigd is. Bij laag water is er in den geheelen boezem geene grootere diepte dan van $5\frac{1}{2}$ vadem, en zulks nog maar alleen bij den ingang; want voor het overige wordt bijna het derde gedeelte van den boezem met de ebbe droog, zoo dat er niets dan eenige kleine uitwateringen der rivier overblijven, die echter ook niet boven anderhalven voet diepte hebben. 1789. *Junij.*

De Aldoma heeft twee bronnen. Namelijk, vooreerst ontſpringt zij op de Jablonïſche bergketen, en daar heeft zij dezen naam; maar onder den naam van Tentſchi ontſpringt zij uit dezelfde bergen, van welke de Ulkan afkomt; en dertig Werſten van haren mond vereenigen beide rivieren zich. De weg naar de Maja gaat bij haar langs. Zestig Werſten van zee komt men over eene niet hooge, ſchuinſche bergketen bij de rivier de Tſchelasta, die in de

1789. *Junij.* de rivier de Ua valt; honderd en twintig Werſten achter dit gebergte komt men aan de rivier de Maja, nabij den mond der Ua, van waar men verder met kanen of ander platbodemd vaartuig te water in den Aldan kan komen. Hieruit is derhalve wel te zien, dat de weg van Jakutsk hier naar toe veel gemakkelijker is, dan die naar Ochotsk: de weg over land bedraagt, van den zeekant af, ſlechts 180 Werſten, en in deze ganſche ſtreek ontmoet men maar eene vlakke bergketen, welke men met Telegen * kan overtrekken. Voorts gaat de reis geheelenal de rivier de Maja af, die noch watervallen noch ondiepe plaatſen heeft; en dat haar ſtroom ten minſte zoo ſterk is als die van de Judoma, blijkt daaruit, dat men haar zelfs met ponten kan afvaren, en de Judoma integendeel, niet zonder groot gevaar, ſlechts met kanen. Aan den mond der Aldoma vonden wij drie Jurten van Voettunguzen, die zich geheel met de visſcherij in deze rivier generen: men heeft hier dezelfde ſoorten van visch als te Ochotsk, en zij komen hier insgelijks op vaste tijden van het jaar: alleen vindt men geene Neerken, Lomken of Chariusſen in de Aldoma.

Te-

* [*Telega.* Zie I Deel, *bladz.* 174 *a.*]

Tegen het einde van Junij komen ook Rendiertunguzen van de Uda en de Maja zich hier voor eenigen tijd, tot de visscherij, nederzetten. 1789. *Junij.*

Geboomte, dat timmerhout zou kunnen opleveren, is er, volgens de verzekering der Tunguzen, aan de Aldoma in het geheel niet: nogtans bemerkte ik onder het drijfhout aan hare oevers eenige stukken van 4 vadem lengte, en van 12 tot 14 duim dik.

Ik vertoefde twee dagen aan de Aldoma, om de rivier op te nemen. Ondertusschen kwam, geheel tegen mijne verwachting, de kapitein Fomin van de Uda hier aan. Wij zagen beide vreemd op, toen wij elkander herkenden; want wie onzer zou zich hebben kunnen verbeelden, dat wij in eene zoo afgelegene, woeste plaats, en zoo geheel zonder alle afspraak, elkander zouden aantreffen! Maar des te hartelijker was wederzijds onze welkomstgroet.

De heer Fomin had in last, aan de Uda eene haven aan te leggen. Maar dewijl hij haren mond te ondiep, en tot berging van vaartuigen in alle opzigten ongeschikt vond, moest hij eene andere en voordeeliger gelegenheid opzoeken: derhalve vertrok hij met eene Baidar

van

1789. *Junij.* van de vesting Udskoi, en onderzocht de geheele kust, zoowel oostwaarts, van den mond der rivier de Uda tot aan de Chineſche grenzen, als naar het noordoosten tot aan de Aldoma; doch hij vond nergens hetgeen hij wenschte. De boezem der Aldoma alleen ſcheen hem ten naasten bij bruikbaar toe, dewijl hij ſlechts tegen den zuidenwind niet gedekt is: doch aan dien kant konde men op een rif, dat, van het aldaar gelegene bergachtige ſchiereiland afkomende, twee honderd vadem ver in den boezem uitſteekt, gemakkelijk eene verſchanſing optrekken. De diepte is achter dit rif omtrent dertien of veertien voet, en bijgevolg kunnen vaartuigen, die niet al te groot zijn, daar veilig en zonder gevaar opgelegd worden. Ook is de weg naar Jakutsk van deze plaats af gemakkelijker, dan die van de vesting Udskoi. Voor het overige is het zoowel uit vroegere, als uit onze tegenwoordige, waarnemingen bekend, dat er buiten dezen boezem geene andere bruikbare plaats te vinden is, gelijk er ook, behalve den beroemden Amur, die, na omtrent 4000 Werſten, meerendeels op Chineesch grondgebied, doorgeloopen te zijn, eindelijk niet ver van de grenzen in de Ochotskiſche zee valt, geene

an-

andere groote rivieren in deze zee uitloopen. 1789. Junij.

Deze rivier behoorde voorheen aan Rusland toe, en van 1664 tot 1689 zamelden Rusſiſche Kozakken en jagers van al de volksſtammen, die aan dezelve wonen, tot haren mond toe, Jasſak (ſchattingen) in. Aan hare oevers waren ſteden, dorpen en vestingen gebouwd en de landbouw ingevoerd. Het land is vruchtbaar, de wateren zijn vischrijk. De inwoners genoten derhalve de volkomenſte welvaart, en met der tijd hadde deze landſtreek de bloeijendſte van geheel Rusland kunnen worden. De Chinezen zagen de nieuwe ſtichtingen met ijverzuchtige vreés; zij duchtten misſchien, dat daaruit het eene of andere nadeel voor hen ontſtaan konde; zij zochten derzelver uitbreiding derhalve, zoo veel in hun vermogen was, te verhinderen, en zonden eindelijk een niet onaanzienlijk Corps troepen, om dezelve te verſtoren: doch wij verweerden ons dapper, tot dat er in het jaar 1689 tusſchen ons en de Chinezen een verdrag geſloten werd, volgens hetwelk alleen het bovenſte gedeelte van den Amur, onder den naam van de rivieren de Schilka en de Arguna, in het bezit van Rusland bleef. Namelijk deze twee ſtroomen ver-

1789. *Junij.* eenigen zich bij het punt der nieuwe grensſcheiding, en vormen dan de rivier de Amur. Van deze plaats af nederwaarts is de geheele rivier aan de Chinezen afgeſtaan, en de gewezene Rusſiſche ſtad Albaſin, voorheen aan den oever van den Amur gelegen, is met hare onderhoorige plaatſen, benevens de vesting Argunsk aan de zuidzijde van de Arguna, verwoest, en de ſtad Nertſchinsk alleen in wezen gebleven: doch naderhand heeft men aan de noordzijde der Arguna eene nieuwe vesting van denzelfden naam geſticht.

De Chinezen hebben van deze heerſchappij over de rivier de Amur geen het minſte voordeel: maar zoo zij, tot den tegenwoordigen tijd, onder het Rusſiſche rijksgebied gebleven was, zouden wij ongetwijfeld reeds meesters van den oosteroceaan zijn, en met veel meer voordeels op die wereldzeeën den handel kunnen drijven, dan eenige andere Europiſche mogendheid.

De heer FOMIN hield mij nog twee dagen aan de Aldoma terug, dewijl hij in mijn gezelſchap met rendieren langs de kust naar de rivier de Ulkan wilde trekken; ik zond derhalve mijne Baidar vooruit, om de reis ter zee te doen. De afſtand tusſchen de Aldoma en

den

den Ulkan langs het ſtrand bedraagt ongeveer dertig Werſten: wij bragten niet meer dan zes uren op den weg door, en kwamen aan den mond van den Ulkan, alwaar eene tent was opgeſlagen, en mijne lieden mij afwachtten. De Heer Fomin bewees mij de vriendelijkheid van twee dagen bij mij te vertoeven, waarna hij afſcheid nam, en naar de Aldoma terugkeerde. 1789. *Junij.*

Ik heb reeds gemeld, dat ik, door den mij gegevenen last, verpligt was om den kapitein Billings hier af te wachten, die voorgenomen had, van Irkutsk af langs den oever dezer rivier herwaarts te komen, en de reis naar Ochotsk in mijn gezelſchap met mijne Baidar te doen.

In deze verwachting gaf ik mijnen lieden verlof, om op het voorgebergte Eikan zeeleeuwen te gaan jagen. Na drie dagen kwamen zij met twee zeeleeuwen terug, welke zij met getrokkene busſen geſchoten hadden. Men ſchiet hen gewoonlijk, wanneer zij op de rotſen ſtil nederliggen, en op een' zeer korten afſtand, zoo dat men hen, zonder misſen, op den kruin of aan de ſlapen van den kop treffen kan; want alleen op deze twee plaatſen kunnen zij doodelijk gewond worden. Treft men hen op eene andere plaats, zoo ſpringen zij in het water; en ſchoon zij daar dan ook ſterven, krijgt men hen echter

1789. *Junij.* niet; want zij zinken onmiddellijk naar den grond. Met het vleesch van deze twee dieren, hetwelk wel tegen de tachtig pond bedroeg, belaadden wij de geheele Baidar; mijne lieden aten het met veel graagte, en vonden het zeer ſmakelijk: ik konde daar zoo goed niet mede te regt komen, behalve met de pooten, het herſenmerg en de nieren, die in het geheel geenen walgelijken reuk hadden, en zeer goed ſmaakten.

Den 27ſten van Junij verkreeg ik door eenige Tunguzen bevel van kapitein BILLINGS, niet langer op hem te wachten, maar naar Ochotsk terug te keeren; weshalve ik de terugreis aan-
Julij. nam. Den zesden dag kwam ik met een' zeer hevigen wind en eene alleronſtuimigſte zee in den mond der Ulja; naderhand liepen wij ook den Urak in, alwaar wij twee dagen vertoefden, om denzelven op te nemen. Deze rivier heeft aan haren mond eene breedte van zeventig vadem; de diepte is daar, met laag water, vijf of zes voet, en niet veel hooger op in de rivier twee of anderhalf voet. Nog maar drie jaar geleden ontlaſtte de Urak zich verder westwaarts in zee: doch bij gelegenheid van eene zware overſtrooming brak hij de ſmalle landengte door, die hem van de zee ſcheidde. De vo-

vorige mond werd ſints dien tijd door hem verlaten, en de Urak kreeg zijnen uitloop door de nieuwe doorbraak. Men zegt, dat de vorige mond ongelijk veel dieper was. 1789. *Julij.*

Hier aan den Urak wonen eenige Jakuten, die van Jakutsk hier naar toe getrokken zijn; ook heeft de koopman SCHELECHOW hier eenige kazernen aangelegd, en eene werf, waarop hij drie vaartuigen heeft getimmerd.

Den 7den van Julij kwamen wij aan den mond der Ochota, alwaar wij door bijkans al de inwoneren der ſtad ontvangen werden. Onze bevelhebber en al de andere officieren van onzen togt waren reeds te Ochotsk. Ik leverde het dagverhaal en de kaarten van mijne laatſte vaart in, en werd daarna onder het opperbevel van kapitein BILLINGS op het ſchip *Sława Roſſii* (*Ruslands roem*) geplaatst, hetwelk reeds van ſtapel was geloopen, en nu uitgerust werd. De lengte van het ſchip was op het verdek zes en tachtig voet, zes duim; de diepte negen voet, zes duim; de wijdte drie en twintig voet, acht duim. Het tweede vaartuig ſtond nog op de werf, en werd gereed gemaakt om af te loopen.

TWEEDE AFDEELING.

Het afloopen van het ſchip Dobroe Namerenie. Uitrusting der ſchepen. De Slawa Rosſii gaat aan den mond der Ochota, en daarna op de reede, liggen. Het ſchip Dobroe Namerenie begeeft zich insgelijks op de reede, maar verbrijzelt aan den mond der Ochota. Vertrek van de reede van Ochotsk. Hevige wind. Ontdekking van het eiland Jonas. Vaart tusſchen de Kuriliſche eilanden. Aankomst in de baai Awatſcha, en het binnenloopen in de haven van Petropawlowsk.

1789. *Julij.* Den 8ſten van Julij lieten wij het tweede vaartuig met de gebruikelijke plegtigheden van ſtapel loopen, en noemden het *Dobroe Namerenie* (*het goede voornemen*). Het was ſlechts vijf en een half voet kleiner dan de Slawa Rosſii. De kapiteinluitenant HALL werd tot bevelhebber op hetzelve aangeſteld, en de kapiteinluitenant BEHRING met de noodige manſchappen aan hem toegevoegd.

Wij gingen met beide vaartuigen op de Ochota tegen over de ſtad voor anker liggen, en de-

den

den ons best om dezelve zoo ſpoedig mogelijk uit te rusten, hetwelk ons niet weinig moeite kostte. In de plaats van matrozen hadden wij Kozakken, zoo als zij ons uit onderſcheidene ſteden van Siberie waren toegezonden. Zij hadden niet alleen nooit de zee bevaren, maar zelfs nooit zeeſchepen gezien; het werk was hun derhalve vreemd, en het viel niet zeer gemakkelijk hen daaraan te gewennen. Wij namen ook wel eenige der havenmatrozen van Ochotsk te hulp: maar die waren ook niet veel bekwamer dan de andere; want onze uitrusting verſchilde veel van die hunner galjooten. De ſchipper Bakow, de bootsman en de twee onderofficieren, die met ons gekomen waren, moesten bij gevolg het meeste werk voor hunne eigene rekening nemen. 1789. *Julij.*

Ondertusſchen hadden wij de *Slawa Rosſii* geheel uitgerust; doch wij konden haar geen' zwaarderen last geven, dan tot 8 en een half voet diepte, omdat er in de Ochota tot aan den mond toe veel zandbanken zijn, die met het hoogſte water niet meer dan 9 voet diepte hebben. Over deze banken, die eene uitgeſtrektheid hebben van anderhalve Werst, moest men het vaartuig heenſlepen. Met een' goeden wind en behulp van zeilen zouden wij er in een half *Aug.*

1789. *Aug.* uur over geweest zijn: maar nu moesten wij het ſchip eenige dagen met het ankertouw langs den oever voorttrekken, en elken dag tweemaal omtrent 11 uren lang op de ondiepe plaatſen blijven liggen. Daarenboven konden onze touwen menigmaal niet helpen, omdat derzelver ſnoer het onmogelijk houden kon, uit hoofde van den ongelijken bodem der rivier, en van den ſterken ſtroom, die bij de invallende ebbe en vloed in een uur tegen de zes mijlen voorliep.

Toen wij het ſchip over de banken geſleept hadden, bragten wij het van den oever der rivier Kuchtui naar de andere zijde van den mond der twee vereenigde rivieren, alwaar wij eene behoorlijke diepte vonden. Wij lieten vooruit het groote anker, en achteruit het vertui- en werpanker vallen, en zoo ſcheen het ſchip vast genoeg te liggen. Ook bleven wij twee dagen gerust in dezen ſtand. Maar in den nacht van den derden, bij het invallen van de ebbe, werd de aandrang van den ſtroom zoo ſterk, dat het ſchip zich van zijne ankers losrukte: doch dewijl de touwen van den oever het vasthielden, werden wij tegen den wal gezet, en moesten 12 uren lang op eene droogte blijven zitten. Den volgenden dag kozen wij, met hoog water, de diepte weder, en wierpen toen

toen tegen de aankomst der ebbe twee ankers uit. 1789. Aug.

Den 27ſten van Augustus kwam het vaartuig *Slawa Rosſii* met eene zachte, gunſtige koelte gelukkig op de reede, en ging vier Werſten van den wal voor anker liggen, op eene diepte van 6 vadem. De kapitein ging aan land, en droeg aan mij op te zorgen, dat alles in behoorlijke orde gebragt werd, en het ſchip zijnen last geheel inkreeg, waartoe men de Ochotskiſche galjooten gebruikte.

Ondertusſchen had men aan de uitrusting van het ſchip *Dobroe Namerenie* ook de laatſte hand gelegd, en het ging voor de ſtad bij den mond der rivier liggen. Doch de 8ſte van September was voor hetzelve de ongelukkige dag, waarop wij niet ſlechts het begin, maar ook tot onzen grooten ſchrik het einde, van deszelfs vaart moesten aanſchouwen. Des morgens had men reeds alles gereed, om het ſchip naar buiten op de reede te halen; alle touwen werden ingehaald, en het vaartuig vlak in den mond der rivier gebragt. Ten 9 uren wies het water, en het ſchip maakte, met eene zeer zachte, maar gunſtige koelte, met al de zeilen in top, en met behulp van eenige roeivaartuigen, die het boegſeren moesten, voortgang. Doch Sept.

1789. Sept. zoo als men buiten den mond der rivier gekomen was, ging de wind geheel liggen, zoo dat men van de zeilen volſtrekt geenen dienst had; en eene buitengewone verheffing der golven, die uit zee komende vlak tegen de boeg aanſloegen, brak de kracht van het boegſeren, en veroorzaakte eene ſchrikbarende ſchudding van de kiel. Nu vorderde het vaartuig maar zeer weinig, en konde, niet dan met veel moeite, ſtandhouden tegen het geweld der hemelhoog rijzende golven, die het naar eene zandbank drongen. Tegen 11 uren werd de ſlag van het water nog heviger, en eene groote baar bragt de boegſerende ſloepen in zulk eene verwarring, dat derzelver werking bijkans geheel ophield. Eensklaps viel nu het ſchip op zijde, en het duurde geene minuut, of het zat op de zandbank vast. Nu ontſtond er een hevige maalſtroom met ſchuimende golven rondom het ſchip: nu eens werden de golven tot over de marsſtengen heengejaagd, dan het ſchip weder met eene geweldige kracht diep naar den grond geſlagen; eindelijk werd het digter naar den wal gedrongen, waar het met onbeſchrijfelijke hevigheid onophoudelijk van de eene naar de andere zijde overſloeg, en al zijne masten brak. In al dezen rampſpoed kon men volſtrekt geene

hulp

1789. *Sept.*

l[illegible] toebrengen. Al de inwoners der ſtad waren naar het ſtrand toegeſchoten, maar konden niets anders doen, dan het ongeluk aanſchouwen. Het was onmogelijk naar het ſchip toe te roeijen, en even min kon deszelfs manſchap zich aan den wal redden: de branding was te hevig. Met deernis zagen derhalve de eenen het verſchrikkelijke ſchouwſpel aan, en vol vertwijfeling verwachtten de anderen iedere minuut den dood. De eene golf volgde op de andere; ieder derzelve ſloeg met een verſchrikkelijk geweld tegen het ſchip aan, dat zich van de eene zijde op de andere ſmeet, en door zijn vervaarlijk ſtampen en ſlingeren dikwijls de manſchappen van de touwen, waaraan zij zich vasthouden wilden, afrukte, en eenige derzelve ook werkelijk in het water ſmeet, terwijl de andere ieder oogenblik gevaar liepen, van door de losgeſcheurde ſtukken der masten, raas en marsſtengen verpletterd te worden. In dezen verſchrikkelijken en deerniswaardigen toeſtand bragten zij 4 uren door, tot dat de ebbe inviel, en de ſlag der golven en de branding der zee ophielden. Nu ſloeg men terſtond handen aan het werk, om de geheele lading en al den voorraad uit het ſchip te halen, en tevens al de beſchadigde plaatſen te onderzoeken; en men vlei-

1789. *Sept.* vleide zich, dat het ſchip nog zou kunnen herſteld worden. Alle noodige voorbereidſelen werden gemaakt, om hetzelve tot dat einde, zoo dra het gelost zou zijn, met het eerſte hooge getij op den wal te kunnen halen. Maar dewijl de twee volgende vloeden nog veel heviger en onſtuimiger waren dan de eerſte, bleef er in het geheel geene hoop op de herſtelling van het ſchip over. Dienvolgens beſloot de heer BILLINGS, met toeſtemming van al de aan wal zijnde officieren, hetzelve te verbranden, om ten minſte het ijzer uit hetzelve weder te krijgen. En zoo hadden wij dan, des avonds van den 9den, het allertreurigſte ſchouwſpel, van ons ſchip *Dobroe Namerenie*, dat ons zoo veel arbeids, zorg en gelds gekost had, door de vlammen te zien verteren.

De beweging in het water duurde drie geheele dagen, en in den mond der rivier, alsmede bij de zandbanken, waren de branding en roering der golven zoo ſterk, dat men van ons ſchip volſtrekt niet in de ſtad konde komen. Nu verwachtte ik, dat er van den kant, van welken de waterbeweging gekomen was, een hevige ſtorm zou opſteken: maar in plaats daarvan bleef het acht dagen lang volkomen ſtil; waaruit men zou mogen beſluiten, dat de ſtorm die-

dieper in zee was gebleven, en ons niet bereikt had. Gedurende al dien tijd werden ons uit het verbrande ſchip allerlei gereedſchappen en bouwſtoffen toegevoerd. 1789. *Sept.*

Den 15den kwam de kapiteinluitenant BEHRING aan boord, waarna ik vrijheid had, om tot bezorging van noodwendigheden voor mij zelven aan den wal te gaan.

Den 16den ſtak er een hevige wind uit zee op, eerst uit het zuidoosten, en vervolgens uit het oosten, die in den nacht tot een' verſchrikkelijken ſtorm aanwies, en zulk eene ſterke beweging in het water veroorzaakte, dat men op het ſchip genoodzaakt was om de ſtengen en raas neder te halen. De kapitein, de heer HALL en ik waren wel aan land, maar konden nogtans den ganſchen nacht niet ſlapen; want tegen den avond bemerkten wij aan de vuren, dat het ſchip driftig werd (*a*). Dewijl wij nu den ſlechten grond der reede kenden, die uit kleine ſteenen beſtond, hadden wij alle reden om bekommerd te zijn, dat hetzelfde ongeluk ons ſchip bejegenen mogt,

(*a*) Eene kunstuitdrukking, die zoo veel beteekent als: het ſchip drijft (of ſlingert) aan een onvast (doorſlippend) anker heen en weder.

1789. Sept. mogt, hetwelk ettelijke Transportſchepen hier reeds beproefd hadden; want in het jaar 1787, gedurende ons verblijf alhier, was er nog een op het ſtrand geſmeten.

Namelijk dat vaartuig was van Inſhiga hier aangekomen, en dewijl het juist laag water, en het onmogelijk was, in den mond der rivier te komen, was het bij de gemelde banken voor anker blijven liggen. Nu was de wind toegenomen, en had eene zware zee veroorzaakt; het ſchip was driftig geworden, en, ſchoon men hierop al de ankers had geligt, was het in weerwil van alle pogingen op eene ondiepte gedreven, en tegen het ſtrand geworpen. — Ons ſchip kwam er derhalve nog goed genoeg af.

Den 19den van September ging de wind geheel liggen, en toen gingen de kapitein, de heer HALL en ik aan boord. Men haalde de ſtengen en raas weder op. In den volgenden nacht viel er zoo veel ſneeuw, dat dezelve een half voet hoog op het verdek ſtond, en het ſtrand er ook geheel mede bedekt was.

Den 20ſten van September werd de wind gunſtig, en wij gingen in zee. Het was reeds volkomen herfst; derhalve werd Kamſchatka het doel onzer beſtemming, en wij wilden, tuſſchen

ſchen de Kuriliſche eilanden door, regelregt naar de haven van Petropawlowsk ſtevenen, om daar den aanſtaanden winter door te brengen, en in de volgende lente des te vroeger te kunnen in zee gaan. 1789. Sept.

De gunſtige wind bleef ons ſlechts 24 uren bij. Daarna ſtak er een hevige oostewind op, die zulk eene holle zee veroorzaakte, dat wij genoodzaakt waren, om al de overige zeilen in te halen, en het alleen onder het bezaanzeil te laten drijven (*b*).

Het meerendeel der manſchap, die met ons voer, was nog nooit op zee geweest: van daar, dat er gedurig velen ziek waren; en het buitengewoon hevige hellen en ſlingeren van het ſchip joeg hun alle oogenblikken een' nieuwen ſchrik aan; want zij verbeeldden zich, dat iedere te bergen rijzende golf hen zou verzwelgen. Eenige der matrozen van Ochotsk, die reeds meer gevaren hadden, fluisterden den anderen toe, dat de ſtorm in niets anders zijnen oorſprong had, dan

(*b*) *Het onder het bezaanzeil laten drijven* (*ſich unter dem Beſan auf den Dreif liegen*), wil zeggen: al de zeilen, op het achterſte na, inhalen, het roer naar de ſtreek van den wind vastmaken, en zich zoo op genade of ongenade aan wind en golven overgeven.

1789. *Sept.* dan in den arend, welken kapitein BILLINGS aan den wal levend gevangen, en met zich had genomen; derhalve kwamen zij allen ernſtig verzoeken, dat men het dier toch de vrijheid zou geven, dewijl zij in de goede hoop verkeerden, dat de wind dan wel zou ophouden te woeden. Doch zij werden niet verhoord. Gelukkig bedaarde ook buitendien de ſtorm binnen twee dagen, en den 22ſten kwam er weder een gunſtige wind uit het noorden. Wij zetten alle zeilen bij, en ſtuurden zuidoostwaarts, vlak op het tweede Kuriliſche eiland af.

Hoewel wij in deze ſtreek nu op geene nieuwe ontdekking verdacht waren, dewijl de zee hier bekend is, en er jaarlijks ettelijke Transportſchepen van Ochotsk naar Kamſchatka varen, ſtelden wij echter altijd eenen man op de brandwacht, om naar alle kanten uit te zien. Deze riep ons ten tien uren des morgens toe, dat hij aan ſtuurboordszijde land zag. Wij allen draaiden onze verrekijkers daar naar toe, en werden met der daad overtuigd, dat daar land was. Om nu allen twijfel weg te nemen, hielden wij daar regt op aan, en kwamen ook in een uur nabij genoeg, om te onderſcheiden, dat het een klein, ongeveer eene halve mijl groot, en omtrent honderd vademen boven de oppervlakte van het water

ter uitſtekend eiland was. Het kwam ons voor, aan alle kanten met hooge, ſteile rotſen en onder het water verborgene klippen omringd te zijn, en geleek in de verte naar eenen hooiberg. 1789. Sept.

Dit eiland was, zoo lang het onbekend bleef, voor de bevaarderen dezer zee in den nacht en met mistig weder ongetwijfeld zeer gevaarlijk; en, indien ik wel gis, is ook het in September des vorigen jaars van Ochotsk naar Kamſchatka vertrokkene, en zonder alle narigt verlorene, Transportſchip bij dit zoo gevaarlijke eiland gebleven; want op den derden dag na deszelfs vertrek kwam er een zeer hevige wind, verzeld van een' dikken mist, uit het zuidoosten op, en daardoor kan het zeer ligt des nachts op deze klippen gedreven en verbrijzeld zijn. Het is waar, dat zulk een ongeluk hetzelve ook aan de vaste kust of aan een der Kuriliſche eilanden kan overgekomen zijn: maar dan moest men daar toch narigt van bekomen hebben. Wij noemden dit eiland *Jonas*, ter eere van den heiligen, wiens gedachtenis op dezen dag gevierd werd. De breedte was hier, volgens mijne waarneming, 56°, 53′, en de diepte omtrent 87 vadem; de grond was van grof ſteenzand, en het eiland toen 15 mijlen zuiden ten westen buiten onzen koers.

1789. *Sept.* Zoo lang wij op de reede lagen, had ik opgemerkt, dat de zeevogels, en in het bijzonder de meeuwen, alle avonden de kust verlieten, en over zee naar het zuiden vlogen, en dat zij des morgens vroeg weder terugkwamen. Hieruit mag men besluiten, dat zij op het eiland *Jonas*, of op een ander misschien nog naderbij gelegen eiland, overnachtten; want op zulke rotsige eilanden pleegt dit gevogelte gaarne zijne nesten te maken, omdat het daar niet zoo ligt gestoord wordt.

De gunstige wind vergezelde ons tot de Kurilische eilanden, waarvan wij het eerste, *Aleid*, den 27sten zagen: dit is een weinig ter zijde van het tweede Kurilische eiland gelegen, en wordt daarom ook niet in de keten dezer eilanden geteld. Het bestaat uit een' enkelen zeer hoogen, zijnen top boven de wolken uitstekenden berg, die met eeuwige sneeuw bedekt is. Naar onzen kant vertoonde het zich als een suikerbrood: maar van den zuidoostkant schijnt het vlakker, doordien de berg daar een' breeder' voet heeft. Men zegt, dat hij van tijd tot tijd rookt. Aan gene zijde van *Aleid* kwam nu ook het tweede Kurilische eiland uit zijnen nevel te voorschijn.

Dewijl wij met deze zee niet regt bekend waren, hielden wij tegen den nacht van de eilanden af:

af: maar zoo dra de dag aanbrak, naderden wij het derde Kuriliſche eiland *Schirinki*, en voeren tegen den middag digt voorbij deszelfs linkeroever. Het mag omtrent twee mijlen groot zijn, is aan alle kanten van ſteile rotſen omringd, en beſtaat uit ſteenachtige bergen, die hier en daar met mos bedekt zijn. Van dit eiland bezochten ons eene menigte zwarte vogels, *Urilen* genaamd. Zij vlogen de eene na den anderen elk op zijne beurt, op een' zeer korten afſtand, rondom ons ſchip, en wel allen niet minder dan driemaal, even als of zij ons ter dege naauwkeurig wilden bezien; en dan keerden zij naar hunne nesten in de rotſen terug. Het verſchijnen van dezen nieuwsgierigen vogel zal, naar men zegt, bij ſtormachtig weder een zeker teeken zijn, dat er land in de nabijheid is, dewijl hij zich volſtrekt niet ver van het ſtrand verwijdert. 1789. Sept.

Van dit derde ſtuurden wij, langs het vierde berg- en rotsachtige eiland, *Mamrish* geheeten, in de ſtraat tuſſchen het tweede en het vijfde, hetwelk *Onekotan* heet (*c*). Hier overviel ons te-

(*c*) Het tweede en het vijfde eiland liggen in eene linie langs de keten der Kuriliſche eilanden, maar het derde en het vierde

1789. Sept. tegen den middag, toen wij ons juist in het midden van deze ſtraat bevonden, eene volkomene windſtilte. Wij wierpen het dieplood uit, maar peilden geen' grond. Deze ſtraat is omtrent 27 mijlen breed, en derhalve eene der grootſte en veiligſte tuſſchen de Kuriliſche eilanden. Men ontmoet in dezelve geene aanmerkelijke aangeſlijkte ondiepten, en de ſtroom van het water is daar op ver na zoo ſterk niet, als in de andere naauwere ſtraten.

Het derde en het vierde der Kuriliſche eilanden hebben in het geheel geen geboomte, en zijn onbewoond: maar op het tweede en vijfde wasſen hier en daar eenige berkenſtruiken; en men vindt daar ook eenige, hoewel weinig, inwoneren, die in uitzigt en levenswijs meer naar de Kamſchadalen dan naar de zuidelijke Kurilen gelijken, en zich door lange baarden onderſcheiden, van waar zij ook den bijnaam van harige Kurilen bekomen hebben. De noordelijke Kurilen ſtammen, indien men uit de overeenkomst een beſluit mag opmaken, van de Kamſchadalen af: maar van waar de harige komen, is moeijelijk te bepalen; want al de volken van deze geheele

de eenigzins ter zijde van dezelve, en wel meer noordoostwaarts.

heele wereldſtreek, als daar zijn de Japanners, Chinezen en over het geheel al de noordelijke volken aan de zeekusten van Azie, behalve de Gileeken alleen, die aan den mond van den Amur wonen, hébben bijkans in het geheel geenen baard. 1739. Sept.

Deze 28ſte van September was ongetwijfeld de ſchoonſte dag onzer zeereis. De zon ſcheen beſtendig, tot dat zij onderging, en verwarmde ons, als of het in het midden van den zomer was. Volgens de koude, welke wij reeds zoo aanhoudend gehad hadden, kwam het ons nu voor, als of wij eensklaps uit de koude in de warme luchtſtreek waren overgezet; en echter waren wij ſedert eene week in der daad maar 10 graden zuidwaarts gevorderd. De warmte der lucht, het aangename gezigt van het land, de ſtille, ſpiegelgelijke oppervlakte der zee, vervrolijkten en bekoorden alleman. Het was een ware feestdag; wij waren gedurig op het dek, terwijl anders bij ſlecht weder niemand de kajuit verliet, dan die de wacht had.

Tegen middernacht kregen wij weder een' gunſtigen wind, met wiens behulp wij, eenige uren zuidoostwaarts koers houdende, uit de ſtraat kwamen. Tegen den morgen hielden wij noordoost-, en vervolgens noordnoordoostwaars, langs

1789. Sept. het tweede Kuriliſche eiland, hetwelk zich in eenen digten nevel voor ons verborg. Dezen dag zagen wij eene menigte noordkapers en bruinviſchen (*d*).

Dezen noordoostelijken koers hielden wij, met eenen gunſtigen wind en mistig weder twee dagen lang. Toen de lucht den derden dag opheldere, zagen wij de bergachtige kust van Oct. Kamſchatka voor ons, langs welke wij den eerſten van October, tot op de hoogte der haven van Petropawlowsk, onze reis voortzetten.

Daar zagen wij vijf hooge en ongemeene bergen, waaraan men de Awatſchinskiſche bogt zeer gemakkelijk kan onderkennen. Een dezer bergen heet Wiluitſchinskaja, en ligt aan de linkerzijde van de bogt; en drie andere liggen naast elkander aan de regterzijde, omtrent 50 Werſte van zee: van deze heet de westelijkst gelegene Streloschnaja, die eenen hoogeren en ſpitſeren top heeft dan de andere; de naast hem liggende, Awatſchinskaja of ook Gorelaja geheeten, is vuurſpuwend; de derde is ongenoemd en lager dan de twee andere; de laatſte, Schupanowa genaamd, ligt noordelijker en verder dan al de

(*d*) *Delphinus orca* en *Delphinus phocæna*. Men zie BLUMENBACH's *Handboek der Natuurlijke Historie*.

de andere, en ſchijnt van verre vlakker. Hoe- 1789.
wel deze bergen niet aan zee, maar tamelijk Oct.
diep landwaarts liggen, ziet men hen, door hunne buitengewone hoogte, echter veel eer, dan de naderbij gelegene, en anders ook niet vlakke, maar bergachtige, kust. Eene zeer naauwkeurige teekening van het gezigt, hetwelk deze bergen opleveren, vindt men in Cook's *laatſte reis*. Want ſchoon wij ons nog op een' grooten afſtand bevonden, en in het geheel niet op de plaats waren, alwaar deze teekening gemaakt is, herkenden wij uit dezelve echter terſtond wat het was, hetwelk wij zagen. Wanneer men de teekening van Cook met de mijne vergelijkt, zal men geen ander verſchil tuſſchen dezelve beſpeuren, dan hetwelk uit dit onderſcheid van de plaats, alwaar zij ontworpen zijn, voortkomt.

In den nacht lieten wij het drijven, en den volgenden morgen hielden wij aan op de baai Awatſcha. Binnen eenige uren kwamen wij reeds aan derzelver mond bij den vuurtoren, die aan de oostzijde van derzelver ingang op eenen hoogen, rotsachtigen en ver vooruitſtekenden berg is opgerigt. Aan onze linkerzijde hadden wij een klein klippig eiland, beſtaande uit een' enkelen niet hoogen berg, en hetwelk naar den

1769. Oct. naam van zekere, kleine zeevogels, die hier in groote menigte plegen te nestelen, *Staritschkow* (*e*) heet. Ook hier werden wij verwelkomd door Urilen, die ons even zoo nieuwsgierig, als de andere, bekeken, en daarop terstond weder wegvlogen. Behalve de twee genoemde soorten vindt men hier nog eene menigte zeepapegaaijen en meeuwen.

Zeven mijlen buiten den ingang der baai peilden wij grond met het dieplood: de diepte was zestig vadem, en de grond zandig. Hoe meer de diepte van hier af verminderde, des te langzamer ging het vooruit; aan den ingang der baai,

(*e*) De vogel heet *Starik*, de *Procellaria aurita* [de onweêrsvogel]. Een vogel van de grootte eener duif, met een' blaauwachtigen snavel, die met kleine, borstelachtige vederen bedekt is. De kop is donkerblaauw, doch heeft in het midden eenige witte vederen, die dunner en langer zijn dan de overige, en bovenop eene nul vormen. De hals is bovenaan zwart, en van onderen wit gevlekt. Het onderlijf is wit; de korte en de groote vederen der vleugels zijn zwartachtig, en de andere blaauw. De zijden en de staart zijn zwart. De pooten zijn rood en met drie vingeren voorzien, maar die onderling door eene roode zwemhuid vereenigd zijn; de klaauwen zijn zwart. Op de kleine eilanden van Kamschatka worden zij in groote menigte gevonden, en worden met weinig moeite door de Kamschadalen gevangen. *Woordenb. der Rusf. Akad.*

baai, en zelfs bij den vuurtoren, vonden wij maar 13 vadem. De breedte van dezen ingang is twee en een vierde mijl, en in de lengte heeft hij eene uitgeſtrektheid van omtrent 5 mijlen; de wederzijdſche oevers zijn ſteenachtig en ſcherp, en hebben hier en daar bij afwisſeling uitſtekende punten en inhammen. Aan de regterzijde ziet men niet ver achter den vuurtoren drie op zich zelve ſtaande, hooge, naar zuilen gelijkende rotſen, alle naast elkander, en daarom *de drie Banden* genaamd. Niet ver achter deze ſteenen banden, en ter zijde van dezelve, is een kleine *boezem*, welken men dien *der zoutziederij* (*f*) noemt, dewijl aan den oever deszelven eene zoutkeet ſtaat. Aan den ingang van dezen boezem ligt een klein en laag, klippig eiland, het *Verraderseiland* (*g*) geheeten. Aan de andere zijde ſtaat, digt bij den oever, eene hooge rots, de *Grootmoederlijke* (*h*) genaamd, waarop eene groote menigte meeuwen neſtelen. Twee mijlen voorbij dezen boezem loopt de ingang 1789. Oct.

(*f*) *Solowarennyi.*

(*g*) *Ismennoi.* Zoo genaamd ten tijde der opſtanden van de Kamſchadalen tegen de Ruſſen, om dat derzelver aanvoerders zich daar verſtoken hielden. *De Hoogd. vert.*

(*h*) *Babuschkinoi.*

1789. Oct. gang ten einde, en uit denzelven komt men in de groote baai Awatſcha, die omtrent 26 mijlen in den omtrek heeft. Deze eindigt met drie naast elkander liggende boezems, waarvan de eerſte Tarjinskoi, de tweede Rakowoi heet, en de derde de haven van Petropawlowsk uitmaakt. In dezen laatſten liepen wij in. Hij ligt van den mond of den ingang af meest noordelijk. In het midden van zijnen ingang is eene niet vooruitſtekende en ook niet groote zandbank, op welke de diepte naauwelijks anderhalf vadem bedraagt; weshalve men niet regttoe regtaan in denzelven inloopen kan, maar zich eenigzins aan de linkerzijde moet houden. De diepte in de baai zelve is van 6 tot 15 vadem; de grond is modderig; en men vindt derhalve overal eene goede ankerplaats. Het ſtrand en de landſtreek aan de baai zijn rondom bergachtig; naar het noordwesten alleen vindt men eenige laagten en vlakten; en van dezen kant loopen ook de rivieren Awatſcha en Paratunka in de baai.

Tegen den avond kwamen wij in de haven van Petropawlowsk, wier grootte eene Werst en 300 vadem in den omtrek bedraagt, voor anker: van de westzijde is zij door een bergachtig, ſmal ſchiereiland gedekt, en van de zuidzijde door eene van den wal vooruitſtekende, uit kleine ſtee-

ſteenen beſtaande, ſmalle landtong, *Koschka* (*i*) genaamd. Tusſchen dat ſchiereiland en deze Koschka door moet men de haven inloopen, die omtrent 40 vadem wijd, en bijkans 7 of 8 en in het midden wel 8 of 9 vadem diep is. Zij heeft een' modderigen grond. 1789. Oct.

Gebouwen vindt men daar op twee plaatſen: 12 houten woonhuizen, waarvan er acht op de bovengemelde Koschka ſtaan, tusſchen welke ettelijke Balaganen (*k*) opgeſlagen zijn, en de overige aan den noordelijken wal der haven. Daar is ook een ziekenhuis, een houten gebouw, en de, bij gelegenheid van den vorigen togt naar Kamſchatka, onder den Commodore BEHRING, opgerigte magazijnen, die in een' zeer goeden ſtaat gebleven zijn. De inwoners dezer plaats zijn ſpoedig geteld: namelijk, er zijn hier 11 Kamſchadalen, een vaandrig van de Armée en 23 man Kozakken. De oever rondom de haven is bergachtig: evenwel zouden er aan de noord- en oostzijde, op het hellende vlak dat naar de haven afloopt, omtrent 300 huizen kunnen plaats vinden.

(*i*) *Kat.*

(*k*) *Balaganen* zijn tenten, welker dekkleeden aan hooge palen vastgemaakt zijn.

DER-

DERDE AFDEELING.

Toebereidſelen, om te Petropawlowsk te overwinteren. Het opzetten van Jurten. Het opnemen der landſtreken rondom de haven. Aanmerkingen over de visſcherij en het invoeren der fokkerij van horenvee in Kamſchatka. Hondenpost. Reis naar de vesting Bolſcherezsk. Dans der Kamſchadalen. Terugreis naar de haven. Tegenwoordige toeſtand der Kamſchadalen. Bezigheden gedurende den winter op het ſchip Slawa Rosſii. Toevoer van timmerhout uit Kamſchatka. Aardbeving en vuurſpuwing van den Crater des bergs Klutſchew. Scheurbuik onder de gemeenen. Gereedmaking van het ſchip. Beſchrijving van de bogt Awatſcha. Gedachten over het gemakkelijk vestigen van een' geregelden handel tusſchen Kamſchatka en Oostindie.

1789. *Oct.* Den 5den van October liepen wij in de haven van Petropawlowsk zelve binnen, en leiden het vaartuig aan de noordzijde tegen den wal bij de

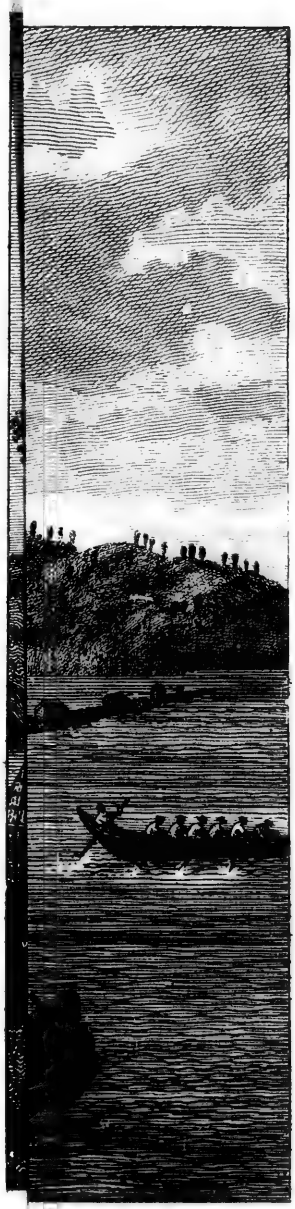

WATCHUCK

GEZICHT VAN DE HAVEN VAN PETROPOWLOUSK

NAAR DERZELVER MOND OF

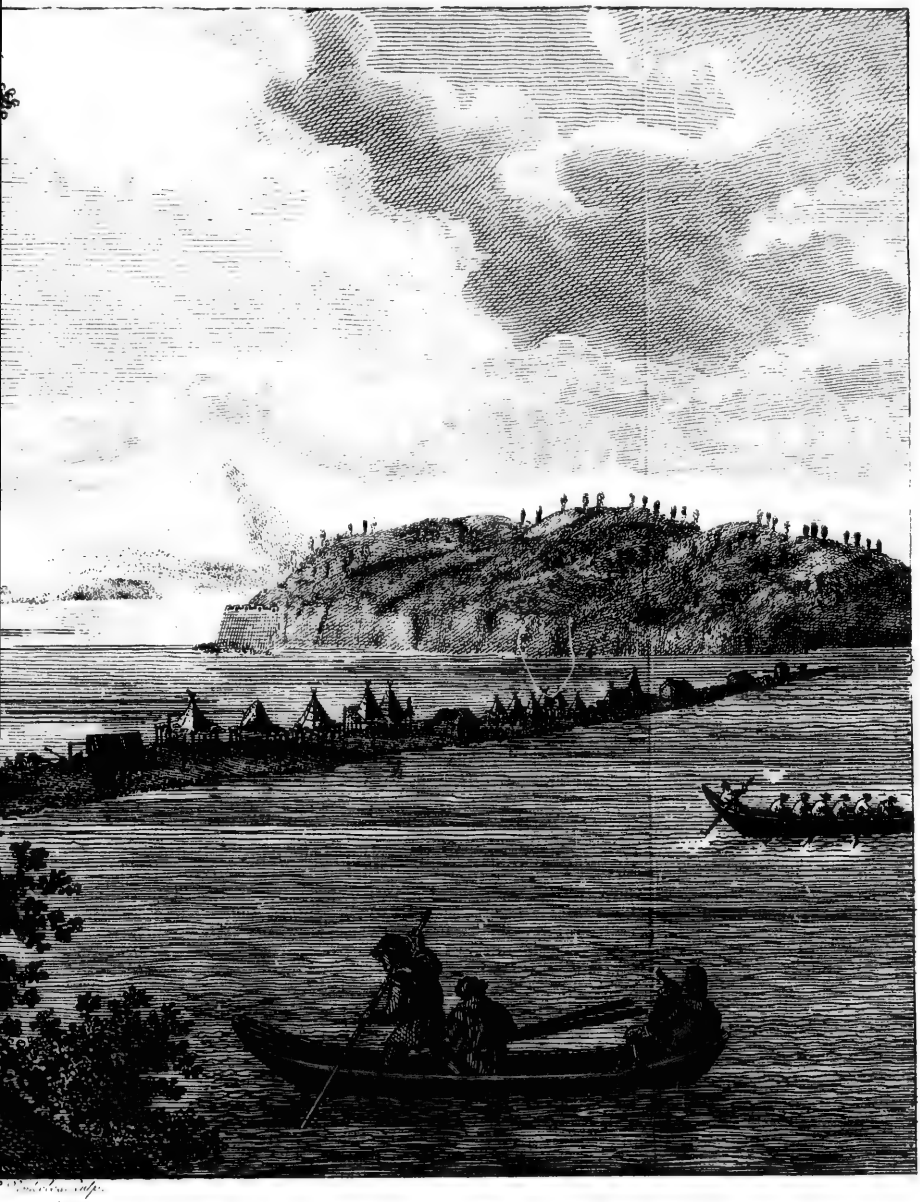

POWLOUSK EN VAN DE BAAI AWATCHUN

MOND OF UTLOOP TOE

de magazijnen, waarin wij alle drooge levensmiddelen en eenigen anderen voorraad bragten. Wij gingen allen aan land, en verdeelden ons zoo goed als wij konden, of liever zoo bekrompen als wij moesten, in de daarzijnde woningen. De heer Billings nam het gebouw der kroon, dat in eene volmaakt geregelde orde zamengefteld, en van alle noodige ruimte wel voorzien was, tot zijn gebruik. De kapiteinluitenant Hall, Bakow en ik woonden daar digt bij in een Kozakkenhuis, hetwelk zoo klein was, dat onze opgehangene hangmatten het bijkans geheel vervulden. De hoogte was aan de grootte geëvenredigd: wij konden naauwelijks overeind ftaan, zonder het hoofd tegen het dak te ftooten. De Doctor en de ftafsheelmeester woonden naast ons in een ander huis; de overigen hadden zich in de huizen op de Koschka verfpreid. 1789. Oct.

Om onze inkwartiering voor de inwoners eenigzins gemakkelijker te maken, befloten wij, aan de noordzijde van de haven eene groote Jurte, eene badftoof en eene fmederij te bouwen. Ons timmerhout was berkenhout, het eenige, dat hier gevonden wordt, en hetwelk rondom de haven aan de bergwegen en in het hangen der bergen wast. Ons werk ging voorfpoe-

1789. *Oct.* ſpoedig voort en kwam weldra tot ſtand. Het weder begunſtigde hetzelve; want tot den eerſten van November was het goed en warm. Tot dien tijd toe zag men ook geene ſneeuw, behalve op de hoogere bergen, die daarmede reeds lang bedekt waren.

De oevers hadden wel geen aanlokkend groen meer, en de reeds van bladeren beroofde boomen misten de bekoorlijkheden van de lente en den zomer; evenwel vond men aan het hangen (*a*) der bergen, op drooge plaatſen, hier en

(*a*) [*Abwallungen der Gebirge.*] Ik moet mij eindelijk toch over het Ruſſiſche woord *Kosſogor*, hetwelk hier gevonden wordt, als het ware beklagen. In mijn woordenboek is het vertaald: *de kromte van den weg aan eenen berg.* Maar dat laat zich niet gemakkelijk in een enkel woord zeggen. Hiervoor heb ik het reeds door *Hohlweg* (*holle weg*) vertaald, ſchoon ik wel wist, dat het iets anders beteekent, dan hetgeen in Duitschland zoo genoemd wordt: het beteekent, namelijk, zulke plaatſen op boschrij zoo wel als op kale bergen, waar de gewone helling eerst zachter afloopt, en dan weder even ſteil wordt, waardoor dan inderdaad eene ſoort van hollen, of zoo men wil krommen, weg ontſtaat. Of nu het woord *Abwallung* (*helling, het hellen*) het regte, — of zoo men er waarlijk in het Hoogduitsch nog geen woord voor hebben mogt, — een goed woord zij om het bedoelde denkbeeld uit te drukken, onderwerp ik aan het oordeel van geoefender taalkenners. *De Hoogd. vert.*

en daar een' cederſtruik of een berkenboschje, die voor ons veel bekoorlijks hadden, en waar wij dikwerf vermaakshalve heenwandelden: maar de ſneeuw maakte aan dit ons genoegen zeer ſpoedig een einde. Nu was er nog maar een eenig ſmal voetpad, in het hangen van het gebergte, over, waarlangs de inwoners naar de Koschka gingen, en nog een ander, over ſteile afhellingen der bergen, naar een 300 vadem ten noorden van onze woning gelegen meer: anders konde men nergens meer doorkomen. Aan dezen laatſten weg, niet ver van de woningen, aan de regterhand, en aan den oever van eene in de haven uitloopende beek, liggen nabij elkander twee merkwaardige mannen begraven, de hoogleeraar DE L'ISLE DE LA CROYÉRE, die den Commodore BEHRING als ſterrekundige vergezeld heeft, en de kapitein CLARKE, die na den dood van COOK het bevel voerde. Van het zoo even gemelde meer kan men, wel is waar, bij laag water, onder de ſteilten der bergen door, het bergachtige ſchiereiland, hetwelk de haven van de westzijde dekt, omgaan, welke weg ongeveer de lengte van een paar Werſten hebben zal: maar hij is zoo ſteenachtig en allermoeijelijkst, dat hij zeer weinig, en bijkans niet dan door jagers, die op de meeuwen- en

1789. *Oct.*

Saw-

1789. Oct. Sawken-jagt (*b*) uitgaan, gebruikt wordt. Van deze ſoorten van vogelen, en nog eenige andere, ziet men gedurende den ganſchen winter eene groote menigte in de bogt.

Bij eene rotſige hoogte van dit ſchiereiland vonden wij verkleurden groenen Jaspismergel, waarop figuren van ſtruiken en boomen te zien waren; ook ontdekten wij in de ſpleten der rotſen eenige, hoewel niet groote en zeer dunne lagen Amianth.

Den 28ſten van October riep de bevelhebber ons allen bijeen, om ons aan te kondigen, dat, volgens eene allerhoogſte, hem te Petersburg medegedeelde, Ukaze, de heeren HALL, BEHRING en ik, op den dag van ons vertrek van Ochotsk, en derhalve den 19den van September, tot kapiteins van den 2den rang, en eenige andere onzer togtgenooten tot den eerstvolgenden rang boven den hunnen bevorderd waren, terwijl aan de overige eene buitengewone wedde was toegelegd.

Bij onze aankomst vonden wij hier geen' verſchen

(*b*) *Sawka* of *Aangitsch*, eene ſoort van eend, *Anas hiemalis*. Den naam *Aangitsch* heeft deze vogel van de Kamſchadalen om zijn geſchreeuw verkregen, hetwelk veel naar deze klanken gelijkt. *Woordenb. der Ruſſ. Akad.*

ſchen visch. Maar in het begin van November vingen wij met netten een' tamelijken voorraad van Wachnen (*c*) in de haven. Deze visch is aan de Pikſcha (*d*), zoo wel in ſmaak als in gedaante, volkomen gelijk: doch hij verſchilt van dezelve in grootte, en is daarin zelf ook zeer ongelijk; want wij vingen er verſcheidene van meer dan een' voet, en andere van een' halven voet lengte: de meeste hadden eene kleinkorrelige, welſmakende kuit. Onder deze visſchen vingen wij nu en dan ook haringen. Op deze wijs hadden zoo wel wij als de inwoners der plaats, tot de helft van November, overvloed 1789. *Nov.*

(*c*) *Wachna* is hier de naam van eene kleine ſoort van visch. *De Hoogd. vert.* *Wachna*, *Gadus Aeglefinus* [*de ſchelvisch*]. Eene ſoort van ſtokvisch, van eene halve el lengte, rond van lijf en met drie rugvinnen. Wanneer hij uit het water getrokken wordt, is hij volkomen koperkleurig, maar binnen korten tijd verbleekt hij geheelenal. Zijn vleesch is blank, maar weekelijk en niet aangenaam van ſmaak. Hij behoort ook in den Europiſchen oceaan te huis: maar bij Kamſchatka wordt hij bovenal in groote menigte gevangen. *Woordenb. der Rusſ. Akad.*

(*d*) *Pikſcha*, een hier geheel onbekende, en in mijne groote, en anders zoo veilige toevlugt, *het Woordenboek der Rusſiſche Akademie*, ook niet voorkomende naam. *De Hoogd. vert.* [Zie *Voorberigt* voor het *Eerſte Deel*, *bladz.* VII. *De Holl. vert.*]

1789. *Nov.* vloed van visch: maar daarna was het met het vangen, en tevens met alle versch en gezond voedſel, gedaan; en wij zouden genoodzaakt geweest zijn, om ons geheel bij het gezoutene te bepalen, zoo wij niet eenen Kozak overgehaald hadden, om ons eene koe, die juist niet zeer groot was, voor 65 roebels te verkoopen; hoewel wij er waarlijk ook niet veel vleesch van bekwamen. Ondertuſschen moest men er ſpaarzaam mede zijn, en zoo duurde het nog eene poos tijds. Aan de geheele haven van Petropawlowsk was ſlechts deze eene koe; nog ſtonden hier wel zeven oſſen: maar die waren de eigendom van de kroon, en uit de vesting Werchne-Kamſchatsk hier naar toe gedreven ten dienſte van de Expeditie, die onder bevel van kapitein MULOWSKY (*e*) uit Kroonſtad naar deze zeën ſtond te vertrekken. Ten tijde van den eerſten togt naar Kamſchatka, en dus omtrent 50 jaar ge-

(*e*) Kapitein MULOWSKY was een, om zijne kundigheden en goedhartigheid, algemeen hooggeſchatte officier. Hij ſneuvelde in den Zweedſchen oorlog, en wel, zoo ik mij niet zeer bedriege, reeds in den eerſten zeeſlag deszelven, onder bevel van den Admiraal GREIGH, in het jaar 1788. Deze oorlog verhinderde het uitzeilen der Expeditie; anders zou de Ruſſiſche vlag waarſchijnlijk reeds 14 of 15 jaar vroeger onder de linie gewaaid hebben. *De Hoogd. vert.*

geleden, was hier eenig horenvee naar toe gebragt, hetwelk in zulk een' geruimen tijd, naar mij dunkt, aanmerkelijk in getal moest toegenomen zijn, zoo men daar eenige oplettendheid aan had besteed. Men kan geene betere plaats voor de veefokkerij wenschen dan Kamschatka. Hooilanden vindt men genoeg, voornamelijk in de nabijheid van Petropawlowsk, aan de rivieren Awatscha en Paratunka; en gedurende den zomer zou men overvloed van weiland hebben: het gras wast er zeer hoog, en is sappig en voedzaam, zoo dat het vleesch hier zeer goed wordt, en het vet een' zeer aangenamen mergachtigen smaak verkrijgt. 1789. Nov.

Met den aanvang van den winter begonnen al de inwoners dezer plaats hunne sleden gereed te maken; de honden bond men aan palen, om hen door dat middel weder bekwaam te maken tot het trekken; want tot dezen tijd toe hadden zij vrij rondgeloopen. Namelijk sleden en honden zijn het algemeene rijtuig van deze menschen, zoo wel voor hen zelve, als tot het halen en brengen van huishoudelijke noodwendigheden. De Heer Hall en ik hadden ons ook zulk eene toerusting aangeschaft. In het begin spanden wij maar drie honden voor, en waagden ons niet ver: maar in vervolg van

1789. *Nov.* tijd wisten wij er reeds vijf te beſturen, en werden zoo ſtout, dat wij zelfs geene bergen meer ontzagen, en meermalen een ridje deden naar Paratunka, eene bewoonde plaats wel 25 Werſten van Petropawlowsk gelegen.

De ſleden zijn hier geheel anders dan die van Ochotsk: zij zijn, namelijk, veel korter, naauwer, ligter en twee maal hooger. Niet meer dan twee perſonen kunnen er op zitten, en dat nog met moeite; en door hare hoogte ſtaan zij zeer los. Over de bergen, en overal waar de weg maar eenigzins afhelt, moet men zeer voorzigtig rijden, en zich van de kunst, om den Oschtol te gebruiken en met de voeten te ſturen, wel te pas kunnen bedienen: door den geringſten misſlag hierin kan men zich tegen de naar den weg overgebogene boomen ligt te pletteren ſtooten, welke lot, naar men ons verhaalde, geoefenden hondenrijders wel moet overgekomen zijn. Men ſpant, wel is waar, ſlechts vier of vijf honden voor: maar het is zeer moeijelijk hen op te houden, zoo dra zij van het eene of andere dier de lucht krijgen, of als zij eenen berg afloopen.

Om hen eenigzins tegen te houden, ſteekt men den Oschtol tusſchen de dieren en het voorhout van de ſlede, en laat dien zoo diep mogelijk

lijk in de ſneeuw loopen, en trekt men daarenboven het voorſte paar honden met eenen afzonderlijken riem, die aan hunne halsbanden vast is, nader bij de ſlede, waardoor zij belet worden de ſtrengen geheel uit te trekken, en ook het volgende paar verhinderen ter dege uit te loopen. Wanneer een berg zeer ſteil of gevaarlijk ſchijnt, ſlaat men banden of ringen van takken van berkenboomen om de onderliggers, die dan voor ijzers moeten dienen. Het geluid *Ko Ko Ko* houdt de honden op, *Aach Aach* drijft hen voort, *Chna Chna Chna* doet hen naar de regter- en *Oega Oega Oega* naar de linkerhand omſlaan. Maar een jager bedient zich van deze woorden niet, uit vrees van het wild door zulk een geroep weg te drijven: maar als die regtsaf wil gaan, ſlaat hij zachtjes met den Oschtol tegen de regterzijde van den diſſelboom aan, en wil hij linksaf, ſlaat hij aan de linkerzijde op de ſneeuw. Voor het overige is er in het rijden met honden, behalve het gevaar, nog zeer veel ongemaks; en het is, om het in eens met het regte woord te noemen, een waarachtig hondsch rijden. Men moet wel oppaſſen, dat men de honden niet loslaat. Gebeurt het, dat men met de ſlede omvergeſmeten wordt, en zelf van de been geraakt, zoo moet men volſtrekt de ſlede 1789. *Nov.*

1789. *Nov.* niet loslaten, hoe ver men ook door de ſneeuw wordt voortgeſleept; want het wordt voor eene groote ſchande gerekend, wanneer men zich niet ter dege vastgehouden, en de honden losgelaten heeft, en daardoor genoodzaakt is geweest om eenige Werſten te voet achteraan te komen. Bovendien geraken de honden zeer dikwijls in hunne tuigen verward, en dan moet de rijder, in de felſte vorst, zijne handſchoenen uittrekken, en hen met zijne bloote handen weder in orde brengen; waarbij het dan ook wel gebeurt, dat hij met hunnen drek bevuild wordt. Om iemand, die achteraan komt rijden, eene poets te ſpelen, behoeft de voorſte ſlechts een ſtuk Jukol op den weg te ſmijten: de honden vallen zonder misſen op zulk eene prooi aan, raken onder elkander in het tuig verward, bijten en kwetſen elkander, en de rijder moet dus noodwendig afklimmen, om hen weder in orde te brengen, waardoor hij ver achter zijn gezelſchap geraakt. Achteraan te rijden is buitendien ook niet verkieslijk, omdat de ſledeijzers dan eer gevaar loopen van met hondenmest beſmeerd te worden, die terſtond vastvriest en het rijtuig tegenhoudt, zoo dat men alle oogenblikken afklimmen moet, om het gerij met het mes ſchoon te maken. En komt men bij de herberg,

berg, dan is men nog van zijne honden niet ontslagen: zoo dra zij uitgespannen zijn, moet men hen met dunne kettingen aan eenen paal binden. Men durft hen niet terstond voederen, maar moet daarmede eenige uren wachten, tot dat hun zweet opgedroogd is. Dan geeft men hun een' geheelen of halven Jukol: maar de heer moet er met den stok bijstaan, om toe te zien, dat iedere hond zijn deel verkrijgt, en de eene het den anderen niet voor den neus weghapt; ook moet men de kraaijen verjagen, die hier te lande in het geheel niet blood zijn. Die komen daar in groote menigte bijvliegen, en als een hond niet oppast, is hij zijn voeder kwijt. 1789. *Nov.*

In het laatste van November vertrok kapitein Billings naar de vesting Bolscherezsk, en nam den kapitein Hall, den stafsheelmeester en den schipper Bakow met zich.

In het begin van December werd de koude heviger, en de haven van Petropawlowsk met ijs bedekt. *Dec.*

In de laatste dagen dezer maand namen, op eenen brief van uitnoodiging van den kapitein Billings, ook de heer Behring en ik de reis met honden aan. Wij reden van Petropawlowsk, in het begin langs de baai Awatscha,

1789. Dec. over kleine met berkenboschjes bedekte hoogten. Op den top van eene derzelve zagen wij eenen zeer ijlen, doorgebrander steen, van bijkans vijf vadem in den omtrek. Hij scheen uit den eenen of anderen vuurspuwenden berg uitgeworpen te zijn: maar dewijl er van hier tot den naastbijgelegenen Vulkaan van Awatschinsk zekerlijk een afstand is van 40 Werſten, zoo is het niet waarschijnlijk, dat die, zelfs bij de hevigste ontbranding, eenen zoo zwaren steen zoo ver zou hebben kunnen werpen: veeleer zou men der gissing plaats mogen geven, dat er voorheen meer in de nabijheid eene uitbraking moet voorgevallen zijn. Het is toch zeer mogelijk, dat er voorheen op de plaats, waar nu de baai Awatscha is, een vuurspuwende berg was, die door zijne inwendige ontbranding is ingestort, en alzoo deze haven gevormd heeft, wier oevers nog heden werkelijk menige sporen dragen, dat zij door eene aardbeving ontstaan zijn. Op zeven Werſten afstands van de haven verlieten wij de gemelde hoogten voor eene vlakte, die omtrent 20 Werſten lang is, en door de twee rivieren de Awatscha en de Paratunka wordt doorgesneden. Bij de laatste leiden wij aan in de Kamschadalische bewoonde plaats, die aan haren regter oever, op eenen af-

1789. *Dec.*

affland van zeven Werſten van haren mond, gelegen is, en eene houten kerk heeft, die aldaar nog ſints den togt van Commodore BEHRING is overgebleven.

Van de Ostrog of vesting Paratunsk (*f*) liep de weg langs de rivier de Awatſcha opwaarts. Dezen dag vonden wij op onzen weg veel ſporen van ſabeldieren en vosſen, en op de rivieren van otters.

De ſabels van dit land worden juist niet voor de beste gehouden, terwijl integendeel de Kamſchatkaſche roode vosſen de voortreffelijkſte van hunne ſoort geacht, en, naar gelang van hunne deugd, in het bijzonder wanneer zij regt vuurrood zijn, ook zeer duur betaald worden. Naar hunne kleur dragen zij den bijzonderen naam van Ognenken (*g*). Behalve deze dieren zijn er, naar het zeggen der Kamſchadalen, in de gebergten nog veel wilde ſchapen en rendieren, alsmede veel beeren en wolven, onder welke de laatſte meest gevaarlijk zijn, en in den winter meermalen zelfs reizigers aanvallen, terwijl integendeel de beeren zoo

(*f*) Alle woonplaatſen worden hier Ostrogs, of met een verkleinwoord Ostroshken (Ostrogjes) genoemd.

(*g*) Van *Ogon*, *Vuur*.

1789. Dec. zoo tam zullen zijn, dat zij de menſchen vreezen, en zoo dra zij dezelve gewaar worden, wegloopen.

Drie en dertig Werſten van hier namen wij ons nachtverblijf in de kleine veſting Koreeks, zoo genoemd, omdat de Koreeken dezelve aangelegd en eerst bewoond hebben. Aan de andere zijde dezer plaatſen reist men door bergachtige landſtreken, en dertig Werſten verder overnachtten wij in de veſting Natſchikinsk.

Twee Werſten van hier is eenigzins bezijden den weg eene heete bron, de Natſchikinskiſche genoemd. Wij verlieten den weg, om haar te bezoeken. Het water was toen in de hevige koude nog heet genoeg; het had eenen zwavelreuk, en was bitterachtig van ſmaak. Wij wierpen er eenige ſtukken gelds in, en die waren binnen eenige uren als vertind, en hadden eene ligtgraauwe kleur gekregen. De Kamſchadalen gebruiken het bad van deze bron dikwijls, om welke reden er twee plaatſen in dezelve met planken zijn afgezet, de eene, voor den winter, geheel bovenaan bij den oorſprong, en de andere verder benedenwaarts voor den zomer. Wij wilden het ontſpringen zelf van nabij zien, maar konden uit hoofde van het weeke moeras aldaar niet ver genoeg komen.

De

De plaats Natſchikinsk verlieten wij zeer vroeg, reeds voor het aanbreken van den dag, om tot aan de kleine vesting Apatſchinsk in eenen dag 95 Werſten af te leggen. De weg liep over de hooge bergen, die als eene keten midden door Kamſchatka loopen, en die zich oostwaarts tot de kust uitſtrekken en daar in ſteile, rotsachtige hoogten eindigen. Apatſchinsk ligt, even aan de andere zijde dier bergen, aan de rivier de Bolſchaja. Van hier tot aan de vesting Bolſcherezsk ſchieten er nog 40 Werſten over, welke wij op eenen vlakken, regten weg in minder dan 4 uren afleiden. 1789. *Dec.*

De vesting Bolſcherezsk ligt aan den oever der Bolſchaja; de plaats beſtaat uit dertig woonhuizen, en heeft eene kerk; hare inwoners zijn meërendeels Kozakken; kooplieden en burgers zijn er maar weinig. Voor de verheffing der vesting Nishne-Kamſchatsk tot eene ſtad hield de eerſte overheidsperſoon van Kamſchatka hier zijnen zetel: maar nu is een ſerjant bevelhebber der vesting Bolſcherezsk. De Kozakken van deze plaats zijn welgeſtelder dan die van Petropawlowsk; zij hebben bijkans allen hun horenvee en eene ſoort van boerderij. In hunne tuinen wasſen goede rapen en aardappelen. De laatstgenoemde zijn hier nog niet lang bekend

1789. *Dec.* kend geweest, en men heeft derzelver invoering aan den voormaligen opperbevelhebber van Kamschatka, den hofraad REINIKE, te danken.

De gewone kleeding der inwoneren bestaat, even gelijk die der Kamschadalen, in Parken (*h*) en Kamlejen (*i*): maar op feestdagen trekken de vrouwen een zijden Grozetten * of stoffen kleed van ouderwetsch maaksel aan, zoo als het 60 jaar geleden in Rusland gedragen werd, en winden eenen zijden gevlekten doek om het hoofd.

1790. *Jan.* In de eerste dagen van het nieuwe jaar kwamen de inwoners bijna alle avonden bij elkander om te dansen. De vrouwen dansten zeer goed op de Russische wijze, en, hetwelk ons verwonderde, ook zeer gevoeglijk Poolsche dansen en *à la Grecque*. Drie Kozakken gaven op hunne oude vedels daar de muzijk toe.

Den Kamschadalischen dans zag ik hier niet, terwijl de Kozakken van Petropawlowsk dien integendeel zeer gaarne dansten. Hij is zoo on-

(*h*) *Parken* heeten hier kleederen van rendiervellen, als hemden gesneden.

(*i*) *Kamlejen* zijn kleederen van ontharde, weekgeklopte huiden, voor het overige veel naar de Parken gelijkende.

* [*Grosettenes:* dit woord ken ik niet. *De Holl. vert.*]

zedig, dat eene beſchaafde vrouw zich zou ſchamen, ik zeg niet hem te danſen, maar zelfs er naar te zien. Namelijk eene vrouw begint hem, die, een' doek in eene ſchuinſche rigting en uitgeſpreid voor zich houdende, in het midden der Isba optreedt, en, langzaam voet voor voet verzettende, met de handen, het ligchaam en het hoofd allerlei bewegingen maakt. Het hoofd buigt nu op den eenen, dan op den anderen ſchouder, nu eens op den rug, dan weder op de borst. Zoo gaat zij eindelijk op eenen man af, en zet hetzelfde gebaren- en ledenſpel digt voor hem ſtaande voort: hetwelk dan beduidt, dat zij hem ten dans noodigt. Deze vat daarop zijnen doek even zoo aan, als zij den haren, en gaat bij haar ſtaan. Nu bewegen beide zich met al hunne leden tegen elkander; de vrouw keert zich van tijd tot tijd van den man af, maar komt ook altijd weldra weder terug; eindelijk zinkt zij langzaam op hare knien neder, en buigt zich, geſtadig onder dezelfde bewegingen van al hare leden, achterover; dan valt ook de man neder, en gaat over haar heen liggen; en zoo loopt de dans met de ontuchtigſte bewegingen ten einde. Zoo lang als hij duurt, zingen zoo wel de danſers als de aanſchouwers altemaal een gezang, beſtaande in de ge- 1790. Jan.

1790. Jan. gedurig herhaalde woorden: *An-Kelle An-Kaget.* Maar dit is hun eenigſte lied niet. Zij hebben er meer, maar die ook niet langer zijn, en waarbij zij bijkans eveneens danſen. In eenige hunner danſen apen zij vogelen en andere dieren na. De man, bij voorbeeld, verbeeldt den beer, en de vrouw de beerin. Onderwijlen danſen er ook wel eens meer dan twee, en ſpringen als de oorhoenderen, of waggelen als de ganzen, en zoeken, kortom, dit gevogelte zoo veel mogelijk te verbeelden.

Wij bleven twee weken te Bolſcherezsk; daarna gingen Billings en Hall naar Nishne-Kamſchatsk, en Behring en ik keerden langs onzen vorigen weg naar Petropawlowsk terug, waar wij in 5 dagen aankwamen.

Zoo wel op deze terug- als op de heenreis ontvingen de Kamſchadalen ons zeer vriendelijk in hunne woningen, en onthaalden ons met de grootſte hartelijkheid. Ook gaven zij ons veldhoenders, verſche Malmen, welke men hier Goltſen noemt, bevrozene Keta, Jukol, beziën en wortelen ten geſchenke, welke laatſte zij in geen geringe hoeveelheid uit muizengaten opzamelen, en die eene hunner voornaamſte ſpijzen uitmaken.

Tot het inzamelen van deze wortels gaan zij in

in den herfst opzettelijk op het veld, ſtampen met het eene of andere werktuig herhaalde keeren op de aarde, en waar het dan hol klinkt, daar graven zij, en ſporen de voorraadkamers van deze dieren op. Intuſſchen nemen zij niet alles, maar laten ten minſte een derde deel voor de muizen over, waarſchijnlijk om deze ſchepſelen, die hun van zoo veel nut zijn, niet geheel weg te jagen. Zij zelve maken elkander intuſſchen bang met het ſprookje, dat eene muis, waarvoor men niets overlaat, zich uit wanhoop aan den eerſten den besten boom verhangt. Waarſchijnlijk is er eens eene muis bij toeval in de takken van eenen boom verward en dood gevonden; en van daar dan het vertellingje. 1790. Jan.

Wanneer men den tegenwoordigen toeſtand der Kamſchadalen en hunne levenswijs met de beſchrijving, welke KRASCHENINIKOW van hen gegeven heeft, vergelijkt, beſpeurt men eene zeer groote verandering. Bijkans alle hebben thans hunne oude bijgeloovige gebruiken verlaten en den doop ontvangen. Nergens ziet men meer Jurten of aardholen, maar in derzelver plaats overal Rusſiſche Isben (*k*). Bijna al de Kam-

(*k*) De *Balaganen* zijn hier echter nog als voorheen in gebruik. *De Hoogd. vert.*

1790. *Jan.* Kamſchadalinnen gaan op feestdagen eveneens gekleed als de Kozakkinnen: zij dragen neerſtikken (*l*) en rokken, en winden even gelijk die eenen doek om het hoofd. Voor het overige zijn de Kamſchadalen nog even vuil als voorheen. De overvloed van visch, welken zij zonder alle moeite vangen, en hunne ſterke gehechtheid aan deze ſpijs zijn waarſchijnlijk de reden, waarom zij van den landbouw en de veehoederij in het geheel geen werk maken. Nog zonderlinger is het, dat zij door een' zoo langdurigen omgang met de Ruſſen niet voorzigtiger en wijzer zijn geworden; want nog heden ten dage leveren zij ſabel- en vosſenvellen voor de nietigſte beuzelingen aan de opkoopers. Ondertuſſchen hebben zij met deze ruwheid ook hunne goede eigenſchappen behouden: zij zijn nog even zoo goedhartig, opregt, vredelievend, dienstvaardig en gastvrij als voorheen. De gebreken, welke men in hen bemerkt, zijn luiheid en onreinheid. Dieverij is zeer zeldzaam onder hen, en nog zeldzamer een doodſlag. Eeni-

(*l*) In het Ruſſisch *Duſchegreika* (*borstverwarmer*), een warm, de borst bedekkend en van achteren beneden den hals in de gedaante van een halven cirkel uitgeſneden, kort kleed, zonder mouwen.

Eenige reizigers beſchuldigen hen van neiging tot dronkenſchap: maar dit kan ik niet bevestigen; want ſchoon men eenige ſchurftige ſchapen vindt, mag men hen alle naar deze niet beoordeelen. 1790. Jan.

De Kamſchadalen hebben wel hunne oude bijgeloovige gewoonten laten varen: echter gelooven zij nog tegenwoordig aan Schamannen en derzelver vermeende wonderwerken. Deze ligtgeloovigheid kwam eenen Kozak wel te ſtade, die zich beroemde in de wetenſchappen der Schamans ingewijd te zijn, en op die wijze eenen dief ontdekte. Namelijk, deze man was met eenige Kamſchadalen op reis, een van welke hem zijnen tabak had ontſtolen. De Kozak ondervroeg ieder hunner afzonderlijk: doch geen van alle wilde bekennen, dat hij de dief was; en dus verzon hij het volgende middel, om zijn verloren goed weder te bekomen. Hij nam verſcheidene ſtokjes, maakte die alle even groot, en gaf er aan elken Kamſchadaal een, met de vertrouwelijke verzekering, dat, door het vermogen en ter eere der Schamannerij, het ſtokje, hetwelk de dief had, zonder fout zou beginnen te wasſen en dus langer worden dan al de andere. De man, die den tabak geſtolen had, was nu den geheelen nacht ongerust, en ging her-

1790. *Jan.* herhaalde malen zien of zijn ſtokje niet grooter geworden was, en, — terwijl zijn geloof vast, zijne verbeelding ſterk was, — ſcheen het hem weldra toe, dat dit ſtokje werkelijk langer was geworden; — en om dit te verhelpen, brak hij er een ſtukje af. Den volgenden dag bragten al de Kamſchadalen den Kozak hunne ſtokjes terug, en de dief was ſpoedig ontdekt. Hij werd overtuigd, en kwam tot bekentenis, terwijl hij tot zijne verſchooning inbragt, dat hij zijnen eigenen tabak reeds geheel opgebruikt, en geen geld had om anderen te koopen, en het hem volſtrekt onmogelijk was zonder denzelven te leven (*m*). In dien tijd was de tabak in Kamſchatka buitengewoon duur: er zijn voorbeelden van, dat men een enkel pond voor 100 roebels verkocht heeft; en echter kochten de inwoners van dit land denzelven, en offerden hun laatſte geld op, om hem maar te hebben. De gewone prijs van den tabak is, wanneer er geſta-

(*m*) Behoort dit voorvalletje op meer plaatſen te huis? — Gebeurde het hier niet voor de eerſte maal? — Hoe zeer men verpligt is deze vragen met ja te beantwoorden, hoop ik echter, dat de lezer billijk genoeg zijn zal, om deswege ten allermeeste ſlechts aan de geloofwaardigheid van den Kozak, niet aan die des ſchrijvers, te twijfelen.

ſtadig verſche toevoer komt, ſlechts anderhalve of twee roebels. 1790. *Jan.*

Over het geheel is er voor de kooplieden alhier geene voordeeliger waar dan tabak: zij kunnen denzelven zeker, ſpoedig en met groote winst verkoopen, hoe veel zij er ook van hebben; want al de volksſtammen alhier, die ſlechts eenige verkeering met Ruſſen hebben, rooken, kaauwen en ſnuiven tabak, waardoor er jaarlijks eene groote hoeveelheid verbruikt wordt. Bureeten, Jakuten, Koreeken, Jukagiers en Tſchukſchen beminnen den Tſcherkasſiſchen tabak, die zeer heet is, maar nemen niet gaarne dien, welke in den omtrek van Irkutsk wast. Zij rooken hem voor de helft met houtkrullen vermengd: de Kamſchadalen en Aleuten integendeel rooken geen' tabak, maar ſnuiven en kaauwen hem (*n*).

Gedurende den winter ſloeg men de handen aan het eene en andere werk, dat te Ochotsk niet had kunnen afgedaan worden. Ook timmerden wij een' nieuwen zesriemigen kotter van elzenhout, hetwelk wij dertig Werſten ver van de oevers der Paratunka haalden. Het berken-

hout,

(*n*) In het oorſpronkelijke eigenlijk: en leggen hem tuſſchen de lippen en tanden; of: achter de lippen.

1790. *Jan.* hout, dat in de nabijheid van de haven wast, konden wij ſlechts tot eenige gerijfelijkheden in het ſchip gebruiken; want tot het bouwen van kleine zeevaartuigen was het wel groot, maar niet digt genoeg. Voor het overige had ook de ſloep, die ten tijde van den eerſten zeetogt van Kamſchatkisch berkenhout gemaakt was, gedurende dien ganſchen togt gediend, en nog 12 jaren daarna als Transportvaartuig met levensmiddelen van Ochotsk naar Kamſchatka gevaren. Tot blokken en dwarsbalken gebruikt men, bij het timmeren van koopvaardij- en Transportſchepen, het berkenhout van dit land ook nog heden. Uit de vettigheid van den grond mag men beſluiten, dat eikenboomen hier ook wel voortkomen, en door eikels zouden kunnen ingevoerd worden.

Febr. Den 25ſten van Februarij beſpeurden wij, gedurende eenige Seconden, eene aardbeving, hoedanige er hier, door de nabijheid des vuurſpuwenden bergs van Awatſcha, juist niet zelden voorvallen, en die menigmaal vrij ſterk zijn: doch gedurende ons verblijf alhier was deze de eerſte. Ook hield de gezegde berg zich al dien tijd ſtil, zonder iets uit te werpen, maar gaf ſlechts eenen matigen rook van zich; terwijl integendeel de Klutſchewitſche bergſpits

in

in Januarij vlammen, ſteenen, Lava en eene menigte zwart zand uitbraakte, waarmede de geheele omliggende landſtreek bedekt werd. 1790. *Febr.*

Den 5den van Maart kwam kapitein BILLINGS van Nishne-Kamſchatsk terug. Omtrent de helft van April begonnen wij ons vaartuig uit te rusten, en er alle ſcheepsbehoeften in te laden; en om dezen tijd werd ook de baai Awatſcha vrij van ijs, waarmede zij, gedurende den winter, trouwens niet geheel, maar ſlechts rondom langs het ſtrand, was bedekt geweest: maar de aangelegene boezems, de Rakowoi, de Tarjinskoi en de haven Petropawlowsk waren tot den eerſten van Mei met ijs bedekt, weshalve het onmogelijk was ons ſchip vroeger in zee te brengen. *Maart.* *April.*

Gedurende onze overwintering te dezer plaats waren velen onzer manſchap reeds, uit gebrek van verſch voedſel, met de ſcheurbuik geplaagd geweest, en met den aanvang der lente nam deze kwaal toe: maar zoo dra, omtrent de helft van April, de visſcherij begon, en de Keuſchen, Malmen, de haring en Kambalen verſchenen, en het eerſte groen, in eene ſoort van knoflook beſtaande, en alhier Tſcheremſcha geheeten, gezien werd, begonnen alle zieken, onder het gebruik van dit verſche voedſel, zeer merkbaar te be-

1700. *Mei.* beteren, zoo dat er in de maand Mei maar weinig zoo zwak meer waren, dat zij niet konden werken.

Den eerſten van Mei was het ſchip reeds volkomen zeilvaardig, en al de manſchappen verzamelden zich aan boord. Wij bragten het naar buiten, en leiden het in den mond der haven voor anker, om met den eerſten gunſtigen wind te kunnen in zee loopen. Ik voer intusſchen rond, om de baai Awatſcha en de twee andere uit deze voortkomende zijwaarts gelegene boezems op te nemen. Rakowoi is, van het noordwesten ten westen $\frac{1}{2}$ west naar het zuidoosten ten oosten $\frac{1}{2}$ oost, drie mijlen lang; deszelfs breedte bedraagt eene halve mijl; de diepte is van 6 tot 13 vadem, en de grond modderig. De andere baai, Tarjinskoi, ligt aan de noordwestzijde der baai Awatſcha, in eene lengte van vijf mijlen, van het noordwesten ten westen $\frac{1}{2}$ west naar het zuidoosten ten oosten $\frac{1}{2}$ oost, en in eene breedte van eene halve mijl. Haar noordoostelijke oever beſtaat uit eene ſmalle bergachtige kaap, die haar van de baai Awatſcha ſcheidt. De diepte is in het midden dezer baai 15 vadem: doch verder benedenwaarts neemt dezelve af; haar grond is ook modderig.

In

In het noordelijke gedeelte der bogt Awat- 1790. *Mei.*
ſcha ontlasten zich twee rivieren, de Awatſcha en de Paratunka, die van de gebergten afkomen, maar voor het einde van haren loop eene ſtreek vlak land doorſtroomen. Van den mond dezer rivieren af ontmoet men eene droogte van anderhalve mijl breedte. Voor het overige is het in de geheele bogt ook langs den wal tamelijk diep, zoo dat men zelfs met groote vaartuigen zeer nabij het ſtrand kan ten anker komen. In het midden der bogt is de diepte overal 14 of 15 vadem; aan den wal vermindert dezelve tot op 6 vadem: de grond is op de diepſte plaatſen modderig, op de minder diepe zandig.

In deze bogt en de bijgelegene boezems zou de talrijkſte vloot veilig kunnen voor anker liggen. Het is waarlijk jammer, dat deze zoo voortreffelijke, door de natuur zelve als het ware aangelegde haven zich in zoo verafgelegene zeeën bevindt, waar geene vloten zijn, en daardoor geheel onnut blijft. Doch met der tijd zou zij toch wel eene gewigtige en druk gebruikte ankerplaats kunnen worden, wanneer onze kooplieden eens hunne aandacht op de voordeelen zullen vestigen, welke zij van den handel op China, Japan en Oostindie kunnen

1790. *Mei.* trekken, waardoor de ſcheepvaart in deze zeeën noodwendig zou uitgebreid worden.

Dan zal de baai Awatſcha de voornaamſte verzamelplaats van alle ſchepen worden, zoo wel die op de jagt en den inkoop van vellen naar de eilanden en naar Amerika varen, als die den handel op Oostindie drijven; want er is in de zeeën van deze wereldſtreek, langs al hare kusten, zoo ver dezelve Rusland toebehooren, geene geſchikter en veiliger plaats tot berging van ſchepen: weshalve dan ook de magazijnen, tot bewaring der verſcheidene goederen, hier moesten gebouwd worden.

Wat de voortbrengſelen aangaat, die van onze zijde in den handel met China en Japan zouden kunnen gebruikt worden, zouden die, welke in deze ſtreken vallen, zonder dat men die van het binnenſte van Rusland behoeft mede te rekenen, alleen reeds genoegzaam zijn: als, bij voorbeeld, zeebevers en zeeleeuwen, otters, vosſen, ſteenvosſen en het bont van den eekhoren, en daarenboven de ſlagtanden van den walrus. Maar de gewigtigſte handel zou met traan en vischbeen kunnen gedreven worden, zoo dra men ſlechts eene afzonderlijke ſtichting voor de walvischvangst tot ſtrand bragt; want er is hier eene verbazende menigte van deze dieren. Ein-

de-

delijk zou men van den overvloed van visch in het algemeen, die in Kamſchatka gevonden wordt, een zeer voordeelig gebruik in den handel kunnen maken, wanneer men denzelven behoorlijk toebereidde, en gedroogd of gezouten verzond. 1790. *Mei.*

De toevoer der Oostindiſche waren, uit de bogt van Awatſcha naar het binnenſte van Rusland, zou ook zeer gemakkelijk kunnen gemaakt worden, wanneer men dezelve eerst, met kleine zeeſchepen, uit deze bogt naar den Aldomaſchen boezem bragt, die zeer bekwaam is om vaartuigen, welke niet al te groot zijn, te ontvangen; en van daar, gelijk ik in mijne beſchrijving van die kust reeds heb aangetoond, is de reis te water de Maja op naar Jakutsk zeer gemakkelijk.

Indien er nu, behalve de voordeelen, die uit dezen handel konden ontſtaan, volkplantingen nedergezet, de landbouw uitgebreid, vee aangefokt en allerlei fabrijken opgerigt werden, zou Kamſchatka met der tijd het land van overvloed, rijkdom en geluk worden. De luchtsgeſteldheid is hier gematigd, en de vruchtbare grond zou rijkelijk alles leveren, wat tot levensonderhoud noodig is. De landbouw word reeds, ſints eenigen tijd, aan de rivier de K

1790. *Mei.* ſchatka, bij de bovenſte vesting en in het door Rusſiſche boeren gebouwde en bewoonde dorp Klutſchewsk, met veel voorſpoeds beoefend: maar de voordeelen, die daarvan getrokken worden, zijn nog naauwelijks merkbaar, doordien er te weinig landbouwers zijn.

De levensmiddelen voor de bezetting worden uit Ochotsk toegevoerd. Het Pud roggemeel komt de kroon hier, met de onkosten der levering, op 3 Roebels, 75 Kopeken te ſtaan, het Tſchetwerik boekweit en gepelde gerst op 6 Roebels. De aardappelen, die hier omtrent 10 jaar geleden ingevoerd zijn, gedijen zeer goed, en men verkrijgt er vooral te Bolſcherezsk, waar men zich daarop toelegt, allengs eene grootere hoeveelheid van. Ook is er geen twijfel aan, of men zou hier zeer wel vlas telen en linnen kunnen maken, hetwelk dan goedkooper zijn zou, dan dat hier wordt ingevoerd, en waarvan de groffſte ſoort, door de hier gezetene kooplieden, voor 70 Kopeken of eenen Roebel de el, verkocht wordt.

Men trekt hier uit een zoet kruid brandewijn, die ongemeen walgelijk van reuk en ſmaak is, en waarvan een half aam voor 40 Roebels verkocht wordt. Eene ſtoop Franſchen

ſchen brandewijn kost hier 16 of 18 Roebels. 1790. *Mei.*

Kopergeld is er in Kamſchatka bijna in het geheel niet: voor onze komst was er niet dan zilvergeld in omloop; doch nu kwamen er ook kleine briefjes aan toonder in gebruik.

VIER-

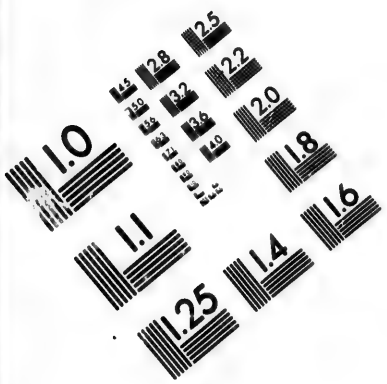

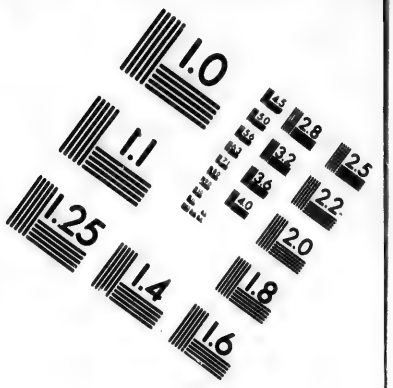

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

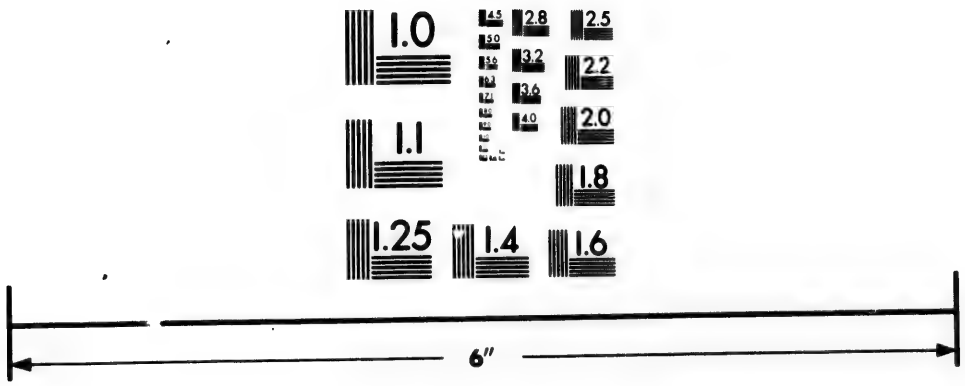

Photographic Sciences Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

VIERDE AFDEELING.

Vaart uit de bogt Awatſcha, voorbij de Aleutiſche eilanden, tot aan het eiland Unalaschka. Beſchrijving van de bogt Bobrowaja (de Beverbogt) en van de Kapiteinshav n. Aanmerkingen over de Aleuten. Vaart van Unalaschka naar Kadjak. Beſchrijving van de Aleutiſche eilanden in dien koers liggende, en van het eiland Kadjak en deszelfs bewoneren.

1790. *Mei.* Den 9den van Mei kwam er een gunſtige wind op, waarmede wij de baai Awatſcha verlieten, en onzen koers zuidoostwaarts zetten. Den 10den zagen wij eene plank in zee drijven, die waarſchijnlijk van het eene of andere vaartuig was afgeſprongen. Volgens het ons gegevene voorſchrift moesten wij naar de naastgelegene Aleutiſche eilanden koers houden, voorts langs derzelver keten naar Amerika ſturen, en middelerwijl eene beſchrijving en eene kaart van dezelve opmaken. Maar dewijl het van ons vertrek uit de baai af onophoudelijk mis-

nistig weder was, besloot kapiteins BILLINGS, met toestemming van al de officieren, geenen tijd te verliezen met de bezigtiging der naderbij gelegene eilanden, maar zich slechts, zoo veel mogelijk, aan derzelver zuidzijde te houden, van dezelve alleen die naauwkeurig op te nemen, welke hij niet door eenen nevel overdekt vinden zou, en voor het overige regelregt naar Amerika koers te houden. 1790. *Mei.*

Den 16den zagen wij veel zeekool en takkig * hout rondom het schip drijven; ook omringde ons eene menigte vogels, waarvan eene zeeëend zelfs op ons schip kwam. Wij bevonden ons toen onder de noordelijke breedte van 50°, 19′, en 169°, 4′ lengte van Greenwich (*a*), en het naastbij zijnde land was het eiland Atta, hetwelk ongeveer 180 mijlen (*b*) van ons aflag.

Ons volk, dat gedurende den winter veel aan

* [Ik wist *geaweigtes Holz* niet beter te vertalen. *De Holl. vert.*]

(*a*) Als er bij eene opgave der lengte in dit werk niet uitdrukkelijk gemeld staat: *volgens waarneming;* geschiedt dezelve eeniglijk volgens *berekening. De Hoogd. vert.*

(*b*) Italiaansche mijlen, waarvan er 60 in eenen graad gaan.

1790. *Mei.* aan de ſcheurbuik geleden had, maar bij het vertrek van Kamſchatka toch tamelijk gezond ſcheen, bevond zich nu, terwijl wij werkelijk in zee ſtaken, meerendeels zeer zwak; en het gewone eten, gezouten vleesch, diende juist niet zeer om de manſchap te herſtellen: maar versch vleesch konden wij hun niet geven; want van waar zouden wij dat in Kamſchatka bekomen hebben? Wilde ſchapen zijn daar in het geheel niet, en in plaats van alle ander tam gevogelte hadden wel eenige weinige inwoners van dat land een paar hoenders: maar die zouden zij voor geenen prijs verkocht hebben.

Tot den 23ſten van Mei viel er niets opmerkenswaardigs voor. De winden waren gunſtig, maar de mist ook aanhoudend. Des avonds ontdekten wij bij droevig weder land in het noordoosten, kwamen den volgenden dag nader bij hetzelve, en zagen, dat het een der Rotteneilanden, namelijk Amtſchitka, was. Voor zoo ver men het door den mist onderſcheiden kon, ſchenen deszelfs kusten niet zeer hoog, maar kaal en bergachtig te zijn; aan de westzijde daalde het tot eene effene vlakte, en op eenen kleinen afſtand van hetzelve ontdekte men, hoe mistig het ook was, het eigenlijk allereerst zoo-

ge-

genaamde Ratteneiland (*c*). De oostzijde van Amtſchitka is bergachtiger, en deszelfs kust vormt van het zuidwesten naar het noordoosten eene rotſige ſteilte. Op den middag waren wij onder 51°, 18′ breedte en 179°, 21′ lengte; de zuidelijke ſpits van dit eiland lag toen 24°, 00 ongeveer 7 mijlen ten noordwesten van ons. Deszelfs uitgeſtrektheid in de lengte berekenden wij gedurende onze vaart op 34 mijlen. 1790. *Mei.*

Den 26ſten ſtak er in den namiddag zulk een hevige noordewind op, dat wij ons genoodzaakt vonden, om al de bovenſte zeilen, alsmede het marszeil, in te halen. Tegen den avond zagen wij vlak voor ons in het noorden, en den volgenden dag in het noordwesten, de hooge, met ſneeuw bedekte gebergten der eilanden Adach en Jegitka, nog geſtadig in eenen nevel gehuld.

Den 28ſten was de wind gaan liggen. Tegen den middag trok de mist ook een weinig op,

(*c*) Voorheen waren er geene ratten op hetzelve: maar waarſchijnlijk hebben deze dieren zich eens van een aan deszelfs kust geſtrand Japansch vaartuig op hetzelve gered, ſints welken tijd eerst dit eiland, en vervolgens al de nabij gelegene, den naam van Ratteneilanden verkregen hebben.

1790. *Mei.* op, en toen ontdekten wij het eiland Amlja en het hooge aan deszelfs westzijde nabij hetzelve gelegene gebergte Atcha, welke beide tot de Andrenajowseilanden behooren. Onze breedte was, omtrent dezen tijd, volgens onze waarnemingen, 51°, 54′, en de lengte 187°, 57′; de westelijke punt van Amlja was noordwestwaarts van ons op 52°, 30′, op eenen afstand van omtrent 15 mijlen. Wij hielden den ganschen dag eene evenwijdige lijn met dit eiland, waarvan wij ongeveer 8 mijlen verwijderd bleven. Hetzelve is kaal, bergachtig, smal en lang, van het westen naar het oosten 44 mijlen beslaande. Deszelfs oostelijk gedeelte stuit op een' steilen en hoogen muur van rotsen. In zijn midden heeft het eenige onbeduidende bergen, die zich op een' tamelijken afstand van elkander als kegels verheffen. Deszelfs geheele bevolking zal, naar men zegt, in 60 menschen bestaan.

Tegen den avond ontdekten wij het bergachtige eiland Siguam. Hetzelve ligt 22 mijlen van Amlja in het noordoosten ten oosten. Een berg op hetzelve moet voorheen vuur uitgeworpen hebben. Meer is er niet van te zeggen, dan dat hetzelve 24 mijlen in den omtrek beslaat, en onbewoond is.

Den 29sten voeren wij, tegen den middag, op

op eenen afſtand van 6 mijlen, het bergachtige eiland Amuchta voorbij. Wij namen onze breedte waar op 52°, 24′; het eiland heeft omtrent 27 mijlen in den omtrek, en zal, naar men zegt, een' vuurſpuwenden berg hebben. Tegen den avond gingen wij, omtrent 12 mijlen beoosten Amuchta, het eiland Tſchugagan voorbij, dat tegen de 12 mijlen lang en 5 mijlen breed is. 1790. *Mei.*

Den 30ſten kwamen wij 's morgens zeer nabij de vier vuurſpuwende eilanden, die van de vier Craters, welke op dezelve gevonden worden, dezen naam ontleenen. Zij liggen zeer nabij elkander, en ieder hunner heeft nog eenen afzonderlijken naam. Het zuidwestelijke heet Uleega, het noordoostelijke Tſchiginok, het noordwestelijke Tana en het zuidoostelijke Chamagil. De twee eerſte zijn de grootſte, en beſlaan ongeveer 20 mijlen in den omtrek. Omtrent den middag namen wij onze breedte waar op 52°, 34′, de lengte op 151°, 36′. Toen waren wij omtrent 10 mijlen ten zuidzuidoosten van het eiland Chamagil. In vroegeren tijd waren er inwoners op deze vier vuurſpuwende eilanden: maar nu zijn zij onbewoond. Tegen den avond ontdekten wij het eiland Umnak, een van de Vosſeneilanden, welker keten zich

1790. *Mei.* van hier tot Amerika uitſtrekt. Vosſeneilanden heeten zij naar hunne talrijke zwarte, donkerbruine en roode vosſen, welke integendeel, op de Andrenajows-, Ratten- en alle andere nader bij Kamſchatka gelegene eilanden, niet gevonden worden: op die vindt men, namelijk, ſlechts witte ſteenvosſen, welke op deze Vosſeneilanden niet voorkomen. Tien mijlen van de zuidwestelijke punt van Umnak wierpen wij het dieplood uit, en vonden eene diepte van 55 vadem, en op den grond zwart kies met uitgeworpene vulkaanſtoffen. Gedurende den volgenden nacht lieten wij het drijven, en bemerkten naderhand, dat de ſtroom ons 13 mijlen naar het zuidzuidwesten gedreven had.

Het eiland Umnak is aan zijnen westkant zeer vlak, verheft zich vervolgens in het noordoosten, en eindigt aan de zeeëngte, die het van Unalaschka ſcheidt, met bergen, waarvan er een zigtbaar ongelijk veel hooger dan al de andere, vuurſpuwend en met eeuwigdurende ſneeuw bedekt is. Deszelfs lengte bedraagt, van het zuidwest ten zuiden naar het noordoost ten noorden, eene uitgeſtrektheid van 55 mijlen. De zeeëngte tusſchen Umnak en Unalaschka is op de naauwſte plaats $2\frac{1}{2}$ mijlen wijd. Dertig Werſten van deze engte, en omtrent 7 mij-

mijlen van Umnak, zijn twee kleine klippige eilanden, die den 31ſten van Mei 5 mijlen ten noordwesten van ons aflagen. Wij namen hier de breedte waar van 52°, 49′, en de lengte van 192°, 45′. 1790. *Mei.*

Den eerſten van Junij bevonden wij de breedte 52°, 53′, de lengte 193°, 44′ te zijn; de zuidwestelijke punt van Unalaschka was toen in het noordoosten 43°, 00′, omtrent 23 mijlen van ons verwijderd. Van dit punt af naar het noordoosten verheft dat eiland zich allengs tot bergen. *Junij.*

Den derden kwamen wij bij het eiland Spirkin, ten oosten van Unalaschka gelegen, en ſlechts door eene ſtraat, van niet meer dan eene mijl breedte, van hetzelve afgezonderd. Tegen den middag namen wij onze breedte waar op 53°, 44′, en onze lengte op 195°, 09′. Dewijl de lengte van het eiland Unalaschka, door dikwijls herhaalde waarnemingen van kapitein Cook, zeer naauwkeurig bepaald is, bemerkten wij, dat wij ſlechts 57 Italiaanſche mijlen te oostelijk gerekend, en derhalve, in de 25 dagen na ons vertrek van Petropawlowsk, ons ſlechts zoo veel vergist hadden.

In den voormiddag kwamen er reeds 7 Aleuten van Unalaschka met Baidaren van eene zitplaats bij ons aan boord: twee hunner ſpraken vrij goed

1790. *Junij.* Rusſisch. Zij boden hunnen dienst aan, om ons op eene goede ankerplaats te brengen. Kort daarna leide er ook eene groote met leder overtrokkene Baidar bij ons ſchip aan, waarop zich een Rusſiſche jager en acht Aleuten als roeijers bevonden, en die uitgevaren was, om het uit zee naar de kusten aandrijvende hout, tot brandſtof, op te zamelen. Deze jager berigtte ons, dat hij op het koopvaardijſchip *Bartholomæus en Barnabas* behoorde, hetwelk door de maatſchappij onder het beſtuur des koopmans PANOW uitgezonden was, en nu bij het eiland Unimak in de zeeëngte van Isſanozk voor anker lag; doch dat hij hier op Unalaschka, als bevelhebber van eene Baidar, met de noodige manſchappen, tot de jagt was achtergelaten. Des namiddags werd het bijna doodſtil; wij zetten onze roeivaartuigen uit, en boegſeerden zoo ons ſchip in de zeeengte tusſchen Spirkin en Kigalga. Voor dat men deze zeeëngte inloopt, ontmoet men twee zeer nabij elkander gelegene, boven het water uitſtekende, klippen, die van het eiland Kigalga, tegen 88o½°, ongeveer derdehalve mijl afliggen. Deze klippen zijn dezelfde, tusſchen welke kapitein COOK, met mistig weder, verdwaald geraakte, en in groot gevaar verviel, wes-

weshalve hij aan deze plaats den naam van *Cap de Providence* gaf. 1790. Junij.

Tegen den avond voeren wij, met behulp van onze roeivaartuigen en den gunſtigen ſtroom, bij het noordelijke voorgebergte van Spirkin om, waarachter wij, bij het Aleutiſche vlek Sedanka, nabij den wal, voor anker kwamen, in de vrolijke hoop, dat wij hier met verſchen visch en groente onze zieken zouden kunnen genezen.

Voor onze ankerplaats liep er in eene zuidwestelijke rigting, naar het binnenſte van het eiland Unalaschka, eene groote baai, waaraan men den naam van Beverbaai (*d*) heeft gegeven. Door den bevelhebber gelast om deze baai op te nemen, ging ik den volgenden dag, met Doctor MERK, deszelfs medehelper en twee jagers, in eene Jagersbaidar daarop af. Wij voorzagen ons van levensmiddelen voor 7 dagen. Onze koers liep van het ſchip af zuidwestwaarts de Beverbaai in, langs den wal van het eiland Spirkin, hetwelk aan dezen kant geene zoo ſteile kust heeft als aan de zuidoostzijde;

(*d*) *Bobrowaja*, eigenlijker *Otterbaai:* maar ik meen den naam, welke in den tekst ſtaat, reeds elders te hebben gevonden. *De Hoogd. vert.*

1790. Junij. de; want hier loopen alleen de uiterſte einden der voorgebergten in kleine klippige punten uit, en voor het overige loopt de ſchuinſche afhelling van het gebergte tot het water voort, terwijl integendeel de zuidzijde van het eiland doorgaans ſteil is. Er loopen vier niet onaanzienlijke bogten, op een' matigen afſtand van elkander, ver binnen in het eiland. Derzelver diepte klimt in het midden tot over de 50 vadem, maar neemt in het naderen van de kust allengs af. In eene dezer bogten leiden wij aan, om ons nachtverblijf te houden, en vonden daar, toen des avonds het water viel, op de drooggeloopene plaatſen eene menigte ſchelpen, die kleine onrijpe parelen bevatten. Den volgenden morgen moesten wij nog tot 9 uren op dezelfde plaats blijven, om onze Baidar te herſtellen, wier lederen huid van de puntige ſteenen aan den wal niet weinig geleden had.

Zeven mijlen van de ankerplaats van ons ſchip vonden wij de engte, die Spirkin en Unalaschka van elkander ſcheidt. Hier bleef de Doctor, om aan wal planten op te zoeken; ik voer verder, om de engte geheel te bezigtigen. Zij is eene mijl breed, en ſtrekt zich naar het zuidoosten $3\frac{1}{4}$ mijlen ver uit, tot aan de zijbogt Ilmudichtſchit, die drie mijlen diep in het binnen-

nenſte van Unalaschka indringt. De diepte is, de geheele engte door, gelijk mede in het midden der bogt, omtrent 50 vadem. Verder opwaarts naar de zee toe wordt de engte de helft naauwer, en hare kusten ongelijk veel ſteiler. De diepte gaat van 20 tot 25 vadem, en op den grond vindt men zand met ſchelpen vermengd. In het midden van deze ſtraat, en voornamelijk een weinig meer naar de regterzijde, zijn veel verborgene klippen, en bij derzelver uitgang is er eene, die aanmerkelijk hoog boven het water uitſteekt. Ook is er in de nabijheid dezer klippen ſlechts eene diepte van 10 vadem. Van de grootere was het gedeelte, dat onder water ſtond, met roodachtig koraalmos bedekt, waaraan zich veelkleurige ſchelpen en Polypuſen hadden vastgehecht, hetwelk met elkander eene zeer fraaije figuur vormde. 1790. Junij.

Laat in den avond kwam ik terug. Mijn Doctor had intuſſchen eene groote menigte planten verzameld en onder de pers gelegd. Mijn jager had twee oorhoenders geſchoten, en derzelver nest vol verſche eijeren gevonden, zoo dat wij een zeer goed avondmaal kregen. Veel ſtrandvogelen zagen wij niet, maar eenige witkoppige arenden, en verſcheidene kleine vogels, van welke de meeste ons toeſchenen eene

1790. *Junij.* ſoort van vinken te zijn, met wier roode vederen de Aleuten hunne Kamlikken plegen op te pronken.

Den 6den van Junij zetten wij onze vaart voort, en voeren vijf bogten voorbij, waarvan de eerſte, Amugul, eene mijl van de zeeëngte verwijderd is, en in haar midden een klein eiland heeft; de tweede, Taneska, bevat vier zulke eilanden; de derde ligt ongeveer derdehalve mijlen van de tweede af, en heet Ugłochmich; de vierde heet Kisſelek; en de vijfde Kikukalen: de twee laatſte vormen den binnenſten oever der Beverbaai. Al deze bogten loopen twee of drie mijlen landwaarts in; hare diepte is in het midden omtrent 50 adem: maar aan de kanten en achteraan zijn zij niet zoo diep. Van de gebergten ſtroomen beken van versch en zuiver water. Uit den laatſten boezem voeren wij langs den anderen kant der Beverbaai tot aan derzelver mond, waar wij, een' kleinen waterval, die van eenen hoogen berg afkwam, voorbijgevaren zijnde, ons nachtverblijf namen.

Den 7den zetten wij onze vaart voort, voeren de bogt Unytchaba voorbij, en vonden twee mijlen verder de bogt Ugadaga, welke wij inliepen, om ons middagmaal te houden.

Hier

Hier vertelden onze Aleuten ons, dat de afſtand van deze plaats naar de Kapiteinshaven over de bergen niet zeer groot is, welke haven haren naam daarvan ontleend heeft, dat kapitein LEWASCHEW eens eenen winter in dezelve heeft doorgebragt. De heer MERK en ik kwamen tot het beſluit, dezelve te bezien; en om, terwijl het nog dag was, op de plaats te komen, lieten wij ons middagmaal in den loop, en begaven ons oogenblikkelijk op weg. Omtrent twee mijlen ver moesten wij eenen berg opklimmen, tot dat wij ons op de hooge bergketen bevonden, die het geheele eiland Unalaschka rondloopt, en waartoe ook een Crater aan deszelfs noordzijde behoort. Grootſtendeels zijn deze bergen ſlechts tot op de helft met mos en gras bewaſſen; van boven zijn zij kaal, en eindigen in barre rotſen. In de dalen en aan de oevers der beken en meren vindt men eenig kreupelbosch van elzen- en ander hout. Op de oppervlakte van den berg, welken wij opgeklommen waren, vonden wij twee kleine meren met zoet water, waarin wij op den grond veel ijzeroker zagen, waarmede ook de nabijgelegene moeraſſige plaatſen opgevuld waren. Van hier moesten wij nog eenige onbeduidende bergen overtrekken, tot dat wij, nog vijf mijlen voortge-

1790. *Junij.*

1790. *Junij.* gaan zijnde, naar het Aleutiſche vlek Illuluk nederdaalden.

Dit vlek ligt aan den oever van het oostelijke voorland aan de Kapiteinshaven, bij den mond eener beek. Het beſtaat uit vier juist niet groote Jurten of aardhutten, die, in de gedaante van een langwerpig vierkant, een weinig onder den grond, van hout, dat uit zee is aangeſpoeld, gebouwd, met gras gedekt en met een weinig aarde beſtrooid zijn: om in dezelve te komen, moet men door eene kleine opening kruipen, en vervolgens langs eenen balk afklimmen, op welken evenwel eene ſoort van trappen is uitgehakt. In zulk eene Jurte wonen de Aleuten, in familien verdeeld, rondom langs de wanden, de eene naast de andere, in daartoe gemaakte afdeelingen, die met grasmatten afgezet zijn, welke hun tevens voor een bed dienen. Elke vrouw zit in hare afdeeling, zich met eenig handwerk bezig houdende, hetwelk meestal in het vlechten van zakken en korven van grasmatten beſtaat, welke zij zeer kunſtig en ongemeen handig maken. Zij zoeken daartoe de zuiverſte en langſte grashalmen uit, die door uitdrooging eene ſtrookleur verkrijgen. Als zij fijn werk willen maken, ſnijden zij deze met hare eigene nagelen in de leng-

lengte door; en tot dat einde heeft iedere zoodanige werkvrouw aan haren voorſten vinger een' langen uitgewasſenen nagel, zoo ſcherp als een mes, waarmede zij niet alleen grashalmen, maar ook pezen van zeedieren, in dunne reepen ſnijdt, waarvan zij alleen met de vingeren, zonder eenig ander werktuig, allerfijnst, glad en zuiver garen twijnt, met hetwelk zij al hare kleedingſtukken naait. Tot het laatſte werk gebruiken zij naalden van beenderen, maar die geen oog hebben, en waaraan het garen wordt vastgebonden. Al geeft een Rus haar eene zijner naainaalden, breken zij daar toch het oog af, en ſchuren het ſtompe einde zoo lang op eenen ſteen, tot dat zij daar eene kleine kerf in gemaakt hebben, waarin zij haar garen kunnen vastbinden. 1790. *Junij.*

Hare eigene naalden maken zij van de beenderen van zeeleeuwenpooten, van verſchillende grootte, nu eens grover en dan fijner, naar dat haar werk het vereischt. De fijnſte gebruiken zij tot het borduren van hare borstlappen, die zoo kunſtig en handig bewerkt zijn, dat eene Europeaanſche borduurſter haar zeker niet kan evenaren. Zij borduren gemeenlijk op eene tamelijk ſtevige huid, die van de dunne opperhuid van vogelkelen bereid is. Lang bokken-

haar

1790. *Junij.* haar dient haar in dit werk voor garen: daarmede naaijen zij lang paardenhaar aan de huid vast, hetwelk zij met witte rendierwol en met zijden lappen van verſchillende kleuren doorvlechten, waardoor haar borduurwerk zeer veel naar eene rij zeer kleine parelen begint te gelijken. Bijna eveneens ſtikken zij ook de Staatſie- of Feestdagsparken harer mannen, alsmede hare gordels en mutſen en eene ſoort van mouwen, die alleen bij het danſen gebruikt worden. De Parka of het manskleed gelijkt naar een hemd, maar is aan de opening niet ingeſneden, en heeft een' ronden ſtaanden kraag, doorgaans van elandshuid. Het is van Toporkenhuid gemaakt, met bokkenhaar opgeſierd, en met ſmalle reepen van zeebeerenhuid opgelegd.

Het gemeene- of werkkleed der vrouwen is eveneens overdekt als dat der mannen: doch hetzelve wordt niet van vogel-, maar van zeebeerenvel gemaakt. Het heeft een' ſtaanden kraag eene hand breed, die met eene ſchakering van parelen van verſcheidene monſters geſtikt is. Voor aan den kraag hangt een lang ſnoer van aaneengeregene vlamſteken en koralen bij het kleed neder, hetwelk in de lengte, alsmede aan de mouwsgaten, met boordſels belegd is. Haar ſtaatſiekleed is eveneens, maar

heeft

MAN VAN ALASCHKA IN ZIJNE STAATSIERKLEEDING.

heeft meer verſcheidenheid van kleuren, en is met een aantal ſtrepen van bokkenhaar, en aan den rand met koralen, Toporkenſnavels en kleine riemen doorgenaaid. Op zee trekken de mannen over hun gewoon kleed nog een hemd van darmen van zeedieren genaaid met eene regenkap; dan dragen zij ook een beenbekleedſel en ſtevels van het halsvel van zeeleeuwen gemaakt, en zetten eenen houten hoed op, waarbij een verſierſel, met koralen en baardharen van zeeleeuwen geſtoffeerd, nederhangt. Wanneer zulk een Aleut, in volle toerusting, in zijnen Baidar zit, heeft hij in der daad iets achtbaars in zijn aanzien: maar als hij opſtaat, ziet hij er jammerlijk onhandig uit. Door het menigvuldig zitten kunnen zij hunne beenen niet regtuit ſteken, maar gaan altijd met gebogene knien. Voor het overige is hun uitzigt vrij wild, maar niet affchuwelijk; hunne geſtalte is middelmatig, hun gelaat niet onaangenaam, en in zijne afzonderlijke deelen evenredig gevormd, hoewel de oogbeenderen een weinig ſterk vooruitſteken. Hun hoofdhaar is zwart en ſtroef, eenen baard hebben de meesten in het geheel niet, en die hem hebben, zeer dun: ik zag maar een' eenig' oud' man, die eenig lichtgrijs haar om de kin had. 1790. *Junij.*

De

1790. *Junij.* De mannen bederven hun gezigt niet: maar de vrouwen misvormen zich uit zucht tot opſchik op eene allervreemdſte wijze, en alle bijkans eveneens. Namelijk zij ſnijden, van het onderſte gedeelte van den neus af tot aan de ooren, twee voren in hare wangen, en eene nog breedere in de verdieping tusſchen de onderlip en de kin, en wrijven dezelve duchtig met kolen in, waardoor de voren, wanneer zij verwasſen, eene blaauwachtige kleur verkrijgen. Het middelſchot of de ſcheiding in den neus doorboren zij onmiddellijk beneden het kraakbeen, en dragen daarin eene ſoort van lange ringen, beſtaande in vier ſnoeren aan elkander geregene ſtukjes gebrandſchilderd glas, koralen en ſtukjes barnſteen. Het geſchilderde glas krijgen zij van de Rusſen; koralen en barnſteen van de Amerikanen van Alakſa: zij ſtellen beide op hoogen prijs. De verdieping onder de lippen boren zij twee maal door, en ſteken daar dan een lang, dun beentje doorheen; en rondom de ooren ſtikken zij, met geverwde pezen, blaauwe en witte vlammen op haar vel.

Doch er zijn ook reeds veel vrouwen, die, om den Rusſen te behagen, zich met zulk een optooiſel niet meer misvormen; tot deze behoo-

VROUW VAN UNALASCHKA IN HARE STAATSIEKLEEDING.

hooren in het bijzonder alle, die uit vermenging van Rusſen met inboorlingen zijn voortgekomen. Van deze laatſte hebben verſcheidene een volkomen Europeaansch blank gezigt of roodachtig haar. Er zijn er onder haar niet weinig, die naar mijn gevoelen ook in Europa niet onder de gewone ſchoonheden zouden geteld worden. De vrouwen gaan altijd blootshoofds, binden het haar van achteren in eenen knoop, en kammen het van voren over het voorhoofd, waar zij het kort boven de wenkbraauwen affnijden. Voor het overige hebben zij behalve de Parka geene kleeding meer, en gaan barrevoets. 1790. *Junij.*

Des avonds kwamen er eenige Aleuten van de jagt te huis, en verhaalden, dat zij aan de westelijke landtong der Kapiteinshaven eenen kleinen walvisch gedood en op den wal getrokken hadden. De Doctor was zeer verlangende om dien te zien: derhalve overnachtten wij hier; en hij voer den volgenden morgen naar den walvisch en ik op eene Baidar met drie zitplaatſen naar de Kapiteinshaven, om dezelve op te nemen. De dag was zeer helder, en de lucht ſtil en liefelijk: weshalve ik zonder alle bezorgdheid met eene zoo kleine kaan in zee ging. Derzelver lengte was 23, de breed-

1790. *Junij.* breedte anderhalve en de diepte maar drie vierendeel van een' voet. Zij was geheel met Zeekalvenhuid overtrokken, waarin men flechts drie openingen had gelaten, in iedere van welke een mensch kon zitten: in de middelfte zat ik, en in de achterfte en voorfte twee Aleuten. Daarenboven geleidden mij vier Aleuten in Baidars met eene zitplaats, aan eenen van welke ik het dieplood gaf, om, waar ik het noodig vond, de diepte te peilen; het kompas nam ik, om van de Baidar af de windftreken te bepalen; en waar het mogelijk was, ging ik aan wal, om de kustverkenningen op te nemen. Op deze wijze konde ik in eenen dag de geheele Kapiteinshaven of baai met volkomene naauwkeurigheid opnemen. Haar mond wordt, aan de noordzijde, door het bergachtige eiland Amaknak in twee voorhavens of zeeëngten gedeeld, die met de binnenfte, ware Kapiteinshaven gemeenfchap hebben. De oostelijke voorhaven is omtrent eene mijl wijd, en in het midden aan den ingang 22 of 23 vadem diep: maar flechts een weinig verder noordwestwaarts, nader aan zee, vindt men reeds eene diepte van 100 en meer vademen. Doch meer binnenwaarts naar het zuiden zijn de diepte en grond zeer ongelijk: in het begin vermindert de diepte van 23 tot

10

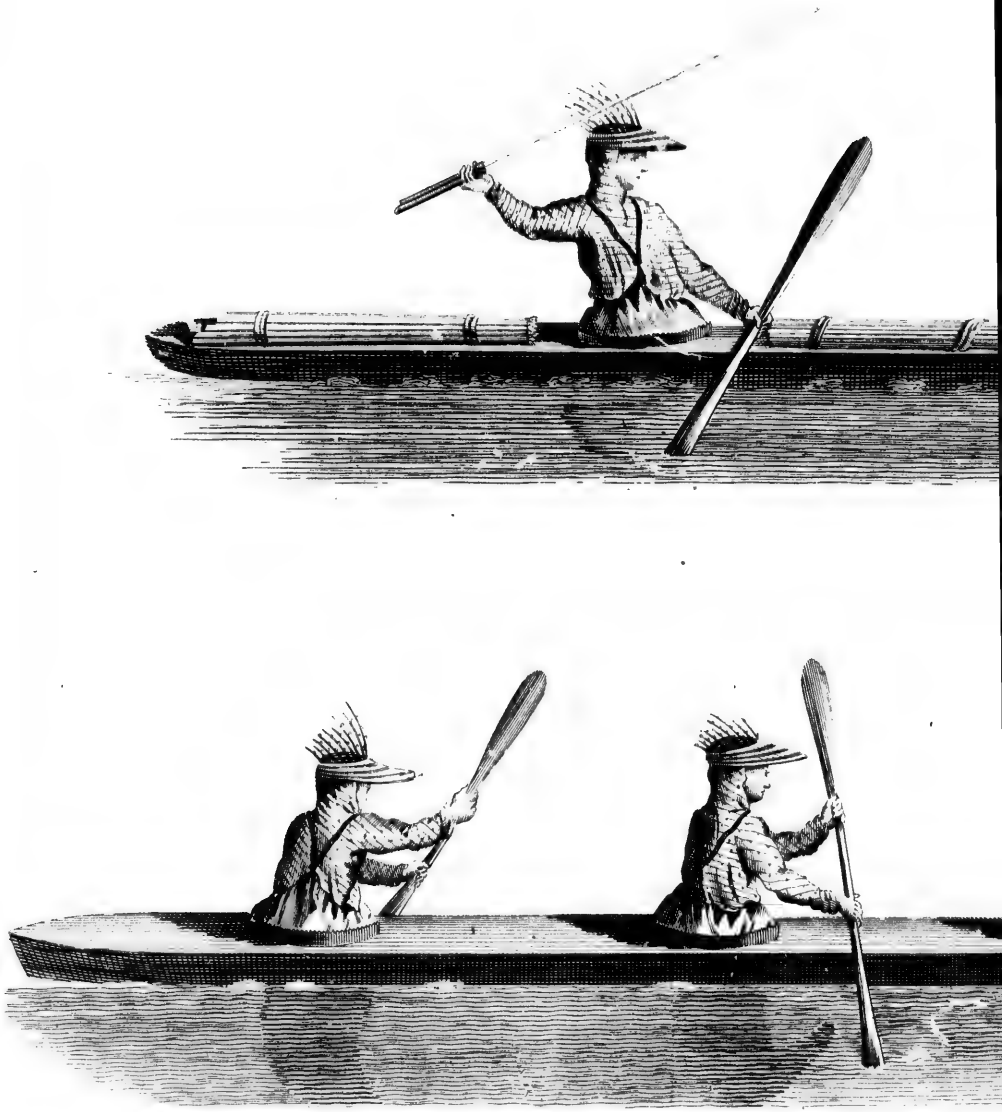

Aleuten in hunne K

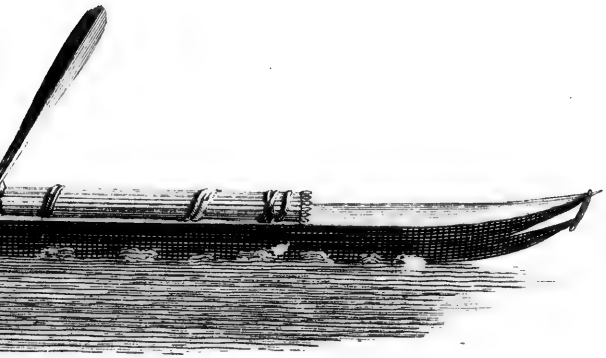

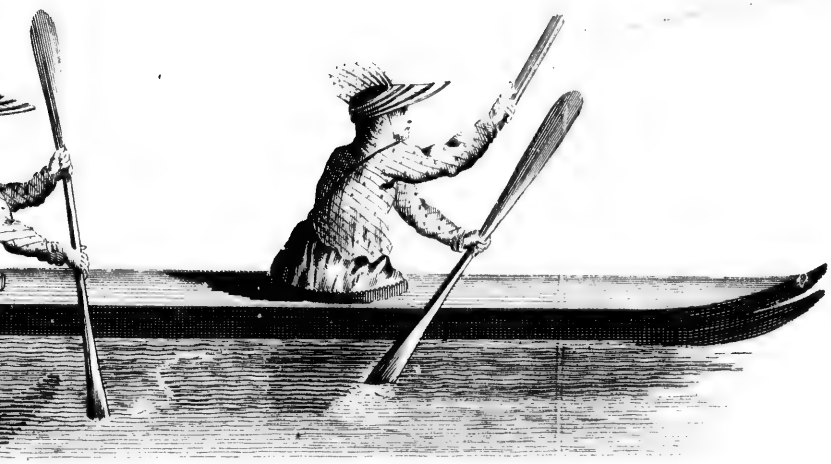

nne Baidaren.

10 vadem, en beſtaat de grond uit fijn zand; naderhand verkrijgt men eene ſtreek van 3 kabeltouwslengten lang 9 of 10 vadem diepte, en daar vindt men op den grond grove ſteenen; eindelijk neemt de diepte toe tot 25 vadem, en is er een modderige grond. Eene en een vierendeel mijl van den mond, bij het eiland Amaknak, is de boezem Udachta ongeveer eene halve mijl wijd, en naar de zee toe met een' ſmallen rand van kleine ſteenen omringd; in het midden is hij van 17 tot 20 vadem diep, en hij heeft een' modderigen grond. Van dezen boezem af vindt men in eene uitgeſtrektheid van twee mijlen, tot aan het vlek Illuluk toe, eene goede ankerplaats, die eenen modder-grond, en zeven, acht en negen vadem diepte heeft. De ſtraat wordt hier ongelijk veel naauwer, draait naar het westen, en dringt in het eiland Amaknak in, hetwelk tegen wind en golven tot eene beſchutting kan dienen. Doch voor het midden van den ingang naar deze ſchuilplaats vindt men groote, boven het water uitſtekende ſteenen, langs welker linkerzijde men moet binnenloopen. Zij zijn daar wel maar 60 vadem van den wal af: maar aan deze zijde is de diepte van 5 tot 8 vadem, terwijl die aan de regter zijde ten hoogſte ſlechts $3\frac{1}{2}$ of 4 va- 1790. *Junij.*

1790. *Junij.* dem bedraagt. Omtrent anderhalve mijl van dit vlek, de ſtraat dieper in, eindigt het eiland Amaknak, en komt men in de binnenſte Kapiteinshaven. Hare wijdte bedraagt ongeveer eene mijl; naar het zuiden ſtrekt zij zich $3\frac{1}{4}$ mijl uit; en in het midden heeft zij eene diepte van 50 vadem, maar die verder binnenwaarts afneemt; de grond is modderig. Op den achterſten grond ontlast zich in dezelve eene, van eenen berg afdalende beek, waarbij te regter zijde vier kleine eilanden liggen, achter welke het vaartuig des kapiteins LEWASCHEW gedurende eenen winter had voor anker gelegen. Mijne Aleuten wezen mij eenen onbeduidenden heuvel aan den wal, als de plaats, waar de Jurten voor zijne manſchap geſtaan hadden: doch ik vond daarvan geene andere ſporen, dan een omgevallen houten kruis, dat bijna verrot was, en waarop ik met moeite dit opſchrift ontcijferde: „ Van 1768—1769 overwinterde hier met zijn ſchip de kapiteinluitenant LEWASCHEW." De eigenlijke en veiligſte ingang der Kapiteinshaven is bij de zuidelijke punt van het eiland Amaknak, langs de regter zijde van hetzelve, uit de westelijke voorhaven of de zeeëngte; en deze ingang is omtrent 200 vadem wijd. Deze voorhaven is twee maal zoo breed

als

als de oostelijke; hare diepte is in het midden zoo groot, dat het dieplood aan eene lijn van 50 vadem geenen grond raakte. Bij haren ingang vindt men, te regter zijde uit zee komende, aan den langzamerhand dalenden wal, het Aleutiſche vlek Pestreekowo; en te linker zijde ligt, naast het eiland Amaknak, het kleine, ongeveer eene mijl groote eiland Uknodok. Tusſchen deze eilanden bedraagt de diepte 16, 12 en ook hier en daar ſlechts 7 vadem; de grond is zandig. 1790. *Junij.*

Laat in den avond kwam ik eerst van mijn werk in het vlek Illuluk terug, waar ik den heer MERK op mij wachtende, en veel Aleuten uit naburige plaatſen verzameld vond. Namelijk, ik had in last naauwkeurig te onderzoeken naar de ſlechte behandeling, welke eenige Rusſiſche jagers, die twee jaar geleden alhier geweest waren, zich veroorloofd hadden den eilanderen aan te doen. Het verſlag van den ſerjant BUILOW, die de gemelde jagers vergezeld had, om den Jasſak in te zamelen, moest mij daartoe tot handleiding dienen. Deze had bij hen gewoond, had al de onderſcheidene kwellingen en mishandelingen, welke zij den eilanderen aandeden, opgemerkt, dezelve in zijn dagboek opgeteekend, en dit bij zijne terug-

1790. Junij. komst te Ochotsk zijnen bevelhebbers voorgelegd, die hetzelve verder hadden opgezonden. Ingevolge daarvan droeg de Gouverneur Generaal van Irkutsk aan kapitein BILLINGS den last op, om de waarheid van BUILOW's dagboek op de plaats zelve te onderzoeken: nu was dit vlek juist de schouwplaats van eenige geweldenarijen geweest; en veel inwoners verzekerden mij, dat BUILOW de regte waarheid had geschreven: ik verzekerde daartegen dezen eilanders, dat de schuldige jagers voor hunne wreede handelwijs tegen hen onvermijdelijk de welverdiende straf zouden ondergaan, en deed mijn best, om hen te overtuigen, dat onze groote keizerin niets dan hun geluk beoogde, en het al haren onderdanen ten allergestrengste verboden was, hun eenigerlei beleediging aan te doen. Dewijl ik hier op het gedrag van onze jagers jegens deze eilanders gekomen ben, acht ik mij verpligt, om openhartig mijne gedachte van de zaak te zeggen; en dat zoo veel te meer, daar buitenlandsche schrijvers, in hunne reisbeschrijvingen, zeer verschillend, en alle juist niet even grondig, over dezelve denken. Eenige prijzen deze menschen; andere spreken kwaad van hen; en velen besluiten, met groote onbedachtzaamheid, van hen tot de Russen in het

het algemeen (*e*). Om een behoorlijk begrip van deze lieden te vormen, moet men dan weten, 1790. *Junij*

(*e*) In de *Reisbeschrijving* van kapitein BILLINGS, door zijnen Secretaris SAUER uitgegeven, leest men, in het 16de hoofdstuk, waar van de ontmoeting van den Engelschen kapitein COXE en de Russische jagers op de Aleutische eilanden gesproken, en melding gemaakt wordt van de geschenken, welke de heer COXE aan den stuurman PRYBILOFF deed: „ *Nothing in the world can astonish a Russian more than disinterested liberality, or any kindness without some prospect of future benefit. Greatness of soul is applied to everyman, who is just and grants his servants some few indulgences; every thing beyond this is called folly and is sure to be imposed upon; nor have they any sentiment of feeling except it be excited by blows. Taking this for the ruling character of the Russian hunters, it will be easy to conceive the astonishment of* PRIBYLOFF *and his companions at the liberality of Mr.* COXE,"

„ Niets kan eenen Rus meer verbazen dan onbaatzuchtige milddadigheid, of eenigerlei dienstbetooning, waarmede geen toekomend eigen voordeel bedoeld wordt. Grootmoedig wordt iedereen genoemd, die niet meer dan regtvaardig is, en zijnen bedienden eenigerlei vriendelijkheid bewijst; al, wat daar boven gaat, wordt dwaasheid geheeten, en onvermijdelijk met bedrog vergolden. Zij hebben geenen anderen zin voor gevoel, dan voor hetgeen door slagen kan opgewekt worden. Wanneer men dit voor het heerschende karakter der Russische jagers neemt, zal men de verbazing van PRIBYLOFF en zijne gezellen over des heeren COXE's milddadigheid gemakkelijk kunnen verklaren."

212939

1790. *Junij.* ten, dat de Rusſiſche jagers, die met koopvaardijſchepen in den oostelijken oceaan komen, grootſtendeels menſchen zijn, wier welvaart of door een buitenſporig gedrag, of door ongeluk-

Eenige lezers der woorden *Nothing in the world can astonish a Rusſian more* [*niets ter wereld kan eenen Rus meer verbazen*] enz. zouden kunnen denken, dat de heer SAUER daar niet ſlechts de Rusſiſche jagers, maar de Rusſen in het algemeen bedoelt: doch een zoo onberaden, onverſtandig oordeel kan noch de heer SAUER over ons, noch de bedachtzame lezer over hem, vellen. Hij beoogt daar alleen onze jagers, gelijk uit het vervolg duidelijk blijkt: *Taking this for the ruling character of the Rusſian hunters* [*wanneer men dit voor het heerſchende karakter der* Rusſiſche jagers *neemt*]; en dan moet men dit zelfs zoo uitleggen, dat de heer SAUER hiermede ſlechts het karakter van eenige hem bekend gewordene Rusſiſche jagers beſchrijven wilde; want over hen allen in het algemeen zulk een oordeel te vellen, zou veel te geſtreng zijn. Overal, zoo wel in Rusland als in Engeland, worden arme lieden door milddadigheid van de rijken in verwondering gebragt: maar in Rusland zekerlijk minder, dan in eenig ander land ter wereld; ook vindt men overal menſchen, wier aandoeningen dikwerf veel meer door ſchrik en vrees, dan door de ſtem der eer en des gewetens worden opgewekt: is het dan vreemd, dat men dezulke ook onder de *jagers* vindt? Men vindt hen niet zelden zelfs onder degenen, die zich *Wijsgeeren* noemen. *Aanm. v. d. Schrijver.* „ Keurig en waarachtig!" *De Hoogd. vert.*

lukkige toevallen, heeft ſchipbreuk geleden, en die daardoor zoo ver gebragt zijn, dat zij zich na zoo afgelegene oorden hebben moeten begeven, om met veel moeite en gevaar hun onderhoud te zoeken. Ochotsk is van het binnenſte van Rusland zeer ver verwijderd, en de weg daar naar toe even moeijelijk als de zeereis van daar verder naar Amerika, dewijl deze met vaartuigen moet geſchieden, die, door het gebrek dier landſtreken aan alle onontbeerlijke behoeften, ligt opgetimmerd zijn, en de noodige takelaadje misſen, en in het algemeen zoo niet kunnen uitgerust worden, als een zeevarend perſoon behoort uitgerust te zijn: dit zijn de redenen, waarom er zich, aan den eenen kant, zoo weinig liefhebbers tot zulk eene onderneming laten vinden, en men, aan den anderen kant, niet veel keuze heeft. Zulk een zamenvloed van allerlei ſoorten van menſchen kan derhalve onmogelijk zoodanige welingerigte handelmaatſchappijen evenaren, wier leden gewoon zijn zich, als met de vaardige ondergeſchiktheid eens krijgsmans, aan hunne opperhoofden te onderwerpen, en alwaar iedereen van zelf op het bewaren van orde en welvoegelijkheid bedacht is. In zulke omſtandigheden behoeft men zich niet meer te verwonderen, 1790. *Junij.*

1790. *Junij.* dat menſchen, niet ſlechts van een' lagen ſtand en onbeſchaafde zeden, maar daarenboven niet zelden reeds door ondeugden en misdaden onteerd, zich, op verafgelegene en alleen door de inboorlingen bewoonde eilanden, ſomwijlen aan de verachtelijkſte buitenſporigheid en losbandigheid overgeven. De jagers, met welke de ſerjant BUILOW daar was, hadden eenen man uit hun midden tot opperhoofd verkozen, doch die door niemand gehoorzaamd werd; en hieruit volgde zeer natuurlijk, dat de eilanders velerlei onderdrukkingen van hen te lijden hadden, die, volgens de verklaring van den ſerjant, meestal daarin beſtonden, dat de jagers hen noodzaakten, om dieren voor hen te vangen, welke zij hun afnamen, zonder daar iets voor te betalen. Doch tegenwoordig wordt deze handelmaatſchappij op eenen beteren voet gebragt; er zijn reeds eenige zeeofficieren daarheen vertrokken, en deze zullen door nog meer gevolgd worden, om over de ſchepen, die op Amerika handelen, het bevel te voeren; welke maatregel grond geeft om te hopen, dat er niet alleen eene betere orde en krijgstucht onderhouden, maar er ook tot een' onvermijdelijk noodigen grondregel zal aangenomen worden, dat geene maatſchappij, die met verafgelegene vol-

volken handelt, zich daarvan eenige winst beloven mag, ten zij zij voor haren handel de regtvaardigheid, het goede vertrouwen dier volken en het wederzijdsche voordeel der handelende partijen, ten grondslag legt (*f*). 1790. *Junij.*

Den 9den van Junij keerden wij des morgens weder naar onze Baidar in de Beverbaai terug, alwaar wij omtrent den middag aankwamen, en van waar wij, terstond na het middagmaal, onze reis langs den noordwestelijken oever van deze baai naar haren mond toe voortzetten. Omtrent drie mijlen zullen wij afgelegd hebben, toen wij aan den boezem Agamgik kwamen, die vlak tegenover de zeeëngte Spirkin gelegen is. Volgens het verhaal der Aleuten had hier, in het vorige jaar, een Engelsch koopvaardijschip voor anker gelegen. De boezem liep anderhalve mijl ver binnenwaarts; zijne wijdte bedraagt aan den mond eene mijl, en zijne diepte in het midden 50 vadem: doch deze neemt verder binnenwaarts tot 5 vadem af; op den grond vindt men modder, en hier en daar ook zand. Vierdehalve mijl van dezen boezem kwamen wij aan het vlek Utschujug, hetwelk op eene bogtige plaats van den oe-

(*f*) Tegenwoordig is dit reeds geschied. *De Hoogd. vert.*

1790. *Junij.* oever gelegen is aan den zoom eener van de gebergten afdalende beek. Van hier af is het ſtrand aan de baai eene rotſige ſteilte, langs welke men veel boven de oppervlakte des waters uitſtekende klippen vindt, en die drie mijlen van daar in eene ſteile rotſige kaap eindigt.

Den 10den volbragt ik de opneming der Beverbaai, en keerde naar de *Slawa Rosſii* terug, die, reeds zeilvaardig, ſlechts naar een' gunſtigen wind wachtte.

Gedurende al den tijd, dat wij hier ten anker lagen, bragten de Aleuten ons dagelijks zulk eene menigte roggen en ſtokvisch, dat de geheele manſchap daar genoegzaam van kon voorzien worden. De jagers, welke wij naar het eiland Kigalga gezonden hadden, hadden verſcheidene ſoorten van zeevogelen, en eene bijzondere ſoort zwartkoppige ganzen, welke onze Doctor Kanadiſche noemde, voor ons geſchoten. Op eene van het eiland afgeſcheidene, boven het water uitſtekende, klip velde men ook eenen zeeleeuw (*g*).

On-

(*g*) *Siwutſcha*, of ook *zeeleeuw* geheeten: doch deze naam kan alleen door de kleur van het haar, en door eene ſoort van leeuwenmanen geregtvaardigd worden. De laatſte worden ook bij de wijfjes niet gevonden. Die bij de manne-

Ondertusschen had onze priester 92 eilanders op hunne begeerte en verzoek gedoopt: doch dewijl hij geen Aleutisch verstond, kon hij hen niet behoorlijk onderwijzen; en deze nieuwe Christenen werden dat derhalve alleen door de uiterlijke plegtigheid van het bondzegel, zonder van de leer huns nieuwen geloofs de regte begrippen te hebben. 1790. *Junij.*

Hoewel wij reeds eene week zeilvaardig gelegen hadden, werden wij nog steeds door tegenwinden belet onze reis voort te zetten.

Den 17den van Junij voer kapitein BILLINGS met mij naar de andere zijde der Beverbaai, naar

nelijke worden omtrent drie vadem lang, maar zijn bij de borst bij vergelijking het sterkste; naar den staart toe loopt het lijf, allengs dunner wordende, in eene punt uit. De kop is rond, heeft baardharen, wenkbraauwen en aan den neus blazen, die zich sterk uitzetten, wanneer het dier vertoornd is; de bek is vol van eene menigte zeer spitse tanden. Men vindt hen bij troepen op de eilanden van den stillen oceaan; en dikwijls vechten zij met elkander over hunne legerplaatsen en wijfjes. Hun voedsel bestaat in visschen en andere kleine zeedieren. De Kamschadalen schieten hen, als zij slapen, met pijlen, en gebruiken derzelver vleesch en vet tot spijs, en de huid tot boven- en onderkleederen, als mede tot overtrekfels over hunne sneeuwschoenen. *Uitgetrokken uit het Russische Kort begrip der Natuurlijke Historie voor de Kweekscholen.*

1790. *Junij.* naar het vlek Utſchujug, waar de aldaar wonende Ruſſen de badſtoof voor ons hadden warm gemaakt; want deze vindt men hier alleen bij hen. Zij hebben dezelve in onderaardſche holen gemaakt, welker wanden ſlechts eenen ſteen dikte hebben.

Daar zeiden de Aleuten ons, dat men achter de baai terſtond bij de bogt komt, alwaar kapitein Cook met zijne ſchepen had gelegen. Wij wilden de plaats zien, maar hadden ons naauwelijks op weg begeven, toen wij ontdekten, dat ons ſchip het anker geligt had, en reeds onder zeil was: wij gaven derhalve ons voornemen op, en keerden naar het ſchip terug. Namelijk, kapitein Hall had in dezen den last des bevelhebbers gevolgd, inhoudende, dat hij met den eerſten gunſtigen wind en weder het anker moest ligten. Ondertuſſchen kwamen wij hiermede vooreerst ſlechts tot in het midden der bogt, waar het doodſtil werd. Hier vonden wij met eene lijn van 120 vadem geenen grond. Tegen den avond verhief er zich weder een gunſtige wind, waarmede wij de baai uitliepen door dezelfde engte, waardoor wij daarin gekomen waren, en toen koers zetten naar het oosten. Zeer gaarne zoude ik de teekening van dezen ingang hebben opgenomen;

maar

maar de duisternis belette het mij, gelijk bij het inloopen op den derden van Junij de al te korte afstand (*h*), waarop wij ons toen den geheelen dag van dit strand bevonden, mij daarin verhinderd had. Hier namen wij eene Aleutin en twee Aleuten van Unalaschka in, van welke laatste de eene zeer goed Russisch sprak; beide waren reeds op al de eilanden geweest, die ter oosten van Unalaschka naar de Schumaginseilanden toe gelegen zijn, en kenden derzelver namen. Omtrent middernacht kwam er een dikke mist op, die tot den volgenden morgen te 7 uren aanhield, wanneer het eiland Akutan met zijn' rookenden Crater, en de rondom hetzelve gelegene kleine eilanden, allengs zigtbaar werden. Te 10 uren begonnen de naar suikerbrooden gelijkende bergtoppen van het eiland Uminak, een van welke vuurspuwend is, en toen

1790. *Junij.*

(*h*) Te weten, ik keur het in het geheel niet goed, maar integendeel zelfs nadeelig, de teekening der kusten op een' te korten afstand van dezelve op te nemen. Uit zulke teekeningen kan men dezelfde plaats niet weder herkennen, zoo dra men maar een weinig van standpunt veranderd is. Wanneer men verder in zee is, leveren de gebergten, die zich in de nabijheid van het land naauwelijks zien laten, een geheel ander gezigt op, waardoor de zeevaarders grootelijks kunnen misleid worden.

1790. *Junij.* toen een' zwaren rook opgaf, zich mede te vertoonen: deze berg heet Agajedan, en was 2°, 30′ noordwestwaarts van ons. Van een' anderen, Chagyaan geheeten, die toen 12°, 00′ noordwestwaarts van ons lag, scheen het bovenste gedeelte van den top ingestort te zijn. De derde heet Kugidach Agutscha en was 18°, 30′ in het noordwesten van ons af.

Op den middag bevonden wij ons onder 53°, 52′ breedte, en 194°, 51′ lengte. Kort na den middag verborgen al de eilanden zich voor ons in een' dikken mist. Wij zetten intusschen onze vaart voort, koers houdende naar het eiland Sannach, en vonden te middernacht eene diepte van 60 vadem en een' modderigen grond: doch naar gelang wij verder kwamen, nam de diepte af, en werd de grond op eenige plaatsen steenachtig met schelpen vermengd, op andere plaatsen zandig. Tegen 5 uren des morgens zagen wij, door den nevel heen, regt voor het schip verscheidene boven het water uitstekende stukken van rotsen, die ons dus noodzaakten om van koers te veranderen; en kort daarna trok de mist zoo zeer op, dat wij achter de rotsen in het zuidoosten het eiland Sannach op eenen afstand van 7 mijlen, te linkerzijde van het tegenover de Isanozkische engte liggende eiland Akatun

tun en een gedeelte van Unimak ontdekten. Wij wendden het ſchip, zeilden weder op Sannach aan, en kwamen weldra aan de noordzijde op eenen afſtand van twee mijlen nabij hetzelve. Hier ontdekten wij op deszelfs noordwestelijke zijde een gebergte met drie toppen; voor het overige ſcheen de kust van het geheele eiland niet hoog. Deszelfs lengte bedraagt 12 mijlen. Aan de westzijde loopen er, van den wal af, ſteenklippen zes mijlen ver in zee, die ſlechts hier en daar boven het water uitſteken, en waarop zich, naar het zeggen van onze Aleuten, veel otters bevinden. Aan de oostzijde van Sannach liggen, op geen' grooten afſtand, drie kleine, vlakke eilanden. Op den middag kwamen wij onder 54°, 22′ breedte en 197°, 52′ lengte. Wij vonden eene diepte van 40 vadem, en op den grond kleine ſteenen met zand en ſchelpwerk. Sannach lag toen 14½ mijlen ten zuidwesten van ons; en van nu af leiden wij noordoost aan, regt op de Schumaginseilanden af. In dezen koers lieten wij eene menigte eilanden aan de linkerhand liggen van welke de acht grootſte de volgende namen hebben. Het naast bij Sannach, 12 mijlen ten noordnoordoosten, gelegene heet Nainmak; ten zuidoosten van dit liggen eenige na-

1790. *Junij.*

me-

1790. *Junij.* melooze kleine eilanden, die ſlechts met aardheuvelen boven het water uitſteken. Het tweede heet Animak of ook het Rendiereiland (*i*), uit hoofde der menigte wilde rendieren op hetzelve, en ligt omtrent 6 mijlen van het eerſte af. Op hetzelve ziet men ook, in het oosten en zuidoosten, veel zulke kleine eilanden als bij Nainmak. Het derde eiland, Laluskich, ligt 14 mijlen ten noordoosten van het Rendiereiland. Het vierde, Agajanakſich, ligt ſlechts drie mijlen noordwaarts van het derde; het vijfde ten noordwesten van het vierde; en het zesde, Kujalach, 2 mijlen ten oosten mede van het vierde. Drie mijlen ten oostzuidoosten van dit ligt het zevende eiland Kitagotach, en het achtſte, Unatchoch, twee mijlen ten noordoosten van het zesde. In de zeeengte tusſchen deze twee laatſte is eene puntige, hoog boven het water uitſtekende klip. Nog is hier aanmerkelijk de hooge vuurſpuwende berg aan de kust van Aleekſa, tegenover het eiland Unatchoch, wiens top, in eene uitberſting ten jare 1786, met een geweldig gekraak afgebroken en nedergeworpen is.

Den 21ſten kwamen wij bij de Schumaginseiei-

(*i*) *Olennoi.*

eilanden, welke kapitein BEHRING dus genoemd heeft naar den matroos SCHUMAGIN, die op een derzelve begraven is. Er zijn er 13, onder welke Unga en Ilagai zich door hunne grootte onderſcheiden; de namen van eenige andere zijn Kagai, Saluluktusſich, Nuneek, Tachkinach en Kunujutanany; de overige zijn nameloos; zij zijn alle bergachtig en liggen nabij elkander. Op den middag waren wij onder 55°, 2′ breedte en 199°, 27′ lengte, en hadden toen het eiland Kagai juist drie mijlen ten noorden van ons. 1790. *Junij.*

In den namiddag zagen wij ettelijke kleine Baidaren van deze eilanden op ons afkomen, die ons ook bereikten, ſchoon wij op dien tijd 4 mijlen in een uur afleiden. Op een derzelve was een Rusſiſche jager, volgens zijn zeggen behoorende op een koopvaardijſchip, dat met 80 man Aleuten naar de Schumaginseilanden op de ottervangst was gezonden, en nu in de Iſonozkiſche engte ten anker lag. Wij lieten het drie uren lang drijven, in welken tijd kapitein BILLINGS voor den bevelhebber van net gezegde ſchip eene order vervaardigde.

Den 23ſten hadden wij tegen den middag, volgens eene naauwkeurige waarneming, de breedte van 50°, 09′, en de miswijzing van

1790. *Junij.* het kompas was 20° oostelijk. Kort na den middag ging de wind bijna geheel liggen. De zee was vol gevogelte van velerlei foort; en in het bijzonder zag men geheele fcharen van duikers (*k*), waarvan wij er ook eenige fchoten, welke wij wel vet genoeg, maar anders juist niet zeer fmakelijk vonden. Rondom het fchip zagen wij verfcheidene Cetaceën * (eene foort van walvisfchen), die op de oppervlakte van het water eene vetachtige ftof achter zich lieten, welke door de meeuwen en duikers zeer fcheen gezocht te worden. Er fprongen dikwijls zeeleeuwen en zeebeeren zeer nabij ons fchip uit het water.

Den 24ften hadden wij omtrent den middag 55°, 4′ breedte en 201°, 40′ lengte. Des namiddags was de wind zuidzuidoost, en na een uur

(*k*) *Glupysch procellaria glacialis.* Een vogel, die in het bijzonder aan de kusten der IJszee te huis behoort, van de grootte eener tamme eend. Zijn onderlijf is wit, de rug aschkleurig, alsmede zijn kop en hals; de ftaart is wit en rond, de fnavel cilindervormig en lichtgroen; de pooten zijn rood en van eene zwemhuid voorzien; hij voedt zich met het vet van geftorvene walvisfchen, is zeer driest, en zet zich dikwijls op vaartuigen neder. *Woordenb. der Rusf. Akademie.*

* [Een mij onbekende naam. *De Holl. vert.*]

uur zeilens zagen wij, in het noordoosten op 40°, 00′, eene tamelijk groote, ſteile en van andere kleine, boven het water uitſtekende ſteenen omringde rots, waarop men zegt, dat zich veel zeeleeuwen ophouden. 1790. *Junij.*

Den 25ſten kwamen wij bij de zeven Ewdokejewſche eilanden. De drie eerſte heeten Abekſinoi, Samidin en Agejech; de vier laatſte hebben nog geene namen, en zijn ook aanmerkelijk veel kleiner. Zij zijn alle bergachtig, zeer nabij elkander gelegen en met blinde en zigtbare klippen omringd. Omtrent den middag, toen wij ons juist in de ſtraat tusſchen deze eilanden bevonden, werd het doodſtil. De breedte, waaronder wij ons bevonden, was volgens onze waarneming 56°, 10′, de lengte 202°, 51′; wij hadden eene diepte van 40 vadem, op eenen grond van wit kies.

Des namiddags kwamen er verſcheidene Amerikanen, in Baidaren met twee en drie zitplaatſen, aan ons ſchip, en met dezelve een Rusſiſche jager, die, volgens zijn verhaal, uit Schebehowsvlek op het eiland Kadjak, met 300 eilanders, hier naar toe was gezonden, om zeeleeuwen en gevogelte te jagen.

Een van deze medegekomene Kadjakkers, naar giſſing omtrent veertig jaar oud, had een

1789. *Junij.* geheel ander gelaat en voorkomen dan de overige; hij zag er uit als eene vrouw, had zijn gezigt geſtipt, en droeg ringen van gebrandſchilderd glas en parelen. De jager verhaalde ons van dit mensch, dat hij bij eenen eilander de plaats van vrouw bekleedde, en al het werk van eene vrouw verrigtte.

Door de aanhoudende ſtilte dreef ons ſchip ſlechts zeer langzaam met den ſtroom door de ſtraat heen. De heer BILLINGS en de Doctor voeren intusſchen aan land, en ſchoten eenige zeevogels, die daar in eene groote menigte gevonden worden, en zeer mak zijn, omdat de eilanden onbewoond zijn, en de inwoners der andere eilanden maar zelden hier komen.

Des avonds kwam er een zuidoostewind op: maar twee van onze jagers waren op het eiland achtergebleven, en dus hielden wij het gedurende den nacht drijvende. Den volgenden morgen kwamen zij, en zeiden, dat de avond hen 's daags te voren op de jagt verrast had. Nu zetten wij de zeilen bij, en koers naar Kadjak. Op den middag was onze breedte volgens de waarneming 56°, 20′, en de lengte 203°, 20′. Ten een uren na den middag zagen wij op eenen afſtand van 26 mijlen, in het zuidoosten op 56°, 00′, het vlakke eiland Ukamok.

Den

Den 27ſten naderden wij het eiland Kadjak. Omtrent den middag was deszelfs westkust tegen de 23 mijlen in het noordwesten, op 40°, 30′, van ons af, en de zuidwestkust tegen de 15 mijlen in het noordoosten, op 59°, 30′. Onze breedte was op dat tijdſtip 56°, 55′, en onze lengte 204°, 35′. 1790. *Junij.*

De wind, die ons tot hier toe zoo gunſtig was geweest, liep tegen den avond wel om: doch wij konden met een' zachten noordenwind langzaam de eilanden Tugudok en Sitchinok naderen, die aan de zuidwester punt van Kadjak liggen. Den geheelen nacht zwommen er walviſchen rondom ons vaartuig, en veroorzaakten onder het water zulke zware geluiden, dat wij ons dikwerf verbeeldden kanonſchoten te hooren.

Den 28ſten kwamen er ettelijke eilanders in Baidaren met twee zitplaatſen bij, en zonder vrees op ons ſchip, waar zij alles met oplettenheid beſchouwden, doch ons niets te koop aanboden, maar ſpoedig naar hun vlek terugkeerden. Intusſchen kwam er een gunſtige wind op, en daarmede liepen wij naar de zuidwestelijke landpunt van Kadjak. De diepte verminderde tot 16 vadem; de grond was zandig, en hier en daar vol kleine ſteenen.

1790. *Junij.* Tegen den middag waren wij het zoo even gemelde eiland Tugudok voorbijgevaren, en bevonden ons nu in de ſtraat tusſchen de zuidwestelijke kust van Kadjak en het eiland Sitchinok. Hier liggen nabij Kadjak, en nagenoeg langs deszelfs ſtrand, nog vier kleine eilanden in eene rij, van welke het eerſte en grootſte Anajachtalich, en het laatſte, dat het aanzien van een hoog gebergte heeft, Naſikach genoemd wordt. Wij voeren bij derzelver zuidzijde om, en wendden het toen om het noordwesten, tusſchen de eilanden Sachlidok en Kadjak, naar de haven Crech Sweetitelei, uit welke ons de beſtuurder van het aldaar door den koopman SCHELECHOW aangelegde Rusſiſche vlek te gemoet kwam. De ſtraat is bij den ingang $4\frac{1}{2}$ mijlen breed, de diepte in het begin onpeilbaar, maar verder binnenwaarts van 75 en 70 vadem, en de grond modderig.

Uit hoofde van de opkomende ſtilte moesten wij onze twee roeivaartuigen uitzetten, en het ſchip boegſeren. Doch kort daarna ſtak er een friſſche wind van de zijde der haven op, van welken wij gebruik maakten, en met eenige gangen gelukkig den wal bereikten, waarop wij ons ſchip in de haven Crech Sweetitelei lieten halen, die door de inwoners Manikakſeek genoemd wordt.

Zij

Zij ligt aan de linker zijde van Kadjak, aan de gemelde ſtraat, en aan den ingang der zeer veilige bogt Leechik. De haven is niet groot, en wordt van den zeekant door eene vlakke landtong, die uit een gebergte uitſchiet, en met eene kromte zich binnenwaarts naar de bogt Leechik, en wederom naar hetzelfde gebergte ombuigt, gevormd en beveiligd. De ingang derzelve is 50 vadem wijd en van 5 tot 8 vadem diep: maar in het midden heeft de haven eene diepte van 12 vadem; de grond is modderig. Zij beſlaat ongeveer anderhalve Werst in den omtrek. 1790. *Junij.*

Tegen den avond gingen wij aan wal, en bezagen Schelechowsvlek, hetwelk aan de zuidzijde der haven langs het ſtrand is aangelegd. Het beſtaat uit eenige aardhutten, een pakhuis en twee Isben, die van elzenhout opgetimmerd zijn, hetwelk men van de oostzijde des eilands met galjooten heeft moeten aanvoeren. Het wordt door Rusſiſche jagers bewoond, die onder het opzigt van den Griek DELAROW ſtaan. In eene der aardhutten vonden wij een aantal kinderen van inwoneren des eilands, die tot gijzelaars voor de getrouwheid hunner ouderen verſtrekten. Men behandelt hen zeer goed en niet geſtreng; ook vergunt men hun niet al-

1790. *Junij.* leen, zoo dikwerf zij het begeeren, hunne ouderen te zien, maar geeft hen dezen ook wel voor eenen tijd mede naar huis. Voor het overige zijn de vaders verpligt, om hun hun voedsel, en alles wat zij noodig hebben, te brengen.

Het eiland Kadjak (*l*) is den Rusſen reeds ſedert dertig jaar bekend. In het jaar 1763 overwinterde hier de tolk GLOTOW met het koopvaardijſchip eener Actiecompagnie, en in het jaar 1765 de tolk BRAGIN met een ander ſchip. In het jaar 1770 de ſtuurman OTSCHEREDIN. Bij gelegenheid van den eerſten togt naar Kamſchatka ontdekte kapitein BEHRING dit eiland op zijne terugreis van Amerika, en noemde deszelfs noordoostelijk voorgebergte *Kaap Hermogenes;* kapitein COOK noemde hetzelve *Kaap Grenville*, en de eilanden Tugudok en Sitchinok *de Drieeenheids-eilanden.*

Den 30ſten bragten wij onze watervaten aan land, en ſchepten uit eene van den berg afſtroo-

(*l*) SCHELECHOW heeft dit eiland *Kychtak* genoemd: doch dewijl dit woord, in de taal der Kadjakken, ieder groot eiland beteekent, heb ik hetzelve liever zoo genoemd, als de inwoners zelve doen.

ſtroomende beek versch water voor het onze, dat reeds geheel bedorven en ſtinkend was. Op den tegenover liggenden oever rigtten wij eene ſterrekundige tent, en digt daarbij eene veldbakkerij op. De eilanders kwamen dagelijks in menigte bij ons, en bekeken ons ſchip met veel nieuwsgierigheid. Voornamelijk verwonderden zij zich over deszelfs, in vergelijking met de koopvaardijgaljooten zeker verbazende, grootte. Doch zij boden ons niets te koop aan, waarſchijnlijk louter uit vrees voor de Rusſiſche jagers, die hier eenen uitſluitenden handel willen drijven. 1790. *Junij.*

Hoewel de inwoners van het eiland Kadjak zeer nabij de andere Aleuten wonen, verſchillen zij echter veel van dezelve: zij zijn veel grooter, hebben een glad en plat aangezigt, en ſpreken eene geheel andere taal. Hunne kleeding beſtaat alleen in eene Parke van vogelhuiden, die zonder alle ſieraad aan elkander genaaid zijn, en uit een' kleinen, platten, van wortels gevlochten' hoed: de haren ſnijden zij af, latende boven op het hoofd eene kuif, welke zij met vet inſmeren; eenige beſtrooijen dezelve ook nog wel met een rood poeder, en trekken er een kapje van witte pluimen over heen. Een hunner had door het weeke

1790. *Junij.* van het middelſchot in den neus een puntig been van vijf duim lengte geſtoken, en een andere in plaats van dat daar eenige koralen in hangen. Wanneer zij een' bijzonderen vreugde- of ſpeeldag hebben, beſtrijken zij hun gezigt met velerhande kleuren, en zetten het, naar dat hun ſmaak het goedvindt, met zwarte, witte en roode ſtrepen en vakken af. Hunne Baidaren of huidkanen zijn twee maal zoo wijd als de Aleutiſche, maar veel korter, gewoonlijk met twee zitplaatſen, doch dikwijls ook met maar eene; de riemen zijn kort en gelijken naar ſchoppen. Hunne woningen heb ik niet gezien; want in de nabijheid waren er geene: maar naar het zeggen van kapitein BILLINGS en Doctor MERK, die op zekeren dag naar Sachlidok voeren, en dezelve daar zagen, zijn zij eveneens als die der Aleuten. Het getal van al de inwoneren op de eilanden Kadjak en de omgelegene Aphognak, Sachlidok, Schujech, Tugudok en Sitchinok bedraagt, volgens de verzekering van DELAROW, 3000 menſchen.

Julij. Den derden van Julij voer ik des morgens zeer vroeg af, om de bogt Leechik op te nemen. Zij begint bij de haven der drie Kerkleeraren, alwaar hare breedte eene mijl bedraagt,

draagt, en dringt ongeveer $3\frac{1}{2}$ mijl in het binnenſte van Kadjak in, in de ſtreek van noord-noordwest $\frac{1}{2}$ west; vervolgens draait zij naar het zuidwesten, en loopt dan twee mijlen verder ten einde. Het naast binnenwaarts gelegene ſtrand aan dezelve verdeelt zich in twee zandige kromten, waarin een paar beken met zuiver zoet water, van de nabijgelegene bergen afkomende, zich ontlasten. Van den ingang der bogt af tot aan den hoek, waar zij draait, heeft het water eene diepte van 55, 60 en 50 vadem, en van den hoek af naar binnen van 45, 40 en 30 vadem; de grond is modderig. Nabij den binnenſten oever vermindert de diepte tot op zeven vadem, en op den grond vindt men zand en kleine ſteenen. Het ſtrand is aan de bogt doorgaans bergachtig, en hier en daar zeer ſteil. Houtgewas ziet men niet anders dan aan de beken, en in de bergſcheidingen eenig kreupelhout van elzen. Ik kwam van deze opneming des avonds laat weder aan het ſchip. 1790. *Julij.*

Den 6den maakten wij ons geheel reisvaardig, voorzagen ons van al het noodige, vulden al onze vaten met versch water, en namen onze Astronomiſche tent en onze veldbakkerij weder in. De noorderbreedte van deze haven had-

1790. *Julij.* hadden wij, gedurende ons verblijf, waargenomen 57°, 12′ te zijn; de lengte bepaalde kapitein BILLINGS, volgens den afſtand der zon en maan, op 205°, 47′ van Greenwich. De miswijzing van het kompas was, volgens het Azimuth, op 26° berekend. De hoogte van den vloed werd opgemerkt 3 of 4 voet te zijn; de gemiddelde tijd van deszelfs begin was 11 uren, 45 minuten.

De opziener DELAROW gaf ons twee tolken, van welke de eene een Kadjakker, de andere een Amerikaan van de ten zuiden van kaap St. Elias gelegene kusten was; beide ſpraken zij goed Rusſisch.

Toen DELAROW vernam, dat wij voornemens waren naar de Kenaiskiſche bogt te zeilen, verzocht hij kapitein BILLINGS hem mede te nemen; want hij had ook daar een Artéll (*m*) Rus-

(*m*) *Artell* komt af van het Turkſche *Orta* (*Gemeene zaak*), en beteekent een gezelſchap menſchen van lagen ſtand, die zich tot een' gemeenſchappelijken handel of bedrijf vereenigen, en meestal eene gemeene tafel onder elkander houden. „*Een Artell wordt vast door zijnen Ataman*," is een ſpreekwoord, hetwelk beteekenen moet, dat de duurzame welſtand eens gezelſchaps altijd van de deugdelijkheid van deszelfs voorſtander afhangt. *Woordenb. der Rusſ. Akademie.*

Rusſiſche jagers, van welke hij berigt ontvangen had, dat er een Spaansch driemast oorlogſchip was aangekomen, en bij kaap St. Elizabet het anker had laten vallen. 1790. *Julij.*

*

VIJF-

VIJFDE AFDEELING.

Vaart van Kadjak naar de Schugatsſchkiſche bogt, en voorvallen aldaar. Vaart uit de Schugatsſchkiſche bogt oostwaarts naar het eiland Kadjak, en terugreis van daar naar Kamſchatka. Aankomst in de haven van Petropawlowsk, en overwintering aldaar.

1790. *Julij.* Den 6den van Julij lieten wij het ſchip ter haven uittrekken, en gingen onder zeil. Tegen den avond gingen wij het zuidoostelijke voorgebergte van het eiland Sachlidok voorbij, waarachter, eene Werst verder, eene van hetzelve afgeſcheidene klip boven de oppervlakte der zee uitſteekt. Den 7den ſtevenden wij langs het eiland Kadjak noordwaarts. De kusten van Kadjak zijn doorgaans bergachtig en bar; en op verſcheidene plaatſen loopen er zeebogten de eilanden in, in welke men, volgens DELAROW's verzekering, zeer goede ankerplaatſen vindt. Omtrent den middag waren wij, volgens waarneming, onder de breedte van 57°, 25′, en de lengte van 207°, 15′; en toen was het noordoostelijke voorgebergte van Kadjak tegen 37°, om-

omtrent 15 mijlen van ons verwijderd. Op de Engelſche kaart heet dit voorgebergte *Grenville*, en is hetzelve 13 mijlen zuidelijker geplaatst. De Commodore BEHRING zag het op zijne terugreis van de kaap St. Elias, en noemde hetzelve *St. Hermogenes*; de Ruſſiſche jagers noemden het naar deszelfs houtgewas Jelowyi (het *Dennengebergte*). 1790. *Julij.*

Den 8ſten hadden wij omtrent den middag 58°, 10′ breedte en 207°, 45′ lengte, en toen lag het kleine eiland Ewraſchitſchei, dat omtrent 2 mijlen van het eiland Aphognak gelegen is, 55°, 00′ ten noordwesten, ongeveer 10 mijlen van ons af. Dit eilandje noemde kapitein COOK St. Hermogenes, en plaatſte het 15 mijlen zuidelijker; waaruit men zou moeten opmaken, dat mistig weder hem daar ter plaatſe in het doen van naauwkeurige waarnemingen verhinderd, en dezen misſlag in de opgaaf der breedte heeft veroorzaakt. Tegen den avond zagen wij de, in den mond der Kenaiskiſche bogt, of de *Cooksrivier*, gelegene kleine eilanden Schujech, en in de verte de kaap St. Elizabet. De invallende nacht en tegenwind beletten ons dezelve nader te komen, en vervolgens werden wij, gedurende eene aanhoudende ſtilte, en in een' geſtadigen mist, door den

ſtroom

1790. *Julij.* ſtroom der zee, ver naar het oosten gedreven.

Den 12den trok de mist op, en toen ontdekten wij in het noorden, op den afſtand van 5 mijlen, de bergachtige kust van Amerika. Kort daarop zagen wij twee Amerikanen, in Baidaren met eene zitplaats, naar ons toeroeijen. Zij waren nog niet ten volle aan ons ſchip gekomen, toen zij ſtil hielden, de armen uitbreidden, en herhaalde keeren het woord *Lali Lali* riepen. Wij lieten hen door onzen tolk bij ons noodigen: maar zij ſchenen niet terſtond te kunnen beſluiten, en waagden het eerst na herhaalde verzekeringen, dat zij volkomen gerust konden zijn, aan ons ſchip aan te leggen, en niet zonder veel teekenen van vrees op hetzelve te komen.

Van deze Amerikanen vernamen wij, dat de voor ons liggende baai Nuka heette, en dat het voorgebergte, hetwelk ten oosten van dezelve gezien werd, tot een eiland behoorde, hetwelk ſlechts door eene kleine ſtraat van het vaste land was afgeſcheiden. Ook zeiden zij, dat er in deze baai verſcheidene zijwaarts inloopende baaijen met een' goeden zandgrond gevonden werden, waarin men met veiligheid zou kunnen voor anker liggen; en dat aan eene derzelve

hun

hun vlek gelegen was, waarheen zij ons met veel hartelijkheid noodigden. Kapitein BILLINGS gaf bevel met het ſchip te wenden, en de bogt in te loopen; waarop wij ook werkelijk langs het gemelde eiland heen-, en te linkerzijde eene klip voorbijvoeren, die ongeveer 2 mijlen van hetzelve aflag. Doch toen wij aan den ingang der bogt gekomen waren, vond kapitein BILLINGS niet goed verder voort te gaan; hij gaf dus bevel terug te keeren, en wij kwamen weder in volle zee. Intusſchen verlieten ons de Amerikanen. 1790. *Julij.*

De Nukabaai is aan haren ingang $7\frac{1}{2}$ mijl breed. Hare lengte bedraagt 9 mijlen; het ſtrand aan dezelve is bergachtig en met houtgewas bedekt. Aan de meest binnenwaarts gelegene kust der baai zagen wij in eene bergſcheiding de ſneeuw of het ijs zoo hoog liggen, dat men er de toppen der boomen ſlechts hier en daar zag uitſteken.

Den 13den was het des morgens doodſtil. Dewijl DELAROW nu zag, dat het ons niet mogelijk was in de Kenaiskiſche baai in te loopen, verliet hij ons, en roeide met zijne Baidar met drie zitplaatſen naar kaap St. Elizabet. Omtrent den middag bevonden wij onze breedte 50°, 17′ en de lengte 209°, 26′ te zijn; de

1790. *Julij.* Nukabaai lag toen omtrent 9 mijlen in het noordwesten van ons af.

Tot den 16den dreef ons, bij een' zachten wind of volkomene ſtilte, de ſtroom langs de kust van Amerika heen en weder; daarna ſtak er een zuidewind op, waarmede wij naar de Schugatſchskiſche baai, door de Engelſchen Prins Willem's ſtraat genoemd, koers zetten. De wind draaide onder de hand naar het zuidwesten, en liep eindelijk geheel westelijk.

Den 17den kwamen wij tegen den middag bij het eiland Tſchukli, door kapitein Cook Montague geheeten, welks zuidelijke punt toen ongeveer $2\frac{3}{4}$ mijl van ons aflag; wij bevonden ons onder 59°, 46′ breedte en 202°, 32′ lengte. Zoodra wij die punt voorbijgezeild waren, wendden wij ons noordwaarts, en voeren langs de oostzijde van het eiland Tſchukli heen. Het eiland is bergachtig en hier en daar ook vol bosſchaadje. Tegenover het midden van deszelfs oostkust ziet men, op den afſtand van twee mijlen, vijf klippen of kleine eilandjes op eene rij achter elkander liggen. Toen wij deze zeer nabij gekomen waren, beliep ons eene volkomene ſtilte. Daar ter plaatſe was de diepte 45 vadem, en de grond vol ſteenen en ſchelpwerk.

Den

Den 18den waren wij, omtrent den middag, op 59°, 50′ breedte en 213°, 17′ lengte, en hadden wij de evengemelde klippen op eenen afſtand van ongeveer vijf mijlen van ons. Des namiddags voeren wij met eenen zuidoostenwind aan de noordzijde langs het eiland Tſchukli heen. 1790. *Julij.*

Den 19den was onze breedte 's middags 60°, 02′, en onze lengte 214°, 09′; de noordweſtelijke punt van Tſchukli was, tegen het noordweſten 16°, 00′, omtrent 10½ mijl, en de uitſtekende klippen voor den ingang der Schugatſchskiſche baai, in het noordoosten 56°, 00′, omtrent 3½ mijl, van ons af: op deze laatſte onthouden zich veel zeeleeuwen.

Hier kwamen des namiddags twee Amerikanen in kleine Baidaren naar ons toe, doch hielden zich insgelijks op eenigen afſtand ſtil, ſpreidden hunne armen uit, en riepen: *Lali, Lali.* Onze tolk noodigde hen onophoudelijk nader te komen: doch zij konden ſlechts met moeite bewogen worden, om bij ons ſchip aan te leggen, en kwamen er niet op. Wij gaven hun eenige valſche parelen, waarmede zij zich terſtond wegmaakten, belovende, dat zij met meer makkers zouden terugkomen.

Tegen den avond liepen wij den ingang der

1790. *Juli.* bogt Nutſchek in, die te regter zijde aan den ingang der Schugatſchskiſche baai tegenover de noordelijke punt van Tſchukli ligt. Wij lieten ons anker kort bij den ingang vallen, op eene diepte van 7 vadem in eenen zandigen grond, op den afſtand van drie kabeltouwslengten van den wal, tegenover den mond eener uit eene bergſcheiding nederſtroomende beek, waaruit wij zeer gevoegelijk onze watervaten konden vullen. De geheele kust en de aangrenzende bergen vonden wij met kreupelhout van berken en elzen en eene bijzondere ſoort van boomen, naar dennen gelijkende, bewaſſen.

Den 20ſten kwamen er reeds des morgens vroeg eenige Amerikanen bij ons aan het ſchip, en maakten kennis. De volgende dagen kwamen zij in grooter getal, en boden ons, op een opgetarnd kleed, ſtukken bevervel, pijlen en houten huisraad in ruiling, waarvoor zij zeer gaarne kleine blaauwe glaskoralen namen. Onder het handelen riepen zij dikwerf de woorden *Amico* en *Plenty* (*a*), en zeiden, dat zij die op andere ſchepen

(*a*) Zou men uit de bijzonderheid, dat deze Amerikanen van de Spanjaarden het woord *vriend*, en van de Engelſchen het woord *veel* of *genoeg* geleerd hebben, ten aanzien van het

pen gehoord hadden, hetwelk dan Spaanſche en Engelſche moeten geweest zijn. 1792. Julij.

De Amerikanen van deze kust zijn van middelmatige grootte, en bruin van kleur; hun hoofdhaar is zwart, ſtroef en regt; over het geheel gelijken zij veel naar de Aleuten. Hunne ganſche kleeding beſtaat in eene Parke van vogelhuid, en hunne hoeden zijn even zoo van wortelen gevlochten, als die der inwoneren van Kadjak. Eenige hebben de holte beneden hunne onderlip, in eene evenwijdige lijn met den mond, anderhalve duim ver doorgeſneden, en dragen in de opening blaadjes van groen Jaspis, die $\frac{3}{4}$ duim breed en $2\frac{3}{4}$ duim lang zijn. Zij hebben even zulke Baidaren met eene en twee zitplaatſen, als wij op Kadjak gevonden hadden. Hunne woningen hebben wij niet gezien; in de nabijheid van het ſtrand waren er geene; ook zeiden onze gasten ons zelve, dat zij ver van onze ligplaats woonden.

Den 21ſten maakte kapitein Billings ons bekend, dat hij, ingevolge der Allerhoogſte Ukaze, tot kapitein van den eerſten rang opklom, zoodra hij met het hem toevertrouwde ſchip bij

het karakter beider natien welligt eenig gevolg mogen trekken? *De Hoogd. vert.*

1790. *Julij.* bij kaap St. Elias was gekomen; en dewijl hij, volgens de hem door het Admiraliteitscollegie medegegevene kaart, dit voorgebergte nu bereikt had, nam hij dezen thans ook aan.

Den 22ſten ontving ik ſchriftelijken last van hem, om de Schugatsſchkiſche bogt van binnen te bevaren, derzelver kusten te bezigtigen en te onderzoeken, of deze tot het vaste land of tot een eiland behoorden.

Een der Amerikanen liet zich overhalen, mij in zijne Baidar te vergezellen, en de namen der eilanden en beken aan mij op te geven: ik vleide hem, ſchonk hem gebrandſchilderd glas en koralen, noodigde hem bij mij in de kajuit, en onthaalde hem op thee, die hem zeer goed ſmaakte, omdat zij zoo zoet was. Maar toen hij de thee gedronken had, ſtak hij het kommetje tusſchen zijn kleed, en wilde zijn afſcheid nemen; ik eischte het terug, en zeide hem, dat ik hetzelve volſtrekt niet konde misſen, waarop hij het mij teruggaf, met de verklaring, dat hij gemeend had, dat het hem te gelijk met de thee geſchonken was. Men mag hier aanmerken, dat de inwoners dezer landſtreek over het geheel ongemeen veel neiging tot dieverij hebben. Er verliep maar zelden een dag, dat zij niet iets, het zij bij ons of bij

bij onze lieden, gestolen hadden. Menigmaal rukten zij ons uit de handen, hetgeen hun aanstond, en ontsnapten daarmede; dit gebeurde vooral niet zelden aan den wal. Zoo sprak eens een Amerikaan zeer vriendschappelijk met eenen onzer jagers, doch rukte denzelven eensklaps den helm van het hoofd, sprong in zijne Baidar en wilde wegroeijen: maar men haalde hem nog in, en nam hem zijnen buit weder af; een ander rukte onzen snijder de schaar uit de hand, en ontkwam daarmede. Voor het overige gingen onze matrozen altijd vriendelijk met deze menschen om, zonder met hen te twisten; en maar eene eenige maal rees er een misverstand, dat echter spoedig werd bijgelegd. Het bestond hierin: het eene Artell * matrozen had zekeren middag eenen Amerikaan te gast genoodigd op boekweiten grutten: hij nam eenen lepel vol in den mond, en slokte er een weinig van door: maar dewijl de kost hem waarschijnlijk niet smaakte, spoog hij het overige weder in den gemeenen schotel uit. De matrozen namen dit zeer kwalijk en wilden hem nu op eene dragt slagen onthalen: doch wij hoorden het gerucht, schoten toe, en bevrijdden 1790. *Julij.*

* [Zie noot *m* in de vorige Afdeeling, *bl.* 124.]

1790. *Julij.* den den armen man van het tweede geregt. Hij zelf begreep intusschen niet, waarom men zoo boos was geworden, en verzocht deswege om opheldering. Maar toen men hem daarop zeide, dat hij zich zeer onwelvoegelijk had gedragen, en dat nu, na dat hij in de grutten gespogen had, niemand meer van dezelve zou eten, werd hij moeijelijk, en verklaarde, dat zijn mond niet onrein was, en dat zijne landslieden zich aan iets dergelijks nooit zouden gestoord hebben.

Den 23sten ging ik met de barkas op reis. Tot het verzamelen van voorwerpen der natuurlijke historie werd mij de mijnopziener Haus medegegeven. Buitendien hadden wij 16 man, en eenen der Kadjaksche tolken, bij ons. Allereerst voeren wij den ingang der bogt Nutschek voorbij, die omtrent twee mijlen breed is, en in wier midden drie hooge klippen ver boven het water uitsteken.

Van deze bogt Nutschek af loopt het strand omtrent elf mijlen ver regt noordwaarts voort, en draait dan naar het oosten. Wij voeren gestadig op een' korten afstand langs hetzelve. De eerste vier mijlen vonden wij hetzelve bergachtig en steil, maar verder was het vlakker en beschrijk. Hier haalden ons vier Baidaren met

zes

zes Amerikanen in, die ons tot den avond bleven vergezellen. Toen ik ſtil hield, om een nachtverblijf te nemen, rieden zij mij nog een weinig verder voort te gaan tot aan den mond eener beek, die volgens hun zeggen zeer vischrijk was; en toen ik hunnen raad niet wilde volgen, verlieten zij ons, en voeren alleen verder. Wij namen ons nachtverblijf in een' kleinen inham, maar gingen ſlechts aan wal om te koken en te eten, en gingen toen weder aan boord onzer barkas, welke wij een weinig van den wal afhaalden, en waarmede wij voor een klein anker gingen liggen. Ook zetten wij den geheelen nacht wachten uit, om ons tegen een' onverwachten aanval der wilden in zekerheid te ſtellen. 1790. *Julij.*

Den volgenden morgen zette ik mijne reis voort, en kwamen wij weldra de beek voorbij, waarheen de Amerikanen ons des avonds te voren genoodigd hadden. Aan derzelver oever ſtond een kruis, met het Latijnſche opſchrift, hetwelk gewoonlijk op de kruiſen der Catholijken gevonden wordt. Na dat wij 16 mijlen hadden afgelegd, wendden wij regtsaf, den boezem in, die ongeveer twee mijlen wijd was, en voeren in denzelven eerst twee mijlen zuidzuidoostwaarts, en toen noordoostwaarts. De kust

1790. *Julij.* vonden wij wederzijds in het begin vlak, maar dieper binnenwaarts verhief zij zich tot kleine bergen.

Tegen den middag ontmoetten ons 8 Baidaren met twee zitplaatſen met Amerikanen, onder welke zich eenige bekenden bevonden, welke wij reeds op ons ſchip gezien hadden. Zij waren op de otterjagt geweest, en zeiden mij, dat het water, waarin wij voeren, en hetwelk wij voor eenen boezem hadden gehouden, eene ſtraat was, maar zoo naauw, dat zij met hunne kleine Baidaren naauwelijks daardoor en in volle zee konden komen. Zij noemden ons ook nog een aan de linkerzijde der kust gelegen klein eiland, dat insgelijks door eene naauwe ſtraat van het vaste land zou afgezonderd zijn. Op dit eiland gingen wij aan wal, om ons middagmaal te bereiden, gelijk ook de Amerikanen deden. Zij trokken hunne Baidaren op het ſtrand, en bragten ons een' pas gedooden wijfjesotter, met twee jonge otters en eenige aardbezien, waarvoor ik hun gebrandſchilderd glas en koralen gaf. Ondertuſſchen bereidde men mijn middagmaal, waarbij zij vol nieuwsgierigheid zamenſchoolden: ik noodigde hen te eten, hetwelk zij met veel blijdſchap aannamen, en waarop zij ook zoo gretig toetaſtten, dat ik ſlechts

flechts vol verwondering bij hen toekeek, en zelf zonder eten bleef. Doch daarna onthaalden zij van hunne zijde mij ook op gekookt ottervleesch, hetwelk ik niet walgelijk vond, en dewijl ik toen nog honger had, liet ik een ſtuk van eenen jongen otter voor mij braden. Warm ſmaakte het vleesch zeer aangenaam, bijna zoo als een ſpeenvarken: maar koud had het een' al te ſterken naſmaak van zeegewaſen. 1790. Julij.

Na den maaltijd verlieten wij onze vriendſchappelijke Amerikanen, en liepen de ſtraat verder in: doch dewijl wij hier in een' dikken mist kwamen, hielden wij ons nabij den wal aan de linker zijde. Twee uren later trok de mist op, en wij konden den wal te regter zijde, en voor ons de zee, zien. Nu ſtuurde ik dwars over de ſtraat heen, om dezelve te meten, en vond hare diepte $2\frac{1}{2}$, 2 en $1\frac{1}{2}$ vadem, haren grond zandig, en hare wijdte op deze plaats $1\frac{1}{2}$ mijl. Het was toen hoog water: waarom ik, vreezende, dat ik, bij het invallen der ebbe, wel met de barkas zoude kunnen vast geraken, tegen 7 uren des avonds terugkeerde, en voor het aanbreken van den volgenden morgen weder uit de ſtraat in de Schugatſchskiſche baai kwam. Gaarne zoude ik de geheele baai bezigtigd hebben: maar ik had

flechts

1790. *Julij.* ſlechts levensmiddelen voor 6 dagen en daarenboven bevel van kapitein BILLINGS, om na verloop van vier dagen zonder fout terug te keeren; weshalve ik het niet waagde verder te gaan, maar uit noodzake de terugreis naar de *Slawa* aannam.

Den 25ſten bragten wij den laatſten nacht $6\frac{1}{2}$ mijlen voor Nutſchek door, waar wij digt bij het zeeſtrand eenige Amerikaanſche familien vonden, die daar gekomen waren om te visſchen. Eenige derzelve woonden in hutten van zamengevoegde planken; andere onder drie omgekeerde groote lederen Baidaren. Toen zij ons zagen aankomen, maakten zij de gewone beweging, ſpreidden hunne armen uit, en riepen: *Lali! Lali!* Naauwelijks had ik voet aan land gezet, of er kwam een der Amerikanen naar mij toe, en leide zijne wang tegen de mijne aan. Deze man was ongelijk veel grooter dan de overige, en had zijn aangezigt met zwarte verw beſtreken. De tolk zeide mij, dat hij en nog een ander, die naast hem ſtond, de Tojenen of Oudſten in hunne familien waren. In het begin was het duidelijk te bemerken, dat zij ons niet volkomen vertrouwden. Doch ik ſprak hen minzaam aan, en verzekerde hun, dat wij hen volſtrekt niet beleedigen, maar

maar vriendelijk met hen wilden leven. Daarop wezen zij mij naar de zon, als of zij bij dezelve wilden betuigen, dat zij niets kwaads in den zin hadden. „ Gij zijt zoo goed jegens ons," zeiden zij, „ en gedraagt u veel beter dan degenen, die hier anders met hunne ſchepen aan onze kust komen: waarom zouden wij dan met u twisten?" — Gaarne zoude ik geweten hebben, van welke natie de ſchepen geweest waren, waarop zij doelden: maar zij waren niet bewaam om dat te onderſcheiden, en zeiden ſlechts, dat er thans jaarlijks twee- en driemaste ſchepen hier kwamen, en er nog dit jaar twee in de Kenaiskiſche bogt hadden gelegen. Onderdes kwam het ook in mij op, hen naar de Commodore Behring te vragen, en te vernemen, of zij zich zijn ſchip niet herinneren konden, hetwelk het eerſte moet geweest zijn, dat op hunne kust gezien is. Gaarne hadde ik de ankerplaats van dezen zeevaarder uitgevorscht: maar ik twijfelde er zeer aan, of *Tſchukli* wel het eiland ware, hetwelk hij het *voorgebergte van St. Elias* noemde, zoo als hetzelve nogtans op de kaarten, ons door het Admiraliteitscollegie medegegeven, was aangeteekend. Een der Amerikanen zeide in der daad ook, dat zijn vader hem iets van dat ſchip had verhaald; doch

1790. *Julij.*

1790. Julij. doch dat hetzelve niet bij Tſchukli, maar bij het eiland Kadjak was aangekomen, hetwelk omtrent twee dagreizen ten oosten van h:r gelegen was, en waar de Amerikanen gewoonlijk des zomers heengingen, om otters te vangen; en dat de menſchen van dat ſchip waren aan land gekomen, en hun eenige meſſen en koralen gegeven hadden; en dat er twee jaar later een ander en grooter ſchip was aangekomen, hetwelk echter bij het eiland Tſchukli geſtrand, en niet al het volk vergaan was.

Tegen den avond bragten de Tojenen mij twee kleine planken, vier voet lang, twee voet breed, en eene halve duim dik, welke zij mij verzochten als een teeken hunner vriendſchap aan te nemen; ik ſchonk aan ieder hunner daarvoor een' ſpiegel, een mes en eenig gebrandſchilderd glas, hetwelk zij met groote blijdſchap aannamen, ons waarſchuwende, dat wij zorgvuldig op onze goederen moesten paſſen, en ons voor eenige hunner kameraden wachten, die grooten trek hadden om ons te beſtelen. Den volgenden morgen vernamen wij reeds, hoe zeer zij gelijk hadden gehad; want met al onze voorzigtigheid had een Amerikaan onzen ſtuurmansjongen deszelfs Parka bijna onder het lijf weggeſtolen, en dat zoo handig, dat deze niets

niets in het minſte had gemerkt, ſchoon hij niet geſlapen had. De dief trok een ander kleed aan, beſmeerde zijn hoofd en aangezigt met roode verw, en kwam zoo weder naar ons toe met zijne kameraden, die klaarblijkelijk van zijnen diefſtal wisten; want zoo dra men den Tojeen ons verlies berigtte, werd de dief ook ontdekt, en de dader bragt zelf de Parka weder, en gaf haar aan den jongen grimlagchend terug met den raad, dat hij voortaan toch beter op zijn goed moest paſsen. 1790. *Julij.*

Mijne matrozen berigtten mij, dat zij in een bosch achter een meer rook hadden zien opgaan; en op mijne navraag deswege zeiden de Amerikanen mij, dat daar hunne woningen waren. Denkende, dat het hunne winterwoningen zouden zijn, wilde ik die gaarne zien, en verzocht hun mij daarheen te brengen, hetwelk zij ook zeer gewillig deden; ik nam ſlechts den mijnopziener Haus en den tolk mede, en zoo gingen wij in hunne Baidaren. Wij voeren eerst eene kleine rivier op, en uit deze over het meer, dat omtrent vijf Werſten in den omtrek groot, niet zeer diep en ſterk met zeegras was begroeid. Aan de overzijde landden wij niet ver van den mond eener beek, maar vonden daar, in plaats van winterwoningen, ſlechts om-

1790. *Julij.* omgekeerde Baidaren, en eene van planken zamengevoegde hut, waarin zich eenige vrouwen met kleine kinderen onthielden. Hier hadden zij zich nedergeslagen om te visschen; want aan den mond der beek was veel visch, en voornamelijk veel bultzalm (*b*). Voor het overige is de beek zoo ondiep, dat de rugvinnen van den tegen den stroom opzwemmenden visch bijna gedurig boven het water uitstaken; en wij zagen eenen hond, die zeer op zijn gemak de visschen met zijne tanden onder het water greep, en op het land trok.

De vrouwen hadden oude Parken van ottersvellen aan, en haar haar was boven het hoofd in eenen bondel opgestoken. Hare aangezigten wa-

(*b*) *Gorbuscha Salmo, Gibbosus.* Een visch van de zalmsoort, ongeveer anderhalven voet lang, wit van vleesch; hij heeft een' kleinen kop, een' scherpen neus, uit welken eene opwaarts gebogene kaak uitsteekt, en in de kaken en aan de tong kleine tanden; de rug is blaauwachtig vol ronde, zwartachtige vlekken; zoo is ook de zonderling opgestokene en voor het overige blaauwe staart. Hij heeft zijnen naam van de bijzonderheid, dat bij de mannetjes, als zij mager worden, op den rug een groote bult uitwast. Deze visschen trekken in aanzienlijke scharen, van Julij tot half October, door de rivieren en meren van Kamschatka. *Woordenb. der Rusf. Akademie.*

waren niet zoo misvormd als die der Aleutiſche vrouwen: ik ſchonk haar alle gebrandſchilderd glas, kralen en naainaalden, en keerde naar mijne barkas terug. 1790. *Julij.*

Des middags nam ik ook affcheid van de Tojenen, bedankte hen voor hunne beleefdheden, verzekerde hen van onze vriendſchap, en keerde naar de *Slawa* terug, alwaar ik ook tegen den avond aankwam.

Gedurende onzen ganſchen togt was ik geſtadig op mijne hoede tegen eenen aanval der Amerikanen; zoo dat, als ik ergens landde, ik nooit verlof gaf aan de geheele manſchap om de barkas te verlaten, of zich ver van dezelve te verwijderen: maar tegen den nacht moesten zij alle weder aan boord van de barkas komen, waarna ik altijd van wal afſtak, en op eenigen afſtand voor anker ging liggen. Daarenboven moest er geſtadig een man op de wacht ſtaan. Zulk eene voorzigtigheid ſcheen toen in de oogen van eenige mijner reisgenooten overtollig: maar naderhand zagen zij alle de noodzakelijkheid daarvan in, en dat wij daaraan alleen misſchien het behoud van ons leven te danken hadden. Men moet zulke ruwe menſchen niet onbepaald vertrouwen; want dewijl zij hunne neigingen nimmer door eenig zedelijk begrip

1790. *Julij.* kunnen bedwingen, maar altijd louter hunne driften volgen, zijn zij ook alle oogenblikken in ſtaat, eenen mensch om de beuzelachtigſte reden van het leven te berooven. Zeer ligt hadden wij zelve daarvan tot een treurig voorbeeld kunnen verſtrekken. De wilden hadden van onzen tolk vernomen, dat ik veel gebrandſchilderd glas en kralen bij mij had; en dit deed een onwederſtaanbaar verlangen in hen ontſtaan, om zich van die ſchatten meester te maken: maar dewijl het niet mogelijk ſcheen dezelve te ſtelen, kwamen zij tot het beſluit, ons allen bij de eerſte gelegenheid dood te ſlaan. Zij gingen met onzen tolk te rade, beloofden hem zijne vrijheid en hunne hulp, om hem in zijn vaderland te doen wederkeeren, en deden hem daarbenevens verſchrikkelijke bedreigingen, indien hij iets in het minſte ontdekte. Hij zeide mij toen ook in der daad geen woord van dezen aanſlag, maar eerst eenigen tijd naderhand. Het ontwerp hunner zamenzwering zou namelijk, de eerſte maal, op den eerſten dag van ons vertrek van het ſchip uitgevoerd worden; en daarom rieden zij mij, toen ik het opleide om mijne nachtrust te nemen, dat ik nog een weinig zoude voortvaren naar de vischrijke beek, alwaar zij meenden meer gelegenheid te zullen vin-

vinden, om ons allen af te maken. Want niet beter hadden zij het reeds eenmaal gemaakt met zekere Spanjaarden, die, zoo als zij zelve zeiden, onvoorzigtig genoeg waren geweest, om zonder alle geleide te gaan visschen, en zich geheel op hunne eerlijkheid te verlaten. De tweede maal hadden diegenen het ontwerp gemaakt, om ons te overvallen, die bij ons waren, toen wij in de zeeëngte aan wal gingen, om het middagmaal te houden. Er waren toen, namelijk, over de twintig Amerikanen in acht Baidaren met twee zitplaatsen: in iedere derzelve zaten er twee op de behoorlijke plaatsen, en de derde lag binnen in. Het was juist tot bereiking van hun oogmerk, dat zij zich zeer dienstvaardig en vriendelijk aanstelden: maar zij wachtten er slechts op, dat al de manschap uit de barkas aan land zou gaan, wanneer zij dit vaartuig dachten te ontvoeren, waardoor wij aan den wal achterblijven, en ons zonder tegenstand zouden moeten overgeven: maar dewijl zij zich in hunne verwachting bedrogen vonden, begonnen zij reeds vrij zigtbaar zich velerlei grofheden tegen de matrozen te veroorloven. Nu beval ik aan den eenen kant mijn volk, zoo veel mogelijk, alle geschillen te vermijden, en vriendelijk met hen 1790. *Julij.*

1790. *Julij.* om te gaan: maar aan den anderen kant zocht ik hun een weinig ontzag in te boezemen, en liet eenen onzer jagers zijnen met hagel geladenen fnaphaan onder eenen hoop over ons heen vliegende meeuwen affchieten, van welke hij er gelukkig eene trof. In het eerst verfchrikten zij van het fchot; vervolgens bekeken zij nieuwsgierig en verwonderd de nedergevallene meeuw, en vroegen waar de pijl was, waarmede men haar getroffen had: weshalve ik den tolk beval, hun de werking onzer fnaphanen te verklaren; en om hen ten volle te overtuigen, liet ik nog eenen kogel door een dik ftuk hout fchieten, hetwelk hen zoo zeer verbaasde, dat zij lang in diep gepeins bleven ftaan. Ondertusfchen hadden wij al onze zaken weder in de barkas gebragt, ftaken met dezelve van wal, en voeren weg.

Deze hoopen Amerikanen beftonden beide geheel uit jonge lieden; zij hadden geene ouden of afgeleefden onder zich, en daardoor konden de ondernemendften en koenften onder hen de zamenzwering des te gemakkelijker fmeden. Ondertusfchen behoort men daaruit het befluit geenszins te trekken, dat al de inboorlingen dezer ftreek zoo boos zijn. De Amerikanen, met welke wij den laatften nacht doorbrag-

bragten, gingen zonder uitzondering geheel open- 1792. *Julij.*
hartig en vriendelijk met ons om; zelfs zouden zij meer gelegenheid gehad hebben om ons te overrompelen dan de eerſte, en in het bijzonder, toen ik, ſlechts van een' eenig' man vergezeld, de barkas verlaten had, en alleen ongewapend onder velen hunner ſtond: maar ik heb geen oogenblik eenige booze bedoeling bij hen beſpeurd. Ook ſchonk ik hun mijn vertrouwen, voornamelijk deswege, dat ik veel achtbare lieden van zekere jaren en eerwaardige grijsaards onder hen vond.

Den 27ſten kwam ik op het ſchip terug, hetwelk ik echter nog niet volkomen zeilvaardig vond. Men was nog bezig met hout te hakken en de watervaten te vullen. In het tegenover ons ſchip gelegene bosch had men ſtengen, raas en ſprieten in voorraad gehakt; ook had men eenige ſtammen van Amerikaanſche dennen in het ſchip geladen, die wel naar het uiterlijke aanzien volkomen gelijk zijn aan onze dennen, maar in ſterkte en vastheid zelfs den lariksboom overtreffen. Ook zijn de pennen, die van dezelve gemaakt worden, even taai als die van den lariksboom. Voor het overige zijn de boomen groot genoeg, om vrij aanzienlijke vaartuigen van dezelve te timmeren.

1790. *Julij.* Verſchen visch bragten de Amerikanen ons niet: maar wij hadden zelve met onze netten intusſchen eenige bultzalmen en andere kleine visſchen gevangen.

Den 30ſten van Julij ligtten wij de ankers, en liepen in zee. Tegen den middag waren wij in het midden der ſtraat, tusſchen den boezem Nutſchek en het eiland Tſchukli. Toen hadden wij 60°, 16′, 49″ breedte en 213°, 02′ lengte.

Tot den derden van Augustus hielden wij koers naar het oosten, geſtadig langs de kust, die ons zandig en vlak toeſcheen, terwijl er zich ſlechts in de verte eenige bergen vertoonden. Des morgens zagen wij drie kleine eilanden voor ons, waarvan het eene Kadjak, of volgens Cook Kai, heet. Hetzelve is bergachtig en boschrijk, en ſteekt voor de andere bij hetzelve gelegene eilanden in zee uit; het ſtrekt zich in de lengte van het noordoosten naar het zuidwesten uit, en heeft aan het laastgenoemde einde eenen bijzonder merkwaardigen berg, die aan den zeekant in eene ſteile op het ſtrand afloopende helling eindigt, welke zoo wit is, dat men daar den grond van den berg te naauwer nood van de ſneeuw, die op hem ligt, kan onderſcheiden. Van de zuidzijde be-

bezien, schijnt hij ook alleen een' spitsen top te hebben; van den oostelijken en westelijken kant bijna geheel vlak. Op eenigen afstand van denzelven steekt boven de oppervlakte der zee eene Kekuur (*c*) of hooge steenen zuil uit, van de gedaante eener Pyramide. Aan de kust van het vaste land zagen wij in de verte onder de bergketen een' zeer hoogen, met eeuwige sneeuw bedekten, berg uitsteken, aan welken kapitein Cook den naam van St. Eliasberg had gegeven. Hier zou misschien ook het voorgebergte wel te zoeken zijn, hetwelk Commodore Behring het *Voorgebergte van den H. Elias* heeft genoemd; want de gelegenheid van het eiland Kadjak, deszelfs Kekuur of Afspringer, deszelfs hooge berg of Crater, en de overeenkomst der breedte met de in het dagverhaal van Behring opgegevene, bewijzen, dat het eerste schip, hetwelk, gelijk de Amerikanen in de Schugatschskische bogt ons verhaalden, hunne vaders bij dit eiland gezien hebben, juist het schip van Behring geweest is. Ook leest men 1790. *Julij.*

(*c*) Alle zulke boven het water uitstekende rotsige zuilen worden in Siberie *Kekuren* genoemd, en wanneer men dezelve in de nabijheid van den wal of van steile bergzijden vindt, dragen zij den naam van *Afspringers*.

1790. *Julij.* men in het dagverhaal van den luitenant WACHSEL, dat zij den 19den van Julij het voorgebergte St. Elias in het zuidwest ten westen ½ west, en naast hetzelve eenen Afſpringer in het zuidwesten ten westen, ontdekt hadden; maar dat twee dagen vroeger de hooge Crater in het noorden ten westen van hen had gelegen. Van al de kusten in deze ſtreken kan nu met deze opgaven niets zoo zeer overeenkomen, als dit ſtandpunt. In het zuidwest ten westen ziet men volſtrekt geen voorgebergte, behalve die van dit eiland en van Tſchukli, welk laatſte eiland geenen Afſpringer bij zich heeft, en ook zoo klein niet is, dat, gelijk men in BEHRING's dagverhalen leest, een ſchipper CHITROW hetzelve in eenen dag zou hebben kunnen omvaren en nog wederom aan het ſchip terugkomen: en bovendien is de diepte tusſchen het eiland Tſchukli en het tegenover gelegene ſtrand niet vijf of zes vadem, maar zij loopt wel tot honderd vadem.

Den 31ſten berekenden wij de breedte op 59°, 49′, en de lengte op 214°, 58′; de zuidkust van het eiland Kadjak lag toen twaalf mijlen in het noordoosten, 20°, 00′, van ons af.

Aug. Den eerſten van Augustus vonden wij, na gedane waarnemingen, onze breedte 59°, 2′ en de leng-

lengte 215°, 6′ te zijn. Tegen den avond bij het ondergaan der zon namen wij waar, door middel der Amplitude, dat het kompas eene miswijzing had naar het oosten van 26°, 00′. 1790. Aug.

Wij hadden nu nog maar voor korten tijd voorraad van eenigen ſcheepskost, en konden ons nergens op nieuws daarvan voorzien, dan alleen in de haven van Petropawlowsk, doch konden, uit hoofde van den grooten afſtand, niet berekenen aldaar ſpoediger dan in twee maanden te zullen komen. Kapitein Billings beſloot derhalve, op raad van alle officieren, tot de terugreis naar Kamſchatka, werwaarts wij hoopten, dat, ingevolge zijner vordering, in dezen zomer de voorraad van ſcheepsbehoeften uit Ochotsk zou aangevoerd zijn; en wij beklaagden ons ſlechts ten hoogſte, dat men niet verlangd had, dat men denzelven ons naar het eiland Kadjak of in de Schugatsſchkiſche bogt had doen volgen: want dan waren wij niet tot de terugreis naar Kamſchatka genoodzaakt geweest, om daar te overwinteren, maar hadden dezen tijd zeer nuttig tot bezigtiging der zuidwaarts gelegene kusten van Amerika beſteden, den winter in warmere ſtreken doorbrengen, en in Maart weder naar het noorden kunnen terugkeeren, terwijl wij nu integendeel

1790. *Aug.* het vooruitzigt hadden, van zeven maanden lang geheel werkeloos op Kamſchatka te zullen blijven.

Kapitein BILLINGS beſloot deze terugreis naar Kamſchatka te volbrengen, zonder eenige kust of eiland aan te doen, weshalve hij de uiterſte ſpaarzaamheid in het gebruik van water aanbeval. Ook ontbrak het ons vooral aan beſchuit, zoo dat men de dagelijkſche portie der manſchap terſtond tot de helft moest verminderen.

Den 4den van Augustus hadden wij, volgens onze waarneming, 57°, 02′ breedte, en 215°, 9′ lengte. De miswijzing van het kompas werd, naar de Amplitude, berekend 24°, 50′ noordelijk zijn.

Den 16den waren wij onder de breedte van 53°, 48′, en lengte 199°, 54′; de miswijzing van het kompas was 20′ oostelijk.

Den 29ſten geloofden wij in de nabijheid van Unalaschka te zijn, waarom kapitein BILLINGS den officieren vroeg, of men dit eiland zou aandoen, om versch water in te nemen, of de reis naar Kamſchatka onverwijld voortzetten. Allen kwamen overeen, dat, dewijl de herfst zoo nabij was, en men ook reeds gebrek aan levensmiddelen had, men geenen tijd moest verliezen, om zich naar Petropawlowsk te ſpoeden.

Ei-

Eigenlijk waren wij wel verpligt, om de Aleuten van Unalaschka, welke wij bij ons hadden, volgens onze belofte, op onze terugreis wederom aan hunne haardſteden te brengen; ook vleiden zij zich met die hoop, en waren zoo lang weltevreden, tot dat zij bemerkten, dat de reis regtuit naar Kamſchatka ging. Toen werden zij zeer treurig, en de eene zelfs doodelijk wanhopend, zoo dat hij zich met een mes in de keel ſneed. Onze ſtafsheelmeester bezag de wond, vond die niet doodelijk, en naaide dezelve ook weder digt: doch in weerwil van al de zorgvuldigheid, welke men tot heeling van dezelve aanwendde, ſtierf hij ſtraks na onze aankomst op Kamſchatka. 1790. *Aug.*

Den 30ſten ontdekten wij bij droevig weder in het noordwesten ½ west een land met twee heuvelen, doch dat ſpoedig weder in eenen mist voor ons gezigt verſcholen werd. De twee volgende dagen vorderden wij anderhalven graad westelijk, maar bleven op dezelfde breedte, en zagen daarop, den eerſten van September, hetzelfde land op nieuws in het noordoosten 63°, 00′. Nu vertoonden er zich ook veel meer zeevogels dan gewoonlijk, en onder dezelve ook Urilen, die, volgens de algemeene waarneming van alle zeevarenden in *Sept.*

de-

1790. *Sept.* deze gewesten, een teeken zijn, dat er land in de nabijheid is. Om dezen tijd namen wij de breedte waar 53° te zijn, en berekenden de lengte op 190°,02′: doch toen wij naderhand gelegenheid verkregen, om onze waarneming naar den afstand der maan van de zon te verbeteren, ontdekten wij, dat wij ons toen 7 graden oostelijker bevonden hadden. Volgens deze lengte en de opgegevene breedte konden wij geen der ons bekende eilanden voor het gezieene land houden, en moesten derhalve gelooven, dat het een nieuw, tot nog toe onbekend eiland was.

Naar mijn gevoelen zijn er ook, zoo wel ten zuiden als ten noorden van de bekende keten Aleutifche eilanden, veel tot nog toe door niemand ontdekte, hetwelk ook fchijnt bevestigd te worden door de menigte zeedieren, bij voorbeeld otters en zeeleeuwen, die in de maand Julij de Aleutifche eilanden uit het zuiden naar het noorden voorbijtrekken, en daarna in October van het noorden naar het zuiden terugkeeren, waaruit men zou mogen befluiten, dat zij den zomer omtrent noordwaarts, en den winter omtrent zuidwaarts van de keten gelegene en ons nog onbekende eilanden doorbrengen. De noordelijke moeten intusfchen niet verder dan

tot

tot onder den 60ſten graad, en de zuidelijke ſlechts tot aan den 45ſten graad, gelegen zijn; want ſlechts tusſchen deze graden der breedte vindt men otters en zeeleeuwen. 1790. *Sept.*

Des namiddags van den 4den van September braken door een' hevigen rukwind onze top- en fokkemast en ſpriet, welke wij den volgenden morgen weder in orde bragten. Sints ons vertrek van de Amerikaanſche kust hadden wij geſtadig tegenwinden gehad; wij waren bijna altijd genoodzaakt, om het zoo hoog mogelijk bij den wind te houden, en hadden in 52 dagen niet meer dan de helft van den weg kunnen afleggen. Petropawlowsk was nog tamelijk ver af, en wij moesten nog zuiniger op het water worden; want den 21ſten van September hadden wij er nog maar 20 ton van over. Iedere perſoon op het ſchip, zoo wel officieren als gemeenen, ontving dus van nu af ſlechts eenen kroes dagelijks; en om den dorst niet te zeer aan te prikkelen, werd er geen gezouten vleesch meer gegeven, maar alleen erwten gekookt.

Den 24ſten ontdekten wij des morgens in het noordwesten ½ west de hooge, met ſneeuw bedekte bergen van het eiland Tanaga, en in het noorden den hoogen Crater van het eiland Go-

ze-

1790. *Sept.* zelin ongeveer 50 mijlen van ons. Den volgenden dag kregen wij het kleine en bijna vlakke eiland Amatygnak in het gezigt, dat op den middag 19 mijlen in het noordwesten, 19°,00′, van ons af was. Wij namen onze breedte toen waar 50°,48′ te zijn, en onze lengte 169°,36′; de miswijzing van het kompas was 11°, 19′ oostelijk.

Oc. Den 5den van October konden wij onze waarmingen naar den afſtand der maan van de zon doen, en bevonden toen onze lengte 167°, 10′ te zijn, waaruit wij derhalve zagen, dat wij dezelve tot dien tijd toe 11°, 16′ te veel voorwaarts hadden berekend. De fout was waarſchijnlijk reeds in het begin van ons afvaren uit de Schugatsſchkiſche bogt ontſtaan, dewijl de ſtroom der zee ons daar onbekend was, en wij veel met tegenwind te worſtelen hadden; want de wind was meestal westelijk, nu meer ten zuiden dan meer ten noorden, en liep zeer zelden naar het zuiden of zuidoosten. Eenen regten oostenwind hadden wij ſedert den 2den van October maar eene eenige maal, gedurende 48 uren. Eenen noorden- of noordoostenwind hadden wij in het geheel niet. Daarbij deden wij de waarneming, dat het met noordweste-, weste- en zuidwestewinden wel eens eene bewolk-

wolkte, maar nooit eene droevige (dikke) lucht was, terwijl de zuidooste-, ooste- en zuidewinden ons integendeel altijd regen of mist aanbragten. 1790. Oct.

Den 6den van October hadden wij nog maar achthalf ton water, en tot aan de haven van Petropawlowsk nog eene reis van 350 mijlen: weshalve wij de uitdeeling van het water nog eens verminderden, en voor ieder' man dagelijks ſlechts 8 kleine glazen tot koken en drinken toeſtonden. Eenigen verdroegen deze ontbering zeer geduldig: maar velen werden verſchrikkelijk door den dorst gekweld; om dien eenigzins te ſtillen, ſtaken dezen van tijd tot tijd een ſtukje lood in den mond. Eene uitbundige vreugde ontſtond er in allen, als er regen kwam; en dan was ieder voor zich in de weer, om hem op te vangen. De minſte verandering van den wind was oorzaak van eene nog grootere in de ſtemming der gemoederen: werd hij gunſtig, dan juichte in ons allen de hoop, van ſpoedig in de haven te zullen zijn; dan rekende men, naar den gang van het ſchip en den weg die nog afgelegd moest worden, den tijd uit, wanneer wij de zoo verlangde kust zien zouden: maar eensklaps verſtoorde een uit nieuws opkomende tegenwind alle hoop, en ver-

nie-

1790. Oct. nietigde alle ontwerpen, en dan zag de eene met een oog vol bittere mismoedigheid op den anderen; men zweeg, en ſtilzwijgend kroop ieder in zijne kajuit. Na vier lange dagen, in welke de wind geſtadig omliep en het mistige weder aanhield, naderden wij eindelijk met moeite de kusten van Kamſchatka eerst. Namelijk den 10den zagen wij, tot aller onuitſprekelijke vreugd, het Schipuniſche voorgebergte en den hoogen Wilnitſchiniſchen Crater: doch wij konden niet eer dan des avonds van den 13den in de Awatſchabaai binnenkomen, en in de haven zelve kwamen wij eerst na middernacht, en leiden ons ſchip met touwen op dezelfde plaats vast, waar het den verledenen winter gelegen had.

Men kan zich de blijdſchap onmogelijk verbeelden, welke wij gevoelden, toen wij onze vaart gelukkig volbragt en onze ankerplaats bereikt hadden. Het water was reeds op het laatst; en zoo wij nog maar een- of tweemaal vier en twintig uren door tegenwinden in zee gehouden waren, zouden wij in den treurigſten toeſtand geweest zijn. En nog was het wonder, dat wij bij het gebruik van zoo weinig, en daarenboven bedorven, water allen gezond waren gebleven, en er zich daarvan geene ſlechte ge-

gevolgen openbaarden. Op het eerſte verſche water, dat ons van den wal gebragt werd, vielen wij allen met eene onbedwingbare drift aan, en zeker kwam dat eenen ieder voor de aangenaamſte drank te zijn, welken hij in zijn leven genoten had. Binnen twee dagen ging de geheele manſchap aan wal, en werd in de oude Jurten, welke wij gebouwd hadden, ingelegerd. Wij onttakelden het ſchip, en bragten al den voorraad, dien wij nog overig hadden, in de magazijnen. Ook vonden wij het uit Ochotsk ons toegezondene galjoot met levensmiddelen reeds in de haven op ons wachten, waarmede ook de aldaar achtergeblevene manſchap van de *Dobroe Namerenie* was overgebragt. 1789. *Oct.*

Tot het einde van October bleef het weder goed: daarna kregen wij ſneeuw en koude. Om den aldaar verzamelden voorraad te bewaren, alsmede omdat de Jurten al te bekrompen waren, werden er 34 gemeenen naar de veſting Bolſcherezsk gezonden.

Reeds in den vorigen winter had kapitein Billings het plan gevormd, hier eenen nieuwen kotter te timmeren, die de *Slawa Roſſii* in de rivier Kamſchatka vergezellen moest, en tot dat einde toen eenen timmerman en ver-

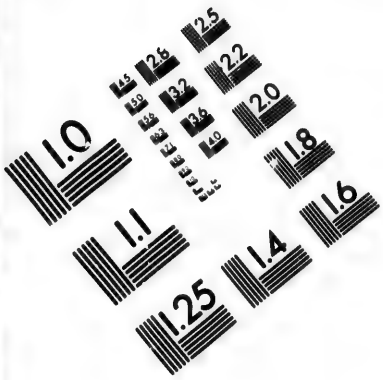

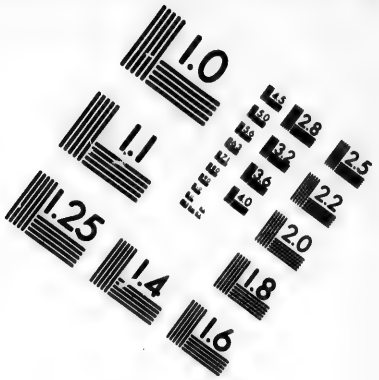

IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)

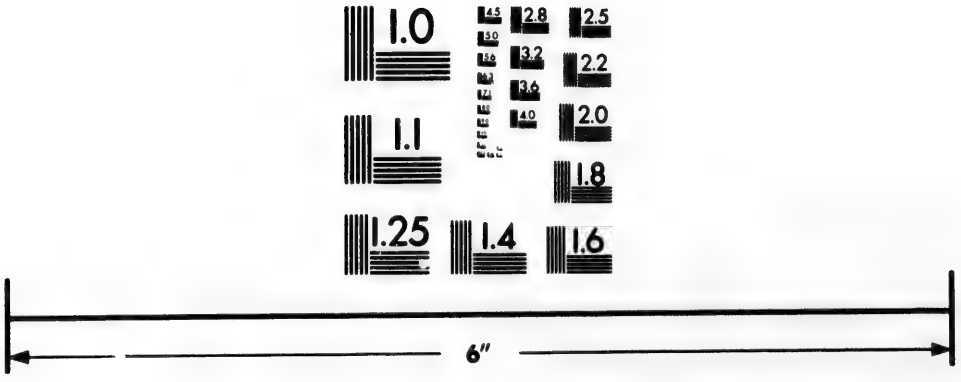

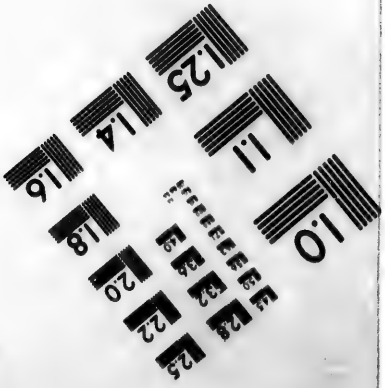

Photographic
Sciences
Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

1790. *Oct.* ſcheidene houtwerkers (Plotniken) naar de ſtad Nishne Kamſchatsk gezonden. Als de oudſte in den dienst moest kapitein HALL op het nieuwe vaartuig het bevel voeren, weshalve hij den *Dec.* 16den van December uit de haven vertrok, om het opzigt over de timmering van hetzelve op zich te nemen. De noodige bouwſtoffen en de takelaadje werden hem met honden nagezonden.

Wij deden kapitein HALL uitgeleide, en benijdden hem allen, dat hij vertrok, om pligtshalve werkzaam te zijn, terwijl wij integendeel den geheelen winter in volkomene werkeloosheid en zelfsverveling, en dat in zulk eene woeste landſtreek, zouden moeten doorbrengen. Nog vier maanden moesten wij wachten, eer wij beginnen konden tot de nieuwe uitrusting van ons vaartuig hand aan het werk te ſlaan. Om intusſchen dezen tijd toch op eenigerlei wijze te verdrijven, deden BILLINGS, BEHRING en ik, in het laatst van December, een reisje naar Bolſcherezsk; de heer BEHRING en ik bleven daar ſlechts veertien dagen, de heer BILLINGS langer. Op de terugreis overviel ons tusſchen de bergen, die Kamſchatka in het midden doorſnijden, eene hevige koude; en in dienzelfden tijd had het, honderd Werſten van daar, in het

het zoo nabij de zee gelegene Petropawlowsk, gedauwd en geregend. 1790. *Dec.*

Kort daarop vertrok kapitein BEHRING, met een gedeelte van het tot bemanning van den nieuwen kotter beſtemde Commando, naar Nishne-Kamſchatsk.

In de laatſte helft van Januarij, en gedurende geheel Februarij, heerschte er eene zoo hevige koude, dat het gedeelte der Awatſchabaai, van het binnenſte der haven af tot de ſchelpbogt Rakowoi toe, met zulk een dik ijs overtogen werd, dat wij in volkomene veiligheid met onze hondenſleden daarover konden rijden. 1791. *Jan.*

In het begin van April haalden wij ons ſchip op zijde, zoo om deszelfs benedenſte gedeelte te onderzoeken, als ook om het van zeegewaſſen te zuiveren; want aan den geheelen bodem was zeekool van vijf voet lengte vastgegroeid, en tuſschen dezelve hadden zich eene menigte nesten van verſcheidene ſchelpſoorten aan de planken vastgehecht. *April.*

Zoo maakten wij ons, gedurende de geheele maand April, tot de nieuwe vaart gereed. Den eerſten van Mei voer ik in eene houten Baidar naar het Schipuniſche voorgebergte, om de nabij hetzelve gelegene bogt te bezigtigen, waarvan de inwoners mij veel goeds gezegd hadden. *Mei.*

1791. *Mei.* Terſtond na het uitkomen buiten de Awatſchabaai zeilden wij met een' gunſtigen wind noordoostwaarts ½ oost, regt op het ſteile rotſige gebergte Nalatſchew toe. Tot daartoe vormt het ſtrand eene onbeduidende kromte, en begint van de Awatſchabaai af met eene rotſige ſteilte, maar wordt kort daarop tot aan het gebergte toe vlak en zandig. Zes mijlen aan deze zijde van het gebergte ontlast zich de beek Nalatſchewa. Achter het gebergte wordt het ſtrand weder zandig en vlak. Tegen den avond leiden wij, om ons nachtverblijf te nemen, aan bij een eiland tegenover den mond der kleine beek Ostrownaja (*d*), dat omtrent eene mijl van het naast bijgelegene ſtrand, en van het voorgebergte Nalatſchew, dat in het zuidwesten ten zuiden ¾ west van hetzelve ligt, omtrent vijf mijlen verwijderd is. Het heeft eene ſteile kust, en is zelf bergachtig en ongeveer eene mijl groot.

Den 2den van Mei voeren wij regt naar de Bitſchewiſche bogt toe, werwaarts wij, naar het westen ten noorden ¾ west, eenen weg van 6 mijlen hadden af te leggen, hetwelk wij bij dood

(*d*) *Ostrownaja* is het bijvoegelijke naamwoord van Ostroweiland (*Oestereiland.*)

dood ſtil weder in twee uren met de riemen deden. 1791. *Mei.*

Van den mond der bogt af loopt het ſtrand aan beide zijden onder hooge bergen, naar het Schipuniſche voorgebergte in den koers van oostzuidoost, en naar den berg Nalatſchew in dien van zuidwest, tot aan de beek Wachilskaja, in welke voorheen koopvaardijgaljooten plagten in te loopen om te overwinteren, weshalve wij aan haren mond nog eene vuurbaak vonden. De bogt is bij het inkomen eene mijl breed, en hare binnenſte, hooggebergde kust heeft, in eene rigting naar het noordoosten ten noorden, eene uitgeſtrektheid van omtrent twee mijlen. Verder vindt men nog eene meer binnenwaarts gelegene bogt of een meer, hetwelk vier mijlen in den omtrek heeft, en waarin men komt door eene kleine ſtraat, die 50 vadem breed en 3 of 4 vadem diep is. Verder naar het midden van het meer vermeerdert de diepte tot 15 vadem, en is de grond modderig. Maar in de eerſte bogt bedraagt de diepte voor den ingang naar het meer niet meer dan 4 voet. Derhalve kunnen er in deze anders zeer voortreffelijke haven niet dan kleine roeivaartuigen inloopen, en deze ook alleen dan, wanneer de zee niet al te hol ſtaat. Hier

1791. *Mei.* overnachtten wij, en namen den volgenden morgen de terugreis naar de Awatſchabaai aan. Omtrent den middag waren wij bij den berg Nalatſchew, waar wij de breedte waarnamen 53°, 04′ te zijn.

Den 5den kwamen wij weder in de haven. Ons ſchip was geheel uitgerust, en had ook reeds alle behoeften aan boord: maar de haven was nog vol ijs, en dit belette ons op de reede te gaan liggen.

Den 7den kwamen de officiers en manſchappen te ſcheep, en wij kwamen bij den mond der haven te anker.

ZESDE AFDEELING.

Vaart van de baai Awatſcha naar Behringseiland, en van daar langs de noordzijde der Aleutiſche eilanden tot aan het eiland Tanaga. Voorvallen, terwijl wij daar ten anker lagen. Vaart bij de Andrejanowseilanden langs naar Unalaschka, en aankomst in de Kapiteinshaven. Vaart van Unalaschka naar het noorden, voorbij de eilanden St. George, St. Paul en St. Mattheus, tot aan het eiland St. Laurens. Aankomst aan dit laatſte. Gevaarlijke toeſtand van de Slawa Rosſii. Voorvallen gedurende de ankering. Vaart naar de kusten van Noordamerika, en ontmoeting van de inwoneren aldaar. Ankering in de baai St. Laurens.

Den 16den van Mei ligtten wij het anker, en wilden de baai Awatſcha verlaten, maar waren naauwelijks tegenover den vuurtoren gekomen, toen er zulk een ongunſtige wind opſtak, dat wij terugkeeren, en op nieuws tot den 19den moesten voor anker liggen; waarna wij met een' 1791. *Mei.*

1791. *Mei.* gunſtigen westzuidwestenwind in zee liepen, en op den middag omtrent $7\frac{1}{2}$ mijlen in het noordoosten van den vuurtoren verwijderd waren. Wij namen de breedte waar, en bevonden die 52°, 49′ te zijn. Naar onze gedachte moest het vaartuig, dat op Kamſchatka getimmerd werd, tegen het einde dezer maand gereed zijn om uit te loopen; en derhalve zetten wij onzen koers regelregt naar den mond der rivier, om den kotter af te halen. Hiervan was aan kapitein HALL berigt gegeven, met de bepaling, dat, wanneer hij voor onze komst mogt in zee loopen, hij ons tot den 29ſten van Mei aan de noordelijke ſpits van het Behringseiland moest afwachten.

Den 21ſten op den middag werd de breedte waargenomen 53°, 00′ en de lengte 161°, 39′ te zijn; toen hadden wij de zuidoostelijke punt van het voorgebergte Schipunsk in het noordoosten van ons op 87°, 00′.

Den 24ſten des morgens zagen wij het Kronozkiſche voorgebergte, en eenen hoogen Crater ten westen van hetzelve. Op den middag was onze breedte 54°, 53′ en de lengte 162°, 20′; de Kronozkiſche Crater was toen in het noordwesten 63°, 30′ omtrent 50 mijlen van ons af, en de oostelijke punt van het Kronozki-

kiſche voorgebergte in het noordwesten, 20°, 30′, tegen de 20 mijlen. 1791. Mei.

Tegenwinden lieten ons niet toe den mond der rivier Kamſchatka te naderen; derhalve zetten wij koers naar Behringseiland als de tweede voor het andere ſchip bepaalde verzamelplaats.

Dit kregen wij den 27ſten des namiddags in het gezigt, en naderden tegen den avond deszelfs zuidwestelijke zijde, die overal langs de kust tamelijk hooge bergen heeft, terwijl wij noordwestwaarts koers houdende langs de kust heenliepen, met een' geſtadigen westzuidwestenwind, die tegen den nacht zoo ſterk opſtak, dat hij ons naauwelijks toeliet eene van den wal afgeſcheidene hooge klip te boven te zeilen. Tegen middernacht ſcheen het eiland ons zoo nabij te zijn, als of wij het met eenen ſteenworp konden raken.

Den 28ſten des morgens voeren wij bij de vlakke noordkust van het eiland om, en vervolgens van deszelfs noordoost- naar den zuidoostkant. Op den middag was de breedte volgens onze waarneming 55°, 14′, de lengte 166°, 22′, en waren wij omtrent $3\frac{1}{2}$ mijl van het eiland verwijderd, in zulk eene rigting, dat deszelfs oostelijke ſpits in het zuidoosten ten zuiden van ons was. Hier waren wij ook zeer nabij

1791. *Mei.* de plaats, waar de Commodore BEHRING, tot verkrijging van hulp in zijne benarde omſtandigheden, genoodzaakt was geweest aan land te gaan, en zijn leven had moeten eindigen. Wij beklaagden ons zeer, dat het ons onmogelijk was nader bij den wal te komen, om de plaats te bezien, waar die eerſte bevaarder der zeeën van deze wereldſtreek zijne rustplaats vond, om daar aan zijne asſche ook den tol onzer eerbiedenis te betalen, en het beſchreijenswaardige noodlot onzer met hem hier begravene medeburgers met ſtille zuchten te vieren. Wij liepen de plaats voor de vereeniging bepaald voorbij, en dewijl wij geen vaartuig gewaar werden, beſtoot kapitein BILLINGS naar de Aleutiſche eilanden voort te zeilen.

Tegen den avond werden wij door een' dikken mist overdekt. Kapitein BILLINGS ſtelde onzen koers, volgens eene Engelſche, bij gelegenheid der reizen van COOK opgenomene kaart, veel noordelijker, dan het kopereiland aldaar was opgegeven. Dewijl deze koers ons volgens de Rusſiſche kaart juist midden op het kopereiland zou gebragt hebben, deed ik deswege van mijnen kant voorſtellingen aan den kapitein: doch hij vertrouwde de Rusſiſche kaarten zoo weinig, dat ik hem niet dan met moeite over-

overhaalde, om den koers een paar ſtreken noordelijker te zetten; en alleen daardoor ontkwamen wij het dreigende gevaar: want den volgenden morgen te vier uren, toen de mist een weinig opgetrokken was, ontdekten wij, dat wij de noordelijke punt van het kopereiland op eenen afſtand van niet meer dan 200 vadem waren voorbijgevaren; zelfs waren er achteruit van het ſchip nog verborgene klippen te zien. 1791. *Mei.*

Nu werden allen overtuigd, dat dit eiland op de Engelſche kaart veel zuidelijker aangewezen was dan het behoorde.

Men verhaalt, dat er bij laag water aan het kopereiland, in de ſpleten van rotſen aan deszelfs kust, zuiver koper gevonden wordt, van waar hetzelve dan ook waarſchijnlijk zijnen naam heeft ontvangen. Wij voeren bij hetzelve om, en zetten koers naar het eerſte bewoonde groote Aleutiſche eiland Atta.

Den 4den van Junij ontdekten wij door den mist heen een deel der gebergten op de zuidzijde van het eiland Atta, en zagen dezelve geheel met ſneeuw bedekt. Des namiddags waren wij omtrent 15 mijlen ten zuiden van dezelve, en toen vertoonde het eiland Agatta zich ſchemerachtig door den mist heen vlak voor ons. Deszelfs kusten ſchenen uit middelma- *Junij.*

1791. Julij. matige zacht afhellende bergen te beſtaan, en het kwam ons voor 34 mijlen in den omtrek groot te zijn.

Den 5den vertoonden zich, bij het aanbreken van den dag, des morgens te drie uren, de bergtoppen van het eiland Semitsch in het noordwest ten westen. Des namiddags voeren wij het eiland Buldyr voorbij, hetwelk onder de breedte van 52°, 40′ en de lengte van 176°, 13′ van Greenwich ligt, 12 mijlen in den omtrek heeft, geheel uit bergen beſtaat en met eenen muur van ſteile rotſen omgeven is. Omtrent anderhalve mijl ten zuidwesten vindt men eenige hoog boven de oppervlakte van het water uitſtekende rotſen.

Den 6den kwamen wij bij de Ratteneilanden, waarvan het eerſte aan het westeinde Kyska genoemd wordt. Het is een bergachtig eiland; echter ſcheen deszelfs oostzijde vlakker te zijn dan de westzijde, ja zelfs een geheel vlak ſtrand te hebben.

Tegenover deszelfs noordwestzijde, op eenen afſtand van 3 mijlen, verheft zich eene hooge rotſige zuil. De zuidzijde van het eiland konden wij, uit hoofde van den mist, niet zien. Verder oostwaarts vertoonden zich vier niet groote bergachtige eilanden: omtrent den middag

dag was het eerſte dezelve, Tſchegula geheeten, 5 mijlen in het zuidwesten, het tweede 11 mijlen in het zuidoosten ten oosten, en de twee laatſte, die zeer nabij elkander liggen, in het zuidzuidoosten ½ oost, omtrent 8 mijlen van ons af; maar het noordelijke voorgebergte van het eiland Kyska in het zuidwesten, 75°, 00′, omtrent 17 mijlen. Op dien tijd waren wij, volgens onze waarneming, onder de breedte van 52°, 23′, en de lengte van 176°, 59′. 1791. *Junij.*

Des namiddags ſtak er een zuidoostewind op, waarmede het ons gelukte ons van de gemelde eilanden te verwijderen, die zich tegen den avond in eenen nevel voor ons gezigt verborgen.

Des avonds leiden wij over ſtuurboordszijde oostnoordoost aan, toen de wind eensklaps uit diezelfde ſtreek opſtak, weshalve wij het over de andere boeg wendden. Allengs liep de wind om naar het noorden, en toen ſtuurden wij weder noordnoordoostwaarts. Gedurende al dien tijd was er een dikke mist.

Den 9den beweerde een onzer reisgenooten, dat er land in het gezigt was, en wees bijna boven ons, door den donkeren mist heen, het gebergte van het eiland Tomaga. Wij wendden terſtond, en wierpen het dieplood uit, maar be-

1791. *Junij.* bereikten geenen grond. Kort daarna trok de mist op, en toen vertoonde zich een hooge vuurſpuwende berg, die naauwelijks twee mijlen van ons af was, en ons eenen zwarten, verſchrikkelijk hoogen muur van rotſen voor oogen ſtelde. Wij rekenden toen onder de breedte van 52°, 06′ en de lengte van 180°, 22′ te zijn. Des namiddags werd het bijna doodſtil. Met een zeer gering koeltje en den ſtroom dreven wij zuidoostwaarts bij het eiland Tanaga langs.

Deszelfs kust was in het begin bergachtig, maar verder zuidwaarts liep dezelve in eene matige hoogte voort. De Baidarenvaarder, welken wij van Ochotsk hadden medegenomen, en die te voren reeds op het eiland geweest was, zeide ons, dat niet ver van hier eene goede en groote bogt was, waarin de vaartuigen der Ruſſiſche jagers wel plagten aan te leggen. Ik voer terſtond met eene Baidar vooruit, om dezelve te bezigtigen, en had van het ſchip af omtrent 4 mijlen afgelegd, toen de weg bij eene landtong om de bogt inliep, welker diepte midden in den ingang 40 en verder binnenwaarts 25 vadem bedroeg: nader aan den wal te linker zijde nam de diepte allengs af, en op den afſtand eener halve mijl van den-

zel-

zelven was zij slechts zeven of acht vadem: op den grond ontdekte ik fijn zwart zand. Aan de andere zijde der bogt is een Aleutisch vlek, waar wij echter, uit hoofde van de invallende avondschemering, niet aangingen: integendeel keerden wij terug, om, terwijl het nog licht was, weder aan het schip te komen. In deze terugvaart vond ik op eene landtong eene Aleutische Zomerjurte, en in dezelve eene oude vrouw, die mij verhaalde, dat bijna al de eilanders naar een schip van Russische jagers aan het eiland Atcha gevaren, en er maar zeer weinigen van hen waren achtergebleven. Wij waren naauwelijks twee mijlen van de bogt af, toen een dikke mist alles donker voor ons maakte. Nu zochten wij ons schip, den ganschen nacht door, op de plaats, waar het des avonds geweest was: maar vergeefs; en eindelijk zagen wij ons genoodzaakt, om bij den wal aan te leggen. Den volgenden dag helderde de lucht op, maar ons schip zagen wij niet; derhalve besloot ik, hier tot den avond te wachten, en, wanneer het zich dan niet zien liet, het Aleutische vlek op te zoeken. Doch wij waren geheel ontbloot van levensmiddelen; zoo dat de honger ons niet toeliet hier langer te blijven: en hij was zelfs op het punt ons te nood- 1791. *Junij.*

1791. *Junij.* noodzaken, om vroeger onze toevlugt tot het laatstgezegde middel te nemen, toen wij, omtrent den middag, tot onze blijdſchap ons ſchip van achter een voorgebergte zagen verſchijnen, en wij gelukkig op hetzelve aan boord kwamen. Toen vernam ik van mijne reisgenooten, dat des vorigen avonds de ſtroom veranderd was, en hen achter het eiland om naar het noordoosten had gedreven, waar zij den geheelen nacht door hadden moeten laveren, en van waar zij eerst dezen morgen op de oude plaats hadden kunnen terugkomen.

Toen kapitein BILLINGS van mij hoorde, dat de bogt eene goede ankerplaats had, gaf hij bevel naar dezelve toe te houden. Des avonds liepen wij, met een' zachten wind en met hulp van boegſeren, de bogt in, die van de westzijde het eiland indringt, ongeveer acht mijlen lang en vijf mijlen breed is. De kust is aan dezelve hier en daar een zandig ſtrand, maar beſtaat elders ook uit ſteile rotſen, die echter niet hoog zijn. Wij lieten aan de noordzijde van den mond, tegenover twee van het gebergte afſtroomende beken, ons anker vallen op eene diepte van 8 vadem en een' zwarten zandgrond, alwaar wij, op den afſtand eener halve mijl van het zandige ſtrand bleven liggen, ter-

terwijl het ſteile voorgebergte, zoo wel als de, voor hetzelve uitſchietende, hoog boven het water uitſtekende klippen, ons naar de zijde der zee dekten. Niet ver ten noorden van dit voorgebergte ontlast zich, uit eene bergſcheiding, eene beek van zoet water, waarbij een roeivaartuig zoo na komen konde, dat men dezelve met roeiſpanen bereikte om onze vaten te vullen. Het ſtrand was aan de bogt, ter plaatſe waar ons vaartuig lag, vlak en zandig: maar dieper in het eiland verheft het land zich, tot dat het in het noorden met hooge, beſneeuwde bergen eindigt, waarvan er een vuurſpuwend is, maar nu ſlechts rookte. Hij ſcheen niet ver van ons af te zijn; weshalve eenige onzer lieden eene poging deden om nader bij hem te komen: maar zij waren door den al te bezwaarlijken weg genoodzaakt om terug te keeren, en bragten ſlechts een weinig zwavel en lava voor ons mede. Houtgewas brengt het eiland in het geheel niet voort: maar aan het hangen der bergen en op de lage gronden wast tamelijk lang gras. 1791. *Junij.*

Den tweeden dag na onze aankomst kwamen er, uit een vlek aan de zuidzijde der bogt, twee Aleuten met verſchen visch bij ons. Des middags namen wij de breedte waar, en bevon-

1791. *Junij.* den dezelve 51°, 52′ te zijn. Den 12den kwamen er ook van de zuidwestzijde van het eiland zes man Aleuten, die ons insgelijks verſchen visch bragten.

Den 15den des voormiddags ligtten wij het anker, en zetten langs de noordzijde van het eiland Tanaga koers naar het oosten.

Den 16den bevonden wij des middags onze breedte 52°, 18′ en de lengte 180°, 56′ te zijn; en des avonds bij het ondergaan der zon namen wij waar, dat het kompas 16°, 25′ oostelijk miswees.

Den 17den waren wij omtrent den middag aan de ſtraat, die de eilanden Tanaga en Kanaga ſcheidt. Dit laatſte eiland heeft aan zijne noordzijde eenen buitengewoon hoogen Crater, maar is anders overal vlak. Voor de ſtraat verheft zich een nietsbeduidend eiland als tot eenen berg; het heet het Bevereiland (*a*), en lag omtrent 12 mijlen in het zuidwesttenwesten van ons af. Wij namen toen onze breedte waar 52°, 08′ en de lengte 181°, 37′ te zijn. De toen heerſchende noordoostewind liet ons niet toe bij de eilanden Kanaga en Adach om te varen; weshalve wij door dezelfde ſtraat terugkeer-

(*a*) *Bobrowoi.*

keerden, en bij het eiland Tanaga langs naar het zuiden koers zetten. Ten westen van Tanaga ligt op eenen afſtand van 17 mijlen het eiland Gozeloi (*b*), hetwelk bijna 17 mijlen in den omtrek groot is, en waarop een uitſtekend hooge, met eeuwige ſneeuw bedekte vuurſpuwende berg gevonden wordt. Tegen den avond kwamen wij aan de zuidzijde der Aleutiſche eilanden, en voeren aan de regter hand drie eilanden voorbij, waarvan de twee eerſte klein en vlak, en van de zuidwestelijke punt van het Tanaga omtrent zestien mijlen afgelegen waren. Het derde heet Illak, is hooger dan de andere, en ligt meer zuidelijk, in het zuiden ten westen van Tanaga, op eenen afſtand van ongeveer 13 mijlen. Tegenwinden, eerst uit het noordoosten en toen uit het oosten, noodzaakten ons, om twee dagen lang in het gezigt der eilanden Tanaga en Kanaga te laveren. 1791. *Junij.*

Den 19den des middags was de breedte, volgens onze waarneming, 51°, 27′, en de lengte 181°, 29′. Toen lag Kanaga omtrent 19 mijlen in het noordoosten van ons. De zuidzijden van beide eilanden hebben een vlak ſtrand.

Den

(*b*) *De Brandende.*

1791. *Junij.* Den 20ſten liep de wind zuidelijk, waarmede wij in een' dikken mist noordoostwaarts ſtevenden.

Den 21ſten was onze breedte op den middag 51°,05′, onze lengte 182°,29. Des namiddags te half vijf uren ontdekten wij, door den mist heen, in het noorden ten westen, op eenen afſtand van omtrent 17 mijlen, het eiland Adach, dat zich echter weldra weder in den mist verſchool. Den geheelen nacht door hielden wij het drijvend, en zetten den volgenden middag koers naar het noordoosttennoorden.

Te 8 uren daagden er aan onze linker zijde uit den mist een aantal kleine eilanden op, die nabij elkander lagen, en zich tot het eiland Atcha toe uitſtrekten. Omtrent den middag was de westelijke punt van dit eiland in het noordwesten, 3°,00′, omtrent 8 mijlen van ons af. Toen bevonden wij onze breedte 51°,58′, onze lengte 184°,41′ te zijn. Des namiddags te half twee uren bevonden wij ons in eene ſtraat tusſchen Atcha en een klein eiland, dat van de westelijke punt van Atcha, in het zuidwesten 80°,00′, omtrent 7 mijlen aflag; in dezelve peilden wij eene diepte van 45 vadem, en op den grond kleine ſteenen.

Door

Door deze ſtraat gingen wij naar de noordzijde der keten van eilanden, alwaar wij, in eene evenwijdige lijn met dezelve, en op eenen afſtand van 3 of vier mijlen van Atcha, koers hielden naar het noordoosten. De kusten van dit eiland zijn bergachtig en kaal; naar de noordzijde rijzen de bergen meer en meer, en ſtuiten ten laatſte op eenen hoogen met ſneeuw bedekten Crater. Wij bemerkten bij dit eiland veel bogten, waarvan de grootſte, welke men de Korowinſche haven noemt, zeer nabij het noordelijke voorgebergte van Atcha ligt. Deze bogt verdeelt zich, terſtond bij den ingang, in twee bogten, en dringt dan diep in het binnenſte des eilands in. 1791. *Junij.*

Zoo dra wij Atcha voorbij waren, hielden wij met eenen zuidoostelijken wind, die echter kort daarop in een' zuidwestelijken veranderde, regt op het eiland Umnak af.

Den 24ſten des middags berekenden wij onze breedte 53°, 27′, onze lengte 191°, 28′ te zijn. Te half twee uren kwam het zuidwestelijke gedeelte des eilands Umnak op eenen afſtand van omtrent 6 mijlen in het zuidoosten uit den mist ten voorſchijn. Toen was onze diepte 50 vadem. Tegen den avond voeren wij de noordoostelijke zijde van dit eiland voorbij,

1791. *Junij.* waarop het westelijke gedeelte van het eiland Unalaschka zich aan ons ontdekte. In het midden der ſtraat tuſſchen deze twee eilanden verheft zich eene hooge klip boven het water.

Te 10 uren des avonds naderden wij het noordwestelijke voorgebergte van het eiland Unalaschka, hetwelk, naar de bogt en een op hetzelve gelegen Aleutisch vlek, Alakuſchin heet.

Den 24ſten des morgens kwamen wij aan het westelijke voorland der Kapiteinshaven, alwaar zeer kort voor ons ſchip eene groote menigte walvisſchen van verſcheidene ſoorten uit het water opſprongen. Tegen den middag kwamen wij bij het oostelijke voorland der haven, waar wij, bij het Aleutiſche vlek Illuluk, op eene diepte van 8 vadem het anker lieten vallen.

Wij hadden dezen zomer onzen koers en voortgang zoo goed berekend, dat er van Petropawlowsk tot hier geen de minſte misſlag was ingeſlopen.

Zoo dra men in de onderſcheidene vlekken onze aankomst vernam, kwamen de inboorlingen met verſchen visch aan ons ſchip. Het was allermeest het gebrek aan tabak, hetwelk hen uit de verafgelegenſte woningen, en zelfs van andere eilanden, tot ons bragt. Kapitein

Bil-

BILLINGS deed zijn best om hun genoegen te geven, en ſchonk hun tabak en verſcheidene kleinigheden, maar beloofde hun allen nog veel meer, indien zij tegen onze terugkomst een' goeden voorraad visch en bezien voor ons wilden droogen. Wij konden verzekerd zijn, dat zij aan dit verlangen met den grootſten ijver voldoen zouden; want zij zijn al te groote liefhebbers van tabak, en hadden daaraan thans groot gebrek. 1791. *Junij.*

De vrouw, welke wij in het vorige jaar van hier hadden medegenomen, was zeer verblijd, dat zij hare aanhoorigen wederzag: zij keerde naar hare woning terug, door kapitein BILLINGS mildheid met eene uitſtekend fraaije kleeding verſierd, en met zoo veel tabak en gebrandſchilderd glas vereerd, dat al hare landsmanninnen haar geluk met ijverzuchtige oogen aanſchouwden, en zij voortaan voor de rijkſte van alle bewoneresſen des eilands doorging.

In afwachting van kapitein HALL en den nieuwen kotter lagen wij hier twee weken ten anker: maar dewijl hij nog al niet opdaagde, wilden wij geenen tijd meer verliezen; derhalve lieten wij de gereedſchappen en levensmiddelen, welke hij van nooden had, alsmede den heelmeester ALLEGRETTI met eenen jager, te

1791. *Junij.* Illuluk, en zetten onze vaart naar de Behringsſtraat voort.

Julij. Den 8ſten van Julij ligtten wij het anker en liepen in zee. Kapitein BILLINGS wilde de door den ſtuurman PRIBYLOW nieuwelings ontdekte eilanden zien, werwaarts wij derhalve regelregt onzen koers zetten.

Den 9den waren wij zeventig mijlen benoorden Unalaschka, en vonden 88 vadem diepte, en eenen moddergrond; ook zagen wij veel zeeleeuwen en zeebeeren (*c*).

Toen

(*c*) *Kot morskoi. Phoca urſina.* Een zeedier van het geſlacht der zeerobben, omtrent zeven voet lang. Het haar der mannetjes is donkergraauw, der wijfjes graauw, met donkere vlekken tusſchen de voorſte zwempooten. De mannetjes hebben zeer zacht borsthaar; hunne huid is dik en vast; ook zijn zij veel grover van gebeente, grooter, ſterker en wilder dan de wijfjes; hun kop is groot en rond; het voorhoofd boven de oogen uitgewasſen; aan den muil hebben zij eenige lange witte borſtels; hunne oorlappen zijn niet groot, maar ſtaan regtop en zijn ſpits, van buiten met haar begroeid, maar van binnen glad. Derzelver opening is langwerpig, en zoo ingerigt, dat zij dezelve onder het water kunnen toeſluiten. Voor het overige is het geheele maakſel van hun ligchaam, alsmede de zwempooten, zeer gelijk aan die der zeehonden of robben. Men vindt dezelve in het noordelijke gedeelte der ſtille zee en in den zuideroceaan. De mannetjes zijn zeer jaloersch op hunne wijfjes,

Toen wij den 11den, volgens onze berekening, reeds in de nabijheid der gemelde eilanden moesten zijn, verminderde de diepte tot 45 vadem: doch de ongemeen dikke mist verhinderde ons iets te zien. Er vlogen eene menigte alken (*d*) rondom ons ſchip, en zeebeeren zagen wij heden nog meer dan eergisteren. 1791. *Julij.*

Des

jes, van welke zij dikwijls een aantal van acht tot vijftig hebben, en met welke en wier jongen zij gewoonlijk eene afzonderlijke kudde uitmaken. Hunne ijverzucht veroorzaakt dikwerf zware en bloedige gevechten. De Kamſchadalen dooden hen met hunne werpſpietſen in zee, om derzelver vet en huid, die, bij de jonge, in zachtheid van haar en dons, alsmede in vastheid, den Kamſchatkiſchen otter zeer nabij komt. *Woordenb. der Rusſ. Akad.*

(*d*) *Ara torda alca**: de naam van een Kamſchatkadaalsch gevogelte van het geſlacht der *Gagara* (*Colymbus arcticus*, het Waterhoen); deze vogel wordt in de koude noordelijke wereldſtreken bij menigte in de nabijheid van klippige eilanden gevonden: de kop, hals en rug zijn zwart; de buik is wit; de ſnavel lang, regt en ſpits; de pooten donkergraauw met drie door eene zwemhuid vereenigde teenen. Op Kola noemt men deze vogels Gegarken. *Woordenb. der Rusſ. Akad.*

* [Ik heb dit woord in den tekst door *alk* vertaald, omdat ik oordeelde, dat *Aar*, zoo als er in de Hoogduitſche overzetting ſtaat, en hetwelk eigenlijk in het algemeen eenen *roofvogel* of wel eenen *arend* of *gier* beteekent, het regte woord niet was. De alk behoort tot het geſlacht der duikers. Zie BLUMENBACH.]

1791. *Julij.* Des middags van den 12den trok de mist op, en toen ontdekten wij beide eilanden: het eerſte derzelve, of St. Paul, lag in het noordwesten, 25°,00′, op een' afſtand van bijna 8 mijlen voor ons; het andere, St. George, des namiddags te een uren, omtrent 22 mijlen achter ons in het zuidoosten, 57°,00′. De kusten dezer eilanden beſtaan uit bergen van middelmatige hoogte: doch de noordoostelijke zijde van St. Paul daalt tot een' vlakken grond. Tegenover deszelfs zuidwestzijde ligt nog een klein, en wel niet hoog, maar ſteil te beklimmen eiland. Op denzelfden dag rekenden wij onder de breedte te zijn van 56°, 29′ en onder de lengte van 189°, 45′. Wij vonden eene diepte van 52 vadem, en op den grond modder met fijn zand. Op eenen afſtand van 6 mijlen van het westelijke voorgebergte des eilands St. Paul ten zuidwesten, vonden wij eene diepte van 35 vadem, en op den grond ſteenen en ſchelpen.

Deze eilanden werden in het jaar 1786 door Pribylow, den ſtuurman van een koopvaardijſchip, ontdekt: deze man vond daar eene menigte zeedieren en walrustanden; weshalve hij met zijne reisgenooten op deze eilanden vertoefde, en binnen twee jaren tijds 2320 otters,

ters (*e*), 30,000 zeebeeren, 480 jonge otters en beeren en 8000 blaauwe vosſen ſchoot; bovendien vond men aan het ſtrand 700 Pud walrustanden: alles bragt hun, naar den te Ochotsk gewonen matigen prijs berekend, 250,000 roebels op. Van de Pribylowseilanden zetten wij koers naar het eiland St. Mattheus, hetwelk door de Engelſchen Goveseiland wordt genoemd. De diepte nam eerst toe tot 55 vadem, maar verminderde naderhand weder. 1791. *Julij.*

Den 14den zagen wij des morgens, onder den mist door, een klein eiland in het noordoosten, 50°, op eenen afſtand van 11 mijlen: des-

(*e*) *Bobr* beteekent eigenlijk *Bever*. De *Bobr Kamtſchazkoi*, welke hier bedoeld wordt, is de *Mustela lutra*, en behoort eigenlijk tot de rivierdieren, wordt tegen de drie voet lang, heeft korte pooten, drie teenen, die door eene vaste harige zwemhuid vereenigd zijn, een' platten kop, een' dikken bek, zwart en zeer digt haar, dat zoo zacht is als dons, vooral dat aan het onderlijf, hetwelk bijzonder zacht en graauwachtig van kleur is. De ſtaart heeft het vierde deel der lengte van het lijf: het dier loopt, zwemt en duikt met veel gezwindheid; het wordt bij Kamſchatka en op de eilanden van den oosteroceaan gevonden, en het voedt zich met visſchen en andere kleine zeedieren. Het vel van den Kamſchatkaſchen otter is om zijne deugd en vastheid zeer gezocht en duur. *Woordenb. der Rusſ. Akad.* Zie ook BLUMENBACH's *Handb. der Nat. Hist. Palmata*, bl. 166–168 [Holl. uitgave].

1791. *Julij.* deszelfs oppervlakte ſcheen eene zamenhangende keten van eene menigte puntige rotſen te zijn, en hetzelve heeft van de Engelſchen den naam Pinnacle ontvangen. De diepte was aldaar 28 vadem, en op den grond vond men kleine ſteenen. Toen de lucht nog meer opgehelderd was, ontdekten wij het eiland St. Mattheus; en toen wij nader bij hetzelve kwamen, verminderde de diepte tot 14 vadem: wij liepen bij deszelfs westkust langs. Op den middag bevonden wij onze breedte 60°, 29′, onze lengte 187°, 15′ zijn; het kleine eiland Pinnacle hadden wij toen omtrent 10½ mijlen in het zuidoosten van ons, en het westelijke voorland van het eiland St. Mattheus in het noordoosten, 32°, 00′, omtrent 6 mijlen.

Naauwelijks waren wij de noordwestelijke punt van dit eiland voorbijgevaren, toen er zich een ander vertoonde, dat drie mijlen in het noordwesten van deze punt aflag. Wij liepen tusſchen deze eilanden door naar derzelver oostzijde toe. In het midden dezer ſtraat was de diepte 12 vadem, en op den grond vond men ſteen en ſchelpwerk. Kapitein BILLINGS wilde het kleine eiland nader bezien, weshalve wij 1¾ mijl van hetzelve, op eenen zandigen grond en eene diepte van 13 vadem, het anker lieten val-

vallen. Te drie uren des namiddags gingen Billings, Merk en ik naar den wal, en waren naauwelijks een weinig nader bij het eiland gekomen, toen ons eene groote menigte zeevogels omringde, die geſtadig om ons heenvlogen, en een zoo ſterk gerucht maakten, dat wij geen woord van elkander verſtaan konden. Aan land gekomen zijnde verdeelden wij ons: eenigen gingen naar het binnenſte des eilands; anderen beklommen de ſteile rotſen aan de kust; en anderen bleven beneden aan het ſtrand: en nu ging het van alle kanten zoo aan het vuren, dat wij eene groote menigte van velerlei zeevogels, maar voornamelijk alken, naar het ſchip terug bragten. Onze jagers ſchoten ook twee jonge zwarte vosſen, en vonden twee walrustanden. Voor het overige bejegende ons op dit eiland niets merkwaardigs, ten zij men er dit voor houden mogt, dat een onzer ſchutters eenen grooten witten beer ontmoette, die hem zulk eenen ſchrik aanjoeg, dat hij ademloos en op het punt van te bezwijken aan de ſloep terugkwam. Op de bergen van dit eiland vonden wij groote brokken eener ſteenſoort van het geſlacht der vuurſteenen: de zachte veelkleurige aderen van dezen ſteen gaven hem een ongemeen ſchoon aanzien. Op de oostzijde van

1791. *Julij.*

1791. *Julij.* van het eiland vindt men aan het ſtrand eene groote menigte drijfhout: doch aan de westzijde wordt er geen een enige ſtam gevonden; waaruit de gisſing ontſtaan moet, dat er zich tegenover de eerstgenoemde, aan de kust van Amerika, eene groote boschrijke rivier in de zee ontlast.

Tegen den avond ligtten wij het anker, en zetten koers naar het noorden; en weldra waren beide eilanden in een' dikken mist voor ons verborgen. Den geheelen nacht door hielden wij het drijvend, en wendden het bij het aanbreken van den dag wederom noordwaarts. In het begin hadden wij eene diepte van 40 vadem: doch naderhand verminderde die, hoe noordelijker wij kwamen. De grond was modderig.

Den 16den hadden wij tegen den avond ſlechts eene diepte van 27 vadem, en vonden eenen grond van fijn zand. Volgens onze berekening moesten wij ons in de nabijheid van het eiland St. Laurens, of, gelijk de Engelſchen het noemen, Clarke's eiland, bevinden, en hielden het diensvolgens den geheelen nacht drijvend.

Den 17den ligtten wij, ſchoon de geheele zee met een' dikken mist bedekt was, het anker, en vervolgden onzen koers: intusſchen nam onze diep-

diepte met zoo veel ſnelheid af, dat wij des morgens te 6 uren ſlechts $5\frac{1}{2}$ vadem hadden; derhalve veranderden wij van koers, en leiden, bij den wind, zuiden $\frac{1}{2}$ west aan. Kort daarna trok de mist eenigzins op, en toen ontdekten wij in het noordwesten, omtrent drie mijlen van ons af, eene vlakke kust. Kapitein Billings gaf bevel, regt op aan- en vervolgens bij dezelve langs te houden naar het westnoordwesten: maar dewijl de diepte nog al geſtadig afnam, en het eiland zich weder in den mist verſchool, loefden wij weder op, en zeilden bij den wind zuidzuidwest aan. Te half tien uren was de diepte van 7 tot 4 vadem verminderd; toen wendden wij het over ſtaag, en zeilden oostnoordoostwaarts. Terwijl wij deze ſtreek nu hielden, vermeerderde de diepte weder tot 11 vadem. Toen ter tijd bevonden wij ons, volgens onze berekening, onder 63°, 23′ breedte en 189°, 29′ lengte. Maar des namiddags verminderde de diepte weder, waaruit wij het gevolg trokken, dat wij ons binnen de eene of andere baai moesten bevinden, waar wij met den toen waaijenden zuidoostenwind en de ſterke ſtroom niet konden uitlaveren; want wij beſpeurden in het wenden, dat wij geſtadig meer verloren dan gewonnen hadden; weshalve wij des

1791. *Julij.*

1791. *Julij.* des namiddags te drie uren, op eene diepte van 6 vadem en eenen zandgrond, het anker lieten vallen. Wij moesten een vierde deel van het touw (*f*) uitvieren: het anker vatte niet; derhalve wierpen wij nog een tweede uit, waarvoor wij ook bleven liggen. Uit de diepte, die toen bij ons achterſchip niet boven de $4\frac{1}{2}$ vadem ging, maakten wij op, dat wij niet ver van eenen wal zijn konden; en hoewel die in eenen dikken mist voor ons onzigtbaar bleef, verkondigde ons echter het geklots der golven het gevaar van onzen toeſtand, die, daar de hand over hand toenemende wind den ſlag en de perſing der golven uit zee allengs ſterker maakte, van uur tot uur bezwaarlijker werd.

Wij gaven intuſſchen aan de touwen van beide ankers eene volmaakt gelijke lengte, en bleven zoo gedurende den nacht onbeſchadigd: doch des morgens liep er eene groote golf met volle kracht tegen de boeg van ons ſchip aan, en brak een der ankertouwen in ſtukken: wij wierpen nu nog wel twee ankers uit: maar op derzelver touwen kon men zich weinig verlaten, dewijl zij van ſlecht geteerd garen, en daardoor in het vochtige weder van deze ſtreken bijna geheel verrot waren.

Den

(*f*) Een ankertouw is 120 vadem lang.

Den 20ſten was het ſtiller, en de mist begon te verdunnen, waarop er zich achter ons, op den afſtand eener mijl, een vlak land vertoonde. Des middags namen wij onze breedte waar 63°, 24′ te zijn; des namiddags zagen wij twee eilanders aan het ſtrand, die eene Parka op eenen ſtok opſtaken, en door hun wuiven ons bij zich ſchenen te noodigen. Wij zonden den ſchipper Bakow in eene Baidar met geſchenken naar hen toe: maar zij wachtten hem niet af, en liepen weg; ook kon de ſchipper door de zware branding niet aan wal komen, weshalve hij genoodzaakt was terug te keeren. 1791. Julij.

Op dezen dag bevonden wij door het Azimuth, dat het kompas eene miswijzing had van 24°, 11′ oostelijk.

Den 21ſten ging de wind geheel liggen; ook trok de mist op; en regt tegenover ons ſchip daagde eene zich ver naar het oosten uitſtrekkende kust op, waarachter men van de toppen der masten een groot meer, en verder ſteile hier en daar met ſneeuw bedekte bergen zien konde. Naar de westzijde had het ſtrand eene kromte, en deszelfs laatſte punt lag in het zuidwesten, 50°, 00′, omtrent 14 mijlen van ons af. Ten zuiden van die punt meenden wij door den mist heen twee kleine eilanden te zien, het eene

1791. *Julij.* in het zuidwesttenzuiden, en het andere in het zuiden ten westen (*g*).

Kapitein BILLINGS, Doctor MERK, schipper BAKOW en de tweede luitenant BAKULIN gingen met twee roeivaartuigen naar den wal. Dit kon slechts met veel moeite geschieden; want door eene hevige windvlaag werd de sloep op het strand en vol water gezet. Kapitein BILLINGS ging met sommigen van hen het land in naar het westen, in de hoop, van daar eene bewoonde plaats te zullen vinden: de overigen bleven bij de sloepen. Ondertusschen zagen wij van den top van den mast eene Baidar met eilanders, die van de overzijde van het meer naar ons toeroeiden, en hun vaartuig over de stroòk lands, die de zee van het meer scheidde, schenen te willen heentrekken, om bij ons te komen. Maar de matrozen, die aan het strand bij de sloepen waren gebleven, wilden, zoo dra zij de Baidar zagen aankomen, kapitein BILLINGS daarvan berigt geven, en schreeuwden hem dus uit alle krachten achterna: maar hij was reeds te ver weg, en kon hun geroep niet hooren; derhalve kwamen zij op de gedachte, hem door eeni-

(*g*) Naderhand vernamen wij, dat deze eilanden niets anders geweest waren, dan een dikke mist.

eenige ſnaphaanſchoten opmerkzaam te maken: doch ook dit gelukte hun niet, maar wel had het ten gevolge, dat de wilde eilanders verſchrikt werden, die, zoo dra zij het ſchieten hoorden, ijlings terugkeerden, en ſpoedig buiten ons gezigt geraakten. Eene bloote onvoorzigtigheid beroofde ons dus van het vermaak, met de bewoneren van dit eiland kennis te maken. 1791. Julij.

Tegen den avond kwam BILLINGS met allen, die aan den wal geweest waren, weder aan boord, zonder eenige bewoonde plaats gevonden te hebben; en dewijl er juist een westewind begon op te blazen, ligtten wij het anker, en verwijderden ons van het eiland naar het zuidzuidoosten. Op omtrent tien mijlen afſtands van hetzelve lieten wij het drijven, om den dag af te wachten.

Den 22ſten gingen wij naar de oostelijke punt van het eiland, terwijl wij ons nabij den wal hielden, alwaar de diepte van 16 tot 10 vadem verminderde, en er op den grond kleine ſteenen, en op eenige weinige plaatſen ook zand, gevonden werden. De kust was doorgaans vlak: maar op eenigen afſtand van dezelve zagen wij ettelijke van elkander afgezonderde bergen. Voor ons in het oostnoordoosten

1791. *Julij.* daagden er eenige bergachtige eilanden op: doch toen wij nader kwamen zagen wij onderſcheidenlijk, dat deze vermeende eilanden onderling door een vlak ſtrand aan elkander gehecht waren, en dus eigenlijk een enkel eiland (*h*) uitmaakten. Hetzelve bezit niet ver van zijne zuidoostelijke punt, op twee plaatſen aan het vlakke ſtrand, geen onbeduidende vlekken. Deze punt lag des middags ſlechts 4 mijlen in het noorden ½ west van ons af; onze breedte was toen, volgens onze waarneming, 62°, 53′, en onze lengte 191°, 07′; wij hadden eene diepte van 21 vadem, en op den grond vond men kleine ſteenen. Eene onder het water verholene bank, tegen welke de golven braken, lag toen in het noordwesten, 55°, omtrent 12 mijlen van ons af.

Des namiddags voeren wij bij de zuidoostelijke kaap van het eiland om, en wendden ons naar

(*h*) Op de kaart van den luitenant SINDE vindt men, in plaats van dit eene groote eiland, eene menigte kleinere aangeteekend; weshalve men op de gedachte komt, dat hij hetzelve op een' grooteren afſtand gezien, en, even zoo als wij in het eerst, de door het vlakke land met elkander vereenigde bergen voor afzonderlijke eilanden heeft gehouden.

naar de noordoostelijk gelegene, vindende de kust tusschen dezelve een weinig binnenwaarts gebogen. Zes en eene halve mijl van de zuidoostkaap vonden wij een vlek digt bij het water. Tegen den avond voeren wij het laatste noordoostelijke voorgebergte van St. Laurens voorbij, van waar wij op eenen afstand van $4\frac{1}{2}$ mijlen, in het zuidoosten, drie kleine eilanden naast elkander bemerkten, en op een derzelve eene Pyramideswijze gevormde Kekuur, rondom welke hutten van planken en rakken tot het droogen van visch waren opgerigt: maar menschen zagen wij niet; weshalve wij gisten, dat men daar van tijd tot tijd slechts van de andere eilanden naar toe ging, om te vischen en te jagen. Van het eiland af zetten wij met een' gunstigen wind koers naar het noordwesten; de diepte nam tot 25 vadem toe: maar op den grond vonden wij zand. 1791. *Julij.*

In den nacht van den 24sten liep de wind naar het noorden om en ons derhalve tegen; en den volgenden morgen stak hij uit dien hoek zoo hevig op, dat hij ons noodzaakte alle zeilen in te halen. Daar wij ons echter slechts op den afstand van 20 mijlen vlak voor het midden van het eiland St. Laurens bevonden, wendden wij het veiligheidshalve naar het oosten,

1791. *Julij.* liepen bij dit eiland om, en lieten het toen onder het bezaanzeil drijven.

Den 26ſten ſtilde de wind. Des middags bevonden wij onze breedte 63°, 10′, en onze lengte 193°, 25′ te zijn. De noordoostelijke kust van St. Laurens lag toen in het noordwesten, 89°, 30′, omtrent 33 mijlen van ons af; bijgevolg bevonden wij ons volgens de kaart van Cook op dezelfde plaats, waar hij het Anderſonseiland heeft geteekend: wij ontdekten echter niets, ſchoon de gezigteinder helder genoeg was. Wij peilden met het dieplood 18 vadem water, en vonden den grond zandig.

Den 27ſten bevonden wij, bij den afſtand der maan van de zon, dat de lengte van ons ſtandpunt ſlechts 56 minuten oostelijker was, dan wij dezelve berekend hadden.

Des morgens van den 28ſten zagen wij het voorgebergte der Amerikaanſche kust, hetwelk van de Engelſchen den naam Kaap Rodney heeft ontvangen. Des middags bepaalden wij, volgens de waarnemingen, onze breedte op 64°, 11′, en onze lengte op 193°, 58′: Kaap Rodney lag toen in het noordwesten 56°, 00′, 27 mijlen van ons af, en het eiland Fledge, 63°, 00′, ongeveer 26 mijlen in het noordwesten.

ten. Kort na 5 uren des avonds kwamen wij 8 mijlen van de Amerikaanſche kust, en 11 mijlen van Fledge, op eene diepte van 14 vadem en eenen moddergrond ten anker. 1791. *Julij.*

Billings, Merk, Bakow en de teekenmeester Woronin gingen met twee roeivaartuigen naar den wal: tegen den avond werd een derzelve met het berigt teruggezonden, dat zij aan den wal inwoners gevonden hadden, die hen vriendelijk hadden ontvangen, en bij welke zij derhalve wilden overnachten.

Den 29ſten zagen wij van achter het voorgebergte eene groote Baidar met Amerikanen naar ons toekomen. Doch niet zeer ver van ons af bleven zij liggen, zoo dat wij met den verrekijker konden zien, dat er 9 man in de Baidar waren, en er vooraan in dezelve aan eenen ſtok eene opgeblazene blaas, en achterin aan een' anderen ſtok twee roode vosſen, waren opgehangen; hetwelk wij natuurlijker wijze als eene betuiging van vredelievende gezindheden opvatten. Echter bleven zij tamelijk lang in denzelfden ſtand, zonder nader te komen, en hieven hunne handen in de hoogte. Ik beval den matrozen, die op het dek ſtonden, hetzelfde te doen, om ook hun te toonen, dat wij geene wapenen tegen hen hadden.

1721. *Julij.* Eindelijk grepen zij moed, en kwamen bij het ſchip: maar onze tolken verſtonden hen niet; derhalve konden wij juist niet veel met hen ſpreken. Zij hadden eenige roode vosſen, eenige Parken van jonge rendieren en berghazen (*i*), houten drinkſchalen en verſcheidene van walrustanden gemaakte ſnuisterijen bij zich, welk alles zij aan onze matrozen voor koralen, gebrandſchilderd glas en knoopen verruilden: tabak namen zij in het geheel niet. Na dat deze handel gedreven was, wilden zij naar den wal terugkeeren: maar toen ons volk een Ruſſiſch

(*i*) *Jewraſcha* of *Pischtſchucha*, de *Lepus alpinus*, behoort tot het geſlacht der hazen; is van de grootte van een' hamſter; heeft een' langwerpigen kop; een' hazenbek; groote en trechtervormige ooren; een buikig lijf; korte pooten, de voorſte met vijf teenen, en onder deze een' ſterken korten teen, de achterpooten met vijf teenen. Al de voetzolen zijn met zeer digt zwart haar begroeid; in plaats van den ſtaart heeft het dier een vetachtig uitwas van de grootte eener noot. Zijn haar is geel, met eene donkere punt; nabij de ſchaamdeelen zijn twee tepels, en vier onder de borst. Zijne ſtem is piepend, en het dier wordt op de Siberiſche Alpen gevonden. In de maand Augustus knaagt het dier gras voor zich in voorraad af, legt het te droogen, en verbergt het in de openingen en ſpleten der gebergten, waarom het ook *Semostawez* (*Hooiberger*) genoemd wordt. *Woordenb. der Ruſſ. Akademie.*

fisch lied aanhief, hielden zij stil, kwamen weder aan het schip en luisterden met veel oplettendheid toe. 1791. *Julij.*

Vervolgens zongen zij zelve op hunne wijze, en twee hunner dansten. Deze dans bestond in eene veelzins veranderde geweldige beweging van het geheele ligchaam, en voornamelijk van de handen en het hoofd, hetwelk zij zeer gezwind naar alle kanten omdraaiden, terwijl zij met de beenen van de eene plek op de andere huppelden, in beide bewegingen de maat van het gezang en de trommel volgende.

Deze Amerikanen zijn middelmatig van grootte, en bruinachtig van kleur in het gelaat; evenwel zagen wij er ook blanke onder hen. Het haar snijden zij eveneens af als de Jakuten, met welke zij eenige overeenkomst hebben: doch in de vorming van hun gelaat komen zij nader aan de Europeanen. Zij hebben een vrolijker en veel openhartiger gelaat dan de Amerikanen, welke wij in de Schugatschskische baai gezien hadden. In hunne ooren droegen zij een versierfel van gebrandschilderd glas; en aan beide kanten van den mond hadden zij, in de onderlip, gaten gesneden, waarin zij twee albasteren steenen, in den smaak van een' dubbelen hemdsknoop, gestoken hadden. Hunne

1791. *Julij.* kleeding beſtond uit korte Parken van rendiervel, en beenkleederen van zeehondenhuid; aan de voeten zelve hadden zij geene bedekking. Ik gaf aan deze gasten eenige kleinigheden ten geſchenke, die hen zeer vrolijk maakten, zoo dat zij heengingen met de belofte van ſpoedig te zullen wederkomen.

Tegen den avond keerde kapitein BILLINGS terug; de overigen waren met de barkas nog aan den wal gebleven. In den nacht kwam er een dikke mist op, die niet voor den avond van den volgenden dag een weinig optrok. Toen kwam ook de barkas: maar nog waren er 6 matrozen afwezig met de Baidar, welke men van de bewoneren dezer kust voor gebrandſchilderd glas had ingeruild. Wij waren zeer ongerust, en geloofden reeds, dat hun een ongeluk was overgekomen: maar 's morgens van den volgenden dag kwamen zij ook in volmaakten welſtand aan, en ſchoven de ſchuld van hun uitblijven op de duisternis; want zij hadden het wat te laat laten worden, eer zij de terugreis aannamen, en den geheelen nacht vergeefs naar het ſchip gezocht.

Terwijl wij hier ten anker lagen, maakten wij nog de opmerking, dat de ſtroom der zee langs de kust, van de Nortonsbaai af naar het west-

westzuidwesten, meestal eene halve mijl, en somwijlen omtrent anderhalve mijl, in een uur aflegt. 1791. *Julij.*

Den 31sten ligtten wij het anker, en liepen naar het eiland Fledge, door de Amerikanen Ajak geheeten. Des middags was onze breedte, volgens de waarnemingen, 64°, 34′, en onze lengte 193°, 31′; het eiland Ajak lag in het zuidwesten, 67°, 00′, omtrent 5 mijlen van ons af. Des namiddags ging de wind geheel liggen; derhalve lieten wij, op eene diepte van 10 vadem en eenen grond met steengruis, op 2 mijlen afstands van de Amerikaansche kust, het anker vallen. Hier kwamen dezelfde Amerikanen weder bij ons, die den vorigen dag bij ons geweest waren, en met hen veel anderen, welke wij niet kenden. Zij bragten ons dezelfde waren, en verhandelden die met veel drift aan de matrozen: meer dan al het overige zochten zij glaskoralen in te ruilen, welke zij ook allerduurst betaalden. Kapitein Billings kocht voor een enkel snoer eene Baidar met eene zitplaats, en de verkooper verborg de koralen, zoo dra hij dezelve ontvangen had, zeer gezwind, waarschijnlijk uit vrees, dat wij onze overijling, in hem voor zulk een gemeen ding een' zoo kostbaren schat te geven, spoedig inzien,

1791. *Julij.* inzien, ons misschien bedenken en hem zijne koralen weder mogten afnemen. Deze Baidar was juist zoo groot en zoo gemaakt, als die der eilanderen van Kadjak, alleen met dit onderscheid, dat zij niet met zeeleeuwen-, maar met walrushuid was overtrokken, hetwelk men, om deszelfs dikte, driemaal in de dikte had doorgesneden.

Tegen den avond blies er een noordewind op; toen ligtten wij het anker, en liepen tusschen Ajak en Kaap Rodney door, aan welke wij op verscheidene plaatsen eenige Zomerjurten zagen staan. *Aug.* Den eersten van Augustus namen wij, op den middag, waar, dat wij de breedte van 64°, 40′ en de lengte van 192°, 27′, bereikt hadden; en des namiddags omtrent te 4 uren zagen wij, in het noordwesten ¾ west, het bergachtige eiland, dat bij de Amerikanen Okiben heet, maar door de Engelschen King genoemd is; en tegen den avond kwamen wij, op eenen afstand van twee mijlen, te regter hand naast hetzelve. Deszelfs omtrek is 5 mijlen groot. Naar de ontoegankelijk steile rotsen, die hetzelve aan alle kanten omringen, en de woestheid van deszelfs aanzien te oordeelen, scheen het in het geheel niet bewoond: maar naderhand hoorden wij van de Tschukt-

Tſchuktſchen, dat er werkelijk eenige familien op hetzelve leefden. 1791. *Aug.*

Des morgens van den 2den ontdekten wij door den mist heen een klein eiland, namelijk het kleinſte van de drie Nageleilanden (*k*), welke in de Behringsſtraat liggen; des middags ontdekten wij ook twee andere. Zij lagen van ons af, het eerſte in het noordwesten, 15°, 00′, omtrent 21 mijlen, het tweede in het noordwesten, 4°,00′, omtrent twintig, en het derde in het noordoosten, 14°,00′, omtrent vijftien mijlen. De twee eerſte zijn bergachtig; het laatſte ziet er uit als een kleine heuvel. Volgens onze waarneming bevonden wij ons onder de breedte van 65°, 24′, en de lengte van 190°, 29′; wij hadden eene diepte van 28 vadem; de grond was zandig.

Den derden laveerden wij, met eenen noordenwind, in de Behringsſtraat, tusſchen het noordoostelijke voorgebergte van Azie en het noordwestelijke voorgebergte van Amerika. Beide kusten zijn bergachtig en kaal, en de bergen hier en daar met ſneeuw bedekt.

Des namiddags van den 4den waren wij met het laveren zoo ver noordwaarts gevorderd, dat wij

(*k*) *Gwosdewŕje.*

1791. *Aug.* wij in de bogt van St. Laurens konden binnenloopen. Bij den ingang derzelve zagen wij, op het ſtrand te regter zijde, aan den mond der kleine beek Ureegma, eenige Zomerjurten van Standtſchuktſchen opgeſlagen. Wij liepen de bogt $4\frac{1}{2}$ mijl ver binnen, en lieten het anker vallen in eene diepte van zes vadem, op een' zandigen grond, aan den regter oever, bij eene vlakke plaats, alwaar vier hutten van planken of Tſchukotſche Zomerjurten waren opgezet. Nauwelijks hadden wij dit gedaan, en begonnen onze zeilen in te halen, toen wij eenige Tſchuktſchen in eene groote Baidar naar ons zagen toekomen, die echter niet geheel bij ons kwamen, maar ons wenkten aan den wal te komen, en ons een papier als een brief toegevouwen toonden. Wij noodigden hen door eenen onzer Kozakken, die Koreckisch ſprak, op het ſchip: maar zij verſtonden hem niet, of zij vreesden ons; kortom, zij verwijderden zich. Hierop gingen kapitein BILLINGS, Doctor MERK en ik aan wal; en nu kwamen de Tſchuktſchen ons met vriendelijkheid te gemoet, en noodigden ons in hunne Jurte; echter verzochten zij ons, onze degens in de ſloep te laten. „ Wij," zeiden zij, „ komen geheel ongewapend als vrienden bij u: maar dan moet

moet gij van uwen kant hetzelfde doen." Hunne begeerte werd ingewilligd; en daarop bragten zij ons in hunne Jurten, waar zij ons het toegevouwene papier gaven, hetwelk wij in hunne handen hadden gezien. Het was een Rapport aan kapitein BILLINGS van den Sotnik KOBELEW, die reeds in het jaar 1787, met den tolk DAURKIN, uit de vesting Nishne-Kolymsk hier naar toe was gezonden, om den Tſchuktſchen ons bezoek aan te kondigen. KOBELEW berigtte, dat hij, in gezelſchap van Rendiertunguzen, hier en op het oostelijke voorgebergte, van den 26ſten van Junij tot den 26ſten van Julij de komst van ons ſchip had afgewacht; maar dat, dewijl de Tſchuktſchen niet langer wachten wilden, hij genoodzaakt was geweest, met hen in eene Baidar ter zee naar het eiland Kulutſchin in de IJszee te vertrekken, waar de Tſchuktſchen hunne rendierkudden hadden achtergelaten, en waar hun hoofdleger was: daar, zoo beſloot hij, zouden zij tot den 15den van Augustus blijven, en alsdan met de rendieren naar het binnenſte des lands vertrekken. KOBELEW ſchreef niets van den tolk DAURKIN; weshalve wij de Tſchuktſchen naar hem vroegen, die ons ten antwoord gaven, dat hij niet ver van hier woonde bij den Rendiertſchuktsch

1791. *Aug.*

IM-

1791. *Aug.* IMLERAT-KIRENJEW, die niet ver van hier weidde, en wien zij beloofden terſtond door eenen bijzonderen bode berigt van onze aankomst te zullen geven.

Kapitein BILLINGS bleef aan den wal: mij gaf hij bevel, de diepte der ſtraat tuſſchen den vlakken oever en de zandbank die van denzelven uitſchiet te peilen, en wanneer ik dezelve toereikend vond, het ſchip naar den wal te brengen. Ik vond in het midden dezer ſtraat eene diepte van $2\frac{1}{2}$ vadem, waarop wij dan ook den volgenden morgen ons ſchip met behulp van zeilen zonder alle zwarigheid binnenbragten, en het op eene diepte van 12 vadem, en eenen moddergrond, tegenover de Tſchuktſche zomerwoning voor anker leiden. Deze woonplaats beſtond uit vier hutten, van houten ſtaken en walvischbeenderen zamengeſteld, en van boven met beenderen van walruſſen gedekt. De St. Laurensbaai dringt van deze plaats af nog zeer diep in het land, en loopt geſtadig tuſſchen twee bergachtige, kale kusten door, op welke hier en daar veel te ijs gewordene ſneeuw te vinden is. De toppen der bergen zijn bijkans altijd in een' dikken nevel verholen. Op den middag namen wij de breedte der plaats op, waar wij ankerden, en bevonden dezelve 65°, 40′ te zijn.

ZE-

ZEVENDE AFDEELING.

Aankomst der Rendiertunguzen met den tolk DAURKIN. *Beſchrijving van dezen volksſtam. Onderneming van kapitein* BILLINGS, *en zijn vertrek met de Tſchuktſchen, om door derzelver land naar de rivier de Kolyma te gaan. Vaart van de baai St. Laurens, voorbij het land der Tſchuktſchen en het eiland St. Laurens, naar Unalaschka. Aankomst in de Kapiteinshaven. Het vaartuig Tſchernoi-Orel komt ook in deze haven, en er wordt in eene raadsvergadering beſloten, met beide vaartuigen te overwinteren. Aanſtelling eener Commisſie, om den eilanderen eenen Jaſak op te leggen. De Tojeen van het eiland Atcha komt met verſcheidene Baidaren, en van Aleuten van het Andrejanowseiland vergezeld, bij ons. Zeeleeuwenvangst. De ſcheurbuik openbaart zich onder de manſchap van beide ſchepen.*

Tegen den avond kwam de tolk DAURKIN met 12 groote Baidaren vol Rendiertunguzen 1791. *Aug.*

1791. *Aug.* en derzelver Tojeen IMLERAT KIRENJEW, denzelfden, die hem uit Iſchiga herwaarts had medegenomen, en van wien wij hadden ſtaat gemaakt, dat hij op onze aankomst wachten zoude. Eene vriendelijke verwelkoming en kleine geſchenken boezemden dezen gasten weldra vertrouwen en vriendſchap in. Zij trokken hunne Baidaren naast ons ſchip aan den wal, en rigtten die omgekeerd op, om onder dezelve te wonen. Er ging geen dag voorbij, waarop zij ons niet kwamen bezoeken: vol nieuwsgierigheid liepen zij het geheele ſchip door, gaapten alles aan, en verwonderden zich over alles: maar allermeest verbaasde hen de werking onzer kanonnen, waaruit wij tot hun vermaak eenige kogels in zee ſchoten. Ondertusſchen dreven zij zeer ijverig hunnen handel, en verruilden hunne vosſen, walrustanden, wapenen en gereedſchappen voor tabak, gebrandſchilderd glas en koralen. De vrouwen en mannen zijn bij de Tſchuktſchen meestal ſlechts middelmatig van grootte: evenwel vindt men er ook enkele, die grooter zijn, onder hen; zij zijn alle vast, en zien er gezond uit; ook vindt men hier en daar geene zoo woeste blikken, als men bij de meeste wilde volken ontmoet; in hunne gelaatstrekken gelijken zij naar de Amerikanen van

kaap

kaap Rodney; ook ſnijden zij hun haar op dezelfde wijze, en dragen even zulke kleederen als die: doch de mannen ſchikken hun aangezigt niet, gelijk gene, op met beenderen door de lippen getrokken; integendeel prikken de vrouwen zich op verſcheidene plaatſen van het ligchaam allerlei figuren, en voornamelijk meestal op beide wangen twee halve cirkels, welke zij door dwarslijnen met elkander vereenigen. Hare haren winden zij in twee bondels, even gelijk de Ruſſiſche vrouwen: doch zij ſlingeren die niet om het hoofd in elkander; ook dekken zij zich niet, maar laten de haarvlechten bij den rug nederhangen. De kleeding der mannen en der vrouwen verſchilt niet veel van elkander: zij beſtaat uit Parken en uit lange beenkleederen van rendierenhuid: doch bij de vrouwen is de bovenſte Parka een weinig korter, en de onderſte aan het lange en wijdere beenbekleedſel vast. In den droogen zomertijd dragen zij Alatschken (*a*) van Rowdug (*b*): maar op vochtige en regenachtige dagen trekken zij lange Torbazen (*c*) van zeehondenhuid aan. 1791. *Aug.*

Hun-

(*a*) Korte ſtevels.
(*b*) Gelooide rendierhuid.
(*c*) Groote lange ſtevels zonder hielen.

1791. *Aug.* Hunne wapenrusting beſtaat in eene lange ſpiets en eenen boog met pijlen.

Even gelijk de Tunguzen en Koreeken zijn ook de Tſchuktſchen in Rendier- en Standtſchuktſchen onderſcheiden. De eerſte zijn de talrijkſte, en trekken met hunne kudden van plaats tot plaats; de laatſte zijn ſlechts weinig in getal, en doorgaans arme menſchen, die door het eene of andere ongeluk hunne rendieren, en derhalve den eenigen rijkdom van deze landſtreken, verloren hebben, en daardoor genoodzaakt zijn zich voor vast aan zee neder te zetten, ten einde uit dezelve hun onderhoud te zoeken. Zij wonen gedurende den winter in Aardjurten, en des zomers in hutten van planken, en de zee geeft hun een ruim beſtaan: want zij bereiden, niet alleen voor zich zelve, maar ook voor de Rendiertſchuktſchen het vet van viſchen en zeedieren, en naaijen van de gedarmten hemden en voetbekleedſels tot zomerdragt; waartegen zij van de andere bovenkleederen en voetbekleedſels voor den winter, rendier- en andere uit Iſchiga gehaalde vellen, alsmede tabak en andere Ruſſiſche waren ontvangen.

Deze Standtſchuktſchen, die geene rendieren hebben, gebruiken des winters honden om me-

de

de te rijden, welke zij voor kleine, lage, naar onze Tſchunken (*d*) gelijkende ſleden ſpannen, waarbij zij ſtuurboomen gebruiken van walrustanden gemaakt. 1791. *Aug.*

De honden dezer landſtreek gelijken naar die van Ochotsk, maar zijn niet zoo groot: men ſpant dezelve zes in eene rij naast elkander, en zoo kort aan de ſlede, dat men hen van dezelve met de zweep kan bereiken. Met deze zweep ſlaat en dwingt de rijder de honden van de overſtaande zijde, wanneer zij zich regts of links moeten wenden.

Des zomers bevaren zij de zee met groote Huidbaidaren, die gemeenlijk van 20 tot 25 voet lang, 4 voet wijd en $2\frac{1}{2}$ voet hol zijn. Het geraamte derzelve wordt van hout, dat uit zee aangedreven en zeer fijn geſpleten is, met draden van losgeplozen vischbeen zamengeſteld, en met naar mate van zijne dikte twee of drie maal geſpouwen walrushuid overtrokken. Eene geheele toegeruste Baidar is nog zoo ligt, dat twee menſchen dezelve met gemak voortdragen:

(*d*) *Tſchunki* noemt men in Rusland eene zeer eenvoudige ſoort van ſleden zonder leuning in den rug of aan de zijden, die ſlechts uit de ſledeboomen en eenige daarover genagelde dwarshouten beſtaan. *De Hoogd. vert.*

1791. *Aug.* gen: doch de Tſchuktſchen varen met dezelve niet ſlechts langs de kust, maar ſteken daarmede dikwijls naar de naburige eilanden, en door de Behringsſtraat zelfs naar Amerika over. Dewijl zij zeer ligt over zijde helt, roeit men er meestal mede, en gebruikt zelden de zeilen; en als dat geſchiedt, bindt men, tot meerdere veiligheid tegen het omvallen, langs de zijden uitgeſpannene blazen aan het vaartuig. De Baidaren, welke wij aan kaap Rodney in Amerika gezien hadden, waren aan deze volkomen gelijk.

Zoo wel de Rendier- als Standtſchuktſchen verdeelen zich in zeer kleine gezelſchappen, die ſlechts uit familien beſtaan, welke door verwant- of vriendſchap vereenigd zijn. Aangeſtelde overheden of opperhoofden hebben zij niet: maar in elk zoodanig gezelſchap is of de rijkſte of de vader der talrijkſte familie de meest geachte. Evenwel betoonen zij hem verder geene onderdanigheid, dan dat hij goeden raad mededeelen, of gewelddadigheden en andere kwade bedrijven door een woord van waarſchuwing kan doen eindigen; maar magt om te ſtraffen bezit hij niet. Het is zeker te verwonderen, dat dit volk bij zulk eene regeringloosheid tot nog toe zijne vrijheid behouden, en de dikwerf in geen gering getal tegen hen uit-

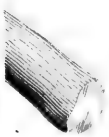

van Jaspissteen.

4

Pijl om vogels te schieten.

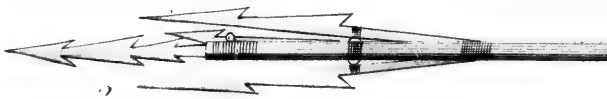

2

3

Bord waarvan de pijlen afgeschote

5

Voorste punt van den pijl.

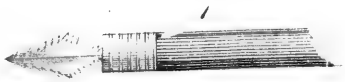

1

Pijl d

… te schieten.

… hulen afgeschoten worden.

5

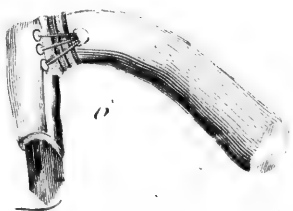

6

Byl der Tschuktschen van Jaspisstein.

1791.
Aug.

uitgezondene Rusſiſche krijgsbenden nadrukkelijken wederſtand hebben kunnen bieden: maar wat vermag de wegſlepende drift tot verdediging van onafhankelijkheid niet? — Deze leerde hun, dat zij zich in alle zulke gevallen getrouw moesten vereenigd houden, en blies hun zoo veel dapperheid in, dat van al de onderſcheidene volksſtammen, die het noordelijke gedeelte van Azie bewonen, zij nog de eenigſte zijn, die onoverwonnen gebleven is. 1791. *Aug.*

Tot deze veldtogten tegen de Tſchuktſchen gaven de Koreeken de aanleidende oorzaak. Namelijk beide volksſtammen leefden in onverzoenlijke vijandſchap, en hadden altijd oorlog tegen elkander: maar de Koreeken, niet in ſtaat om alleen een' zoo magtigen en dapperen vijand te wederſtaan, zagen zich genoodzaakt, om onder de beſcherming der Rusſen veiligheid te zoeken, en zich dienvolgens tot een' altijddurenden Jasſak te verbinden; waardoor onze regering dan ook verpligt was, om zich hunne belangen als die van Rusſiſche onderdanen aan te trekken. Nu hadden zij de ſchoonſte gelegenheid om hunne wraakzucht te bevredigen, welke zij ook niet nalieten bij de geringſte voorvallen aan te grijpen: onophoudelijk klaagden zij over de Tſchuktſchen, en dikwijls

1791. *Aug.* wisten zij zelfs door opgeraapte lastertaal en zeer ongegronde beschuldigingen de Russen over te halen, om de wapenen tegen dezelve op te vatten. Nu en dan schenen eensgezindheid en wederzijdsch vertrouwen zich tusschen de beide volken te willen vestigen: maar weldra werd de beuzelachtigste aanklagt van de zijde der Koreeken wederom de aanleiding tot eene nieuwe breuk. Vrede en oorlog hingen daar gemeenlijk van het betere of zwakkere oordeel der bevelhebbers van de vestingen Anadyr en Ischiga af: maar nadat men de vesting Anadyr geheel geslecht, en te Ischiga eene stadsregering aangesteld heeft, zijn ook de krijgstogten tegen de Tschuktschen achtergebleven; en wij hebben nu begonnen hen door eene vriendelijke behandeling tot ons te lokken, welk middel, hetwelk veel staatkundiger is, zijne uitwerking niet mist. Zij komen thans jaarlijks te Ischiga en in de vesting Nishne-Kolymsk, om met de Russen te handelen, bij welke gelegenheid velen hunner ook reeds Jasak medebrengen.

Gewoonlijk geschiedt dit in de laatste helft van Februarij of in Maart; en wanneer zij hunnen handel gesloten hebben, vertrekken zij onverwijld naar de IJszee, aan wier kusten zij den geheelen zomer met de vangst van zeedieren en

de

de visscherij doorbrengen, tot welke zij hunne Baidaren gebruiken, waarmede zij niet slechts langs de kust varen, maar ook, door de bij hen zoo geliefkoosde neiging tot rooven gedreven, over de Behringsstraat steken, en de woningen der wilde Amerikanen gewapenderhand overvallen, dezelve plunderen, ook wel eens eene menigte gevangenen maken, en met buit beladen naar huis keeren. 1791. Aug.

Doch zoo zeer als de Tschuktschen al hunne onbeschaafde naburen in dapperheid overtreffen, even zoo zeer steken zij ook boven dezelve in barbaarsche wildheid van zeden uit: zij dooden niet slechts hunne kinderen, die met een gebrek of verminkt ter wereld komen: maar zelfs slaat de zoon zonder alle medelijden zijnen vader dood, zoo dra deze door ouderdom of zwakheid de familie van geenen dienst meer kan zijn; ja, het gebeurt zelfs dikwijls, dat een kranke zelf dat als eene gunst verzoekt, waartoe zulkeen dan door den wensch, om den dood van eenen held te sterven, verleid wordt; want de natuurlijke dood schijnt dezen menschen onteerend toe, en voegt, gelijk zij zelve plegen te zeggen, alleen oude vrouwen. Wegens beleedigingen zijn zij zoo wraakzuchtig, en in hunne wraaknemingen zoo wreed, dat zij ver-

1791. Aug. wantschap noch vriendschap ontzien; ja, zij verhaalden zelve, dat een zoon zijnen vader enkel daarom had doodgeslagen, dat deze hem van lafhartigheid en onbedrevenheid beschuldigd had.

Bijgeloof en bijgeloovige gebruiken vindt men bij hen veel minder, dan bij al de andere wilde volksstammen. Echter hebben zij ook eenige plegtigheden, en vooral verscheidene gebruiken bij het verbranden van de lijken hunner overledenen: maar dewijl er in den korten tijd van ons verblijf alhier niets van dien aard voorviel, zal men geene breedvoeriger beschrijving van mij verwachten. Even weinig kan ik van hunnen Godsdienst zeggen; want wij vernamen niets in het minste, hetwelk er maar eenigzins als Godsdienst uitzag; het is waar, wij vonden eenige kleine houten en beenen poppen bij hen, welke zij ook gekleed hadden: maar deze stelden zij op geenen prijs, en verruilden dezelve aan ons voor eene beuzeling. Op Billings verzoek vertoonden zij ons hunnen dans: dezelve had met dien van de Amerikanen op Rodney veel overeenkomst; het eenige onderscheid was, dat zij meer huppelden, en dikwijler van de eene plek op de andere sprongen, dan deze. Nadat zij den dans geeindigd had-

hadden, zetten de mannen zich op den platten grond neder, en zoo deden ook de vrouwen, maar in zulk eene linie, dat zij eenen halven cirkel beſchreven; daarop trokken zij de Parken van hunnen regter ſchouder af, en ontblootten dus den met verſcheidene figuren beprikten arm. Daarop hieven zij een gezang aan, naar welks maat zij alle met hunne regter armen dezelfde bewegingen maakten: bij voorbeeld, nu eens deden zij, als of zij iets van den grond opraapten; dan wederom, als of zij het op hunne knie nederleiden; dan eindelijk bogen zij zich allen met het hoofd en geheele ligchaam naar eene zijde. De vooraan zittende vrouw deed al deze veranderende bewegingen voor; en al de andere zagen op haar, en zochten haar zoo naauwkeurig mogelijk na te apen. 1791. *Aug.*

Het hoofdoogmerk van onze komst aan deze kusten was, nog eens eenen doortogt naar de IJszee te zoeken: namelijk te beproeven, of men uit de Behringsſtraat, om het Schalazkiſche voorgebergte heen, tot in dezelve zou kunnen doordringen. Wij hadden werkelijk reeds beſloten, op deze onderneming uit te gaan: doch onze vrienden de Tſchuktſchen, die beſtendig met hunne kudden langs de kusten der IJszee zwerven, verzekerden ons, dat het

1791. Aug. het volſtrekt onmogelijk was daar met grootere vaartuigen door te komen; dat er te veel ijs was; dat zij zelve er ſlechts te naauwer nood met hunne Baidaren, digt bij den wal langs, doordrongen; en dat zelfs dit niet altijd gelukte. Wij geloofden deze verklaring des te eer, dewijl toch COOK, en na hem CLARKE, ook vergeefs getracht hadden in deze zee door het ijs naar het westen door te dringen; en derhalve zag kapitein BILLINGS zich genoodzaakt, zijn eerſte plan op te geven. Dienvolgens beſloot hij, aan het hoofd van een klein aantal mannen van ons Commando, met de Tſchuktſchen bij de kust der IJszee om te reizen, en de Schalazkiſche landpunt op te nemen; te welken einde hij den Tojeen IMLERAT-KIRENJEW overhaalde, om hem met zijne rendieren naar de vesting Nishne-Kolymsk te brengen.

Het was op den 13den van Augustus, toen de kapitein het bevel over het ſchip aan mij overgaf, en zelf, in gezelſchap van de Tſchuktſchen, met 14 Baidaren naar de bogt Metſchigmen vertrok, in welker nabijheid de vaste legerplaats van IMLERAT was. Van onze manſchap nam hij mede den Doctor MERK, deszelfs medehelper MEIN, den ſtuurman BATAKOW, den ſtafs-

ſtafsheelmeester LEHMANN, den tolk DAURKIN en drie jagers. In mijne handen liet hij een voorſchrift, behelzende, „ dat ik niet verder „ noordwaarts, maar naar de baai Anadyr moest „ gaan, deze opnemen, en dan de reis tot aan „ Unalaschka voortzetten, om daar de voor het „ andere vaartuig achtergelatene levensmiddelen „ en manſchap af te halen; en dewijl dit waar- „ ſchijnlijk niet voor het einde van September „ zou volbragt zijn, dat ik dan, uit hoofde van „ het vergevorderde jaargetijde, ook op Una- „ laschka overwinteren, in de lente des vol- „ genden jaars regelregt naar Kamſchatka en „ Petropawlowsk terugkeeren, aldaar tot half „ Junij op hem wachten, en, wanneer hij niet „ kwam, de in het elfde artikel der Inſtructie „ bevolene vaart, tot onderzoek van de zee „ tusſchen de Kuriliſche eilanden, Japan en het „ vaste land van China, moest ondernemen, en, „ nadat dit volbragt was, het ſchip in de ha- „ ven van Petropawlowsk overgeven, en zelf, „ benevens het Commando, met Transportvaar- „ tuigen naar Ochotsk terugkeeren." 1791. *Aug.*

Na BILLINGS vertrek had ik ook geene reden, om mij hier langer op te houden; derhalve ligtte ik den volgenden dag reeds, ſchoon het doodſtil weder was, het anker, en liet mij met lijnen tus-

1791. Aug. tusschen de smalle landpunt en de buitenwaarts liggende zandbank doortrekken. De diepte bedroeg hier ter plaatse $2\frac{1}{2}$ vadem. Toen wij de punt omgevaren waren, begon er een westewind op te blazen, die ons in de gelegenheid stelde om onder zeil te gaan. De diepte nam van $2\frac{1}{2}$ weldra tot 5 vadem toe; de grond was zandig. Zoo dra wij het ruime sop onder de kiel hadden, hielden wij het dragend, om de barkassen, die nog uit waren tot het inhalen der lijnen, af te wachten.

Deze buitenhaven, waar wij ons met lijnen lieten doortrekken, kan slechts door kleine vaartuigen, met stil weder en eene vlakke zee, bevaren worden, mits men zich steeds nabij de smalle landpunt houdt. Bij dezelve is slechts eene diepte van 2 vadem. Een groot schip moet noodzakelijk aan de linkerzijde bij de buitenwaarts liggende zandbank omvaren, waar meer diepte is.

Ebbe en vloed bespeurden wij niet, zoo lang wij hier ten anker lagen.

Zoo dra wij de zeilen weder hadden bijgezet, liepen wij regt door de St. Laurensbaai naar de regterzijde van derzelver mond. In het midden was eene diepte van 25 vadem, en de grond modderig. De wijdte van den mond bedraagt,

draagt, van het noordoostelijke tot aan het zuidwestelijke voorgebergte, 11 mijlen. Aan het ſtrand van dit laatſte ontdekten wij, aan den voet van het gebergte, en in de nabijheid van beken, die hier in zee loopen, op vier verſcheidene plaatſen, woningen van Standtſchuktſchen. 1791. Aug.

Twee mijlen verder voeren wij bij de ſteile rotſen om, welke de zuidoostelijke punt van het voorgebergte bij den mond der bogt heeft, kort onder den wal langs, en voeren toen eerst $8\frac{3}{4}$ mijl westwaarts, en daarna $4\frac{1}{4}$ mijl westzuidwest. De diepte was 15, 13 en 10 vadem; op den grond vonden wij overal zand en kleine ſteenen. Het gebergte werd lager, en verdeelde zich door klooven in enkele bergen. De kust werd, nabij de zee, volkomen vlak. Voor ons zagen wij in het noordwesten, 89°, 00′, op eenen afſtand van 5 mijlen, de uitſtekende punten van land, en op dezelve een groot vlek der Tſchuktſchen. Daar begint ook de baai Metſchigmen (*e*). Verder, en achter dezelve, wendt

(*e*) Baai Metſchigmen. Op de kaart, die bij het eerſte deel gevoegd is, moet men, in plaats van *Bergen*, *Baai van Graaf Tſchernitſchew*, of *Baai Metſchigmen*, lezen. De misſlag van den anders bekwamen en zeer naauwkeurigen vertaler der kaart in dezen is des te verſchoonlijker, dewijl in

1791. *Aug.* wendt de kust zich naar het zuidzuidoosten, en loopt voort in gebergten, die echter aan den zeekant laag zijn, en op veel plaatsen geheel in vlakten eindigen.

Dewijl de wind naar het oostnoordoosten omliep, en de lucht zeer dijzig werd, zoo dat de geheele kust welhaast onzigtbaar voor ons was, veranderden wij van koers, begonnen zuidoost ten zuiden $\frac{1}{2}$ oost aan te leggen, om daardoor het bij de overige meer uitschietende voorgebergte te boven te zeilen, terwijl hetzelve, volgens de berekening, omtrent 35 mijlen ten zuidzuidoosten van ons aflag. Omstreeks middernacht voeren wij hetzelve voorbij, en toen hielden wij het dragend tot 's morgens; want ik was voornemens de kust, die naar de Tschuktsche landpunt (*f*) gaat, te onderzoeken. Intusschen

in het Rusfisch *Gora*, *Berg*, en *Guba*, *Baai*, beide met de letter G beginnen, en in het oorspronkelijke de naam ook een weinig te diep landwaarts gezet is. De oplettende onderzoeker der kaart zal voor het overige ligt ontdekken, dat de ten zuidwesten der baai St. Laurens geteekende holle kromte de baai Metschigmen moet beteekenen. [Dezelfde fout is in de Hollandsche kaart ingeslopen, omdat dezelve vervaardigd is, voor dat men deze aanteekening had kunnen lezen; weshalve wij die, ten dienste der liefhebberen onder onze landgenooten, overnemen. *De Holl. vert.*]

(*f*) *Tschukotskoi Nos.*

ſchen ſtilde de wind, en liep des morgens om naar het zuidwesten. Een dikke mist maakte de geheele kust onzigtbaar. 1791. Aug.

Den 15den berekenden wij, tegen den middag, de breedte op 64°, 37′ en de lengte op 188°, 11′; de diepte was 12 vadem, en de grond vol kleine ſteenen. Toen des namiddags de mist een weinig opgetrokken was, vertoonde er zich in het zuidwesten, op den afſtand van 17 mijlen, eene bergachtige kust, in welke de twee bogten Geljagin en Ketſchekujun naar binnen ſchoten. In den mond der eerſte moeten, volgens het berigt der Tſchuktſchen, drie eilanden zijn: wij ontdekten er echter maar een zeer klein; ondertusſchen kan het wel zijn, dat de andere te nabij den wal liggen, en wij dezelve daardoor niet konden onderſcheiden, dewijl de mist niet volkomen was opgetrokken, en ons in het duidelijke gezigt van de kust belemmerde. De wind liep eindelijk geheel naar het noorden, en wij zeilden zuidzuidwest aan, in eene evenwijdige lijn met de kust, die zich van tijd tot tijd geheel in den mist verſchool. Des avonds te 7 uren ontdekten wij in het noordwesten, 76°, 00′, een vrij aanmerklijk Tſchuktisch vlek. Omſtreeks middernacht waren wij vlak voor de zuidelijke punt

1791. *Aug.* van Tſchukotskoi Nos, en hielden het tot het aanbreken van den morgen dragend, om dezelve bij den dag nader te onderzoeken, en vervolgens bij den wal van baai Anadyr langs te varen.

Den 16den ſtak er een hevige wind op, en noodzaakte de mist ons een' bijlegger te maken. Tegen den avond ſtilde de eerſte wel, maar de andere bleef even zwaar. Derhalve liepen wij tot den 18den bij Tſchukotskoi Nos langs, in de gedurige hoop, dat de mist optrekken, en het land zigtbaar worden zou: doch dewijl dit niet geſchiedde, en de wind intusſchen naar het zuidzuidwesten omliep, beſloot ik, met goedvinden van alle *ambtenaren van officiersrang* (g), uit hoorde van onzen mangel aan hout, want met de grootſte ſpaarzaamheid hadden wij er naauwelijks voorraad van voor eene week, niet vruchteloos den tijd te verliezen, en, ten einde eenigen voorraad op te doen, naar het eiland St. Mattheus te zeilen, aan welks oostzijde wij, bij onze uitreis, veel drijfhout gezien hadden; want wij hadden geene hoop, in de baai Anadyr hout te zullen vinden, dewijl

(g) Dit is in het Ruſſisch één woord, hetwelk moeijelijk is met een woord te vertalen. *De Hoogd. vert.*

wijl zoo de Tſchuktſchen dit verzekerden, als het uit het dagverhaal der reisgenooten van den majoor PAWLUTSKI bleek, dat aan deze kusten noch drijf- noch boschhout te vinden was. Na gehoudene raadpleging wendden wij derhalve met het ſchip om, en zetten regelregt koers naar het eiland St. Mattheus. 1791. *Aug.*

Den 19den veranderde de wind, en werd eerst zuidelijk en daarna zuidoostelijk; de mist trok op, en men ontdekte in het oostnoordoosten het eiland Clarke of St. Laurens, of, gelijk de Tſchuktſchen het noemen, Eumugjen. De Tſchuktſchen ſteken met Baidaren naar hetzelve over, om, voor allerhande van de Ruſſen bekomene kleinigheden, Baidaren en grove vischbeenen van de eilanders in te ruilen. Des middags namen wij de breedte waar 60°, 23′, en de lengte 136°, 39′ te zijn. De zuidelijke punt van het eiland lag toen in het noordoosten, 6°, 30′, omtrent 24 mijlen van ons af.

Toen wij de eerſte maal bij dit eiland voor anker lagen, meenden wij in den mist twee kleine eilanden te ontdekken: maar deze kunnen ook niet wel anders dan nevels geweest zijn; want nu begaf ik mij met opzet zeer nabij onze toenmalige ligplaats, en konde bij het helderſte weder niets beſpeuren. Naar het aan-

1791. *Aug.* tal eilanden te oordeelen, welke luitenant SINDE beweert hier ontdekt te hebben, moeten eenige derzelve dezulke als die van ons geweest zijn. En eveneens mag kapitein COOK zich almede vergist, en nevels voor eilanden aangezien hebben; want het op zijne kaart aangeteekende eiland Anderſon en een ander, hetwelk ten noorden van Clarke zou moeten liggen, hebben wij niet gevonden, ſchoon wij op deze plaatſen volmaakt helder weder hadden.

Des namiddags kwamen wij nader bij het eiland St. Laurens, en ontdekten allereerst deszelfs noordwestelijk voorgebergte, dat ons in het begin toeſcheen een afzonderlijk klein eiland te zijn: doch naderhand zagen wij, dat het door eene vlakte met hetzelve vereenigd is. De Engelſche zeevaarders zijn van gevoelen, dat dit het voorgebergte is, waaraan Commodore BEHRING den naam St. Laurens heeft gegeven: maar mij komt het waarſchijnlijker voor, dat BEHRING de bergen van het groote eiland heeft gezien, die ongelijk hooger en veel verder te zien zijn dan dit voorgebergte; weshalve men dit eiland met veel meer gronds St. Laurens dan Clarke noemt. Door het Azimuth bevond ik, dat het kompas hier eene miswijzing had van $22^{\circ}, 46'$ oostelijk.

Den

Den 20ſten kwam er een gunſtige ooste- en en naderhand noordoostewind op, waarmede wij tegen den middag van den volgenden dag nabij het eiland St. Mattheus kwamen, hetwelk de mist ons echter niet toeliet te zien. Tegen den avond ſlak de wind feller op; des middernachts werd hij zeer hevig; en den volgenden morgen was hij bijkans tot eenen ſtorm aangegroeid; weshalve wij het onder het kleine- en bezaanzeil moesten laten drijven. 1791. *Aug.*

Den 22ſten ging tegen den avond de wind wel liggen; maar de zee ſtond nog zeer hol, en wij waren intusſchen ver naar het zuidwesten gedreven. Tot den 26ſten wachtte ik naar verandering van weder, en hoopte dan nader bij het eiland te kunnen komen: maar de mist werd niet dunner, en het weder bleef over het geheel hetzelfde. Wij hadden nu reeds zoo groot gebrek aan hout, dat wij ſlechts om den anderen dag kookten; weshalve ik op den raad van alle officieren beſloot, mij liever naar Unalaschka te ſpoeden, dewijl wij, bij het reeds invallende herfstſaizoen, toch maar weinig hoop op beter weder hebben konden: en derhalve begonnen wij den 26ſten des morgens naar dit eiland koers te zetten.

Den 27ſten kwamen wij aan de Pribylows-

1791. *Aug.* eilanden, en den volgenden morgen voeren wij het zuidelijkſte derzelve, het eiland St. George, voorbij. Te 9 uren lag het in het noorden ½ oost 21 mijlen van ons af; onze breedte namen wij waar 55°, 57′, en onze lengte 191°, 06′ te zijn. Des morgens van den 29ſten ontdekten wij het eiland Unalaschka; des middags lag het voorgebergte tusſchen het vlek Weſelowsk en den mond der Kapiteinshaven in het zuidoosten, 80°, 00′, omtrent 38 mijlen van ons af, waardoor wij bevonden, dat wij van de Laurensbaai af onze lengte geſtadig 46 mijlen te oostelijk hadden gerekend.

Tegen den avond kwamen wij aan de oostzijde van het eiland Amaknak voor anker. Den volgenden dag gingen wij verder, en bleven bij het vlek Illuluk op dezelfde plaats liggen, waar wij voorheen gelegen hadden. Hier vernam ik, dat ook ons ander vaartuig onder bevel van kapitein HALL in deze haven was binnen geweest, en dat het zich van water voorzien, de achtergelatene benoodigdheden ingenomen en na een verblijf van 13 dagen weder zee gekozen had.

Dewijl ik opmerkte, dat ons ſchip, eene halve mijl ten zuidwesten van onze ankerplaats af, nader aan het eiland Amaknak, nog ſtiller zou liggen, bragt ik het naar die plaats, en

ſtak

ſtak aan beide zijden zwaarden onder het ſchip . . . . * 1791. Aug.

Onze eerſte zorg was nu houts genoeg te vinden: wij hielden ons derhalve dagelijks bezig met het opzoeken van drijfhout aan de onderſcheidene ſtranden, en bragten het in Baidaren en rocivaartuigen naar ons ſchip.

Den 2den van September berigtten eenige Aleuten mij, dat men aan de zijde van het westelijke voorland der Kapiteinshaven een eenmast vaartuig in zee ontdekte: maar dewijl zij niet in ſtaat waren, om eenige verdere kenteekenen op te geven, beklom ik zelf den top des bergs van het eiland Amaknak, en zag, door een' verrekijker, duidelijk aan de uitrusting, dat het het nieuwe, onder het opzigt van kapitein HALL, te Kamſchatka getimmerde vaartuig zijn moest; Sept.

* [Dit is in het Hoogduitsch eene onverſtaanbare plaats. Er ſtaat: *Ich legte von beiden ſeiten unten Schwarten an; denn die Breite dieſer kleinen Inſel betrug nur 70 Faden: die Schwarte konnte alſo beide Ufer erreichen.* Al vertaalt men *Schwarte* door *Zwaard*, hetwelk ik denk dat bedoeld wordt, blijft de geheele volzin voor mij nog onverſtaanbaar. De Hoogduitſche vertaler heeft misſchien, bij gebrek van zeevaartkunde, het oorſpronkelijke niet verſtaan, of in de overzetting eenen misſlag begaan, welken ik buiten ſtaat ben te verbeteren. *De Holl. vert.*]

1791. *Sept.* moest; weshalve ik terſtond met eene ſloep naar hem toevoer, en door de geheele manſchap met ongemeene blijdſchap verwelkomd werd. Zij hadden, naar hun zeggen, den ganſchen zomer ons ſpoor gevolgd, maar ons nergens kunnen inhalen; want zij waren op den bepaalden tijd niet gereed geweest, en eerst na verloop van den tot de vereeniging met ons ſchip vastgeſtelden termijn, in zee gegaan. Dewijl het des namiddags ſtil was, ging dit nieuwe vaartuig, dat van zijnen bouwmeester den naam *Tſchernoi Orel* (*zwarte adelaar*) gekregen had, bij voorraad aan het westelijke voorland der Kapiteinshaven, nabij het vlek Natylinsk, voor anker liggen, van waar wij het des avonds met roeivaartuigen in de haven boegſeerden, en naast de *Slawa Roſſii* nederleiden.

Den derden van September ſpanden wij ambtenaren met officiersrang den raad, om eene bepaling wegens ons winterverblijf te maken. De groote afſtand van hier tot Kamſchatka, en het invallende herfstſaizoen, in hetwelk er gewoonlijk zware westewinden waaijen, gelijk wij verleden jaar zelve op onze terugreis van Amerika ondervonden hadden, waren de voorname redenen, waarom wij eenparig beſloten op Unalaschka te overwinteren.

Nu

Nu had kapitein BILLINGS ons wel het voor- 1791. *Sept.*
ſchrift gegeven, dat wij in dat geval onze manſchap in de verſcheidene vlekken moesten verdeelen: doch daarin vonden wij veel zwarigheden; want vooreerst gaven de hevige winden, die als orkanen tusſchen de bergen door op ons aanſtormden, ons niet veel hoop op zulk eene veilige en geruste ankerplaats, alwaar wij ſlechts weinig manſchap op de ſchepen behoefden te laten, dewijl bij zulk een' hevigen wind de zwaarden * ligt kunnen breken. En ten tweede zou de verdeeling onzer manſchap de eilanders te gelijk met de verpligting bezwaard hebben om dezelve den kost te geven, waaraan zij zelve dikwijls gebrek lijden; en hun levensmiddelen van de ſchepen toe te voeren, ware, bij de afgelegenheid der vlekken, eene onmogelijke zaak geweest. Derhalve hielden wij het voor best, aan boord der ſchepen te blijven, en, ten einde onzen voorraad zoo veel mogelijk te ſparen, ſlechts de helft van een dagelijksch zeerantſoen uit te deelen, hetwelk wij ook tot vervulling der behoeften en bewaring der gezondheid voor toereikend hielden, terwijl men dit deel nog vermeerderen kon deels met den ver-

* [Zie boven Aant. *.]

1791. *Sept.* verſchen visch, welken men inmiddels van de Aleuten mogt verwachten, deels met de visſchen en Saranenwortelen, welke zij op BILLINGS bevel gedroogd hadden. Deze bepaling werd den 11den van September door al de officieren goedgekeurd.

Om de ſchepen te ligten, en den mondkost en anderen voorraad te bewaren, liet ik van de raas en ſtengen aan den wal eene ſoort van pakhuizen opſlaan, die met dik gras in de plaats van planken gedekt waren; en om beſchuit te bakken, en voor de zieken, die er komen konden, eene afzonderlijke woning te hebben, liet ik van drijfhout, hetwelk men aan het ſtrand verzameld had, eene Jurte bouwen.

Den 12den ontving ik van kapitein HALL in last, al de heeren van officiersrang in eene Commisſie te vergaderen, tot volbrenging van het 17de punt van den lastbrief, welken de bevelhebber van den togt had ontvangen. Daar ſtond namelijk: „ Bij uw verblijf op plaatſen, die „ tot het Rusſiſche rijk behooren, hebt gij zoo „ naauwkeurig mogelijk naar het getal van der„ zelver inwoneren van het mannelijke geſlacht „ te vernemen, en de toekomſtige heffing van „ eenen Jasſak, of van eene ſchatting, over de„ zelve op eenen geregelden voet te bepalen."

Dit

Dit zou het hoofdoogmerk van deze Commisfie zijn: maar bovendien werd aan dezelve opgedragen, de eilanders door geſchenken tot ons te lokken, alsmede naar de verdienſten en de getrouwheid der Tojenen onderzoek te doen, om hen uit naam der keizerin met gouden, zilveren en koperen eerpenningen te beloonen (*h*). Wij maakten ons terſtond de gelegenheid van denzelfden dag te nutte; want er waren juist van de eilanden, en uit verſcheidene vlekken, Aleuten bij ons gekomen, om de geſchenken, hun door BILLINGS voor het gereedmaken en bewaren van gedroogden visch, bezien en Saranen (*i*) toegezegd, af te halen. Wij deelden der- 1791. *Sept.*

(*h*) Deze eerpenningen dragen aan de eene zijde het borstbeeld der Monarchin, en aan de andere eene afbeelding van de *Slawa Rosſii*.

(*i*) *Soruna*, 1. (de roode), *Lilium mostagon*. Eene plant van de ſoort der lelien, met een' ſchubbigen wortel; de ſteel is regt en lang, en rondom denzelven ſtaan de bladen in de gedaante van een kruis. 2. (bleekrood), *Lilium pomponicum*. Deze heeft een dikker en digter blad, maar is rondom aan en langs den geheelen ſteel getakt. Van beide hangen de bloemen aan kleine ſteeltjes, en hare bladen zijn bovenaan als lokken gekruld. Zij zijn te huis in Siberie, waar beide wortels door de verſcheidene volksſtammen gegeten worden. *Woordenb. der Rusſ. akad.*

1791. Sept. derhalve terſtond eenige belooningen, en nog meer beloften onder hen uit, en lieten hen naar hunne woningen terugkeeren. Tot het opbrengen van eenen Jasſak waren zij zeer gewillig, en beloofden denzelven, zoo dra de winter zou invallen, zoo voor zich zelve als voor allen die tot de jagt bekwaam waren, op te brengen; en ook voor het toekomende namen zij de opbrengst deszelven op zich. Tot dien tijd toe was de Jasſak in ieder vlek ſlechts aan twee of drie perſonen opgelegd, welke onze jagers daartoe uitkozen, en die ook Jasſaschnen (*k*) genoemd werden.

In het midden van September hadden wij onze pakhuizen gereed, en konden nu de levensmiddelen en den anderen voorraad uit de ſchepen daarin opleggen.

Bij ſtil weder bragten de Aleuten van tijd tot tijd visch aan, met name ſtokvisch en roggen. De inwoners van dit eiland vangen hunnen visch bij het weſtelijke voorland der Kapiteinshaven, met hengels van walvischzenuwen, of dunne zeekool, waaraan zij een' ijzeren of beenen haak binden, en aan dezen tot lokaas een ſtukje visch ſteken, of ook wel een

(*k*) *Jaſaschniji*, de Jasſak dragende.

een ſtukje van den wortel van het kruid Angelica of van een ander kruid van eene bijzondere ſoort, en eenen ſcherpen maar aangenamen reuk, hetwelk zij van Alakſa halen. 1791. *Sept.*

Voor dezen visch ſchonken wij den Aleuten verſcheidene kleinigheden. Liefst namen zij tabak aan, of ook zeer fijne naainaalden en bokkenhaar, waarmede zij hunne Parken en hemden verſieren, en dat hun bij het ſtikken in plaats van garen dienen moet, waartoe zij echter ook het witte haar uit paardenſtaarten en van rendieren gebruiken. Van rood en wit gebrandſchilderd glas, waarmede de vrouwen voornamelijk hare kleederen opſchikken, zijn zij ook groote liefhebbers. Ook behaagde de Ruſſiſche kleeding hun zeer, en in het bijzonder de met Nankin overgehaalde Kamlen, de hemden, de wijde ſokken en de doeken.

Den 2den van October woei er zulk een hevige ſtorm, dat het kabeltouw, hetwelk men in plaats van een dunner had uitgebragt, in ſtukken brak. *Oct.*

Omtrent dezen tijd kwam ook de Oppertojeen van het eiland Atcha, met name Pankow, van het eiland Unimak, in eene groote Baidar van de Andrejanowseilanden naar ons toe. Hij had op Unimak zijne bloedverwanten bezocht, en

1791. Oct. en tevens de verordeningen uitgedeeld, welke hij in het jaar 1789, toen hij met een koopvaardijſchip in Kamſchatka geweest was, van daar voor al de eilanders van deze zeeën had medegebragt.

Deze Tojeen droeg eene Parka van ligtrood doek met gouden franje, en eene fluweelen muts, welk alles Hare Keiz. Majesteit aan hem had ten geſchenke gegeven. Hij ſprak vrij zuiver Rusſisch, en men kon aan zijne geſprekken terſtond bemerken, dat hij boven de overige Tojenen alhier niet alleen in kundigheden, maar ook in natuurlijk oordeel, zeer uitmuntte. Van hem vernamen wij het getal der inwoneren op de Andrejanowseilanden, en wel afzonderlijk, hoe veel er in ieder vlek en hoe veel er van de mannelijke ſekſe waren. Hij had de Tojenen der gezegde eilanden bij zich, ging met dezelve te rade, en leide hun en zich zelven eenen Jasſak op, waarvoor wij, uit naam der Monarchin, eerpenningen onder hen uitdeelden, aan PANKOW eenen gouden, en aan de anderen zilveren; ook ontvingen zij allen eenige geſchenken.

PANKOW had in het geheel 25 Aleuten van de Andrejanowseilanden bij zich, 14 in eene groote, en de overige in kleine Baidaren met eene

eene zitplaats. Op hunne vaart over de zeer breede ſtraat tusſchen Siguam en Amnuchta waren zij, naar hun zeggen, dermate door eenen ſtorm geſlingerd, dat zij, om hunne groote Baidaren te ligten, veel van hunne gereedſchappen en benoodigdheden moesten overboord ſmijten, en hadden twee maal vier en twintig uren op zee omgedreven, bij welke gelegenheid een man in eene kleine Baidar van hen afgeraakt was, van wien zij nog geen berigt hadden. 1791. Oct.

Bij harden wind en eene holle zee zijn de Aleuten genoodzaakt zich in zee zoo veel mogelijk aan elkander vast te houden. Tot dat einde binden zij dan al hunne Baidaren op eene rij aan elkander; en opdat deze niet door den aandrang der golven tegen elkander aan ſtukken geſlagen worden, binden zij in de tusſchenruimte opgeſpannen blazen, en draaijen den voorſteven der Baidaren tegen de golven in, tot dat de wind verandert.

De Andrejanows-Aleuten zijn, zoo wel in voorkomen als levenswijze, volkomen gelijk aan die van dit eiland; en in derzelver ſpraak hoort men ook geen aanmerkelijk onderſcheid, behalve nu en dan in de plaatſing der woorden en van den klemtoon. De kleeding der mannen en vrouwen is ook bij beide gelijk. De vrou-

wen

1791. *Oct.* wen dragen even hetzelfde ſieraad in de ooren en den neus, met dat eenige onderſcheid, dat bij de Andrejanows-Aleutinnen de beenen, welke zij in de onderlip ſteken, veel kleiner, en de gaten aan de zijde van den mond verder van elkander geſtoken zijn. In het midden der wangen prikken zij een' kleinen zwarten dubbelen kring, dwars over het midden van het voorhoofd eene dubbele ſtreep, en over den neus, tuſſchen de wenkbraauwen, twee kleine kromme lijnen.

In het begin van October werd de onderofficier der landverdeeling CHUDEEKOW in eene Baidar afgezonden, om de Aleutiſche eilanden op te nemen, en te gelijker tijd voeren ook de Aleuten van de Andrejanowseilanden naar Umnak, om daar te overwinteren.

Tegen het einde dezer maand vingen de *Nov.* Aleuten de zeebeerenjagt aan, die tot November duurt. Namelijk, omtrent dezen tijd keeren die dieren uit de noordelijke naar zuidelijker ſtreken terug, en loopen bij die gelegenheid in de bogten van dit eiland in: dan maken de Aleuten in hunne Baidaren jagt op hen, waarbij drie of vier man zich tegen eenen zeebeer vereenigen; zij berekenen vrij naauwkeurig, op welke plaats hij uit het water zal opkomen: daar

daar roeijen zij zeer digt naar toe, en zoo dra hij zich nu vertoont, werpen zij hunne pijlen op hem af. Op deze wijze kwellen zij hem, tot dat hij door het dikwerf herhaalde onderduiken en de wonden der pijlen geheel afgemat wordt: doch om te verhoeden, dat hij, na eene doodelijke wonde, terſtond mogt zinken, maken zij aan hunne pijlen eene uitgeſpannene blaas vast. Alleen hij heeft regt op de huid van het dier, die het met den eerſten pijl heeft getroffen. 1791. *Nov.*

De jagt op otters en andere zeedieren is aan dezelfde regelen onderworpen. De zeebeeren worden op de volgende wijze verdeeld. Die het dier het eerst met zijnen pijl getroffen heeft, verkrijgt de helft van de huid en de darmen, en heeft daarenboven het regt, om de andere helft aan een' der jagtgenooten naar zijn welgevallen toe te wijzen; degene, wiens pijl de tweede was, bekomt den hals en het overige ingewand; de derde neemt de blaas; aan den vierden en vijfden vallen de voorſte, en aan den zesden en zevenden de achterſte zwempooten ten deel. Maar het vleesch wordt onder allen, die deel in de jagt genomen hebben, gelijk verdeeld.

In het begin der jagt van ieder jaar verdeelt

1791. *Nov.* diegene, wien de eerſte gedoode zeeleeuw ten deel valt, het hem toegewezene aandeel van deszelfs vleesch onder al de Aleuten van zijn vlek: maar de beenen moeten zij hem alle terugbrengen, en als die alle verzameld zijn, worden zij aan de zee teruggegeven.

Met het begin dezer zeeleeuwenjagt houdt de visſcherij op, omdat het weder dan gewoonlijk te koud, en de winden te hevig worden. Het voornaamſte en lieflſte eten der Aleuten is het vleesch dezer zeedieren: wanneer dat op is, nemen zij hunne toevlugt tot ſchaaldieren, wortelen en zeekool; eenigen van hen verzamelen in den zomer wel eenigen voorraad van gedroogden visch, Saranenwortelen en vet: maar zij hebben daar altijd ſlechts weinig van, en ſparen het tot den uiterſten nood. Voor het overige verlaten zij zich op de zee, dat zij hen wel door de visſcherij onderhouden, of anders walvisſchen en ander voedſel op hunne kusten werpen zal, waarbij zij dan een onbezorgd leven leiden, en weinig aan de toekomst denken.

Dec. Den eerſten van December gaf ik het bevel over het ſchip *Slawa Rosſii* aan kapitein HALL over, en nam daarentegen dat over den kotter *Tſchernoi Orel* op mij.

Den

Den 5den ontſtond er tegen den avond een hevige ſtorm uit het westen, die het touw aan de regter zijde van de *Slawa Rosſii* aan ſtukken brak, en ſchoon men, met veel moeite, in deszelfs plaats een ander hulptouw aanbond, werd ook dat welhaast weder aan ſtukken geſcheurd. De ſtorm hield drie maal vier en twintig uren aan, met zulke hevige valwinden uit de openingen tusſchen de bergen, dat de barkasſen, die omgekeerd naast eenige ledige vaten aan den wal lagen, met dezelve in het water rolden. 1791. *Dec.*

Tot nog toe hadden wij tot brandhout gebruik gemaakt van wilgenboomen, aan den oever eener beek ſtaande, die zich in de bogt Natykinsk ontlastte: maar dewijl er thans veel ſneeuw viel, en de beek bevrozen was, konden wij de wilgen niet meer met derzelver ſtroom laten afzakken. Welhaast vonden wij er echter andere, boven eene beek, die bij het vlek Illuluk in zee uitliep, en waar wij nu al ons volk te voet lieten heengaan. Deze beweging moest tevens dienen om de ſcheurbuik voor te komen, die zich reeds bij verſcheidenen van onze gemeenen begon te openbaren.

Den 19den werd het ſtil weder: toen gingen de Aleuten der nabijgelegene plaatſen, op

1791. *Dec.* ons verzoek, op de visscherij uit, doch konden den geheelen dag niet meer dan een paar stokvisschen vangen.

Des morgens van den 21sten zonden wij vijf van onze jagers uit, om gevogelte te schieten. Drie hunner wilden in eene Baidar met drie zitplaatsen de zeeëngte oversteken: maar zij waren naauwelijks van den wal, toen de Baidar door een' hevigen rukwind werd omgesmeten; twee hunner redden zich: maar de derde verdronk. Op de klagt onzer manschap, dat het hun door den raad toegestane rantsoen niet genoegzaam was, werd hun, van den 23sten af, een vol rantsoen erwten, boter en vleesch toegedeeld, en ook het meel tot twee derden vermeerderd.

In het laatst van December was het getal onzer zieken aan de scheurbuik tot 12 vermeerderd. Wij zochten hun alle hulp toe te brengen: zij kregen gestadig versch wildbraad; want dagelijks werden er van vijf tot zeven schutters op de vogeljagt uitgezonden, die op gelukkige dagen van drie tot zes vogels van verscheidene soorten aan boord bragten, als zeeëenden, Urilen, Aren, meeuwen en trekganzen, maar van landgevogelte nu en dan slechts een' oorhaan. Somwijlen echter, en vooral op zeer vochtige da-

dagen, kwamen onze jagers ook wel geheel le- 1791. *Dec.*
dig.

Den 2den en derden van Januarij was het wel 1792. *Jan.*
droevig, maar ſtil weder. Toen gingen eenige Aleuten derhalve weder visſchen, en bragten ons 12 ſtokvisſchen en twee roggen, waarvan de eene $2\frac{1}{2}$ Pud woog. In het midden van Januarij waren onze zieken aan de ſcheurbuik tot 23 man vermeerderd.

Van den 19den tot den 25ſten woei er een harde noordwestewind, die aan het westelijke voorland der Kapiteinshaven een' dooden walvisch tegen het land dreef, en hem aan het kleine eiland Uknadok op het land wierp. De eilanders gaven ons daarvan berigt, en vroegen, of wij geen walvischvet konden gebruiken. Wij beſtelden 12 Pud, om het in onze nachtlampen te branden. De visch was ſlechts 3 vadem groot: intusſchen was hij voor de Aleuten toch van grooten dienst tegen het gebrek, dat zich reeds begon te doen gevoelen, en alle vlekken van het eiland deden er zich van te goed.

Bij het aanhoudende natte weder, en de menigvuldige ſneeuw, moest het uitzenden van ons volk naar het wilgen houtgewas eindelijk geheel geſtaakt worden. Tot nog toe hadden wij ons met eenige moeite, maar echter zoo tamelijk,

1792. *Jan.* tot dagelijksch gebruik daarmede beholpen. Nu waren wij dus weder genoodzaakt, onze roeivaartuigen uit te zenden, om drijfhout langs de ſtranden op te zoeken.

Febr. Den 8ſten van Februarij hadden wij weder 23 zieken aan de ſcheurbuik, en waren er reeds 2 aan geſtorven.

ACHT-

ACHTSTE AFDEELING.

Mijn vertrek in eene kleine Baidar met drie zitplaatſen, om de noordelijke zijde van het eiland Unalaschka naar het westen toe op te nemen. Aankomst aan het vlek Makuſchinsk. Spelen der eilanders. Beſchrijving der bogten aan de westzijde van het eiland. Een Schaman geneest eene zieke vrouw. Terugreis. De Tojeen van het vlek Koſchiga bezweert als Schaman eenen geest. Terugkomst aan het ſchip. — Algemeene beſchrijving van Unalaschka.

Volgens het zeggen van eenige Aleuten moesten er, aan de westzijde van Unalaschka, verſcheidene ſchoone bogten zijn. Deze had nog niemand beſchreven: derhalve wilde ik dat werk ondernemen, en nam, den 13den van Februarij, verzeld van een paar eilanders in Baidaren met eene zitplaats, in eene met drie zitplaatſen, de reis aan. Ik nam ſlechts eenen matroos mede, en den Tojeen van Illuluk, die bij den Doop den naam ELISEI PUPYSCHEW had ontvangen, en vrij goed Rusſisch ſprak, als tolk. Voor het 1792. *Febr.*

1792. *Febr.* overige moest ik, even gelijk de eilanders, eene Kamlei van vischdarm aantrekken, een' houten hoed opzetten en op hunne manier den riem behandelen. Mijn kompas maakte ik voor mijne zitplaats in zulk eenen ſtand vast, dat ik in ſtaat was om de kustverkenningen op te nemen en de ſtreken te bepalen. De matroos, die in eene Baidar met eene zitplaats voer, had een dieplood bij zich, om, zoo dikwijls ik het hem beval, de diepte te peilen.

Zoo dra wij buiten het westelijke voorland der Kapiteinshaven waren, voeren wij naar het noordwesten, bij de ſteile rotſige kust der noordzijde van Unalaschka langs, tot aan de opene bogt Wefelowsk, die $\frac{3}{4}$ mijl diep in het eiland indringt. In haar ontlast zich uit eene bergſcheiding eene kleine beek, aan welker oever het vlek Wefelowsk gelegen is, dat ſlechts uit 2 Jurten beſtaat, maar waarin zich 31 perſonen van de mannelijke ſekſe bevonden. Tegenover dit vlek verheft zich in de bogt een klein klippeneiland, hetwelk aan den zeekant zeer ſterk in het oog valt, omdat het veel hooger is dan het binnenſte ſtrand aan de bogt.

Wij bragten in dit vlek den nacht door, en voeren den volgenden dag verder. De kust liep naar het zuidzuidwesten, tot aan de andere bogt, Sach-

Sachtusſik, met dezelfde ſteile rotſen voort. Deze bogt dringt eene halve mijl diep in het binnenſte des eilands in. In haar ontlasten zich twee kleine beken van de gebergten, welker voet door het afhellende, uit kleine ſteenen beſtaande, ſtrand gevormd wordt. 1792. *Febr.*

Acht mijlen aan gene zijde van het vlek Weſelowsk kwamen wij voorbij den vuurſpuwenden Crater, door de Aleuten Aijeegin genaamd. Hij is hooger dan al de andere bergen van Unalaschka: maar zijn top is eer ſtomp dan ſpits, en van de zuidzijde des eilands gezien ſchijnt hij bijna vlak. Reeds lang heeft hij opgehouden iets uit te werpen: echter ſtijgt er ſomwijlen rook uit hem op. Ook heeft men hier thans zelden aardbevingen, die voorheen menigvuldig en zoo ſterk waren, dat zij Jurten en ſomwijlen zelfs geheele rotſen omver wierpen. Op den top van den Crater verzamelen de Aleuten zwavel en Lava, van welke laatſte zij punten voor hunne pijlen maken.

Het weder was dezen morgen droevig; en daarbij woei er ſlechts eene labberkoelte uit het oosten, die des namiddags echter zeer toenam, en eene geweldige beweging in het water veroorzaakte. De Aleuten in de kleine Baidaren vervolgden hunnen weg geheel gerust en onbevreesd,

1792. *Febr.* vreesd, terwijl ik integendeel geen geringen angst uitſtond. Iedere golf, die op ons en de Baidar afkwam, ſcheen mij toe dezelve onvermijdelijk te zullen omver werpen; want zij was zeer ſmal, in het midden zelfs niet boven anderhalven voet breed. Maar mijne Aleuten waren in het beſturen van dit kleine vaartuig ten uiterſte handig: zij hielden bij elken aanſlag eener golf de Baidar zeer kunſtig met den riem ſtil, en wisten dezelve gedurig in evenwigt te houden. Met de geringſte onvoorzigtigheid zou zij zeker terſtond omgeſlagen zijn.

Vijftien mijlen van Weſelowsk af was het ſtrand, twee mijlen lang, zeer zandig, en vormde door een' kleinen inham naar het binnenſte van het eiland eene ſoort van bogt, waarin zich uit de nabijgelegene gebergten eene beek ontlast. Verderop draait de kust noordoostwaarts, en eindelijk naar het oosten naar het vlek Makuſchinsk, dat nog $2\frac{1}{2}$ mijlen van dien hoek afligt, en waar wij des avonds bleven liggen. Hetzelve is gelegen aan den mond eener kleine rivier, die uit drie, in de ſtreek van oost en west achter elkander liggende, en door onbeduidende watervallen onderling vereenigde, meren voortkomt. Naar deze meren zwemt door de rivier veel visch, als Narken, Lomken en bultzalm.

zalm. Deszelfs tijd is in het begin van Mei. Er zijn in dit vlek 45 Aleutiſche inwoners, die zich in twee groote Jurten verdeeld hebben. Een harde wind noodzaakte mij, hier drie dagen te vertoeven. 1792. *Febr.*

Hier vond ik de ſpelen nog aan den gang, die bij de Aleuten doorgaans den geheelen winter, tot het begin der lente, of ten minſte zoo lang duren, als het walvischvet het uithoudt. Men zegt, dat deze ſpelen hunnen oorſprong aan de Schamannen te danken hebben, welke verzekeren, dat de hen dienende geesten een welgevallen in deze vermaken vinden, en daarvoor braaf walviſchen op het ſtrand zullen brengen. Tot zulke ſpelen worden vooreerst vereiscbt twee houten momaangezigten, die naar het uitzigt der geesten, welke den Schaman verſchijnen, gelijken moeten. Hoewel de Aleuten den Schaman tegenwoordig niet meer zoo onbepaald vertrouwen als voorheen, regten zij deze feesten toch altijd aan in het vlek, in welks nabijheid een walvisch is aan het ſtrand geworpen. De eerſte vinder van denzelven draagt tot onderſcheiding een' ſmallen geſtikten band om zijn hoofd; en hij heeft bovendien het regt, om zich de helft der opperhuid van de tong, de helft der ingewanden en de helft der pezen voor-

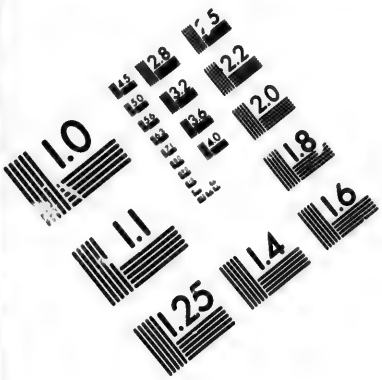

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

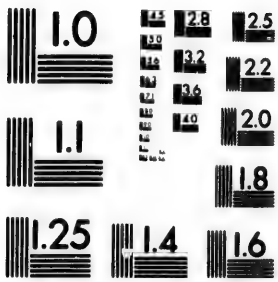

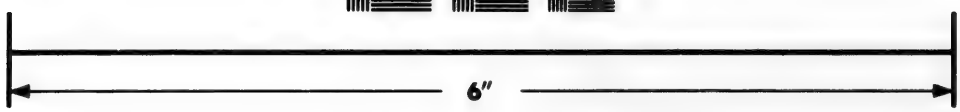

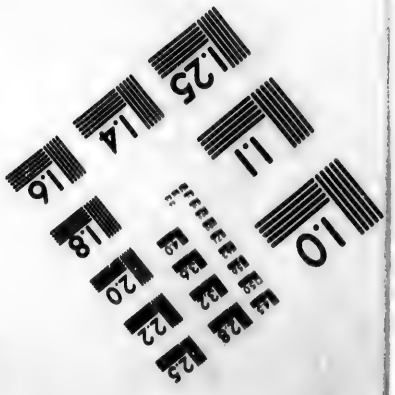

Photographic Sciences Corporation

25 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

1792. *Febr.* vooruit toe te eigenen: het overige verdeelt de Tojeen van het vlek onder al zijne Aleuten in gelijke deelen.

Op eenen der dagen, welke ik mij hier ophield, hadden mijne gastheeren het ſpel juist in hunne Jurte. Het werd op de volgende wijze uitgevoerd: men had twee ſtaken, in eene horizontale rigting, tusſchen twee riemen ingehangen, in dier voege, dat de eerſte ſtaak, juist onder de bovenſte opening der Jurte, omtrent drie voet van dezelve afhing; de tweede ſtaak hing lager, en ongeveer eenen vadem van den eerſten af; en de derde anderhalven vadem van den tweeden, en vier voet boven den grond.

Bij deze ſtaken moesten al de uit andere vlekken komende Aleuten, tot de bovenſte opening toe, opklauteren, waarbij hen het ſlaan van den trommel en het geſchreeuw der gastheeren vergezelde, terwijl degene, die te kort ſchoot en van boven nederviel, met een algemeen gelach begroet werd. Zoo dra de gasten nu hiermede gedaan, en zich nedergezet hadden, begon de dans in behoorlijke orde. Eerst ſprongen naakte jongens en volwasſene mannen met geſtikte mutſen op het hoofd, eenen gordel om het lijf, banden om de armen en voeten, en trommels in de handen, na elkander rond; vervolgens

gens kwamen twee vrouwen te gelijk, met geſtikte en met bokkenhaar opgeſchikte banden om het hoofd, die een op den grond geworpen, opgeblazen robbenvel en blaas beurtelings op den arm namen, en met dezelve omſprongen, dan weder ſtilſtonden, en op de maat van den trommelſlag nu eens het hoofd ſchudden, dan knikten en het dan weder op zijde neigden. Op haar volgde een tweede paar vrouwen, die hetzelfde deden, maar elk eenen pijl in de hand hielden. Na deze vrouwen kwamen er weder mannen, de eene na den anderen, met verſcheidene momaangezigten voor. De eerſte van hen had een' opgeſperden bek, en boven denzelven den kop van een' zeehond. Eenige der rondom zittende zongen hem een gezang toe, hetwelk de tolk wel voor mij vertaalde, maar dat ik toch niet verſtond (*a*). Het waren de volgende woorden: 1792. *Febr.*

Wat moet ik doen?
Zoo als ik 't inzie,
Doe ik het ook.

Daar-

(*a*) Als of dat bij de nieuwſte dichtkunde nog van nooden was? Evenwel vrees ik, door de vertaling van het volgende gelegenheid tot eene nog nieuwere te zullen geven; want indien SARYTSCHEW's tolk zoo getrouw vertaald heeft, als

1792. *Febr.* Daarop kwam er een ander masker ten voorſchijn, met een' ſcheef opgeſperden bek, en eenen herdersſtaf in de hand. Dit zong men toe:

Zie daar het bedrog,
Zie daar de ſchelmerij!
Gij *Ammech* hebt de wereld gemaakt.

Het derde masker had ſlechts het regter oog; hetzelve zong men toe:

In het midden van Alakſa
Is de Jurte Agmagaluk;
Wij willen aan u gedenken.

Na deze gemaskerde mannen kwamen er twee vrouwen met masken voor, en plaatſten zich naast het masker met den zeehondenbek. Voor hen alle dansten toen nog eenige vrouwen; eene van welke de haren geheel liet loshangen. Zij alle hadden baardharen van zeeleeuwen in de hand, waarmede zij ſomwijlen op het in het midden zittende masker wezen; daarbij zongen de rondom zittenden:

Het

als ik verzekerd ben vertaald te hebben, ontvangen de liefhebbers van het natuurlijke hier eene echte proeve van de alleroorſpronkelijkſte dichtkunde. *De Hoogd. vert.* *

Het duivelſche eiland Sakchadok,
Daarin zijn geſlagen drie pijlen;
Men moet hetzelve gedenken.
Maar waartoe aan mij gedacht?
Wat voordeel geeft het u?

1792. *Febr.*

Met dit laatſte bedrijf eindigde het ſchouwſpel (*b*).

Er waren hier ook eenige Aleuten van de Andrejanowseilanden te gast, die daarop hunnen dans ook vertoonden, welke van den hier gebruikelijken veel verſchilde. De mannen trokken de Parka uit, en dansten, de eene na den anderen, in het hemd en in eene lange beenbekleeding. Daarbij hadden zij op het hoofd eene geſtikte muts, met eene lange ſmalle punt, die ver vooruit ſtak, naar boven een weinig krom liep en met bokkenhaar opgeſierd was. Voor den danſer waren eene zeehondenhuid, twee zeeleeuwenblazen en een doek op den grond geſmeten. Zoo als de Aleuten het gezang aanhieven, nam de danſer in elke hand eene blaas, welke hij in dier voege aan het eene

(*b*) Wonderſcheppers van den duisvelsmolen, gevoelt gij u overtroffen? *De Hoogd. vert.**

* [Ik voor mij beken gaarne, dat ik zoo min de twee laatſte aanteekeningen van den Hoogduitſchen vertaler, als de gezangen in den tekst, verſta. *De Holl. vert.*]

1792. *Febr.* eene einde vasthield, dat zij van de hand tot den elleboog afhingen, en begon met dezelve te ſpringen, terwijl hij onderdes de armen heen en weder ſlingerde, en het hoofd, naar den trommelſlag, nu op deze dan op gene zijde wierp; daarop ſmeet hij de blazen weg, nam de opgeblazene zeehondenhuid, en ſmeet die herhaalde keeren in de hoogte, als of hij dezelve allen wilde laten zien. Vervolgens ſmeet hij ook deze weg, en danste eveneens met den doek, wiens ſlippen hij in beide handen vasthield. Eindelijk nam hij den ſtok op, waarmede hij bewegingen maakte, als of hij met eene Baidar voortroeide. Zij zeggen zelve, dat deze dans voorbedachtelijk uitgevonden is, om dezulken hunner makkers te verbeelden en te plagen, welke zij wegens derzelver pralerij over eene gelukkige vangst van zeedieren belagchelijk willen maken; want de blazen, de opgeblazene zeehondenhuid en de doek moeten de door hen gevangene dieren verbeelden, waarover de vanger zijn welgevallen laat blijken, en welke hij openlijk vertoont. Hunne wijven ſmukken zich tot den dans met eene mannelijke Parke van vogelenhuid op, welke zij in het midden opgorden; om het hoofd winden zij even zulk eenen band als de Aleuten van dit eiland,

en

en op den rug hebben zij eenen pijl met eene opgezette blaas hangen. In dezen opſchik treedt de danſeres in den halven kring voor de zittende mannen, knielt op het midden van eene gevlochtene grasmat voor hen, en zoo dra hare aanſchouwers het gezang aanheffen, begint zij zich allengs, met de handen in den gordel geſtoken, te bewegen en op te rigten. Daarop haalt zij den pijl van den rug ten voorſchijn, heft zich op hare teenen op, en danst zoo op eene en dezelfde plaats, terwijl zij het hoofd, naar den ſlag der trommel, heen en weder ſchudt, en den pijl naar verſcheidene kanten beweegt. 1792. *Febr.*

Den 17den was het weder helder en de zon zigtbaar; derhalve deed ik op het voorgebergte bij dit vlek mijne waarnemingen, en vond de breedte 53°, 51′. Niet ver van dit vlek ontſpringt uit de zijde eener rots eene warme bron, die echter alleen ten tijde van de ebbe te zien, maar altijd onder den vloed is.

Den 18den vergunde de ſtilte mij mijne reis te vervolgen. Nu bezag ik allereerst de bogt Makuſchinsk. De kust, die naar dezelve toeloopt, en in eene reeks van weinig beduidende ſteile rotſen beſtaat, heeft eene ſtrekking naar het zuidoosten, 60°, 00′. De bogt is aan den mond 2¾ mijl breed; de ingang tot dezelve ligt

1792. Febr. noordoost, 55°,00′. Op den afſtand van 220 vadem van de noordelijke zijde der bogt naar het zuidwesten verheffen zich twee afgezonderde hooge rotſen, bij welke ik, op eenen afſtand van 16 vadem, ſlechts 7 vadem diepte vond: integendeel peilde in het midden der bogt het dieplood geenen grond; ook was de ganſche bogt over het geheel zeer diep, en hare lengte bedroeg 9½ mijl. Des middags was ik aan de linker oever, nabij de zijwaarts gelegene bogt Ikſchaktach, waar ik hoogte nemende de breedte bevond 54°,46′ te zijn: des namiddags liep ik deze bogt in, vond dezelve 5 mijlen van den mond [der groote bogt] afliggen, en ver achterin bij haar binnenſte ſtrand door eene vooruitſtekende landpunt wederom in twee bogten verdeeld, waarvan de eene Udamak, de andere Naganach heet. De eerſte ſtrekt zich 4½ mijl zuidoostwaarts uit, en heeft in haar midden twee kleine eilanden, waarvan het eerſte regt voor den ingang der beide achterbogten ligt, en denzelven verdeelt. Te linker zijde bedraagt de tusſchenruimte tusſchen hetzelve en het ſtrand het derde gedeelte eener Werst, in welker midden de diepte 32 vadem bedraagt, en eenen grond met keizelgruis heeft. De ſtraat tusſchen den linker oever is wel eene Werst breed, en

zoo

zoo diep, dat wij met eene lijn van 50 vadem geenen grond peilden. De andere helft, of de bogt Naganach, ſtrekt zich $2\frac{1}{2}$ mijl zuidwaarts uit, en heeft in het begin eene groote diepte: maar deze vermindert $\frac{3}{4}$ mijl verder tot 50 vadem, en naderhand digter bij het achterſte ſtrand allengs meer en meer. $1\frac{3}{4}$ Mijl van het eiland af komen beide ſtranden nader bij elkander, en vormen zoo eene ſtraat van de breedte eener halve Werst tot eenen eironden waterbak van eene mijl in de doorſnede. In dezen ſtort zich eene kleine beek van het gebergte af. In zijn midden is de diepte 7, en bij den mond 25 vadem; de grond is modderig. Ons nachtverblijf namen wij op het eerſte eiland, alwaar wij eene van walvischbeenen zamengeſtelde hut vonden, waarin de Aleuten van Makuſchinsk gewoonlijk in den herfst hun verblijf nemen, om zeebeeren te vangen, waarvan er om dien tijd eene groote menigte in de bogt komt. 1792. *Febr.*

Den volgenden dag voeren wij des morgens de bogt Makuſchinsk uit, en leiden 4 mijlen van haren mond bij het vlek Akmagan aan. Hetzelve ligt aan het ſtrand in de nabijheid eener beek, die zich uit een meer ontlast, en heeft ſlechts zeven inwoners van de mannelijke ſekſe. Hier overnachtten wij, en voeren toen

1792. *Feb.* verder, en voorbij den mond van twee vereenigde bogten, die drie mijlen ver zuidoostwaarts in het eiland indringen: zij waren beide open, en naar het aanzien weinig geſchikt tot eene ankerplaats, weshalve ik het ook niet noodig achtte er binnen te loopen, om dezelve op te nemen. Van deze bogten af vertoont de kust, in de ſtreek naar het zuidwesten, anderhalve mijl ver, een' hoogen muur van ſteile rotſen; daarop wendt zij zich naar het oosten, en zuidoosten ten zuiden, naar eene bogt, welke de Aleuten Alukſo, de Ruſſen Makrowsk genoemd hebben, wier mond ongeveer anderhalve mijl breedte heeft, en die tuſſchen ſteile rotſige oevers $3\frac{1}{3}$ mijl ver naar het oosten in het eiland indringt, maar naderhand naar het zuiden draait, waar zij wel van den zeekant tegen alle winden gedekt is, maar wegens hare ruwe, rots- en klipachtige kust niet dan eene gevaarlijke ſtandplaats voor ſchepen zou verſtrekken. Derdehalve mijl zuidwaarts voorbij het voorgebergte vindt men nog eene bogt, Koſchiga genaamd, die aan de westzijde open is, hare ſtrekking naar het oosten ten zuiden $\frac{1}{2}$ oost heeft, $1\frac{1}{2}$ mijl lang en in haren mond $\frac{3}{4}$ mijl breed is. Voor haren mond ligt nabij den regter oever een onbeduidend eiland, en naar de zij-

zijde der zee, eene mijl in het westen ten noorden, verheft zich eene hooge rotsige zuil, van eene menigte onder het water verborgene klippen omgeven. Tusschen deze en het eiland is eene diepte van 35 vadem, en de grond vol keizelzand. Bij den mond der bogt is de diepte 12 vadem; verder binnenwaarts vermindert dezelve tot zeven, en op den grond vindt men fijn zand: doch naar de kust te oordeelen, kan dit den steenachtigen bodem niet zeer hoog bedekken; en dit zal waarschijnlijk in het jaar 1790 aanleiding hebben gegeven tot het verbrijzelen van het schip van SCHEBCHOW, hetwelk op zijne reis van het eiland Kadjak in deze bogt voor anker lag om water in te nemen, maar door een' hevigen zuidwestenwind van zijn anker losgescheurd werd, en tegen den wal aan stukken stootte. 1792. *Febr.*

Aan het meest binnenwaarts gelegene strand der bogt ligt het vlek Koschiga, bestaande uit drie Jurten, waarin 32 Aleuten wonen. Thans onthielden zich bij hen ook twee Russische jagers van het Artell, hetwelk in het vorige jaar van het schip des koopmans SCHEBCHOW op het westelijke voorgebergte van het eiland Umnak was achtergelaten: het schip was zelf naar de door stuurman PRIBYLOW nieuw ont-

1792. *Febr.* dekte eilanden verzeild, om daar te overwinteren.

Onder de Aleuten van het vlek Akmagan, die mij vergezelden, bevond zich ook een Schaman, die, op het verzoek der bloedverwanten eener kranke vrouw, aannam haar te genezen. Hij zette zich met eenige zijner landslieden rondom de zieke neder, en hief toen met hen een Schamansgezang aan, hetwelk hij met trommelſlag vergezelde, en waarop eenigen tijd daarna een diep ſtilzwijgen volgde, waarvan, zoo als de tolk mij berigtte, de oorzaak was de verſchijning van eenen geest aan den Schaman, die denzelven nu om verligting voor de zieke begon te bidden, hetwelk deze een' geruimen tijd lang niet ſcheen te willen toeſtaan; maar eindelijk nam hij, op de aanhoudende bede des Schamans, aan de zieke te genezen, verklarende, dat zij om haars vaders wil leed, die, eens op de jagt van zeehonden en walviſchen zijnde, herſenmerg uit de hoofden van afgeſtorvenen genomen, en daarmede zijne pijlen beſtreken had, tot ſtraf waarvan, daar hij zelf nu reeds overleden was, een der booze geesten was losgelaten met last, om haar duchtig te pijnigen. Hierop begonnen de Aleuten op nieuws te zingen, en zwegen na vijf minuten weder. Nu

ſprak

ſprak de Schaman voor de tweede maal met den aan hem onderworpenen geest, en gaf toen voor, dat hij reeds in de ingewanden der zieke was gevaren, om de geheele krankheid te onderzoeken, en dan hulp te verſchaffen; waardoor men hopen mogt, dat zij na drie dagen zou genezen zijn. De Schaman verzekerde, nog eenen tweeden geest bij de zaak te hebben ontboden, die de waarheid van het eerſte gezegde bevestigde; waarmede de Schamannerij nu een einde nam. De Schamannen bepalen hier nooit zelve hun loon, maar zijn tevreden met hetgeen men hun geeft; ook laten zij nooit offeranden aan de geesten brengen. 1792. *Febr.*

Den 21ſten voer ik verder. Des morgens ſcheen het weder ſchoon, en was de zee ſtil: maar tegen den middag ſtak er een hevige noord-westewind op, zoo dat ik ſlechts met moeite het eerſte voorgebergte bereikte, hetwelk in het westen ten zuiden 4 mijlen van Keſchiga afligt, en bij hetwelk ik nu aan een klein vlek aanleide, dat in het Aleutisch Umſchaluk en in het Rusſisch Sedenka heet, en waar ſlechts 12 Aleuten wonen. Van dit voorgebergte af ziet men $1\frac{1}{4}$ mijl in het westentenzuiden een klein klippig eiland, en eene mijl in het westen eene hooge, van veel verholene en

1792. *Febr.* andere zich verheffende klippen omringde, rots.

De hevige wind hield aan tot den derden dag, toen het eindelijk ſtil werd, en ik van dit vlek af, en regelregt naar het voor ons liggende, hooge, met een' ſteilen muur van rotſen ver in zee vooruitſchietende voorgebergte Amnak toe, voer, hetwelk omtrent vijf mijlen in het zuidwesten, 51°, 00′, van Sedenka, afligt. Tusſchen deze twee voorgebergten bevonden zich drie opene bogten: de eerſte, Alim-Uda, begint onmiddellijk achter Sedenka, en dringt $2\frac{1}{2}$ mijl westwaarts in het binnenſte van het eiland in; de tweede ſtrekt zich 2 mijlen ver in het zuidwesten uit; de derde is van de tweede ſlechts door eene ſmalle ſtrook lands afgezonderd, en loopt met eene ſtrekking naar het zuidoosten $1\frac{1}{4}$ mijl diep in het land.

Toen wij vlak voor het voorgebergte Amnak kwamen, ontdekten wij, $2\frac{3}{4}$ mijl in het zuidwesten, 34°, 30′, achter hetzelve, den mond der bogt Tſchernowsk, die zich met ſpits vooruitſchietende uit ſteile rotſen beſtaande voorgebergten, en ettelijke van dezelve afgezonderde rotſen, aan het oog vertoont. De kust heeft tusſchen Amnak en Tſchernowsk eene onbeduidende kromte, is hier en daar vol ruwe klippen,

pen, en elders bergachtig, doch aanmerkelijk veel lager dan Amnak, dat zich ook aan den zeekant door zijne hoogte onderscheidt. Ik kwam eerst des avonds aan het vlek Tschernowsk, weshalve ik het opnemen van de bogt tot den volgenden dag uitstelde. 1792. *Febr.*

Den 20sten was het vochtig, met sneeuw en regen afwisselend weder: doch dat belette mij niet de geheele bogt om te varen en te meten; en ik vond dezelve beter dan al de andere, welke ik aan dit eiland nog gezien had. Zij ligt in de strekking van het westentennoorden naar het oostentenzuiden, en is $3\frac{3}{4}$ mijl lang. Haar ingang wordt bepaald door twee, met eenen steilen muur van rotsen, smalle vooruitstekende voorgebergten, die ettelijke boven de zee uitstekende klippen voor zich hebben, en eene halve mijl van elkander afliggen. Eene halve mijl van den mond af heeft men eene diepte van 35, en in den mond zelven van 15 vadem; de bodem bestaat uit keizelzand. Eene mijl verder inwaarts vermeerdert de diepte tot 18 vadem: doch weldra neemt dezelve ook weder af; en men vindt hier overal eenen moddergrond. Twee en eene halve mijl van den mond af vindt men eene zijwaarts gelegene bogt, die $1\frac{1}{2}$ mijl naar het westen loopt, in

1792. *Febr.* het midden 14 vadem diepte en een' modderigen grond heeft. Zij zou eene ongemeen goede ankerplaats opleveren. Aan deze zelfde bogt ligt op de ſmalle en vlakke landtong, die haar van de zee affcheidt, het vlek Tſchernowsk, hetwelk uit eene groote en eene kleine Jurte beſtaat, waarin 39 Aleuten wonen.

De breedte dezer plaats bepaalde ik volgens mijne waarneming op 53°, 29′. Mijn voornemen was, tot aan het westelijke voorgebergte van Unalaschka voort te varen, en dan bij den zuidwal om naar het ſchip terug te keeren: maar harde winden en nat weder hielden mij hier drie dagen op. Mijn mondkost liep op het laatst; derhalve moest ik tot de terugreis beſluiten.

Maart. Den eerſten van Maart kwam ik aan het vlek Koſchiga, wier inwoners mij zeiden, dat er van den zuidkant des eilands tot niet ver van hier eene andere zeer groote bogt door het land liep, wier uitnemend goede gelegenheid hunnen hoogſten lof verdiende; weshalve ik terſtond beſloot, dezelve te gaan bezien. Doch het vochtige weder en de harde winden lieten mij daar niet aan toe komen voor den 6den, op welken dag ik den Tojeen en zijne Aleuten overhaalde, om mijne Baidar met drie zitplaatſen

sen over te dragen. Na vijf mijlen reizens loopt de weg naar die bogt over een meer, tusschen het hangen van hooge bergen. De bogt heet Kullileek; groot is zij juist niet: maar aan alle kanten tegen de zee gedekt; hare lengte bedraagt, van het zuidwesten naar het noordoosten, anderhalve mijl; de ingang naar den mond loopt naar het noordwesten 65°, 00'. De wijdte, tusschen twee van beide kanten uit de rotsen vooruitspringende klippen, bedraagt 100 vadem; de diepte is in het midden 11, maar nabij de klippen slechts 4 of 5 vadem. Verder binnenwaarts draait de bogt naar het noordoosten, en wordt zij wijder: maar daar vermindert de diepte, en blijft dezelve niet ver van een klein rotsig eiland, nabij den linkeroever gelegen, slechts $5\frac{1}{2}$ vadem, met een' zandigen grond. Aan den linkeroever is eene zandbank, en voor dezelve zijn zigtbare en blinde klippen; weshalve men nader bij den regteroever moet blijven. Als men dit eiland voorbij is, wordt de grond modderig, en vermeerdert de diepte van 5 tot $7\frac{1}{2}$ vadem, die tot aan den binnenwaarts gelegenen wal blijft, alwaar zich twee beken, de eene uit een meer, de andere van eenen berg, in de bogt ontlasten. De kust is aan de bogt hier eens bergachtig, daar hoog en rotsig en

1792. *Maart.*

1792. *Maart.* en elders ſteil afhellend. Ik voer uit de bogt in zee, tot aan een, aan de regter zijde, anderhalve mijl vooruitſtekend voorgebergte, om de zuidkust van het eiland Unalaschka eenigermate in oogenſchijn te nemen; waarbij ik opmerkte, dat dezelve naar het zuidwesten loopt, en het eiland aan deze zijde zeer ſmal is. Aan de andere zijde der bogt Kullileek, in het noordoosten, lag de kust achter het vooruitſtekende ſteile voorgebergte Amtſchik bijna geheel verborgen. Naar de gedachte der Aleuten zou men juist door dit, door zijne ongemeene hoogte uitſtekende, voorgebergte de bogt Kullileek ook uit zee gemakkelijk kunnen vinden: doch men moet daarbij opmerken, dat, als men uit het oostzuidoosten op dit eiland afzeilt, hetzelve zich, door dezen boezem, in de verte als twee door eene ſtraat geſcheidene eilanden vertoont.

Een aanhoudende harde wind en nat weder hielden mij nog zes dagen in het vlek Koſchiga op, zoo dat mijn geringe voorraad van mondkost geheel te niet liep, en ik genoodzaakt was, mij met gedroogden visch, zeekool en mosſelen te behelpen. Eenige keeren bragten mijne gastheeren mij wel verſchen visch van eene ſoort, welke zij Terpugen noemden: maar de-

dewijl ik geen zout of brood had, at ik ook dien zonder allen ſmaak. 1792. *Maart.*

Eindelijk begon dit ſlechte weder ook de Aleuten te vervelen: toen verzamelden zij zich, op zekeren dag, zoo wel mannen als vrouwen en kinderen, alle bij elkander, en begaven zich in het opene veld, alwaar zij een vuur ontſtaken, zich naar de windzijde toekeerden, met de handen in de lucht ſloegen, en uit al hunne magt ſchreeuwden: en nu, meenden zij, zou het weder wel veranderen.

Tegen den avond van dezen dag hoorde ik onverwachts in eenen hoek der Jurte op eene trommel ſlaan. Op de vraag aan mijnen tolk, wat zulks te beduiden had, zeide hij mij, dat de Tojeen en Schaman de geesten bezwoer, om het goed weder te laten worden. Na verloop van een kwartier begon hij ſterk te ſchreeuwen, maar zweeg ſpoedig weder, en viel toen zonder alle bewustheid op den grond. Nu verſchrikten zij alle zeer hevig, ſchaarden zich rondom den Schaman, zongen een treurlied en ſmeekten de geesten zich zijner te erbarmen. Nog bleef hij een' geruimen tijd ſtil liggen, zonder zich te verroeren; eindelijk kwam hij weder bij zich zelven, en toen verhaalde hij op eenen overredend verzekerenden toon: „ dat

„ hij

1792. *Maart.* „ hij den aan hem onderworpenen geest voor
„ zich ontboden, en hem bevolen had, in
„ plaats van het flechte goed weder te brengen:
„ doch dat de geest van gevoelen was ge-
„ weest, dat daarvan niets kon gebeuren, wes-
„ halve hij hem over zijne ongehoorzaamheid
„ en eigenzinnigheid duchtig uitgefcholden, en
„ hem gezegd had, dat, zoo hij zijnen wil
„ niet deed, hij allen menfchen regt zou ge-
„ geven om te gelooven, dat hij niet in ftaat
„ was zoo iets te doen; hetwelk hem tot gee-
„ ne eer zou verftrekken. Maar om dit ver-
„ wijt was de geest zeer boos geworden, en
„ op hem aangevallen, en had hem zoo lang
„ gepijnigd, tot dat hij zijne bewustheid had
„ verloren. Doch dat hem, gedurende dezen
„ tijd zijner zinneloosheid, was geopenbaard,
„ dat eene vrouw uit zijn vlek, wier naam hij
„ noemde, in dezen zomer fterven, en dat het
„ weder eerst over drie dagen veranderen zou.
„ Dan zouden wij kunnen varen, voegde hij
„ daarbij: maar niet verder dan tot Maku-
„ fchinsk, waar wij wederom van flecht weder
„ zouden overvallen worden; en dat wij daar
„ zijnde ons derhalve toch niet moesten haas-
„ ten om verder te gaan, fchoon de inwone-
„ ren van dat vlek ons zulks ook rieden. Mij

„ voor-

„ voorzeide hij, dat ik bij mijne terugkomst 1792. *Maart.*
„ aan het ſchip mijne reisgenooten in geen
„ goeden ſtaat zoude vinden: doch dat, ſchoon
„ wij ons ook beklagen mogten, dat wij aan
„ dit eiland overwinterd hadden, wij toch met
„ den aanvang van den zomer in zee gaan, en
„ gelukkig daarheen zouden terugkeeren, van
„ waar wij gekomen waren."

Ik nam de breedte dezer plaats waar 53°, 31′ te zijn.

Den 16den van Maart voer ik naar Makuſchinsk terug. Dewijl ik nu door de hevige winden op zee niet verder kon reizen, beſloot ik, te voet de bergen naar de Kapiteinshaven over te klimmen, welken weg men, naar het zeggen der Aleuten, des zomers in eenen dag kon afleggen.

Ik voer derhalve met mijne Baidar tot aan den uiterſten hoek der bogt Makuſchinsk, en nam van daar, in gezelſchap van drie Aleuten, die mij tot wegwijzers zouden dienen, de reis te voet aan. Meer dan de helft van den weg leide ik zonder allen hinder af: maar toen ſtuitte ik tegen eene reeks bergen, bij welke ik langs de kromten van den rotſigen oever eener rivier moest opklimmen. Hoe verder ik hiermede kwam, des te ſteiler werd mijn pad; en de-

wijl

1792. *Maart.* wijl het nog met vrij harde ſneeuw overdekt was, moest men daar bij elken tred met veel moeite eene ſoort van trappen met de voeten inſlaan. Terwijl ik hiermede bezig was, had ik onder het opklimmen het gevaar, waarin ik zweefde, zoo niet bemerkt; maar toen ik zoo ver kwam, dat ik niet verder konde, zag ik eens rondom mij, en werd gewaar, dat ik boven eenen afgrond zweefde: het ſlingerende pad, waarbij ik opgeklommen was, eindigde bij eene hooge rotſige punt aan den oever eener beek; en nu overweldigde mij zulk eene beangstheid, dat ik, liever dan meer te wagen, verkoos langs mijn pad terug te keeren; en hier vreesde ik bij iederen tred te zullen uitglijden, bij het pad neder te tuimelen en eindelijk van de vervaarlijke hoogte af te vliegen. Echter kwam ik gelukkig beneden, en aan de woning terug, van waar ik was uitgegaan, en alwaar wind en weder mij op nieuws vijf dagen lang opgeſloten hielden.

Den 20ſten ſtak er te middernacht zulk een hevige wind uit het westen op, dat geen mensch zich op de been kon houden; den volgenden dag werd het wel ſtiller, maar de zee ſtond nog zeer hol. Op den middag nam ik waar, dat de plaats lag onder de breedte van $53^{\circ}, 50' 35''$.

De

De Tojeen van Makuſchinsk had eindelijk medelijden met mijne rusteloosheid en het gebrek, dat ik aan ſpijze leed; en hij zeide mij, dat men bij ons ſchip kon komen, wanneer men de Baidaren uit de bogt Makuſchinsk naar de Beverbaai overdroeg, van waar men zeer gemakkelijk naar het ſchip toe kon varen. Ik haalde dus door gebeden en geſchenken eenige Aleuten over, om mijne en hunne Baidaren over de ſtreek lands heen te dragen, die met eene breedte van ongeveer $3\frac{1}{2}$ mijl beide bogten van elkander ſcheidt. 1792. *Maart.*

Deze reis ondernam ik den 23ſten, en kwam den 24ſten behouden aan het ſchip. Gedurende mijn afwezen was de ſcheurbuik dermate toegenomen, dat bijna de helft der manſchap daar ſchrikkelijk aan leed, en er op het groote ſchip reeds 11, en op het kleine 3 man geſtorven waren. Dewijl ik nu bij ondervinding wist, dat verandering van lucht zeer veel toebrengt om deze kwaal tegen te gaan, bragten wij de zieken naar de bijgelegene vlekken, in Jurten, die opzettelijk voor hen gereinigd waren. Ook begon toen de ſneeuw, ten minſte hier en daar, te ontdooijen, en het friſſche kruid uit te ſpruiten, hetwelk de zieken gebruikten, en waardoor zij aanmerkelijke verlig-

1792. *Maart.* ting bekwamen. De voorname oorzaak der kwaal was ongetwijfeld het natte en uit der mate ongunſtige weder, hetwelk wij bijna onafgebroken, gedurende al den tijd van ons verblijf alhier, hadden gehad; zoo dat men met regt kon zeggen, dat er maar zeer weinig dagen geweest waren, op welke men zijne kleederen eenigzins kon droogen. Maar ook bragten de reeds half bedorvene levensmiddelen het hunne tot vermeerdering van de ſcheurbuik toe, en bijzonderlijk het roggemeel, waarvan men wel brood bakte, maar hetwelk volſtrekt ſmakeloos was, en zelfs reeds tot verrotting overging.

Het eiland Unalaschka of, gelijk deszelfs bewoners het eigenlijk noemen, *Nagunalaska* is het grootſte in de geheele keten der Vosſeneilanden, en ligt onder den 54ſten graad noorderbreedte en den 194ſten oosterlengte van den Meridiaan van Greenwich. Aan de westzijde ligt bij hetzelve het eiland Umnak, en aan de oostzijde Spirkin, Kigalga en Unalga. Deszelfs lengte bedraagt van het zuidwesten naar het noordoosten 74, en deszelfs grootſte breedte in het midden 20 mijlen, en het eindigt in het westen bij het eiland Umnak met een ſmal voorgebergte. Het heeft aan alle zijden eene me-

menigte boezems, waarvan eenige zoo diep in hetzelve indringen, dat derzelver achtergrond zeer na aan dien der tegenoverliggende grenst. Onder deze zijn drie baaijen van eene zeer aanmerkelijke grootte: de eerſte, Ugadjach of de Beverbaai, dringt van de oostzijde 16 mijlen ver landwaarts in, de tweede, Makuſchinsk, van de westzijde 10, en de derde, die der Kapiteinshaven, van de noordzijde $7\frac{1}{2}$ mijlen; en deze alle bevatten zelve nog wederom bogten, die dieper indringen. Van al deze boezems is de diepte in het midden zeer groot, zoo dat men met eene lijn van 60 vadem geenen grond peilde, en in de zee zelve vindt men, aan de noord- en zuidzijde van het eiland, honderd vadem van den wal, eene diepte van meer dan honderd vadem, maar in de naauwe ſtraten aan de oost- en westzijde eene diepte van 20 en 30 vadem. Geheel Unalaschka beſtaat uit hooge, aan hunne ſpitſen in kale rotſen eindigende bergen, onder welke een, aan de zuidzijde gelegen, vuurſpuwend is. De geheele zuidzijde heeft een' hoogen muur van rotſen tot hare kust: maar de noordzijde is zoo ſteil niet, en op verſcheidene plaatſen naar het ſtrand toe afhellend. De toppen der bergen beſtaan uit kale rotſen en zij zijn van den voet

1792. *Maart.*

1792. *Maart.* af niet verder dan tot op de helft met gras en mos bedekt. In het hangen der bergen, en aan den oever der beken die van dezelve afvloeijen, wast kreupelhout van elzen en wilgen. De lage gronden zijn met hooge en dikke kruiden bedekt, waaronder men ook zoetkruid, Kiprei (*c*), Putagarnik (*d*) en Angelica vindt. In het hangen der bergen wasfen hier en daar blaauwe bezien, Shimolost (*e*), Schischka (*f*) en Tolokneenka (*g*), en frambozen van eene bui-

(*c*) *Kiprei. Epibolum angustifolium.* Eene foort van kruid, met eenen ftengel van drie en meer voeten hoog, hetwelk alle jaren op nieuws uit den wortel opfchiet, van een groot aantal fcheuten voorzien is, en fmalle, langwerpige, ongeregeld uitfpruitende bladen heeft: de bloem is niet groot, en beftaat uit vier kleine, geronde, buitenwaarts uitflaande blaadjes met eene kerf en acht fteeltjes. De vrucht beftaat uit een veelkleurig zaad, dat, in vier celletjes afgedeeld, binnen een lang, fmal naar eenen dop gelijkend kamertje befloten is. Het kruid wast in het noorden van Europa op moerasfige gronden. *Woordenb. der Ruſſ. akad.*

(*d*) *Putagarnik* heb ik nergens kunnen vinden. Misfchien volgens de afbeelding [welke?] de Weegbree. *De Hoogd. vert.*

(*e*) *Shimolost.* Zie *Eerſte Deel, bladz.* 74.

(*f*) *Schischka* kan ik insgelijks niet vinden; het komt anders ook voor in zamenftelling met andere woorden, als: Den-, Ceder-, Pijn-, Appelfchischka, enz. *De Hoogd. vert.*

(*g*) *Tolokneenka Arbutus, Uva Urſi.* Een niet groote, langs

buitengewone grootte, doch niet zoo aangenaam en zoet van ſmaak als die in Europa, maar waterig. Van eetbare wortelen zijn er de Makarſcha en Sarana, en nog eene bijzondere ſoort van gele wortelen, welke de inwoners voor eene voortreffelijke oogartſenij houden, en alleen 's avonds eten, bewerende, dat dan den volgenden morgen hunne oogen helder en zuiver zouden zijn, zoo dat zij op den grootſten afſtand de kleinſte voorwerpen konden onderſcheiden, waarom ook degenen, die voornemens zijn den volgenden dag op de jagt van zeedieren uit te gaan, des avonds te voren eene aanmerkelijke hoeveelheid daarvan gebruiken. 1792. *Maart.*

Van landdieren vindt men hier veel zwarte, donkerbruine en vaalachtig graauwe vosſen, maar zeer

langs den grond kruipende ſtruik, veel gelijkende naar de wilde aardbezienplant. Zijne bladen zijn rond, met ingebogene hoeken, vast en dik, met weinig ſappen en altijd groen. Tusſchen dezelve vertoonen zich lichtroode kelkvormige bloemen, die eene ronde, melige, ſmaklooze bezie tot vrucht hebben. Hij wast in de pijnbosſchen in de noordelijke gematigde gewesten van Rusland, en wordt tot het looijen van zachte huiden gebruikt. Aan zijne bladen ſchrijven de artſen eene ſterke pis- en zelfs ſteenafdrijvende kracht toe. De bezien leveren eene bruikbare verwſtof op. *Woordenb. der Rusſ. Akad.*

1792. *Maart.* zeer weinig roode. De Rusſiſche jagers vangen dezelve met jagtſprieten: doch zij zijn hier, in deze ſtreken, op ver na zoo goed niet als in de boschrijke landen van Siberie. Hun haar is grof en ſtijf, en trekt bij de zwarte naar het roode, weshalve zij ook veel goedkooper verkocht worden dan de Siberiſche; nogtans trekken de hier handeldrijvende Rusſiſche kooplieden er een zeer aardig voordeel van.

Maar andere landdieren vindt men hier niet, behalve nog eene menigte kleine kortſtaartige muizen, die, over het geheele eiland, onder het gras wegen voor zich graven, om wortelen onder den grond te zoeken, in welke holen zij zoo wel des winters als des zomers werkzaam zijn. Zij hebben derhalve geene reden, om, gelijk de Kamſchatkaſche muizen, voorraadkamers voor zich aan te leggen, waarom ook de Aleuten zulke voordeelen, als de Kamſchadalen, niet van deze dieren kunnen trekken.

Ook ziet men hier ſlechts weinig landvogels: wij hebben er ten minſte geene andere waargenomen, dan arenden met witte koppen en ſtaarten, havikken, oorhoenders en eenige ſoorten van kleine vogels, onder welke zich toch ook eenige lieve zangers hooren lieten.

Maar zeevogels zijn er in groote menigte: als

als Urilen, alken, Toporken, welke de inwoners in derzelver nesten in het hangen der rotsen vangen, en van welker huiden de Mansparken gemaakt worden. De Urilen zijn ongeveer zoo groot als eene wilde gans; zij hebben een' langen hals, een' spitsen snavel en zwarte vederen, met eene fraaije groene streep om den hals; bij de mannetjes vindt men somwijlen den hals en de borst bont door ingemengde witte vederen. Hare pooten staan zoo digt bij den staart, dat, wanneer zij op de rotsen zitten, het altijd is als of zij staan, dewijl zij het lijf en den hals bijkans loodregt omhoog heffen. De alken zijn van de grootte der eenden, en hebben eene witte borst, maar voor het overige zwarte vederen. Van dezelfde grootte zijn de Toporken: zij hebben donkergraauwe vederen, een' korten hals, eenen ver vooruitstekenden, rooden, breeden en platten snavel, en eene soort van wenkbraauwen, bestaande in witte, smalle vederen boven de oogen, die als bosjes bij dezelve nederhangen. De vellen van deze soort van vogelen worden, om hunne vastheid, hooger dan die van alle andere geschat, en men vervaardigt meestal Parken voor de mannen van dezelve; de snavels dezer vogelen gebruikt men tot opschik van de vrouwelijke 1792. *Maart.*

1792. *Maart.* kleeding. Geenen vogel vonden wij zoo moeijelijk om te ſchieten als dezen; want zijne vederen liggen zoo digt en glad op elkander, dat de hagel daar ligt op afglijdt; daarenboven duiken zij dikwijls en blijven lang onder het water, alwaar wij bemerkten, dat zij onder het zwemmen eveneens met de vleugelen ſlaan, als in de lucht onder het vliegen. Van ganzen ziet men hier op onderſcheidene tijden twee ſoorten: de eerſte komen, omtrent het midden van April, uit zuidelijke gewesten, en houden zich, gedurende den geheelen zomer, aan de meren op: deze zijn van middelbare grootte, en hebben graauwe vederen en een' zwarten kop en hals; in September en October trekken zij weder af, en in hare plaats verſchijnen andere van dezelfde grootte, maar met aschgraauwe en voor de helft met wit doormengde vederen. Deze ganzen komen hier uit het noorden, wonen den geheelen winter op de dikwerf overſtroomde klippen, en voeden zich met de zeekool, welke dezelve voortbrengen.

Bij het verſchijnen der lente in April vliegen zij naar noordelijker ſtreken, waar zij waarſchijnlijk nestelen en broeijen. Echter hebben wij, gedurende ons verblijf in het land der Tſchuktſchen, deze dieren niet gezien, waar-

uit

uit ik misschien zou mogen besluiten, dat zij zich des zomers op de kusten van Noordamerika onthouden. Waterdieren, die ook aan land komen, vindt men hier minder dan op de andere Aleutische eilanden. Otters waren er voorheen in groote menigte, zoo dat de eilanders van derzelver vellen Parken droegen: doch sedert den tijd, dat de Russen hier bekend geworden zijn, is het getal dezer dieren verminderd; en men ziet hen nu zeer zelden. Zeebeeren vertoonen zich hier in de lente en in den herfst, doch slechts voor een' korten tijd: in de lente trekken zij naar het noorden, en in den herfst naar het zuiden terug. Maar zeeleeuwen vindt men, zoo wel in den winter als den zomer, op de van de kust afgescheidene rotsen, hoewel juist in geen groote menigte. 1792. *Maart.*

Van visschen vindt men rondom het eiland rog, stokvisch en Terpugen, die eene soort van Zanb * schijnen, maar door eene menigte roode, groene en gele vlekken zeer bont zijn. In de rivieren komen in Junij, Julij en Augustus Keten en bultzalmen. Van schaaldieren heeft men aan de kusten dezes eilands drie soorten van kreef-

* [In het Hoogduitsch *Sanbàrte*, een mij onbekend woord. *De Holk vert.*]

1792. *Maart.* kreeften: de eerſte zijn groot en rond, met lange pooten, hetwelk hen naar de ſpinnen doet gelijken, en waarom zij ook zeeſpinnen heeten; de tweede ſoort is kleiner, en insgelijks rond: maar de pooten zijn korter en de ſcharen langer; de derde ſoort is gelijk aan de kleine rivierkreeften, behalve dat haar ſtaart met geene ſchaal bedekt is, waarom zij zich gaarne in ſlakkenhuizen verſteken, en dezelve wel eens met zich voortſlepen.

Naar de onvruchtbaarheid, de wildernis en het gebrek aan de gewone noodzakelijkheden des levens te oordeelen, zou het ſchijnen, dat dit eiland voor menſchen volſtrekt niet bewoonbaar was: maar met dat alles verzekeren de Aleuten, dat zij voor de aankomst der Ruſſen zeer talrijk waren, maar dat na dien tijd verſcheidene onheilen, als ziekte en hongersnood, de grootſte helft der inwoneren hebben weggeſleept, zoo dat er naauwelijks een derde gedeelte van dezelve is overgebleven. Al hunne woonplaatſen zijn aan de zeekusten gelegen, en wel aan de noord-, oost- en westzijde van het eiland, terwijl de zuidzijde onbewoond is; in het geheel telt men er 14 vlekken, en in dezelve 323 inwoners van de mannelijke ſekſe. Ieder vlek beſtaat uit twee of drie aardhutten

van

van verſchillende grootte, onder welke de groot- 1792. *Maart.*
ſte 9 vadem lang en 3 breed zijn.

De grond van zulk eene hut ligt eenigzins onder de aarde; bovenop is dezelve met een plat dak van drijfhout, en dit wederom met gras en zoden bedekt, waarop men aarde ſtrooit. In dit dak zijn eenige vierkante openingen gelaten, waardoor de hut haar licht ontvangt, en door welke de inwoners ook met eene ladder in- en uitklimmen, die ſlechts uit een' ruwen balk met uitgehakte trappen beſtaat. Op den afſtand van ongeveer 7 voet van den buitenſten wand zijn er rondom de hut palen in den grond geheid, die gedeeltelijk dienen om het dak te onderſtutten, gedeeltelijk om voor iedere familie de afdeeling aan te wijzen, in welke gevlochtene grasmatten in plaats van bedden geſpreid zijn. Op deze matten zitten zij des daags met hunne handwerken, en des nachts ſlapen zij daarop, terwijl hunne Parken hun tot dekſel dienen. In het midden van deze gemeenſchappelijke woning gieten zij hun waschwater en alle onreinheden uit, waardoor dezelve nat en vuil wordt; en waren er in het dak geene openingen, door welke de vochtigheid en ſtank eenigzins optrokken, zou men het zeker niet lang in dit verblijf kunnen uithouden. Iedere fa-

1792. *Maart.* familie houdt voor hare afdeeling een afzonderlijk houten vat na, waarin zij hare pis opzamelt, welke zij gebruiken, zoo wel om het gras in dezelve te verwen, als om er hunne handen in te wasschen; want zij neemt, zoo goed als de zeep, alle vuiligheid weg: evenwel spoelen zij na deze wassching de handen in zuiver water af, en, om dezelve te droogen, gaan zij in de opene lucht en slingeren dezelve heen en weder.

Vuur leggen zij in de Jurte slechts zelden aan, en bijna alleen om visch en zeedierenvleesch te koken; want raauw eten zij dat niet: maar den stokvisch (kabeljaauw) eten zij versch, doch snijden denzelven in kleine stukjes, omdat er, naar hun zeggen, in het vleesch van dezen visch kleine wormpjes zijn, die, zoo zij er niet werden uitgesneden, de gezondheid grootelijks zouden benadeelen. Zij verkrijgen vuur, door steenen tegen elkander te slaan boven met zwavel bestrooid vogelendons, hetwelk aan de afvallende vonken zeer ligt vuur vat.

Des avonds branden zij walvischtraan in steenen lampen, in welke droog mos hun tot lemmet dient. Met dit vuur verlichten zij de Jurte niet alleen, maar warmen er zich ook aan;

aan; want zij nemen de lamp onder hun kleed, welks opening zij bedekken, zoo dat de warmte er niet uit kan, waardoor het binnen eenige minuten onder de Parka zoo heet wordt als in een zweetbad. De ſteen, waarvan zij het ligchaam der lamp maken, is zeer zacht, en kan, met andere van eene hardere ſoort, niet ſlechts hiertoe, maar ook tot diepe braadpannen, om visch in te koken, worden uitgehold. Maar thans gebruiken zij hem daar weinig toe; want zij koken bijna altijd in de koperen en ijzeren ketels, die hun door de Rusſen worden toegevoerd. 1792. *Maart.*

Van houten vaatwerk hebben deze eilanders niets dan waterkuipen van gekloofd drijfhout. Het vet der walvisſchen en robben bewaren zij in blazen, en andere drooge levensmiddelen in korven of zakken van gevlochten gras.

Meſſen en ijzers tot bijlen, beitels enz. ontvangen zij almede van de Rusſen: doch de laatſte weten zij zich niet regt te nut te maken: zij gebruiken dezelve enkel op hunne wijze, na er een houten handvatſel aan vastgemaakt te hebben, zoo dat zij er wel, als met eene bijl, mede hakken en houwen, maar niet ſchaven of beitelen kunnen: groote boomen kloven zij doorgaans met houten wiggen.

Niets

1792. Maart. Niets gaat langwijliger en vervelender voort, dan hunne timmeraadje of ſchrijnwerkersarbeid, die in het maken van korven, pijlen en geraamten van Baidars beſtaat. Een geheel jaar, en nog meer tijds, wordt er vereischt, om ſlechts eene Baidar te maken, waarom zij dezelve ook liever duur koopen. Het is reeds een moeijelijk werk, zoo veel bruikbaar hout aan het ſtrand op te lezen, als er tot eene Baidar noodig is. Het voornaamſte ſtuk van dezelve is eene kiel van 21 voet lengte, die altijd uit twee of drie ſtukken is zamengevoegd. Aan deze maken zij kromhouten en ribben van wilgen- en elzentakken vast, welke zij met garen van gekloofd vischbeen zamenvoegen: op de boveneinden van deze ribben leggen zij een raam met dwarsſneden, hetwelk in het midden anderhalven voet breed is, en de geheele Baidar zamenvoegt. Dan overtrekken zij het geraamte met de huid van zeeleeuwen of groote zeehonden, maar laten bovenop eene ronde en niet groote opening, waarin de Baidarenvaarder zit. Voor het overige is de Baidar in al hare deelen zoo ligt en dun, dat zij in het geheel niet boven een Pud weegt. De riemen, welke men in dezelve gebruikt, zijn zeer lang, en hebben bladen aan beide einden; ook vat de ſchipper die in het mid-

midden aan, zoo dat hij met het eene blad aan de eene, en met het andere aan de andere zijde kan roeijen. 1792. *Maart.*

De wapenrusting der eilanderen beſtaat enkel in hunne pijlen en in kleine borden, waarmede zij dezelve affchieten. Van den pijl bedienen zij zich in verſcheidene gevallen en noodwendigheden, en hebben zij derhalve ook verſcheidene ſoorten van pijlen. Die van de eerſte ſoort, welke zij tegen menſchen en groote dieren gebruiken, zijn vier voet lang, en hebben tot punt een ſpits gemaakt ſtuk lava van $1\frac{1}{2}$ duim lang en $\frac{3}{4}$ duim breed. De tweede ſoort is kleiner dan de eerſte, en wordt alleen tegen kleine dieren gebruikt; aan dezelve worden geene ijzeren, maar beenen punten, met draden van pezen, vastgebonden. De derde ſoort wordt op de vogelenjagt gebruikt, is van dezelfde grootte als de eerſte, en aan het vooreinde met vier beenen weêrhakige punten gewapend. De vierde ſoort wordt ook tegen groote dieren gebruikt, is 9 voet lang, en heeft aan het voorſte einde eene ingeſtokene punt van been, waaraan een ſnoer van pezen vastgebonden is, welks ander einde in het midden van den pijl, op twee plaatſen, achter een' klamp is omgewonden. Aan het achtereinde is een bos van arendsvede-

ren

1792. *Maart.* ren ingeſtoken. De vijfde ſoort heeft de lengte van 4 voet en 4 duim, eene punt van been, en in het midden eene opgeſpannen blaas, die beletten moet, dat het door den pijl doodelijk getroffene dier onderzinkt. De borden, waarmede men de pijlen affchiet, zijn ongeveer anderhalf voet lang, en twee duim breed; aan derzelver eene einde is eene plaats, waarin men gevoegelijk het bord kan vatten, en aan het andere einde is een been, even als een ſpijker, ingeſtoken, waaraan het einde van den pijl bij het affchieten vastkleeft.

De pijlen en borden beſtrijken zij met eene roode verw, welke zij op de punten van rotſen opzamelen, en in het waterig afzetſel van bloed oplosſen, waardoor dezelve zoo vast wordt, dat noch regen noch zoutwater dezelve uitwischt.

Het bloed, dat hiertoe noodig is, halen de Aleuten uit hunnen neus, welken zij zoo lang met een' grashalm prikkelen, tot dat er zich eene genoegzame hoeveelheid uit denzelven ontlast. Als de Aleut zich in zee begeeft, maakt hij zijne pijlen en zijn werpbord voor en achter zich vast aan riemen, waarmede de Baidar te dien einde voorzien is.

De pijlen, welke hij telkens weder poogt in te

ee zamelen, schiet hij met de regter hand af, terwijl hij met de linker den riem gevat heeft, om de Baidar in evenwigt te houden. 1792. *Maart.*

Voor het overige weet hij met zijne Baidar zoo snel te varen, dat zelfs de ligtste sloep hem zeker niet zou inhalen; want wij hebben zelve eens de waarneming gedaan, dat ons schip, vier mijlen in een uur afleggende, echter nog door Baidaren achterhaald werd.

Mears verhaalt in zijne reisbeschrijving, dat de Aleuten zich naar believen met hunne Baidaren kunnen omwerpen en weder oprigten: doch dit is niet waar. Heeft iemand hunner het ongeluk van met zijne Baidar om te vallen, zoo moet hij zonder genade verdrinken, indien men hem niet te hulp komt; weshalve zij ook uit voorzigtigheid doorgaans in gezelschap varen, en tot behoud van het evenwigt steenen aan boord nemen, wanneer zij anders geenen last inhebben. Als zij zich moeten stilhouden, het zij om iets te herstellen, of anders om eenige reden van noodzakelijkheid, dan vereenigen al de Baidaren zich, en houden zich digt bij elkander. Zullen zij met een' hevigen storm zonder gevaar aanlanden, zoo moet men hun van den wal te hulp komen, en de Baidaren op het land trekken.

1792. *Maart.* Hoe gezwind deze eilanders ook in hunne Baidaren varen, en met hoe veel behendigheid zij dezelve ook weten te beſturen, kunnen zij echter in het geheel niet zwemmen, en ik heb nooit bemerkt, dat zij zich baadden; hetwelk misſchien daarvandaan komt, dat het hier nooit zeer heet, en het water altijd zeer koud is.

Van het voorkomen, de kleeding en de handwerken der Aleuten zal ik hier niet herhalen, hetgeen ik reeds in de vierde afdeeling van dit deel deswege gezegd heb: derhalve is er niets meer voor mij overig, dan de verſcheidene gevoelens over hunnen oorſprong of afſtamming, en iets van hun bijgeloof, hunne gebruiken en begrafenisplegtigheden te melden. Het moet noodwendig zeer moeijelijk worden, den oorſprong of de afkomst eens volks te bepalen, dat zoo verafgelegen en zoo ruw is, en in het geheel geene ſchriftelijke oorkonden bezit, maar niets dan overleveringen, die, van mond tot mond gaande, door ongegronde vertelſeltjes verward zijn. In zulk een geval zal er in der daad geen beter middel zijn, om eenige waarheid te vinden, dan dat men de zeden, de gebruiken en de taal van het eene volkje met die van het andere vergelijkt, en daaruit waarſchijnlijke gevolgen afleidt. Doch onderdes heb ik mij ook her-

herinnerd, dat de zinneloosſte vertellingen toch ſomwijlen eenig licht kunnen geven, of ten minſte aanleiding om iets te ontraadſelen, en uit dien hoofde heb ik mij toegelegd, om door geſprekken met de oudſte lieden onder de Aleuten het een of ander op te ſporen. 1792. Maart.

Uit de geringe bevolking dezer eilanden meende ik reeds te mogen opmaken, dat zij nog geen zeer langen tijd konden bewoond zijn, en dat de inwoners er misſchien door overlevering iets van weten zouden, van waar zij gekomen zijn: maar ik konde op mijne vragen deswege volſtrekt niets voldoends tot andwoord bekomen; want een paar vertelſeltjes, welke ik van twee grijsaards hoorde, ſtemden niet met elkander overeen, en gaven buitendien ook geen de minſte opheldering. Het eene hield in: dat de God, na het ſcheppen der eilanden, ook menſchen had geſchapen, die in het begin onſterfelijk waren, en die, tot een' hoogen ouderdom geleefd hebbende, op eenen hoogen berg klommen, en zich daar in een meer wierpen, waaruit zij verjaagd wederom ten voorſchijn kwamen: doch dat de God intusſchen op eene van hunne jonkvrouwen was verliefd geworden, en haar tot vrouw had genomen; en dat deze hem eens in een vertrouwelijk ge-

1792. *Maart.* ſprek het verwijt gedaan had, dat hij toch, bij het ſcheppen der Aleutiſche eilanden, een' grooten misſlag had begaan, door op dezelve zoo veel bergen en in het geheel geen bosch te maken: waarop de God, over zulk eene onbeſchaamde vrijpostigheid verontwaardigd, haren broeder had gedood, hetwelk het geheele menſchelijk geſlacht ſterfelijk had doen worden.

Het andere verdichtſel behelsde de volgende leer: dat al de Aleuten van eenen op het eiland Umnak uit den hemel gevallenen hond afſtammen, die twee jongen had geworpen, het eene van het mannelijke, het andere van het vrouwelijke geſlacht; dat deze nog hondenpooten hadden gehad; maar dat van deze twee reeds volkomene menſchen waren voortgekomen. Dat, toen het getal van deze aangroeide, en het hun op een eiland te eng werd, zoo dat daar velerlei oneenigheden en twisten uit ontſtonden, velen hunner genoodzaakt waren geworden, om andere woonplaatſen te zoeken, en dat alzoo eenigen oostwaarts naar het voorgebergte Alakſa, en anderen westwaarts naar de eilanden der keten in die ſtreek gelegen, getrokken waren, en daarop onderſcheidene namen bekomen hadden. Dat de inwoners van Atta *Sagignanen* heeten, die der Andrejanows-

nowseilanden *Negochen*, die der Ratteneilanden *Kagochen*, van de vie vuurſpuwende *Akoganen*, van Umnak en Unalaschka *Kagulangen*, van Akunsk en de daar rondom gelegene eilanden *Kigenonen*, van Unimak, Sannach en Uega *Kagantagumen*, van Kadjak *Kaneegen*, van de Cooksrivier *Kenaizen* en van Prins Williams bogt *Schugatſchen*. Van waar al deze namen hunnen oorſprong hebben, weet geen Aleut op te geven: doch al deze volksſtammen, behalve de Kenaizen, Kaneegen en Schugatſchen, hebben dezelfde gebruiken en kleeding, en bijna dezelfde taal, die ſlechts door eenige afwijkingen in ettelijke woorden en door den toon eenigzins verſchciden is, zoo dat zij elkander in dezelve zeer goed kunnen verſtaan. 1792. *Maart.*

Op de eilanden, waar de Rusſiſche koopvaardijſchepen, die deze zeeën bevaren, doorgaans aanlanden, zoo als Unalaschka, Umnak en de Andrejanowseilanden, zijn de Aleuten reeds eenigzins beſchaafder. Eenigen hunner ſpreken zeer goed Rusſisch, en velen zijn door den Doop in het Christendom ingelijfd. Doch op de andere eilanden zijn zij nog even zoo wild en ruw, als zij ooit kunnen geweest zijn. Zij belijden wel eenen God als het almagtige en algemeen weldadige wezen, doch houden geene

1792. *Maart.* eerbetooningen, geene offers of gebeden voor noodzakelijk, maar zeggen: dat God, veel beter dan zij, weet wat voor hen noodig, en dat hij hun, zonder hun bidden, geeft, hetgeen voor hen nuttig is.

Ongelukkige toevallen en ziekten, die hun overkomen, houden zij voor werkingen van booze geesten, en in dezelve nemen zij hunne toevlugt tot den Schaman. Wat de Schamannen op deze eilanden aangaat, zij dragen geene onderscheidende kleeding, en maken, bij hunne geestbezweringen, ook geene buitensporige bewegingen, maar blijven rustig met de andere Aleuten op eene en dezelfde plaats zitten, terwijl zij een' enkelen keer op de trommel slaan. Hunne trommels zijn niet groot, en dezelfde, die bij allen anderen zang en dans gebruikt worden. Vrouwen heeft de Aleut of eene, of wel eens twee of drie, indien hij vermogen genoeg heeft, om er zoo veel te onderhouden. Bij hunne huwelijken hebben er geene builoftsplegtigheden plaats. Doorgaans handelt de bruidegom met de ouders der bruid, en belooft, hetgeen hij acht te kunnen misfen: als Kalgen (*h*), Par-

(*h*) *Kalgen* heeten de van andere eilanden gemaakte gevangenen, of vader- en moederlooze weezen, die zich voor den

Parken en Baidaren. Wanneer zij het te zamen eens zijn, begint de bruidegom, opdat de bruid allengs aan hem gewenne, langzamerhand meermalen bij haar te komen, en woont somtijds ook wel eens eenige dagen bij haar. Als zij elkander dan beminnen, neemt de bruidegom haar bij zich, of hij trekt zelf naar haar toe. Wanneer zij nu in eendragt zamenleven, geeft de vader van zijnen kant ook eenige geschenken aan den schoonzoon; maar wanneer de man met zijne vrouw niet tevreden is, kan hij haar wegzenden, doch heeft geen regt, om zijne geschenken terug te eischen: maar als de vrouw niet met den man leven wil, staat het hem vrij, den schoonvader alles weder af te nemen. 1792. *Maart.*

Verkoopen mag een man zijne vrouw niet: doch hij kan haar, met hare toestemming, aan eenen ander afstaan, het zij voor altijd of voor eenen tijdlang, hetwelk ook niet zelden gebeurt. In het bijzonder maken de Russische jagers zich dit voorregt te nut, en nemen voor eenen tijd Aleutische vrouwen of meisjes bij zich, waar-

den kost vrijwillig aan eenen rijken Aleut als knechten overgeven, en welke deze, onder dezelfde voorwaarde, wederom aan eenen ander mag verkoopen.

1792. *Maart.* waarvoor zij de eene óf andere kleinigheid betalen. Maar nooit gebeurt het, dat eene vrouw zich zonder de toeſtemming haars mans aan eenen ander overgeeft; want het is niet uit minnedrift, dat zij hierin bewilligt, maar uit winzucht. Ook is deze onbetamelijkheid voor de komst der Ruſſen zeker zoo gemeen niet geweest onder de eilanders; want zelfs nu trokken zij hun voordeel van zulk eenen walgelijken handel nog niet zonder zich te ſchamen, en eenige mannen zouden zich voor geenen prijs ter wereld daartoe laten overha[illegible] Men heeft mij verhaald, dat het voorheen wel het gebruik was geweest, niet tegen betaling, maar uit eene ſoort van medelijden, en uit hartelijke toegenegenheid, eenen Aleut, die na eene langdurige afwezendheid terugkwam, met al de vrouwen en meisjes der Jurte te verwelkomen, zoo dat iedere derzelve op hare beurt eenen nacht met hem moest doorbrengen. En van daar komt het, dat geen man de kinderen, welke eene zijner vrouwen baart, met volkomene zekerheid voor de zijne mag houden, en dat de moeder alleen een volſtrekt gezag over dezelve heeft; ja, dat zelfs de oom van moederszijde meer bij dezelve geldt dan de vader.

De kinderen van eenen vader, maar van verſchei-

1792. *Maart.*

ſcheidene moeders, worden niet voor broeders en zusters gehouden, en het ſtaat hun zelfs vrij met elkander te trouwen; terwijl dit aan kinderen van dezelfde moeder, maar onderſcheidene vaders, verboden is. Hoe het, na des vaders dood, met de erfenis zal gaan, beſliſſen de bloedverwanten, die gewoonlijk het grootſte deel voor de weduwen en kinderen overlaten, en het overige naar zich halen.

Ik vond geene gelegenheid om eene begrafenis op dit eiland te zien: maar de inwoners verzekerden mij, dat het voorheen de gewoonte was geweest, met een' overledenen Tojeen of anderen rijken man eenen van deszelfs dienaars te begraven. Van dit barbaarſche gebruik is men thans geheel afgegaan, en men legt bij den overledenen nu niets anders dan deszelfs Baidaren, pijlen en andere gereedſchappen. De ingewanden haalt men uit het ligchaam, dat in plaats daarvan met hooi gevuld wordt. Onvermogende lieden worden ſlechts zonder omſlag in de aarde, of ook wel in de ſpleten van rotſen gelegd: maar de rijken worden in opzettelijk daartoe van drijfhout opgezette graven beſteld, in welke eerst eenige aarde wordt geſtrooid, waarop men graszoden en leder van Baidaren overtrekſels ſpreidt, en daarop wordt dan

1792. *Maart.* het ligchaam geplaatst, hetwelk men met riemen derwijze heeft gebonden, dat het in de houding, die daar de gewone is, zit, namelijk met de voeten naar de borst opgetrokken, en de handen om dezelve heengeſlagen. Men dekt hetzelve van boven met eene mat, en daarop wordt een weinig aarde geſchud. Hierop ſlaat men het geraamte van eene Baidar aan ſtukken, en rigt de ſtukken op den grafheuvel op. Wanneer de vrouw van den overledenen hem heeft lief gehad, ſnijdt zij, om dat te kennen te geven, zich het hoofdhaar af, en beweent hem eenige dagen lang; ja verſcheidene drijven het zoo ver, dat zij het ligchaam weken lang in de Jurte houden, waartoe er, naar deszelfs grootte, ramen, in de gedaante van een driehoekig Prisma, worden zamengeſteld, welke men met huiden overtrekt. Hier ſteekt men het ligchaam derwijze in, dat het eene zittende houding heeft; en zoo wordt het in een' afzonderlijken hoek der Jurte zoo lang bewaard, tot dat de reuk al te ſterk wordt, en men het wel begraven moet. Doch kleine kinderen, voor welk men zulk eene kist veel beter van pas en vaster maken kan, houdt men wel een jaar en langer bij zich, of wel zoo lang, tot dat er in plaats van het bewaarde kind een nieuw

nieuw ter wereld komt. Zulk eene doodkist wordt door de moeder met gebrandſchilderd glas, koralen, riemen en Toparkenſnavels opgeſchikt, en boven haar bed opgehangen. 1792. *Maart.*

Laat eenige algemeene aanmerkingen over de bekwaamheden, zeden en neigingen dezer eilanderen nu mijne beſchrijving beſluiten. De Aleuten hebben een goed natuurlijk verſtand, zeer veel natuurlijke vatbaarheid en een ſnel begrip: ik heb eenige hunner zien met de kaarten (*i*), op het dambord, ja zelfs ſchaak ſpelen, en dit laatſte zoo goed, dat geen onzer reisgenooten het van hen konde winnen.

Onder elkander zijn zij zeer ſtil en vreedzaam: gedurende al den tijd van ons verblijf heb-

(*i*) Deze kunst hebben zij aan de Ruſſiſche jagers te danken, die hunnen ledigen tijd hier daarmede ſlechts aanvullen, zonder er ooit een' oogenblik op bedacht te zijn, om den eilanderen iets nuttigs te leeren. Dewijl zij hier altijd eenige jaren lang, zonder alle bezigheid, op eene en dezelfde plaats leven, hadden zij van het invoeren van den akkerbouw, het planten van vruchtboomen, de veeteelt en het onderwijs in de noodigſte handwerken reeds lang eene proef kunnen nemen. Wanneer de Aleuten maar eerst iets van het voordeel, hetwelk al deze dingen ſchenken, hadden leeren kennen, zouden zij het goede voorbeeld met blijdſchap gevolgd hebben.

1792. Maart. hebben wij nooit misnoegen of geſchillen onder hen opgemerkt.

Op mijne reis het eiland rond ontving men mij overal met veel hulpvaardigheid, en werd ik allerzorgvuldigst onthaald, zoo dat ik zoude mogen zeggen: gastvrijheid is onder deze wilden de eerſte deugd, welke zij niet alleen jegens hunne vrienden en bekenden beoefenen, maar jegens allen, die door hunne vlekken reizen. Ik ben zelf getuige geweest, dat zij aan geheel onbekende bewoners van andere eilanden de helft van hunnen laatſten voorraad gaven, zonder daarvoor betaling te verlangen. Daarenboven hebben zij nog een loffelijk gebruik: om de ſchande niet te dragen, van uitdrukkelijk om eenig eten te moeten vragen, heeft de behoeftige ſlechts een reisopperkleed en eene Kamlja aan te trekken, zich met eenen hoed te dekken, en zoo in eene Jurte in te treden en zich in derzelver midden neder te zetten: dan weet een ieder reeds wat hij wil, en geeft hem, hetgeen hij heeft. Nog moet ik tot lof der Aleuten hierbij voegen, dat zij geene dieven zijn, en derhalve deze allen wilden, welke de kusten van den Ooster- en Zuideroceaan bewonen, algemeen eigene ondeugd niet hebben. Andere ſlechte neigingen heb ik ook

ook niet in hen opgemerkt, behalve dat ik hen lui en ondankbaar moet noemen. Sterke hartstogten laten zij nooit blijken; en in buitengewone gevallen ziet men zelfs op hun gelaat verdriet, noch treurigheid, noch blijdschap uitgedrukt. Komt er een nabestaande bloedverwant uit verre gewesten terug, men ontvangt hem zoo bedaard, dat men niet eens opstaat, en hem geen de minste betuiging van genoegen doet, even als of de aangekomene nooit afwezig ware geweest. Ook hij gaat in de Jurte, zonder iemand te groeten, en zonder een woord te spreken; zet zich in zijne afdeeling bij zijne vrouwen of zijne aanhoorigen neder, en trekt zijne reiskleeding uit. Wanneer hij er dan om vraagt, geeft men hem te eten; en als hij verkleumd is, steekt men eene lamp aan; en als dat alles gedaan is, vertelt hij eindelijk wel eens een weinig van zijne reis, en zij van hetgeen ondertusschen te huis is voorgevallen, maar zonder dat men van beide kanten veel nieuwsgierigheid of deelneming laat blijken. 1792. *Maart.*

NE-

NEGENDE AFDEELING.

Toerusting tot de reis. Raadpleging over het besteden van den zomer. Vaart van Unalaschka naar de haven Petropawlowsk, en van daar naar Ochotsk. Einde van den togt.

1792. *April.* In het begin van April kwamen er van DELAROW's opvolger, den tegenwoordigen opziener BARANOW te Kadjak, twee jagers in kleine Baidaren, die ons uit zijnen naam verzochten hem van eenige noodwendigheden te voorzien, waarop wij van onzen voorraad, zoo veel wij konden missen, aan hem afstonden.

Den vorigen zomer had men aan den kotter *Tschernoi Orel* een lek bespeurd: derhalve ontlaadden wij hem, en bragten zijne lading en ballast aan den wal, om hem geheel tot beneden toe te kunnen nazien; daarop bragten wij hem met hoog water op eene ondiepe plaats, kalefaterden alle twijfelachtige plaatsen ter dege, bragten hem weder in diep water, en gaven hem zijne lading terug.

Den 10den werd ons door Aleuten van Akun ver-

verſche visch gebragt, waarover wij ons des te meer verblijdden, daar wij er hier maar weinig hadden kunnen vangen. Met deze eilanders kwam ook de Tojeen van Atcha, PANKOW, van het eiland Unimak bij ons, die ons verhaalde, dat gedurende zijn winterverblijf aldaar al zijne gezellen, en hij zelf, ziek geweest, en er twee derzelve geſtorven waren. 1792. April.

Den 15den hielden wij raad, hoe wij dezen zomer onze vaart zouden inrigten, waarop door de kapiteinen HALL, BEHRING en mij werd vastgeſteld, onze voorgenomene terugreis naar Kamſchatka zoo nuttig te maken, als maar immer mogelijk was. Namelijk, wij wilden eerst, bij de noordzijde der Vosſeneilanden langs, naar het eiland Atcha koers zetten; de in dezen koers gelegene eilanden zoo naauwkeurig mogelijk onderzoeken; en, dewijl bekend was, dat er op Atcha boezems gevonden worden, die ook wel eens door Rusſiſche koopvaardijſchepen zijn aangedaan, ingevalle de winden het maar eenigzins toelieten, in eenen dezer boezems inloopen, om het eiland op te nemen. Tot dit einde werden er, met bewilliging van PANKOW, als Oppertojeen dier eilanden, op ieder vaartuig twee zijner Aleuren aan boord genomen, welke die oorden kenden. Van Atcha af wilden wij, nog

1792. *April.* nog ſteeds benoorden de eilanden, tot aan het eiland Semiſoposchnoi (*der zeven Craters*) voortvaren, en op die reis ons uiterſte best doen, om den afſtand tusſchen de eilanden Atcha, Jegitka, Sitchin en Adach naauwkeurig te bepalen. Zoo dra wij Semiſoposchnoi zouden onderzocht hebben, wilden wij de ſtraat bezuiden het eiland doorzeilen, en bij Antſchitka en Kiska langs gaan, daarna de ſtraat tusſchen deze en Buldyr naar het noordoosten inloopen, en vervolgens in het voorbijgaan der noordzijde van Samitsch en Atta, zoo dra de winden maar eenigzins gunſtig waren, in de bogt aan de noordzijde van het laatstgenoemde eiland binnenloopen, in welke ook reeds koopvaardijſchepen hadden voor anker gelegen. Maar geval tegenwinden zulks beletten, zouden wij zonder tijdverzuim het voorſchrift van kapitein BILLINGS volgen, en ons naar Petropawlowsk terugſpoeden.

Omtrent het midden dezer maand vertoonden zich weder Canadaſche trekganzen.

Den 17den ſcheen het beſtendig goed weder geworden te zijn: derhalve ondernamen kapitein HALL en ik, in Baidaren met drie zitplaatſen, een klein reisje naar het oostelijke voorgebergte van Unalaschka, om daar de middags-

dagshoogte der zon op te nemen: maar wij waren nog niet tot de bogt Samganuda gevorderd, toen er een harde zuidoostewind met regen en ſneeuw opſtak, zoo dat wij ons genoodzaakt vonden land te kiezen, en te voet over eenen berg heen naar het vlek Bobrowo te gaan, hetwelk wij geheel afgemat en doornat, maar voor het overige toch gelukkig, bereikten. Den volgenden dag werd het wederom helder weder; en toen gelukte het ons, door het waarnemen van de middagshoogte der zon, op het anderhalve mijl van het vlek afgelegene voorgebergte, de breedte van de ligging der plaats op 53°,58′ te bepalen. Tegen den avond voeren wij door de Beverbaai naar het eiland Spirkin, en overnachtten in het vlek van denzelfden naam. Den 19den keerden wij naar ons vaartuig terug. 1792. *April.*

Den 21ſten kwam de ſerjant der landverdeeling Chodeekow, die tot opneming der eilanden Unimak en Sannach en van het voorgebergte Alakſa was afgezonden, in gezelſchap van 55 Aleuten terug. Deze namen gewillig eenen Jasſak op zich, en ieder hunner beloofde, naar zijn vermogen jaarlijks een otters- en vosſenvel op te brengen (*a*).

Wij

(*a*) Achter dit werk wordt eene tafel gevoegd, waarop het

1792. *April.* Wij ſtelden den Tojenen eerepenningen ter hand, en aan de overigen gaven wij tabak, gebrandſchilderd glas en mesſen ten geſchenke. Ook verklaarden wij den Tojenen, terwijl wij hun de eerepenningen uit naam van Hare Keizerlijke Majesteit omhingen, hoe zij dit teeken van de gunst der Monarchin behoorden te ſchatten en in acht te nemen, terwijl degene, die hetzelve droeg, zonder alle gevaar, bij alle ſchepen, die aan hunne eilanden kwamen, van welke natie dezelve ook zijn mogten, konde aan boord varen; want dat men aan dit teeken terſtond zou zien, dat zij onder de beſcherming van Rusland ſtonden, en dat niemand het derhalve wagen zou zoodanig iemand te beleedigen. De eilanders hoorden dit met de uiterſte oplettendheid aan, en ſchenen allervergenoegdst. Aan ieder, die eenen eerepenning ontving, werd tevens ter hand geſteld een Patent, door het zegel en de onderteekening van den bevelhebber van den togt bekrachtigd.

In de laatſte dagen van April werd er meer rog en ſtokvisch dan te voren gevangen, en den 26ſten

het aantal der inwoneren op ieder eiland, en derzelver onderſcheidene vlekken, alsmede de Jaſak zijn opgegeven, tot welken zij zich verbonden hebben.

26ſten vertoonden er zich voor het eerst in de beek bij het vlek Weſelowsk eenige roodgevinde visſchen. 1792. April.

Den 27ſten maakten wij ons geheel zeilvaardig, haalden beide ſchepen achter het eiland van daan, en gingen voor het vlek Illuluk ten anker liggen. Onze zieken waren door het gebruik van verſchen visch en jonge groente aanmerkelijk gebeterd: echter hadden wij met dat alles nog 30 werkelijke zieken en verſcheidene zwakken, hetwelk ons derhalve bewoog ons vertrek nog eenige weken uit te ſtellen.

Gedurende ons negenmaandsch verblijf hadden wij geſtadig vochtig weder; de hemel was altijd met wolken bedekt; en zelden ging er een dag voorbij, op welken wij niet bij afwisſeling door regen, ſneeuw en natten mist geplaagd werden. De zon vertoonde zich zoo zelden, dat wij van al den tijd van ons verblijf ſlechts negentien dagen konden tellen, op welke wij haar gezien hadden.

Den 16den van Mei liepen wij met een' zuidoostenwind uit de haven in zee, en voeren des avonds het voorgebergte Weſelowsk voorbij. Den geheelen nacht, alsmede den volgenden dag, bleef het ſtil, zoo dat wij zeer weinig vorderden. Des middags namen wij de breedte Mei.

1792. *Mei.* waar 54°, 05′ en de lengte 192°, 39′ te zijn, en bevonden, dat het kompas 20°, 24′ oostelijk miswees.

Tegen den avond ſtak er een zachte gunſtige oostewind op, met welken wij verder westwaarts voeren. Den volgenden morgen te 8 uren zagen wij de hooge rotſige zuil, die van verre naar een groot ſchip in volle zeilen gelijkt. Zij lag omtrent den middag, volgens het kompas, in het zuidwesten, 10°, 00′, ongeveer 5 mijlen van ons af. Wij bevonden ons toen onder de breedte van 54°, 01′ en de lengte van 191°, 54′; waaruit blijkt, dat deze klip op de kaart van kapitein Cook, 48 minuten te westelijk is opgegeven; want ik kan niet denken, dat wij ons zouden vergist hebben, dewijl wij te 10 uren des voormiddags nog een aantal welbekende voorwerpen van Unalaschka in het gezigt hadden, naar welker gelegenheid ik de breedte en lengte onzer ſtandplaats nam.

De twee volgende dagen konden wij niets doen dan laveren, dewijl wij den wind uit het zuidoosten van voren kregen, en daarenboven droevig weder hadden.

Den 20ſten bevonden wij des middags de breedte 54°, 00′ en de lengte 190°, 26′ te zijn. Kort na den middag ſtilde de wind, waarop wij door

door den mist heen Umnak en Unalaschka nog zagen. Ook bleek ons, uit het opnemen onzer kustverkenningen, dat wij ons 29 mijlen noordoostelijker bevonden, dan wij berekend hadden, welke misslag wij geloofden dat door den stroom was veroorzaakt. 1792. *Mei.*

Tegen den avond werd de wind zuidoostelijk, weshalve wij in eene evenwijdige lijn langs Unalaschka voortliepen. Den volgenden morgen was de kust van dit eiland wel grootstendeels door den mist volstrekt onzigtbaar, doch nu en dan flikkerden de toppen der bergen daardoor heen. Te 9 uren vertoonden zich ons in het zuidzuidoosten twee van de vier vuurspuwende Cratereilanden; en juist op dien tijd hadden wij den hoogen vuurspuwenden bergtop van Unalaschka in het noordoosten 88°,00′. Des middags bevonden wij onze breedte 53°, 11′ en onze lengte 190°, 00′ te zijn; het naaste der vier Cratereilanden lag om dezen tijd, in het zuidoosten, 80°, 00′, omtrent acht mijlen van ons af; het tweede in het zuidoosten, 64°, 00′, omtrent twaalf mijlen; het eene is ongeveer 2, en het andere bijkans 13 mijlen in den omtrek groot. Beide zijn bergachtig. Dit laatste, Tschuginok geheeten, moet van de vier eilanden het eenige zijn, hetwelk wij ook in het jaar

1792. *Mei.* 1790 gezien hebben: de overige zijn toen in den mist voor ons bedekt gebleven.

Den 23ſten des morgens, toen de mist een weinig was opgetrokken, ontdekten wij land in het zuidoosten. Onze Aleuten hielden dit voor het noordoostelijkſte voorgebergte van het eiland Atcha: maar weldra zagen wij, toen de lucht opklaarde, dat het het eiland Siguam was; en terſtond daarop vertoonde Amlja zich ook. Des middags werd de breedte 52°, 27′, en de lengte 187°, 09′ bevonden. Siguam lag toen acht mijlen in het oostzuidoosten van ons af; en wij hadden het oostelijke voorgebergte des eilands Atcha in het zuidwesten, 18°, 00′, 27 mijlen van ons. Nu bepaalde ik op de kaart, welke ik bij gelegenheid onzer vaart in 1790 had opgenomen, volgens de breedte en de opgegevene kustverkenningen, ons tegenwoordig ſtandpunt, waarbij bevonden werd, dat wij ons in het berekenen der lengte ſlechts 27 minuten hadden vergist.

Des middags van den 24ſten was onze breedte 52°, 37′, en onze lengte 187°, 08′; en bevonden wij, dat het kompas 14°, 44′ oostelijk miswees. In den vorigen nacht hadden wij bemerkt, dat de ſtroom ons 10 mijlen naar het noordentenoosten had gedreven. Des voormiddags

dags was de wind noordwestelijk; tegen den avond ſtak hij heviger op, liep geheel westelijk, en pakte in onzen gezigtskring een' dikken mist te zamen. 1792. *Mei.*

Des morgens van den 25ſten vernamen wij de *Slawa Rosſii* niet, ſchoon de mist geheel was opgetrokken; de wind liep eerst om naar het zuiden, en toen naar het zuidoosten. Ik gaf bevel, den geheelen nacht door zuidzuidwest ½ west regt op het noordoostelijke voorgebergte van het eiland Atcha aan te houden, dewijl ik mij verzekerd hield, dat de *Slawa Rosſii* ook daar naar toe zou zeilen, en wij ons daar weder vereenigen zouden: doch den 27ſten zagen wij haar achter ons aankomen, weshalve wij zeil minderden, om haar in te wachten. Ondertusſchen verminderde de wind, en liep door het noorden heen naar het westen.

Den 28ſten zagen wij des morgens door den mist heen het noordoostelijke voorgebergte van het eiland Atcha, hetwelk een' uitſtekend hoogen berg heeft met eenen Crater, die voorheen vuurſpuwend was.

De twee volgende dagen laveerden wij met veranderlijke winden, maar die uit het zuidwesten en zuiden ons altijd tegen waren, in het

1792. *Mei.* gezigt der kust van Atcha, en bemerkten onderdes, dat de ſtroom ons in 24 uren 11 mijlen noordoostwaarts had gedreven.

Des middags van den 29ſten was onze breedte, volgens de waarnemingen, 52°, 40′, en onze lengte 185°, 49′. De noordoostelijke punt van het eiland Atcha lag in het zuidoosten, 61°, 00′, omtrent 22 mijlen van ons af, en het voorgebergte der Korozinſche bogt in het zuidoosten, 10°, 00′, omtrent 20 mijlen. Door het Azimuth namen wij waar, dat het kompas eene miswijzing had van 13°, 42′ oostelijk.

Den 30ſten liep de wind naar het oostnoordoosten, en bragt zeer droevig weder aan. Dewijl dit het voor ons onmogelijk maakte, in eene bogt van het eiland Atcha in te loopen, wilden wij onzen tijd niet vruchteloos verliezen, maar zetten koers naar het eiland Sitchin, waarop wij weldra de twee kleine eilanden Kanuſhai en Kosſalotſchei ontdekten, welke wij in het jaar 1790 gezien hadden. Des nachts ging de wind liggen, en den volgenden morgen trok de mist geheel op, waarop ook de eilanden Adach, Kanacha en Sitchin voor ons opdaagden, welk laatſte uit een' vuurſpuwenden berg beſtaat, die zoo hoog is, dat zijne bovenſte helft boven de hoogſte wolken uitſteekt. Den

31ſten

31ſten bevonden wij onze breedte 52°, 13′, en onze lengte 183°, 27′ te zijn. Toen lag Sitchin in het oosten dertien, het noordoostelijke voorgebergte van Adach in het zuidoosten, 40°, 00′, twaalf, en het noordoostelijke voorgebergte van Kanaga in het zuidwesten, 35°, 00′, een en twintig mijlen van ons af. 1792. *Mei.*

Hier lieten wij de Aleuten van deze eilanden, welke wij van Unalaschka hadden medegenomen, op hun verzoek, naar huis gaan, werwaarts zij, met het ſtille weder en op zulk een' korten afſtand van den wal, zeer gemakkelijk in hunne Baidaren overroeiden.

Den eerſten van Junij voeren wij omſtreeks den middag het eiland Tanaga voorbij. Des namiddags maakte de mist alle eilanden onzigtbaar voor ons: echter hielden wij, met den noordoostenwind, vlak op Semiſoposchnoi aan; en toen wij dit den volgenden morgen ontdekten, wendden wij het naar het zuiden, de ſtraat in, die naar het eiland Amtſchitka loopt. Op den middag was onze breedte 52°, 05′, en onze lengte 180°, 24′; het oostelijke voorgebergte van het eiland Semiſoposchnoi lag, in het zuidwesten, 11°, 00′, omtrent 6 mijlen van ons af. Dit eiland is bewoond, beſlaat omtrent dertig mijlen in den omtrek, en beſtaat uit onbeduiden- *Junij.*

1792. *Junij.* dende bergen, uit eenen van welke, aan deszelfs oostzijde gelegen, wij een' dikken damp zagen opſtijgen.

Het is opmerkenswaardig, dat er langs de geheele keten der Aleutiſche eilanden, van Amerika af, vuurſpuwende bergen zijn, waaronder eenige in het geheel niets meer, en andere ſlechts rook uitwerpen. Voorheen moeten er, volgens de verhalen, hevige uitberſtingen, van verſchrikkelijke aardbevingen vergezeld, waardoor zelfs bergen en rotſen omver geſtort werden, hebben plaats gehad; gelijk het ook aan de kusten der eilanden wel te beſpeuren is, dat een onderaardsch vuur geweldige veranderingen moet hebben te weeg gebragt; want op veel plaatſen vindt men lagen van rotsſtukken in de wildſte onorde door elkander geſmeten: eenige zijn met een' puntigen hoek in zee gezonken, waaruit zij zich ſomwijlen, het zij in eene ſchuinſche of loodregte rigting, wederom opheffen; andere zijn geheel omgeſtort. Dit alles doet vermoeden, dat de geheele keten eilanden, zoo als zij van het voorgebergte Aleekſa af tot Kamſchatka toe achter elkander volgen, eens een zamenhangend gebergte van het vaste land is geweest, hetwelk door hevige aardbevingen in eilanden, van zeeëngten doorſneden, geſcheiden is.

Des

Des namiddags ſtak de wind ſterker op, en werd hij tegen den avond zeer hevig, met eene holle zee. Tot 6 uren toe hielden wij regt op het eiland Antſchik aan, in de hoop van hetzelve nog bij den dag te zullen ontdekken: maar de donkere lucht en de invallende avond hielden het voor ons onzigtbaar; weshalve wij van hetzelve afwendden. Den geheelen nacht ſtuurden wij onder klein zeil zuidwaarts, de *Slawa Rosſii* achterna. Maar nog voor het aanbreken van den dag werd zij door een' dikken mist aan ons gezigt onttrokken, en dewijl wij haar, bij het opklaren van de lucht, ook niet ontdekten, veranderde ik van koers, en liet westtenzuiden aanhouden. 1792. *Junij.*

Des middags was onze breedte, volgens de waarnemingen, 50°, 34′, en onze lengte 179°, 30′. De wind ſtilde en liep om naar het noordwesten.

Den 6den namen wij op den middag waar, dat wij ons onder de breedte van 50°, 23′, en de lengte van 175°, 41′ bevonden, en dat het kompas volgens het Azimuth 11°, 04′ oostelijk miswees.

Met oogmerk om het eiland Atcha naauwkeuriger te leeren kennen, poogde ik nader bij hetzelve te komen; en den 8ſten moeten wij in

1792. *Junij.* in der daad ook nabij hetzelve geweest zijn: maar de dikke, dijzige lucht hield het toen geheel voor ons bedekt. De mist hield ook de volgende dagen aan, en onderdes blies de wind uit het zuiden op, weshalve wij geenen tijd meer verliezen wilden, en ik besluiten moest, regelregt naar de Awatschabaai te sturen.

Den 16den verdunde de mist een weinig, waardoor het voorgebergte Schipun, op eenen afstand van 46 mijlen, in het noordwesten zigtbaar voor ons werd. Hier bemerkten wij, dat, volgens onze gehoudene rekening van Unalaschka af, ons tegenwoordige standpunt 3°, 29′ meer achteruit bepaald werd: deze dwaling schrijf ik toe aan den stroom, die, in het begin onzer vaart, aan de zuidzijde der eilanden gunstig, maar naderhand, toen wij ons naar de noordzijde hadden begeven, ongunstig voor ons was, en zoo wij toen, bij het berekenen van onzen voortgang, niet terstond voor deze waargenomene verandering van den stroom iets hadden afgetrokken, zou het door ons uitgerekende punt nog veel verder vooruit gevallen zijn. Ondertusschen duurt deze rigting van den stroom, volgens het zeggen der Aleuten van de Andrejanowseilanden, slechts tot den herfst, waarna dezelve verandert, zoo dat hij aan de noordzij-

zijde westwaarts en aan de zuidzijde oostwaarts trekt. Als men de dagverhalen van vroegere vaarten hierbij nu vergelijkt, zal men zien, dat de zeevaarders, die in den zomer van Kamschatka gingen, en langs de noordzijde der eilanden oostwaarts stevenden, altijd bevonden hebben, dat hunne berekening te kort schoot, en, wanneer zij in den herfst langs de zuidzijde der eilanden westwaarts voeren, dat dezelve dan was vooruit geraakt. Zoo had kapitein HALL in het vorige jaar, in denzelfden koers naar Unalaschka, de lengte insgelijks 3°, 25′ te achterlijk gerekend; en in het jaar 1790 hadden wij, op onze terugreis van Amerika, volgens onze berekening reeds lang aan de kust van Kamschatka moeten zijn, toen wij nog geen land konden zien. 1792. *Junij.*

Den 17den liepen wij tegen den avond de baai van Awatscha binnen, en gingen, uit hoofde van stilte, in eene diepte van 9 vadem, op eenen zandgrond voor anker liggen, toen wij de drie hooge rotsen, de drie Broeders genaamd, nog niet ver waren voorbijgevaren.

Den 19den liepen wij met een' gunstigen wind de baai Awatscha verder binnen, en kwamen niet ver van de haven Petropawlowsk voor anker, waar wij de *Slawa Rossii*, die hier drie da-

1792. *Junij.* dagen voor ons was aangekomen, en een tweemast koopvaardijſchip met eene Engelſche vlag vonden liggen.

Terwijl wij in den mond der baai Awatſcha voor anker lagen, hadden wij bij het begin van den vloed en de ebbe twee verſchillende ſtroomen waargenomen: namelijk eenen bovenſten, op eenen vadem of iets meer diepte van de oppervlakte der zee, welke ſtroom dezelfde rigting had als de algemeene vloed en ebbe, en eenen onderſten, die beneden de gezegde opperſte waterlaag vlak tegen de eerſte rigting (*b*) inliep. Zulk

(*b*) De beroemde natuuronderzoeker BUFFON zegt in het elfde artikel van zijn *Bewijs van de Theorie der aarde*, bladz. 64, dat de bovenſtroomen, welke eenige natuuronderzoekers in den Bosphorus en in de ſtraat van Gibraltar hebben waargenomen, niet zoo gelegen zijn, en over het geheel met de wetten der Waterweegkunde ſtrijden. Maar naderhand heeft hij in eene aanmerking op dit artikel zijne verkeerde gevolgtrekking erkend, dewijl hij verſcheidene overtuigende proefondervindelijke bewijzen, voor de wezenlijkheid van eenen boven- en benedenſtroom, van den heer DE LA LANDE had ontvangen. DE LA LANDE ſchrijft dit verſchijnſel aan den druk van het water en den invloed der winden toe: maar de door ons waargenomene ſtroom moet aan het toe- en afvloeijen van den oceaan worden toegeſchreven; want ik merkte op, dat tegen het afloopen der ebbe het water, in zijne geheele diepte, in *eene en dezelfde* rigting ſtroomde,

Zulk eenen dubbelen ſtroom hadden wij te voren ook reeds, bij ſtil weder, digt bij de kust van Amerika, bij het eiland Zukli, in eene diepte van 60 vadem waargenomen. Onze loodlijn kreeg, in het dalen naar den grond, eene bogt, volgens de rigting van den ſtroom, naar verſchillende kanten, en van de merkteekenen van flanel, welke van vadem tot vadem aan deze lijn waren gebonden, neigden de bovenſte zich naar den bovenſten ſtroom, en de onderſte naar de tegenovergeſtelde rigting, welke de ſtroom in de diepte had. 1792. *Junij.*

Nu hadden wij, volgens het voorſchrift van kapitein BILLINGS, de opneming van de Koreeiſche zee nog te volbrengen. Met twee vaartuigen konden wij dit werk niet ondernemen, om-

de, en dat, bij het invallen van den vloed, wanneer het water, ingevolge van den invloed der maan, moest terugkeeren, de oppervlakte der zee, als aan dezen invloed meest blootgeſteld, het eerst haren ſtroom veranderde, en tot den vloed overging, terwijl het water in de diepte nog eenen tijdlang den vorigen loop volgde, van waar dan de tweederlei ſtroomen, de boven- en benedenſtroom, ontſtonden. *De Schrijver.* [Naar mijn inzien heldert dit het verſchijnſel niet op, dewijl het nu eene moeijelijke vraag zoude blijven, waarom hetzelve dan ſlechts op weinig plaatſen, en niet in alle zeeën wordt waargenomen. *De Holl. vert.*]

1792. *Junij.* omdat wij nog maar weinig ſcheepskost in voorraad hadden, en onze zeilen en takellaadje in een' ſlechten ſtaat waren: weshalve er in eene raadsvergadering van al de officieren beſloten werd, het grootere vaartuig in de haven Petropawlowsk achter te laten, maar den kotter op te timmeren en van al het noodige te voorzien, om deze tot de vaart in de Koreeiſche zee te gebruiken. Te dien einde bragten wij beide vaartuigen in de haven, en verbeterden den kotter, waaraan wij op de vorige vaart hadden opgemerkt, dat zijn mast en top veel te kort en veel zeilen geheel bedorven waren; weshalve men den mast vergrootte, en de ſlechte takelaadje tegen betere van de *Slawa Rosſii* verruilde.

Julij. Den 7den van Julij ſtak het Engelſche koopvaardijſchip, na zich van water en hout voorzien te hebben, weder in zee. Het werd door zijnen eigenaar, den Engelschman BARKLEY gevoerd, en was uit Bengalen hier gekomen: zijne lading beſtond in ijzer, koperen bladen tot het beſlaan van ſchepen, grove katoenen ſtoffen en verſcheidene kleinigheden. Maar tot zijn ongeluk waren er toen geene Rusſiſche koopvaardijſchepen in Kamſchatka, en hij verkocht, behalve eenige kleinigheden aan bijzon-

de-

dere perſonen, dus bijna niets: aan ons verruilde hij ondertusſchen een gedeelte van zijne ſcheepsbehoeften voor zachte huiden en walrustanden. 1792. *Julij.*

Vreemde kooplieden, die hier waren willen brengen, moeten het noodzakelijk vooraf met Rusſiſche kooplieden te St. Petersburg, die op Siberie handelen, zoo wel wegens de goederen als den prijs eens geworden zijn: wanneer zij deze voorzigtigheid niet gebruiken, kunnen zij hier hunne goederen nooit verkoopen; want de heeren handelaars reizen hier zelve niet naar toe, maar zenden ſlechts hunne zaakbezorgers, die door hen met geen gelds of Crediets genoeg worden voorzien, om een' grooten voorraad van goederen te kunnen aankoopen.

Den 15den hadden wij den kotter *Tſchernoi-Orel* zeilvaardig gemaakt, en haalden hem buiten de haven, waar wij, eenen gunſtigen wind afwachtende, in de baai Awatſcha gingen voor anker liggen. Kapitein HALL kwam bij mij op het ſchip; ook namen wij nog eenige gemeenen van de *Slawa Rosſii* bij ons, zoo dat wij in het geheel 40 man uitmaakten. Kapitein BEHRING bleef met de rest der manſchap in de haven van Petropawlowsk, en had van kapitein HALL in last, om het opzigt over de *Slawa*

1790. *Julij.* *Rosfii* aan den bevelhebber dezer haven op te dragen, en, zoo dra het Transportſchip van Ochotsk aankwam, op hetzelve met zijn Commando derwaarts over te ſteken.

Tegenwind en ſtilte hielden ons tot den 6den *Aug.* van Augustus in de baai op. Eindelijk liepen wij toen met een' gunſtigen wind in zee, en rigtten terſtond onzen koers, bij de kust van Kamſchatka en de Kuriliſche eilanden langs, naar het zuidwesten.

Tot den 21ſten van Augustus viel er niets aanmerkelijks voor: een dikke mist en eene dijzige lucht hielden het land geſtadig verſcholen. Maar des morgens van dezen dag zagen wij, door den mist heen, land in het westzuidwesten; en, toen wij nader kwamen, vertoonde er zich aan ons een klein bergachtig eiland, hetwelk op den middag omtrent $7\frac{1}{2}$ mijl in het noordwesten, 30°, 00′, van ons aflag. Toen waren er ook in het westtenzuiden bergtoppen, op eenen afſtand van ongeveer 20 mijlen, zigtbaar. Onze breedte was toen, volgens de waarnemingen, 47°, 28′, en onze lengte 154°, 04′. Volgens de opgaaf onzer breedte op de Engelſche kaart ſcheen het, dat de door ons geziene kust het eiland Mariakan moest zijn: maar volgens onze Rusſiſche moesten wij het daarvoor hou-

houden, dat wij het 14de en 15de Kuriliſche eiland zagen, hoewel men hierover, ten aanzien daarvan, dat deze eilanden niet volgens de ware breedte zijn opgegeven, niets met naauwkeurigheid kan bepalen. 1792. Aug.

Wij wilden deze eilanden een weinig nader leeren kennen: maar des namiddags verſcholen zij zich voor ons in een' dikken mist, die ons den geheelen volgenden dag bijbleef. Daarenboven beletten tegenwinden uit het zuiden, zuidwesten en zuidoosten ons volſtrekt, verder te komen; en dit noodzaakte ons eindelijk, onze vaart naar de Koreeiſche zee op te geven, dewijl wij, om daar te komen, nog een' tamelijk langen weg hadden moeten afleggen, en intusſchen de maand September, en met haar de tijd der ſtormen, reeds naderden, welke ſtormen hier den ganſchen herfst woeden, zoo dat het dan zelfs gevaarlijk is in volle zee te varen, en zoo veel te meer dan onbekende kusten op te nemen; en derhalve beſloten wij eenparig, naar de haven van Ochotsk te gaan.

Den 25ſten bevonden wij onze breedte 48°, 10′, en onze lengte 155°, 41′ te zijn, en des namiddags te 4 uren lag het 7de Kuriliſche eiland in het noordwesten, 43°, 00′, omtrent 48 mijlen van ons af; en in de verte zagen wij

1792. *Aug.* den hoogen ſpitſen berg van het twaalfde eiland, in het zuidwesten, 80°,00′, omtrent 70 mijlen van ons af.

Des namiddags benam een dikke mist ons deze gezigten; de zuidoostewind begon aan te wakkeren, en ſtak tegen den 26ſten zoo ongemeen hevig op, dat wij het in eene linie met de derde ſtraat moesten dragend houden.

Den 28ſten ſtilde de wind, en trok de mist op, waarop wij het zuidwestelijke gedeelte van het tweede eiland zagen, en drie hooge bergtoppen van het vijfde.

Den 30ſten waren wij, op den middag, volgens onze waarneming, onder de breedte van 49°,55′, en de lengte van 156°,29′; en tegen den avond namen wij waar, dat het kompas eene miswijzing had van 5°,30′, oostelijk.

Tot den 31ſten toe moesten wij, tusſchen het tweede en vijfde eiland, tegen den noordwestenwind laveren. Des middags was onze breedte, volgens de waarnemingen, 50°,05′, en de lengte 156°,15′; de zuidwestkust van het tweede eiland lag toen omtrent 14 mijlen, in het zuidoosten 72°, van ons af, en de noordelijke punt van het vijfde eiland omtrent 25 mijlen, in het zuidwesten 12°. Tegen den avond werd de wind zuidoostelijk en den volgen-

genden morgen vroeg hadden wij de eilanden tamelijk ver achter ons gelaten. 1792. Sept.

Den 10den van September bevonden wij ons onder de breedte van 55°, 57′, en de lengte van 149°, 22′; hier had het kompas eene miswijzing van 2°, 49′, oostelijk.

Den 13den zagen wij bij het aanbreken van den dag land: het was de klippige kust, ten zuiden van den mond der rivier de Ulja. Toen hadden wij eene diepte van 36 vadem, en vonden kleine steenen op den grond. Dewijl de wind noordwest was, moesten wij den geheelen dag laveren.

Den 15den liep de wind tot ons voordeel om naar het zuidoosten, en met denzelven kwamen wij aan den mond der rivier de Ochota. Maar dewijl het reeds avond was, lieten wij bij de zoutziederijen, op eene diepte van 10 vadem en eenen zandgrond, het anker vallen.

Ook moesten wij hier den 16den, uit hoofde van een' harden westenwind, nog blijven liggen: deze liep eerst den 17den om naar het zuidoosten, waarop wij de reede van Ochotsk naderden, en op eene diepte van 7 vadem en eenen zandgrond, in afwachting van den vloed, voor anker kwamen.

Daarop liepen wij den 18den met hoog wa-

1792. *Sept.* ter de Ochota in, en ginger digt voor de ſtad liggen.

Den volgenden morgen kwam er eene menigte menſchen op ons ſchip, om het van wapenen, levensmiddelen en bouwſtoffen te ontlasten. Nadat dit gedaan was, haalden wij het ſchip zeer nabij den wal, trokken het toen eenigzins daar op het drooge, leiden het blokken onder de kiel, en zetten er, om het gedurende den winter volkomen te beveiligen, ook ſtutten onder.

Hier hoorden wij, dat kapitein BILLINGS zijne reis door het land der Tſchuktſchen gelukkig had volbragt, en te Jakutsk was aangekomen. Kapitein HALL zond hem derhalve berigt van onze aankomst te Ochotsk, alwaar wij meenden te overwinteren, verzoekende om nadere bevelen.

Oct. In het begin van October kregen wij vorst en ſneeuw, en den 24ſten werd de Ochota met ijs bedekt.

Van onze aankomst af hadden wij, den ganſchen winter door, noordelijke winden, bij afwisſeling uit het noordoosten en noordwesten. Oostewinden had men zelden eens: deze wind is hier over het geheel in den herfst en winter niet aanhoudend, maar als hij komt, zeer hevig,

vig, en de aanbrenger van nat weder en sneeuw. 1792. *Oct.*

In het begin van Februarij 1793 ontving kapitein HALL, van kapitein BILLINGS te Jakutsk, bevel, aan den togt een einde te maken, het vaartuig *Tschernoi-Orel* met al deszelfs toebehooren in de haven van Ochotsk af te leveren, en het Commando met de eerste gunstige gelegenheid naar Jakutsk te zenden. 1793. *Febr.*

Dewijl er te Ochotsk geene paarden waren, konden wij niet zoo spoedig vertrekken, als wij wel wenschten, maar moesten de aankomst der Convooijen uit Jakutsk afwachten, om ons van derzelver paarden te bedienen. Van deze kwamen de eerste nu wel in het begin van Julij aan: maar toen hielden nat weder en een gestadige regen ons nog een paar dagen op, zoo dat wij den 14den van October eerst van Ochotsk konden opbreken. In het eerste begin onzer reis hield de, door den menigvuldigen regen, buiten hare oevers getredene Ochota ons zoo zeer op, dat wij eerst den derden dag te Medweshja Golowa, de eerste pleisterplaats, dertig Werften aan deze zijde van Ochotsk gelegen, aankwamen; en hier moesten wij tot den 20sten wachten, tot dat de rivier weder binnen hare oevers was teruggekeerd. *Julij.*

Den 24sten kwamen wij te Judomskoi-Krest,

Augustus 1793 tot April 1794.

waar kapitein HALL eene kaan voor ons beſteld had, met welke wij de rivier de Judoma afvoeren, vier dagen later den Aldan inliepen, en bij den mond der Maja of te Ustmaisk bleven liggen. Hier zetten wij ons te paard, en kwamen den 6den van Augustus te Jakutsk, waar wij kapitein BILLINGS en zijne reisgenooten door het land der Tſchuktſchen aantroffen.

Dewijl er tusſchen Jakutsk en Irkutsk geene rijwegen zijn, moeten alle reizigers, zoo lang de Lena zonder ijs is, zich op groote vaartuigen inſchepen, waarin zij met lijnen de rivier op, tot aan den Katſchugiſchen aanleg, voortgetrokken worden, en van daar de reis in Telegen voortzetten. Wij waren verpligt, langer dan drie weken naar het vertrek van zulk een vaartuig te wachten, met hetwelk wij vervolgens voorſpoedig te Keringa kwamen, waar wij tot den winter bleven, en van waar wij toen over de ſledebaan naar Irkutsk gingen.

Hier hielden wij ons drie maanden op, en zonden, gedurende dien tijd, alle manſchappen, welke wij uit onderſcheidene ſteden van Siberie voor den togt hadden medegenomen, naar derzelver Commando's terug: en daarop ſpoedden zich allen, die van Petersburg waren, naar deze hoofdſtad, waar wij in April des jaars 1794 behouden aankwamen.

NA-

NASCHRIFT

VAN DEN

HOOGDUITSCHEN VERTALER.

Toen ik nog romans las, had ik het gaarne, dat er, gelijk in den SEBALDUS NOTHANKER, aan het einde, van de latere lotgevallen der perſonen, welke de dichter niet gedurende het bedrijf had laten ſterven, eenig berigt gegeven werd: mag ik mij ook vleijen, dat diegenen onder mijne lezers, welke mijne reizigers tot in hunne woonplaats terug vergezeld hebben, ook deel genoeg in dezelve nemen, om nog gaarne te willen weten, wat er nu na twaalf jaren van hen geworden is, en of zij reeds in den hemel zijn, of zich nog op aarde hunne doorgeſtane moeijelijkheden herinneren? — Ik vermeet mij bevestigend op die vraag te antwoorden, en deel dienvolgens mede, hetgeen de heer Collegieraad ROHBECK mij van zijne reisgenooten heeft kunnen berigten, terwijl ik de perſonen in dezelfde orde aanvoer, als zij in het begin des eerſten deels zijn opgenoemd.

De bevelhebber van den togt, kapitein Jozef Billings, nam in het jaar 1797 als kapitein Commodore zijn affcheid, en woont thans te Moskow.

Kapitein Robert Hall is thans Contraadmiraal en ridder.

Kapitein Gawrila Andrejewitsch Sarytschew is thans Contraadmiraal en lid van het Admiraliteitscollegie, en ridder der orden van St. George en van St. Wladimir van de vierde klasse *.

Kapitein Christiaan Behring, een kleinzoon van den beroemden zeevaarder, naar wien de Behringstraat genoemd is, overleed in Augustus 1803 aan de tering, in het 43ste jaar zijns levens, als gepenfioneerde Generaalmajoor ter zee.

De ſtuurlieden Antoon Batakow en Sergei Bramikow zijn beide dood: doch van den eerſten is dit ſlechts een zeer waarſchijnlijk vermoeden.

Van den onderſtuur[illegible] Kondratow is het geheel onbekend, w[illegible]ij gebleven is.

De ſchipper Aphanissii Bakow is nog thans, als

*[Zeer onlangs, Julij 1808, hebben de nieuwspapieren gemeld, dat hij als Viceadmiraal het bevel voert over de Ruſſiſche zeemagt in de Finſche golf. *De Holl. vert.*]

als ſchipper, met den rang van kapiteinluitenant, in dienst bij de vloot te Kroonſtad, en heeft de orde van Wladimir van de vierde klaſſe.

De onderſchipper MARAKOW is thans op de bijzondere werf te St. Petersburg in dienst.

De ſtafsheelmeester MICHIEL ROHBECK is thans Collegieraad en eerſte arts van het door Hare Majesteit de Keizerin-moeder nieuweling: geſtichte gasthuis te St. Petersburg.

De heelmeester ALLEGRETTI, dezelfde man, van wien de heer LESSEPS in zijne *Reis door Siberie* zulk eene eervolle melding maakt, bevond zich eenige jaren als ſtafsheelmeester, in dienst van Hare Majesteit de Keizerin-moeder, te Sarskoe-Selo, en had eene kleindochter van den beroemden EULER tot vrouw: maar hij is reeds in het jaar 1799, aan de gevolgen van eenen dollehondsbeet, op eene allertreurigſte wijze geſtorven.

De onderheelmeester LEHMANN leeft nog als ſtafsheelmeester bij de galeivloot.

De onderheelmeester WASSILEI WOLOSCHENOW heeft eenen post in het Gouvernement Woronesch gekregen.

De geheimſchrijver MAARTEN SAUER, bekend door eene in zijne moedertaal, het Engelsch, door hem uitgegevene beſchrijving dezer

zer reis, is thans aan de beurs alhier [te Petersburg].

De werktuigkundige, JOZEF EDWARDS, is bij de groote zijden en katoenen ſtoffen fabrijk, door Hare Majesteit de Keizerin-moeder te Alexandrowsk, niet ver van Petersburg geſticht, in dezelfde hoedanigheid aangeſteld.

De teckenmeester WORONIN is als zoodanige in dienst van de Admiraliteit.

De ſerjant BAKULIN is als luitenant te Ochotsk geſtorven.

Doctor MERK, een man, die met zeldzame kundigheden eene bijkans in blooheid ontaardende beſcheidenheid vereenigde, is, zoo ik mij wel herinner, reeds in het jaar 1797 overleden. Volgens de verzekering van den heer Collegieraad ROHBECK verſtond hij onder andere ook het Jakutisch zeer goed, hetwelk hij des te beter had kunnen leeren, dewijl het, om zoo te ſpreken, de moedertaal zijner nog levende echtgenoot, eene van Jakutsk geboortige Ruſſiſche vrouw, is. Zijne aanteekeningen aangaande deze reis, zijn met die van andere reisgenooten, en onder andere ook die van den heer ROHBECK, aan den beroemden PALLAS ter hand geſteld.

De

De mijnopziener DANIEL HAUSZ, is reeds gedurende den togt te Ochotsk overleden.

JAN MEIN had eenige jaren geleden eenen post in de ijzerfabrijk van den ſtaatsraad GASCOYNE te Petroſawodok.

KAREL KREBS is reeds voor ettelijke jaren als boekbinder der Admiraliteit overleden.

De priester WASSILEI SIWSOW, die van Jakutsk was medegenomen, is na het eindigen van den togt aldaar wederom aangeſteld, en zal nog leven.

Kapitein TIMOPHEI SCHMALEW is gedurende den togt te Ochotsk overleden.

De Collegieſecretaris JERLIN is in Siberie gebleven, en leeft nog.

De Provincieſecretaris KARPOW is te Irkutsk geſtorven.

De ſtuurman GAWRILA PRIBYLOW, de ontdekker der naar zijnen naam genoemde eilanden, is insgelijks in Siberie gebleven, maar moet, zoo hij nog in leven is, nu reeds een man van zeer hooge jaren zijn.

„ Wij gevoelden," zeide de Heer ROHBECK mij gisteren nog, in het midden van zijne ten uiterſte belangrijke verhalen, „ weinig tijdverveling, zoo te Petropawlowsk, als zelfs op Unalaschka; wij leefden in voorbeeldelijke eendragt,

dragt, en vermaakten ons met ſpel, gezang, muzijk, dans en lezen: ook waren wij al te maal jonge lieden." — Nu, na verloop van naauwelijks vijftien jaren, de lezer telle het over, en vergeve mij, dat ik hem de ernſtige luim zoek mede te deelen, waarin deze overrekening mij gebragt heeft, — nu is bijna de helft van hen weg.

Geſchreven den 30ſten van Januarij, oude ſtijl, 1806.

*

VERT.

el, gezang,
en wij al te
verloop van
er telle het
de ernſtige
n deze over-
is bijna de

de ſtijl, 1806.

Sosſeneilanden.

TAFEL

VAN DE ALEUTISCHE EILANDEN, EN DERZELVER VLEKKEN EN JASSAK OPBRENGENDE EN NIET OPBRENGENDE INWONEREN VAN DE MANNELIJKE SEKSE; MET OPGAVE VAN HET GETAL DER EERSTE, EN VAN DEN JASSAK, DIE IN 1791 IS OPGEBRAGT.

NAMEN DER EILANDEN.	Getal der vlekken.	NAMEN DER VLEKKEN.	Getal der inwoneren van de mannelijke sekse.	Beloop van den opgelegden Jasák.							Beloop van den in het jaar 1791 opgebragten Jasák.					
			In jaaren zijnde.	Out en manlijken.	Otters- en zeebeerenvellen.	Vossen. zwarte.	Vossen. donkerbruine.	Vossen. vaalgrijze.	Vossen. roode.	Steenvossen.	Otters en zeebeeren.	Vossen. zwarte.	Vossen. donkerbruine.	Vossen. vaalgrijze.	Vossen. roode.	
Unalaschka.		1 Illuiuk, in het Russisch Havanskoi	12	5	—	2	2	4	5	—	—	2	2	4	5	
		2 Imagna	17	8	—	—	5	10	1	—	—	—	6	10	1	
		3 Kalachca	13	14	—	—	4	8	2	—	—	—	4	8	2	
		4 Utschujug, in het Russisch Bobrowskoe	8	10	—	—	4	5	—	—	—	—	5	4	—	
		5 Tschaluknak, in het Russisch Setschka	4	6	—	—	2	3	—	—	—	—	2	3	—	
		6 Tschokecha, in het Russisch Natyk	9	5	—	—	4	4	2	—	—	—	4	4	2	
		7 Igoknak, in het Russisch Petrakywo	10	7	—	—	2	7	1	—	—	—	2	7	1	
		8 Tatschikalla, in het Russisch Wesselowskoi	17	14	—	—	4	8	4	—	—	—	4	10	2	
		9 Makuschi	32	15	—	—	7	19	5	—	—	—	8	17	6	
		10 Akmagen	7	2	—	—	3	5	—	—	—	—	3	5	—	
		11 Iekalga, in het Russisch Tschornowskoi	23	16	—	—	3	12	8	—	—	—	3	12	8	
		12 Koschiga	25	7	—	—	7	14	5	—	—	—	8	13	5	
		13 Umtschaluk, in het Russisch Sedanka	4	3	—	—	3	1	1	—	—	—	3	1	1	
		14 Tanamachta	13	19	—	—	3	6	5	—	—	—	3	7	5	
Spitkin of Sedenka.		1 Sedenka	15	6	3	—	3	4	5	—	3	—	3	5	5	
Unmak.		1 Adun, in het Russisch Jegorkina	12	5	—	—	3	6	4	—	—	—	3	6	4	
		2 Pschutschchohatschtach	19	7	1	—	4	10	5	—	—	—	6	11	5	
		3 Tschaluk, in het Russisch Retschitno	12	6	1	—	3	7	2	—	—	—	5	7	2	
		4 Aglagach	8	6	—	—	3	5	1	—	—	—	3	5	1	
Samalga, nebij Unmak.		1 Sammalga	9	5	—	—	2	4	4	—	—	—	3	4	3	
Unalga.		1 Unalga	5	4	—	—	1	2	5	—	—	—	1	2	6	
Kiggiga.		1 Kimalga	11	2	3	—	—	6	2	—	—	—	1	5	2	
		2 Kagalga	23	15	3	—	—	14	3	—	—	—	—	—	—	
Akun.		1 Tschugachchodek	13	7	—	—	6	6	1	—	—	—	6	6	1	
		2 Ugajuchtak	8	4	—	—	2	1	3	—	—	—	2	5	3	
		3 Kosmo	8	5	—	—	4	5	—	—	—	—	4	5	—	
		4 Tschikmach	5	2	—	—	1	2	2	—	—	—	1	2	2	
		5 Ingitok	7	3	—	—	3	3	2	—	—	—	3	3	2	
		1 Agidach	9	3	1	—	2	6	—	—	—	—	3	4	1	
		2 Tschulkach	24	22	1	—	3	12	10	—	—	—	4	14	3	
		3 Sach	13	12	2	2	—	7	2	—	—	1	2	5	3	
		4 Kaden	8	6	—	—	3	5	1	—	—	—	3	3	3	
		5 Kaf ilk	13	5	—	—	—	7	4	—	—	—	3	6	5	
		6 Sannagan	5	1	—	—	2	2	1	—	—	—	2	3	1	
		7 Ruktchinach	7	6	—	—	2	6	—	—	—	—	1	6	—	
Unimak.		1 Tschingangaluk	25	19	10	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	
		2 Kojukgadyk	23	6	8	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—	
		3 Schischaguk, in het Russisch Makfinowa	21	4	6	—	—	—	22	—	—	—	—	—	—	
Sannach.		1 Kasfich	23	29	13	—	4	2	4	—	—	1	—	1	1	1
Voorgebergte Alaksh.		1 Kagatyk, in het Russisch Morschowskoe	29	14	15	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	3
Ugamok.		1 Ugamok	10	5	6	—	—	2	2	—	—	—	—	—	4	10
Awanatok.		1 Awatanok	17	11	4	—	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Atcha.		1 Atchamitscha	30	7	21	—	—	—	—	—	1	5	3	126	213	16
Amlja.		1 Tokamgich	17	17	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		2 Iekunach	13	7	11	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—
Tschigulla.		1 Tschigullauda	14	10	9	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—
Adach.		1 Agallach	12	5	9	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—
		2 Jagifs	9	2	7	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—
Kanaga.		1 Utki	20	16	16	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—
		2 Agaijach	7	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		3 Kanaganaga	15	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tanaga.		1 Schodok	7	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		2 Igadak	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		3 Utagofik	9	1	5	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—
		4 Akoldga	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Illak.		1 Schagudak	8	6	6	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—
			756	422	177	4	105	230	196	62						

Dewijl de Tojonen van deze eilanden niet tegenwoordig waren, is hun geen Jasák opgelegd.

In het geheel zijn er derhalve op de hier genoemde eilanden 1178 inwoners van de mannelijke sekse; bovendien bevinden er zich in het vlek van den koopman Schebechow nog 17 inboorlingen van deze eilanden, en op de nieuwelings ontdekte eilanden St. Paul en St. George nog 40, die door den zeevaarder Schirokin waren medegenomen, weshalve hun geen Jasák konde opgelegd worden.

REIZE
NAAR
RUSLAND.
II.